

Kertomus tuusulalaisten hyvinvoinnista, terveydestä ja onnellisuudesta

Hyvinvointikertomus 2013 - 2016

Valtuusto 8.5.2017 §

Sisällys

1. Johdanto	4
2. Hyvinvoinnin osatekijät	10
2.1 Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima.....	11
2.2. Onnellisuus, asukastyytyväisyys ja sen kehittyminen valtuustokaudella.....	15
2.3 Tuusulan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopisteiden ja tavoitteiden seuranta vuosilta 2013-2016	31
3. Lasten ja nuorten hyvinvointi	42
3.1 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2013 – 2016 – tavoitteiden seuranta	75
4. Työikäisten hyvinvointi	80
5. Ikäihmisten hyvinvointi	94
5.1 Ikäpoliittinen ohjelma vuosille 2013 – 2016 – tavoitteiden seuranta.....	100
6. Vammaisten hyvinvointi	104
7. Kotouttamisohjelma ja maahanmuuttajat Tuusulassa.....	106
7.2 Kotouttamisohjelma 2016 -2019 - Tavoitteiden toteutumisen arviointi vuoden 2016 osalta.....	114
8. Kuntalaisten turvallisuus	116
8.1 Turvallisuussuunnitelma vuosille 2016 – 2017 – tavoitteiden seuranta	118
9. Verkostoyhteistyö eri tahojen kanssa	126
10. Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi	131
11. Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset	134
12. Hyvinvointisuunnitelman ja –kertomuksen laatijat	136
13. Hyvinvointikertomuksen hyväksyminen	136

1. Johdanto

Tuusula on kunta, jonka suuri osa suomalaisista tuntee merkittävän kulttuurihistoriansa myötä. Tuusulanjärven rannalla on kirjoitettu, maalattu ja sävelletty teoksia, jotka edelleenkin määrittävät paitsi tuusulalaisuutta myös suomalaisuutta.

Tuusulaan liittyy myös sotilasperinnettä sekä Jokelan ja Kellokosken teollisuushistoriaa. Maineikas tausta elää Tuusulassa ja tuusulalaisissa, mutta samalla katseen täytyy olla menneisyyttä enemmän tulevassa.

Tuusula on nykyaikainen ja virkeä kaupunkimainen kunta, jossa on hyvät edellytykset elää, työskennellä ja yrittää. Tuusulan väkiluku kasvaa vuosittain ja etenkin tulevina vuosina kasvun ennustetaan kiihtyvän siten, että enää ei ole kyse pienestä maaseutupitäjästä.

Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Kuntastrategiassa kerrotaan valtuuston painotuksista ja tavoitteista tulevaisuuden Tuusulan rakentamisessa. Se sisältää keskeiset viestit Tuusulan kehittämiseksi ja on perusta kunnan johtamiselle.

Tuusulan kuntastrategia valtuustokaudelle 2013-2017 laadittiin vuoden 2013 aikana. Työhön osallistui laaja joukko luottamushenkilöitä, kuntalaisia ja viranhaltijoita. Strategiaa on toteutettu läpi

Tuusula
— *palveluva, kestävästi kehittyvä kotikunta*

Tuusula tunnetaan kestävästi kehittyvänä kulttuurikuntana metropolialueella. Vakaa kasvu varmistetaan yhdyskuntarakenteen ja palvelujen vastuullisella kehittämisellä.

Tuusulan missio
kuva, mitä Tuusula kuntana haluaa pitkällä aikavälillä tarjota kuntalaisilleen:
Tuusula antaa mahdollisuuden kasvaa ja kehittyä turvallisesti hyvään elämään kaupunkimaisessa kulttuurikunnassa metropolialueella.

Tuusulan perustehtävänä
on rakentaa yhteisö, jossa ihmisillä on hyvät edellytykset ottaa vastuu itsestään ja ympäristöstään ja yrityksillä on mahdollisuus menestyä.

Tuusulan strategia muuttuu eläväksi käytännön tekemisen kautta

Tulevaisuuden Tuusula on kaupunkimainen, mutta samalla luonnonläheinen kulttuurikunta metropolialueella. Kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta kehitetään kunnan strategian mukaisesti.

Kunnan arvoja ovat kestävä kehitys, palveluhenkisyys, luotettavuus, suunnitelmallisuus ja kehitysmuotoisuus. Nämä arvot muodostavat kunnan kehittämisen perustan. Arvoja toteutetaan niin luottamushenkilöiden kuin kunnan työntekijöiden toiminnassa ja työssä kuntalaisten hyväksi.

kuntaorganisaation ja talousarvion laadinnan yhteydessä on vuosittain asetettu vuositavoitteita sen toteuttamiseksi. Tuusulan strategian perustana toimivat kunnan arvot.

Tuusulan visio kertoo, millaisena haluamme nähdä Tuusulan tulevaisuudessa

Tuusula – palveleva, kestävästi kehittyvä kotikunta

Tuusula tunnetaan kestävästi kehittyvänä kulttuurikuntana metropolialueella. Vakaa kasvu varmistetaan yhdyskuntarakenteen ja palvelujen vastuullisella kehittämisellä.

Tuusulan missio kuvaa, mitä Tuusula kuntana haluaa pitkällä aikavälillä tarjota kuntalaisilleen: Tuusula antaa mahdollisuuden kasvaa ja kehittyä turvallisesti hyvään elämään kaupunkimaisessa kulttuurikunnassa metropolialueella.

Tuusulan perustehtävänä on rakentaa yhteisö, jossa ihmisillä on hyvät edellytykset ottaa vastuu itsestään ja ympäristöstään ja yrityksillä on mahdollisuus menestyä.

Strategian päämäärät ovat liittyneet palveluiden kehittämiseen, talouden tasapainoon, elinkeinoihin, maankäyttöön, asumiseen, liikenteeseen, asiakaslähtöisyyteen, henkilöstön uudistamiseen ja johtamiseen.

Valtuustokaudelle laaditussa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelmassa asetettiin valtuustokauden **tavoitteet kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi**. Niitä konkretisoimaan asetettiin vuosittain tavoitteita hyvinvointisuunnitelmaa toteuttavissa ohjelmissa sekä kuntastrategian vuositavoitteissa.

Tuusulan kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelma ja kuntastrategia uudistetaan valtuustokauden vaihtuessa. Laajan hyvinvointikertomuksen laadinta palvelee uuden strategian valmistelua tarjoamalla hyvinvointitietoa valmistelun ja päätöksenteon tueksi.

Kunnan uudesta strategiasta on määrä päättää valtuustossa syksyllä 2017 ja hyvinvointisuunnitelma alkavalle valtuustokaudelle on tarkoitus integroida tiiviiksi osaksi uutta kuntastrategiaa sekä toiminnan ja talouden strategista suunnittelua. Erillisistä hyvinvointisuunnitelmaa toteuttavista ohjelmista ja suunnitelmista pyritään luopumaan ja tarkoituksena on integroida ne osaksi strategiaa ja terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelmaa.

Tulevaisuuden kunta on hyvinvoinnin, osallisuuden ja elinvoiman edistäjä

Valmisteilla olevan sote- ja maakuntauudistuksen ohella monet kuntien toimintaympäristössä tapahtuvat suuret muutokset haastavat kunnat sekä laajemmin julkisen hallinnon uudistumaan sekä uudistamaan strategiaansa ja toimintatapoja. Kuntien pitää määritellä roolinsa uudelleen muutoksessa. Maakuntien perustamisen myötä kunnan elinvoima-, sivistys- ja hyvinvointirooli korostuvat. Samoin vahvistuvat kunnan elinympäristörooli, kehittäjä- ja kumppanuusrooli sekä osallisuus- ja yhteisörooli. Tulevaisuuden kunta vastaa kuntalaisten hyvinvoinnista, sivistyksestä, osallisuudesta, maankäytöstä sekä alueensa elinvoimaisuudesta.

Yhteistyön merkitys kuntien, kolmannen sektorin, yritysten ja jatkossa maakunnan kanssa korostuu. "Sellainen kunta menestyy, joka iskee kiinni hyvinvoinnin suurimpiin nakertajiin eli yksinäisyyteen, passivoitumiseen, merkityksettömyyteen ja osattomuuteen", sanoo Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoulun kuntapolitiikan asiantuntija Jenni Airaksinen.

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hyvinvointisuunnitelman keskiössä

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on lakisääteistä ja tärkeää työtä, jolla turvataan kunnan elinvoimaisuus. Kuntastrategia ohjaa kunnan toimintaa ja kertoo kunnan tulevaisuuden tavoitetilasta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn tulee olla kiinteä osa kuntastrategiaa sekä talouden ja toiminnan suunnittelua.

Kuntalain (kuntalaki 2015/410) mukaan kunnan keskeinen tehtävä on asukkaidensa hyvinvoinnin edistäminen. Terveystuolain (2010/1326) mukaan kuntien keskeinen tehtävä on seurata asukkaidensa terveydentilaa ja siihen vaikuttavien tekijöiden kehitystä väestöryhmittäin sekä laatia suunnitelmat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen toimista ja palveluista ja niihin varattavista voimavaroista.

Tuusulan kuntastrategiaa täydentää vuonna 2013 laadittu hyvinvointisuunnitelma vuosille 2013–2020. Tämä valtuuston kesällä 2013 hyväksymä suunnitelma ohjaa osaltaan kuntastrategia- ja taloussuunnittelua sekä lautakuntien toimintaa. Terveystuolain ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelma on osa näiden toimeenpanoa.

Hyvinvointisuunnitelman painopistealueet ovat:

- 1. Elinympäristön turvallisuuden lisääminen.**
- 2. Tuusulalaisten luontaisen liikkumisen mahdollistaminen.**
- 3. Tuusulalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen.**

Kullekin edellä mainitulle painopistealueelle on määritelty tavoitteet, toimenpiteet, mittarit ja vastuutaho.

Terveystuolain 12 pykälässä todetaan, että kunnanvaltuustolle on kerran valtuustokaudessa valmistettava laaja hyvinvointikertomus ja kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain. Nyt on vuorossa laajan hyvinvointikertomuksen kokoaminen tältä valtuustokaudelta. Tuusulassa on laadittu vuosittainen hyvinvointikertomus viimeksi vuonna 2013.

Hyvinvointisuunnitelma kokoaa yhteen muut hyvinvointia edistävät suunnitelmat

Hyvinvointisuunnitelmalla on yhteys kuntastrategian lisäksi myös muihin toimintaa ohjaaviin asiakirjoihin. Tämä kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelma toimii kokoajana erilaisille kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia edistäville ohjelmille ja suunnitelmille. Hyvinvointisuunnitelmaa toteuttavat osaltaan mm. turvallisuussuunnitelma (2016), ikäpoliittinen ohjelma (2013), vammaispoliittinen ohjelma (ei hyväksytty tällä valtuustokaudella), lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (2013) ja kotouttamisohjelma (2016). Laajan hyvinvointikertomuksen (2013-

2016) laadinnan yhteydessä raportoidaan myös näiden hyvinvointisuunnitelmaa toteuttavien ohjelmien etenemisestä päättyvällä valtuustokaudella.

Hyvinvoinnin edistäminen on meille yhteinen asia

Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja hyvinvointisuunnitelma on koko kunnan yhteinen asia ja edellyttää kaikkien toimijoiden – niin kunnan, seurakunnan, yrittäjien, järjestöjen kuin kuntalaistenkin - yhteistyötä.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä toteutetaan yhteistyössä

- kunnan eri toimialojen kesken,
- kunnassa toimivien muiden julkisten, yksityisten sekä kolmannen ja neljännen sektorin toimijoiden kanssa,
- kuntien välisenä toimintana,
- alueellisesti muiden terveyttä ja hyvinvointia edistävien organisaatioiden kanssa.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen toteuttamiseksi kunta asettaa strategisessa suunnittelussaan paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoitteita.

Kunnanvaltuusto hyväksyy hyvinvointisuunnitelman osana kunnan strategista kokonaissuunnitelmaa. Valtuustolle on raportoitava vuosittain ja valtuustokausittain kuntalaisten hyvinvoinnista.

Kunnanhallitus on suunnitelmien osalta koko kuntaa kokoava toimija. Vuosittaisen hyvinvointikertomuksen pitäisi olla kunnanhallituksen käytettävissä kun se valmistelee seuraavan vuoden talousarviota. Laaja hyvinvointikertomus toimii puolestaan perustana strategian uudistamiselle.

Kunnanjohtaja on ollut keskeisessä asemassa vastaamassa strategian toteutumisesta. Hän toimii myös poikkihallinnollisen hyvinvointityöryhmän ja hyvinvointityön ohjausryhmänä toimivan kunnan johtoryhmän puheenjohtajana.

Kunnan johtoryhmä toimii terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyön ohjausryhmänä

Kunnan johtoryhmä ohjaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä kunnassa. Kunnan johtoryhmä nimeää terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahot sekä hyvinvointityöryhmän. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä. Lisäksi kunnan on tehtävä yhteistyötä muiden kunnassa toimivien julkisten tahojen sekä yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Kunnan johtoryhmän tehtävät hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmänä:

- johtaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategista suunnittelua kehittämistä ja toimeenpanoa
- johtaa eri toimialojen välistä hyvinvointityötä ja siihen liittyvää ulkopuolisten organisaatioiden kanssa tehtävää yhteistyötä
- vastaa alueellisesta yhteistyöstä

- vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen seurannasta ja arvioinnista
- hyvinvointikertomuksen tekemisestä ja kertomuksen hyödyntämisestä
- seuraa ja arvioi hyvinvointitavoitteiden toteutumista sekä
- raportoi luottamus henkilöille väestön terveyden ja hyvinvoinnin kehityksestä ja palvelujärjestelmän toimivuudesta

Kunnan johtoryhmä vastaa siitä, että hyvinvointikertomus laaditaan vuosittain sekä valtuustokausittain (laaja hyvinvointikertomus).

Hyvinvointityöryhmä kehittää ja koordinoi hyvinvointityötä

Hyvinvointiryhmä on poikkihallinnollinen työryhmä ja mukana oli toimijoita kunnan kaikilta toimialoilta. Hyvinvointityöryhmä seuraa vuositasolla suunnitelman toteutumista esitettyjen mittareiden avulla ja raportoi kunnan johtoryhmälle suunnitelman toteutumisesta.

Hyvinvointityöryhmä valmistelee asiat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmälle:

- valmistelee hyvinvointikertomuksen
- tuottaa tietoa väestön terveydestä ja hyvinvoinnista sekä palvelujärjestelmän toimivuudesta
- tekee ehdotukset seurantaindikaattoreiksi ja kehittää seuranta- ja raportointijärjestelmää
- koordinoi eri toimialojen ja ulkopuolisten toimijoiden yhteistyötä ohjausryhmän määrittämien toimintasuunnitelmien mukaan ja seuraa suunnitelmien toteutumista
- kehittää toimialojen kanssa terveyden edistämisen hyviä käytäntöjä ja tukee ammatillista hyvinvointiosaamista sekä
- koordinoi ennakoarviointia (IVA, Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi).

Hyvinvointisuunnitelma ja –kertomus laaditaan poikkihallinnollisen yhteistyönä

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelma valtuustokaudelle 2013-2017 laadittiin vuonna 2013 poikkihallinnollisena yhteistyönä. Mukana oli toimijoita kunnan eri toimialoilta sekä sidosryhmien edustajia.

Hyvinvointisuunnitelman toteutumista valtuustokauden aikana on seurannut hyvinvointiryhmä sekä kunnan johtoryhmä. Hyvinvointikertomus vuosilta 2013-2016 on laadittu kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyön koordinaattorina toimivan kehittämisspäällikön kokoamana. Hyvinvointisuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamista arvioitiin Hyvinvointiryhmässä ja kunnan johtoryhmässä ennen käsittelyä luottamuselimissä. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelmaa toteuttavien ohjelmien ja suunnitelmien tavoitteiden seurannat on käsitelty kussakin työryhmässä ja ohjausryhmässä.

Hyvinvointikertomus kertoo miten tavoitteet ovat toteutuneet

Tässä hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan ja arvioidaan hyvinvointisuunnitelmassa esiin nostettujen painopistealueiden tavoitteita ja niiden toteutumista. Lisäksi arvioidaan kansallisissa indikaattoreissa tapahtuneita muutoksia. Luvuissa 2-8 käydään läpi tuusulalaisten hyvinvointia ja siihen vaikuttavia asioita. Verkostoyhteistyötä ja sen merkitystä käsitellään luvussa 9 käytännön esi-

merkkien kautta. Luvussa 10 arvioidaan hyvinvointisuunnitelmassa asetettuja painopisteitä, tavoitteita ja toimenpiteitä. Luvussa 11 käsitellään johtopäätöksiä ja toimenpide-ehdotuksia terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyölle jatkossa.

Laaja hyvinvointikertomus (2013-2016) laaditaan tänä keväänä valtuustokauden vaihtumisen tiimoilta ja se käsitellään kunnan tilinpäätöksen kanssa samassa aikataulussa valtuustossa. Laajan hyvinvointikertomuksen laadinta palvelee myös kunnan uuden strategian valmistelua.

Uuden hyvinvointisuunnitelman laadinta

Uuden terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman valmistelutyö on käynnistynyt KUUMA-kuntien yhteistyönä keväällä 2017 komission asettamassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ryhmässä. Tarkoituksena on löytää KUUMA-kunnille yhteisiä kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia edistäviä tavoitteita, joita kunnat voivat strategioittensa puitteissa toteuttaa.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on kuntien perustehtävä myös sote-maakuntauudistuksen jälkeen. Vuodesta 2019 alkaen maakunnat vastaavat kaikkien julkisten sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä alueellaan. Kuntien tehtävänä säilyy edelleen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Kunnille ollaan tähän liittyen luomassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannustimia. Niiden tavoitteena on tukea ja palkita kuntia, jotka ovat kyenneet parantamaan tai ylläpitämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kannustimia varten on suunniteltu prosessi- ja tulosindikaattoreita, joilla seurataan kuntien hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen työtä. Tämä tulee huomioida kunnan uutta strategiaa ja hyvinvointisuunnitelmaa luotaessa.

Kunnan uudesta strategiasta on määrä päättää valtuustossa syksyllä 2017 ja hyvinvointisuunnitelma alkavalle valtuustokaudelle on tarkoitus integroida tiiviiksi osaksi uutta kuntastrategiaa sekä toiminnan ja talouden strategista suunnittelua.

PÄÄTTYVÄN VALTUUSTOKAUDEN ARVIOINTI

2. Hyvinvoinnin osatekijät

Hyvinvoinnin osatekijät jaetaan tyyppillisesti kolmeen ulottuvuuteen: terveyteen, materiaaliseen hyvinvointiin ja koettuun hyvinvointiin tai elämänlaatuun. Väestön terveyseroja tarkasteltaessa tutkitaan sosioekonomisten ryhmien välisiä eroja sairastavuudessa, kuolleisuudessa ja koetussa terveydessä. Materiaalisella hyvinvoinnilla viitataan puolestaan elinoloihin ja toimeentuloon. Materiaalisen hyvinvoinnin erojen tarkastelu pelkistyy monesti tuloista johdettujen tuloerojen ja köyhyyden tarkasteluun, mutta perinteisesti on tarkasteltu myös yleisten elinolojen puutteita. Koettu hyvinvointi ja elämänlaatu eroavat edellisestä, sillä niihin vaikuttaa voimakkaasti yksilön oletus siitä millainen hänen terveytensä ja materiaallinen elintonsa tulisi olla. Ihminen vertaa asemaansa siihen yhteisöön ja en odotuksiin jossa elää ja sen mukaisesti esim. ikäänsä nähden hyväkuntoinen kokee yleensä terveytensä hyväksi, vaikka iän tuomia vaivoja olisikin. (Vaaramaa, Moisio, Karvonen 2010)

Terveydentilaa määrittävät tekijät (Dahlgren Whitehead 1991, suom. Palosuo ym. 2004)

Väestöryhmien välisten hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen on kaikkien toimijoiden yhteinen asia. THL on koottu ikäryhmittäin esimerkkejä eri toimista, joiden avulla voidaan kaventaa eroja hyvinvoinnissa ja terveydessä sekä vähentää eriarvoisuutta.

Lue lisää: <https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/keinot/esimerkkeja>

2.1 Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima

Tämän valtuustokauden strategian laadinnan yhteydessä kunnalle määritettiin neljä strategista mittaria. Näistä kunnan vetovoimaa ja elinvoimaa kuvaavista mittareista kaksi, kunnan väestönkasvun ja toimintakatteen kehityksen, voidaan ajatella peilaavan ja vaikuttavan myös kuntalaisten hyvinvointiin.

Osuus seudun väestönkasvusta

Valtuustokauden tavoitteena on ollut kasvaa vähintään samalla vauhdilla kuin Helsingin seutu *) keskimäärin. Mittari kuvaa kunnan kilpailukykyä ja asemaa Helsingin seudulla. Väestönkasvusta seuraa verotulopohjan myönteinen kehitys. Väestön tasapainoinen ikärakenne ja edullinen huoltosuhde kertovat kunnan elinvoimasta. Nämä mahdollistavat monipuoliset palvelut.

*) Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen ja Kuuma-kunnat

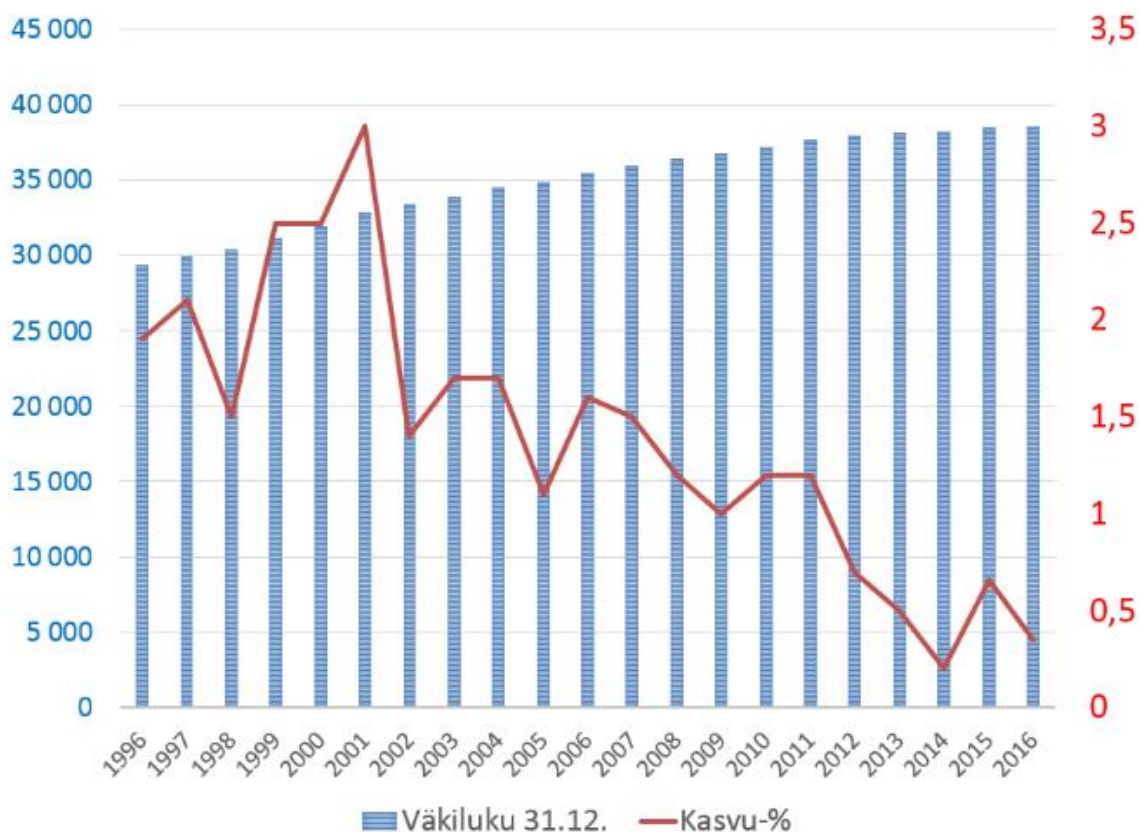
Toteuma 2013	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016
Helsingin seudun väestönkasvu keskimäärin 1,25 %	Helsingin seudun väestönkasvu keskimäärin 1,4 %	Helsingin seudun väestönkasvu keskimäärin 1,3 %	Helsingin seudun väestönkasvu keskimäärin 1,3%
Tuusulan väestönkasvu 0,5 %	Tuusulan väestönkasvu 0,2 %	Tuusulan väestönkasvu 0,7%	Tuusulan väestönkasvu 0,4%

Valtuustokaudella 2013-2017 on Tuusulan väestönkasvussa eletty hitaan kasvun aikaa: keskimääräinen kasvu on ollut 0,44% / vuosi. Tuusulan väestönkasvussa tapahtui käänne vuonna 2012, jolloin Tuusula lakkasi saamasta kotimaista muuttovoittoa. 2000-luvun alkuvuosina kotimainen muutto-liike toi Tuusulaan useiden satojen henkien väestönkasvun vuosittain. Muuttovoiton hiipumiseen vaikuttivat mm. yleinen taloudellinen suhdanne sekä kunnan eteläisten osien tonttitarjonnan vähäisyys.

Vuonna 2015 nähtiin käänne positiivisempaan ja kunnan kotimainen muuttovoitto oli 60 henkeä ja kunta kasvoi 0,7% edellisvuodesta (253 henkeä). Vuonna 2016 kasvu hiipui jälleen, kunnan väestö kasvoi vain 136 hengellä kotimaisen muuttovoiton ollessa 1. Tuusula on valtuustokauden aikana jäänyt joka vuosi tavoitteestaan kasvaa vähintään samalla vauhdilla kuin Helsingin seutu *) keskimäärin. Helsingin seudun väestömäärä on kasvanut tasaisesti koko valtuustokauden vaihdellen 1,25% ja 1,4% välillä. Tuusulassa asui Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 37 595 asukasta 31.12.2016

Muuttovoitto on tärkeää mm. kunnan talouden kannalta, sillä muuten työikäisen väestön määrä uhkaa laskea lasten ja erityisesti ikäihmisten määrän kasvaessa samaan aikaan voimakkaasti. Väestön kasvu on tärkeää verotulojen kertymisen ja talouden tasapainottamisen kannalta. Tulevina vuosina vetovoiman lisäämiseksi on tärkeää huolehtia paitsi riittävästä tonttitarjonnasta, myös kunnan palveluiden ja joukkoliikenteen toimivuudesta sekä keskustojen viihtyisyydestä.

VÄKILUKU 31.12. JA VÄESTÖNKASVU%

Tuusulan väkiluku ja väestönkasvu% vuosina 1996-2016

Toimintakate (=nettomenot) € / asukas

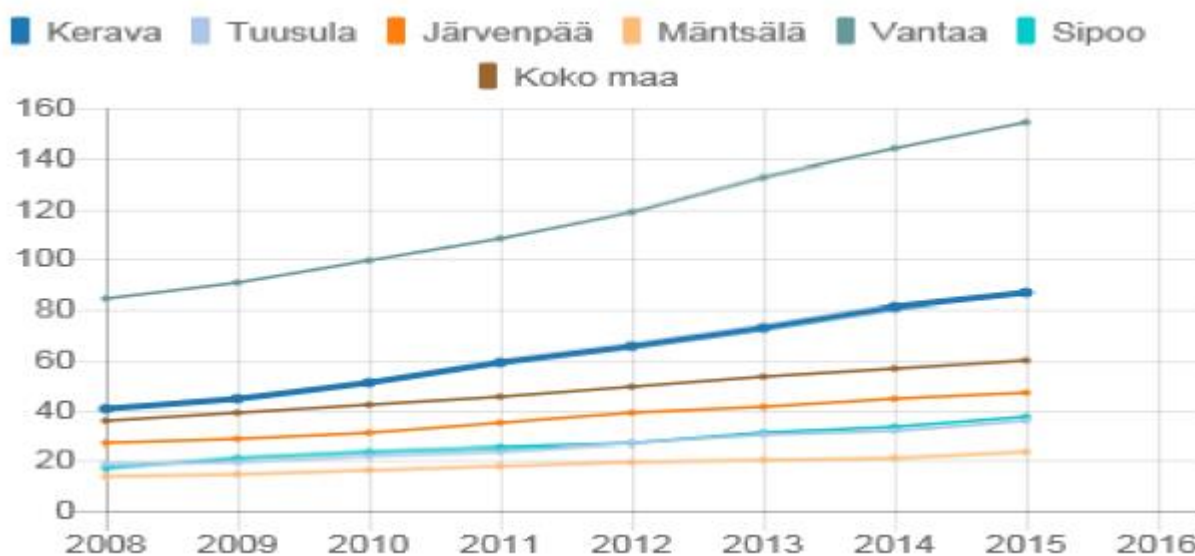
Tasapainoinen talous on kunnan vetovoiman, elinvoiman ja hyvinvoinnin edellytys. Yksi kunnan kannalta keskeisimmistä strategisista mittareista onkin toimintakatteen kehitys. Tällä mittarilla varmistetaan, että kunta järjestää palvelut tehokkaasti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla ja kunnan talous pysyy vakaalla pohjalla. Valtuustokauden minimitavoite oli, että toimintakatteen kasvun ja verorahoituksen kasvun välinen suhde ei heikkene.

Toteuma 2013	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016
Väkiluku 31.12.2013 Tuusulassa 38 125 hlöä	Väkiluku 31.12.2014 Tuusulassa 38 213 hlöä (ennakkotieto)	Väkiluku 31.12.2015 Tuusulassa 38 451 hlöä (ennakkotieto)	Väkiluku 31.12.2016 Tuusulassa 38 595 hlöä (ennakkotieto)
nettomenot 175.231.000€	nettomenot 175 205 000 €	nettomenot 179 800 000 €	nettomenot 183 387 000 €
Nettomenot 4.596 € / asukas	Nettomenot 4.585 € / asukas	Nettomenot 4.676 € / asukas	Nettomenot 4.752 € / asukas

Valtuustokautta on leimannut yleinen taloustaantuma, joka on heikentänyt kuntien ja valtion taloutta. Vuonna 2016 nettomenojen kasvu oli 2,0 %. Kasvuvauhtia lisäsivät vertailuvuodelle 2015 ajoittuneet henkilöstön lomautukset. Vuoden 2015 tilinpäätöksessä kunnan toimintamenot kasvoivat 1,5 %, henkilöstömenot supistuivat 1,6 %. Vuoden 2014 tilinpäätöksessä menojen kasvu vuoteen 2013 nähden oli 0,0 %, kun vielä vuonna 2013 menot kasvoivat vuoteen 2012 verrattuna 5,6 %.

Vieraskielisten ja ulkomaalaisten määrän kehitys

Tuusulassa kasvaa jatkuvasti ulkomaalaisten sekä muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvien osuus. Ulkomaalaisia Tuusulassa oli vuoden 2015 lopussa 2,6 % (koko maassa 4,2%) ja muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvia 3,5%.

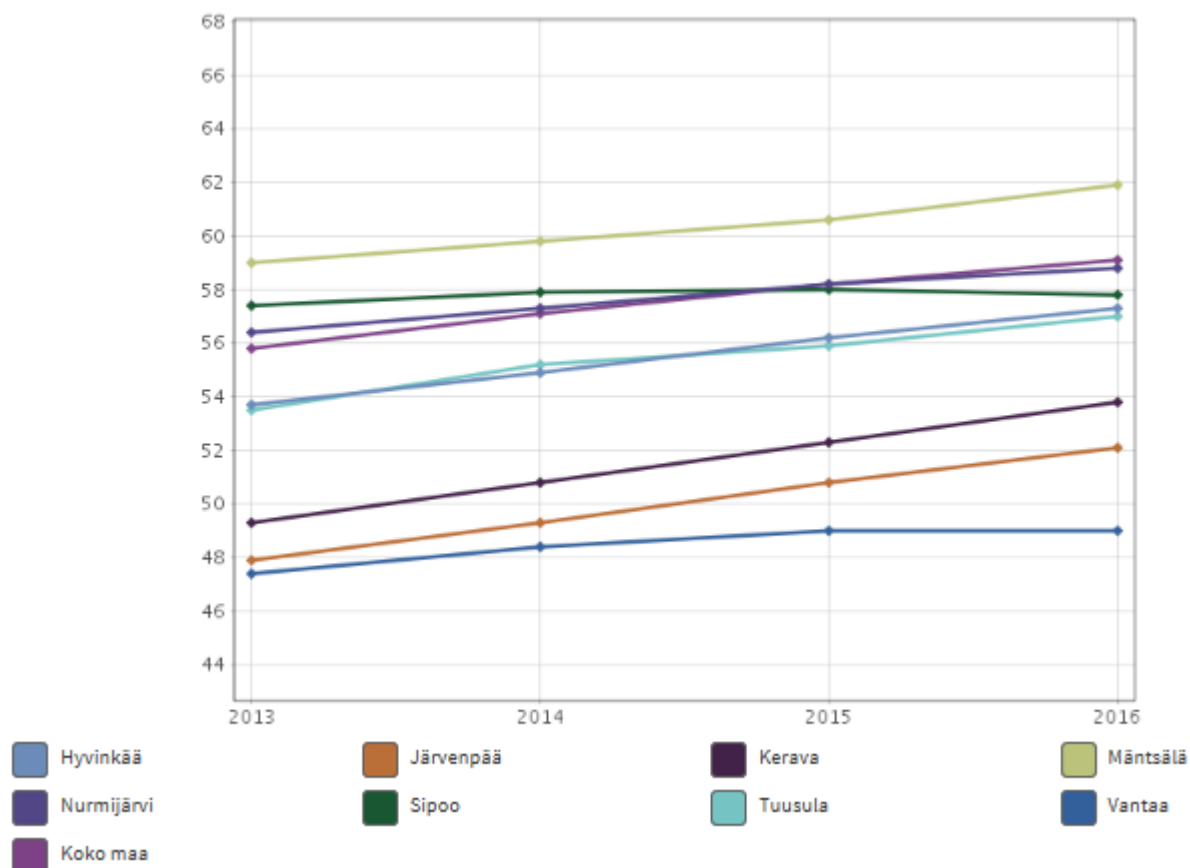

Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä/1000 asukasta (Lähde: Sotkanet, THL)

Väestön ikärakenne ja demograafinen huoltosuhte

Väestön ikärakenne on jatkuvasti vanhenemassa ja demograafinen huoltosuhte on viime vuosina heikentynyt. Tuusula on yksi Suomen nopeimmiten vanhenevimmista kunnista.

Huoltosuhte, demograafinen info ind. 761

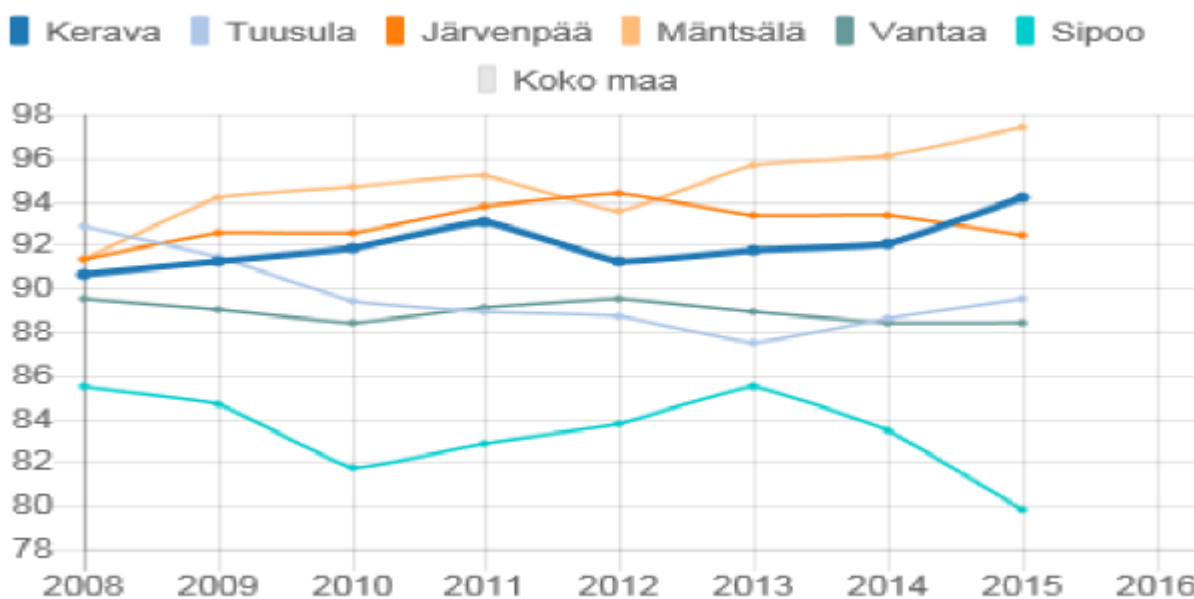
Huoltosuhte, demograafinen Info 761

		2013	2014	2015	2016
Koko maa	yhhteensä	55,8	57,1	58,2	59,1
Hyvinkää		53,7	54,9	56,2	57,3
Järvenpää		47,9	49,3	50,8	52,1
Kerava		49,3	50,8	52,3	53,8
Mäntsälä		59,0	59,8	60,6	61,9
Nurmijärvi		56,4	57,3	58,2	58,8
Sipoo		57,4	57,9	58,0	57,8
Tuusula		53,5	55,2	55,9	57,0
Vantaa		47,4	48,4	49,0	49,0

Demografisen huoltosuhteen kehittyminen 2013-2016 Tuusulassa ja naapurikunnissa

Demografinen (tai väestöllinen) huoltosuhde ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65-vuotta täyttänyttä on sataa 15 - 64-vuotiasta (työikäistä) kohti. Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on. Nykyään huoltosuhde on 0,5 eli kahta työikäistä kohti on yksi huollettavan ikäinen. Väestöennusteiden mukaan vuonna 2030 suhde on jo yli 0,7 eli sataa työikäistä kohden huollettavan ikäisiä on (yli) 70. Suomen väestörakenne siis vanhenee.

Yleistä terveyttä ja toimintakykyä mitataan sairastavuusindeksillä. Indikaattori ilmaisee jokaiselle Suomen kunnalle lasketun indeksin avulla, miten tervettä tai sairasta väestö on suhteessa koko maan väestön keskiarvoon, joka ilmaistaan luvulla 100. Tuusulassa, kuten myös kaikissa vertailukunnissakin, väestö oli terveempää kuin koko maassa keskimäärin vuonna 2015.

Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu (Lähde: Kela)

2.2. Onnellisuus, asukastyytyväisyys ja sen kehittyminen valtuustokaudella

Onnellisuus on monen tekijän summa

Onnellisuus on tavoiteltava, mutta vaikeasti mitattavissa oleva asia. Yksilön kohdalla se on tunne, mutta mitä se on kunnan tai kokonaisen kansan tasolla? Onnellisuuden pitäisi olla kaiken politiikan lähtökohtana. Niin se usein onkin – voidaan ajatella, että esimerkiksi maksuton kouluruokailu, eläkejärjestelmä ja toimivat sote-palvelut tähtäävät onnellisuuden lisäämiseen. Kunnissa tehdään viikottain päätöksiä, jotka vaikuttavat kuntalaisten onnellisuuteen. Kuinka onnellisia tuusulalaiset ovat?

Suomalaisten onnellisuudesta saatiin tuoretta tutkittua tietoa maaliskuussa, jolloin julkaistiin vuoden 2017 onnellisuusraportti. Raportin mukaan suomalaiset ovat maailman viidenneksi onnellisin kansa. Sijoitus on sama kuin viime vuonna. World Happiness Report on maailmanlaajuisen yhteistyöjärjestö YK:n eli Yhdistyneiden Kansakuntien toimesta joka vuosi laadittava raportti. Tuoreessa raportissa maailman onnellisimmaksi maaksi on listattu Norja. Viime vuoden ykkönen Tanska on tänä vuonna sijalla kaksi. Onnellisuuslistauksen viiden kärjen muodosti neljän Pohjoismaan (Norja, Tanska, Islanti ja Suomi) lisäksi Sveitsi. Viides pohjoismaa eli Ruotsi on sijalla kymmenen. Listan

loppupäästä löytyy esimerkiksi useita Afrikan maita. Onnellisuusraportti on YK:n aloitteesta vuonna 2012 syntynyt vuosittain julkaistava tutkimus.

Raportti mittaa kansojen onnellisuutta yhdistelemällä lukuisia kriteerejä. Näitä ovat muun muassa kansantuote, sosiaaliset turvaverkot, elinajanodote, yksilönvapaudet, korruption vähäisyys ja anteliaisuus. Huomioitavia asioita olivat muun muassa maiden talous ja väestön terveys. Raportissa korostetaan tasa-arvoisuutta onnellisuuden lähteenä.

Jos suomalaiset ja tuusulalaiset haluavat kohentaa omaa onnellisuuttaan ja samalla Suomen sijoitusta onnellisuusmittauksessa, kannattaa antaa lisää rahaa hyväntekeväisyyteen. Raportin laatijoiden mukaan hyväntekeväisyys korreloi selvästi onnellisuuden kanssa. Anteliaisuus ei ollut Suomessa muiden kärkimaiden luokkaa: suomalaiset lahjoittavat hyväntekeväisyyteen muita maailman onnellisimpia maita vähemmän. Anteliaisuutta on mitattu osana maailmanlaajuisesta kyselytutkimusta: ”Oletko antanut rahaa hyväntekeväisyyteen viime kuukauden aikana?”

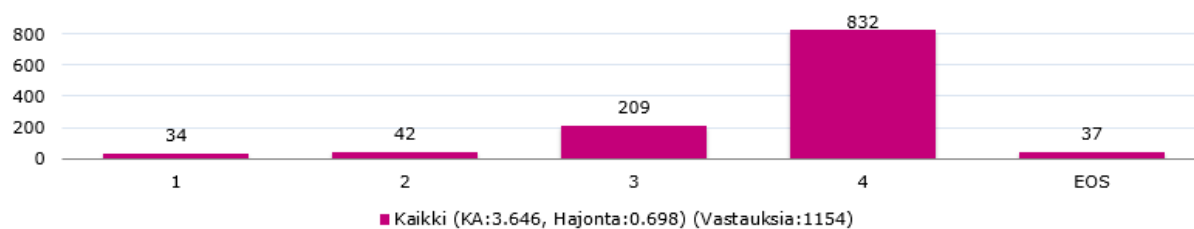
Onnellisuus on lukuisten pienten tekijöiden iso summa. Koska valittamisen aiheet eivät maailmasta - eikä edes Tuusulasta – lopu, kannattaa pysähtyä miettimään niitä asioita jotka omassa elämässä ovat hyvin ja arvostaa niitä. Kannattaa myös miettiä miten itse voisi tehdä hyväntekeväisyyttä. Voisinko lahjoittaa aikaa tai rahaa itselle tärkeän asian hyväksi? Hyvän tekeminen kasvattaa hyvää ja tutkitusti myös onnellisuutta.

Lue lisää onnellisuusraportista: https://s3.amazonaws.com/sdsn-whr2017/HR17_3-20-17.pdf

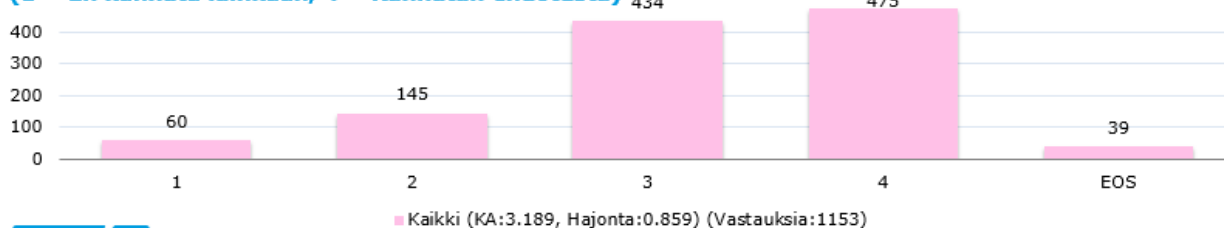
KOULURUOKAA TULISI TARJOTA EDULLISELLA HINNALLA IKÄÄNTYNEILLE KOULAISTEN RUOKAILUN PÄÄTTYTTYÄ.

(1 = En kannata lainkaan, 4 = Kannatan ehdotusta)

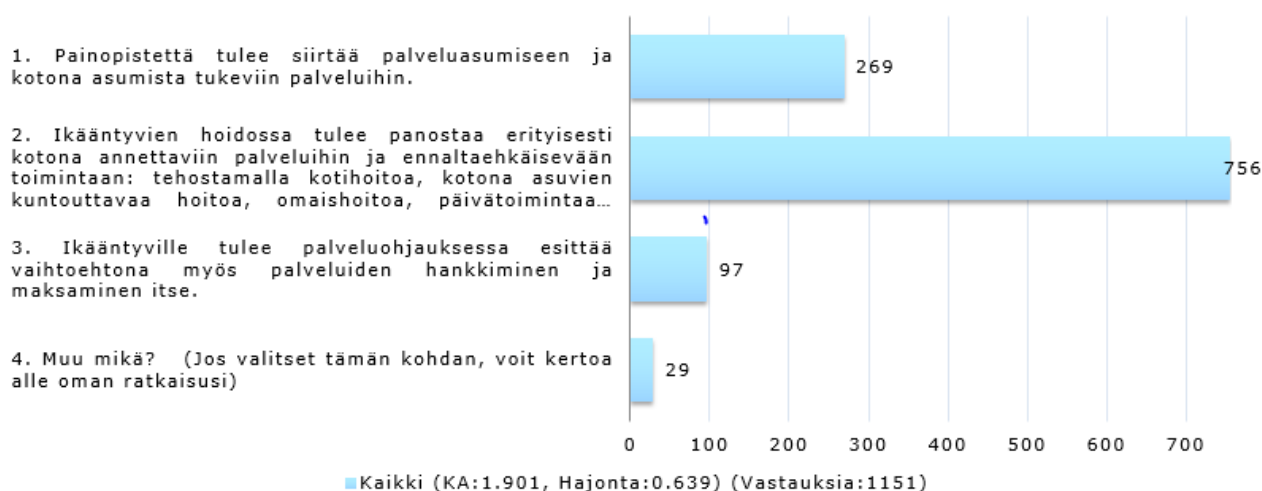

JULKISIA PALVELUITA TULISI SIOJITTA A KAUPPAKESKUSTEN YHTEYTEEN. ESIMERKIKSI VERENPAINEN MITTAUSPISTE JA TERVEYSNEUVONTAA TAI NUORISOTILOJA JA KIRJASTOPALVELUITA KAUPPAKESKUKSIIN.

(1 = En kannata lainkaan, 4 = Kannatan ehdotusta)

Kysymys: Yli 75-vuotiaiden tuusulalaisten määrä tulee vuoteen 2020 mennessä kasvamaan yli 40%. Millaisia ikääntyvien palveluita tulisi tulevaisuudessa kehittää?

Muuttoliiketutkimus 2016 – miksi Tuusulaan muutetaan ja miksi täältä muutetaan pois?

Tuusulassa toteutettiin maaliskuussa 2016 Muuttoliiketutkimus (Taloustutkimus). Tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa Tuusulaan muuttaneista sekä Tuusulasta poismuuttaneista. Muuttoliiketutkimuksen kohderyhmän muodostivat Tuusulaan vuosina 2010-2015 muuttaneet henkilöt ja samana ajankohtana sieltä poismuuttaneet henkilöt. 513 haastatellusta henkilöstä puolet oli alueelle muuttaneita (n=255) ja puolet alueelta poismuuttaneita henkilöitä (n=258).

Tuusulaan muutettiin vuosien 2010-2015 aikana selvästi useimmin Uudenmaan sisältä. Suurimmat ryhmät olivat Vantaalta ja Helsingistä muuttaneet. Yli 60 prosenttia sanoi harkinneensa myös muita vaihtoehtoja kuin Tuusulaa. Tärkeimmäksi vaihtoehdoksi Tuusulalle nousee Vantaa.

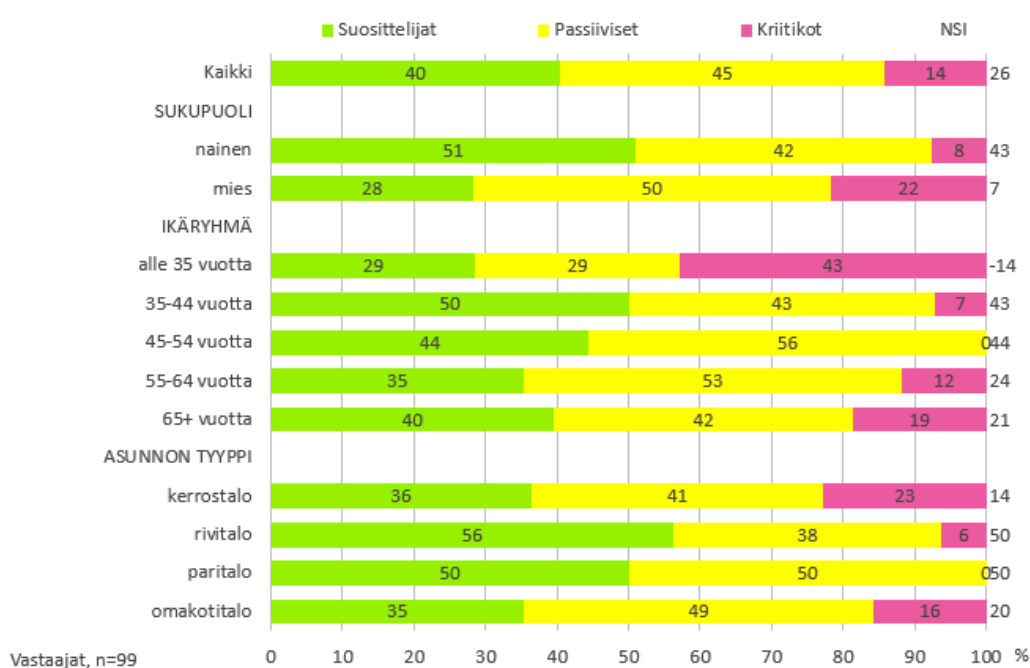
Tuusulaan muuttaneet ovat olleet pääosin tyytyväisiä muuttopäätökseensä. Ylivoimainen enemmistö sanoo Tuusulan vastanseen odotuksia vähintään melko hyvin. Kokonaisarvosanojen keskiarvo Tuusulasta asuinpaikkana on 8,22. Parhaimpia arvioita antavat lapsiperheiden vanhemmat ja omakotitaloon muuttaneet vastaajat. Tuusula saa samantasoisen arvion mitä Tuusulasta poismuuttaneet antavat uudelle kotipaikkakunnalleen.

Tuusulasta muutettiin useimmin pääkaupunkiseudulle tai naapurikuntiin, mutta 35 prosenttia tässä kyselytutkimuksessa haastatelluista ihmisistä muutti näiden alueiden ulkopuolelle. Tuusulasta poismuuttaneet olivat tyytyväisiä muuttopäätökseensä ja antoivat pääosin hyviä arvioita uudesta asuinpaikkakunnastaan. Tuusulasta poismuuttaneiden joukossa yleisin muuton motiivi on ollut oman työpaikan sijaintiin liittyvät asiat. Muita suhteellisen usein mainittuja syitä Tuusulasta poismuuttamiselle ovat muutto kumppanin kanssa yhteen tai erilleen, muutto lähemmäs sukulaisia tai ystäviä, yhteen muutto kumppanin tai perheenjäsenten kanssa, edullisempi tai hinta-laatusuhteeltaan parempi asunto sekä tyytymättömyys sijaintiin.

Tuusulaan muuttamisen yleisimmät syyt ovat asumiskustannusten suhteellinen edullisuus sekä asunnon sopivuus, kuten asunnon aiempaa suurempi koko. Myös omaan työpaikkaan liittyvät syyt sekä muutto lähemmäs ystäviä ja sukulaisia ovat yleisimpien Tuusulaan muuttoon liittyvien syiden joukossa. Vanhemmilla ikäryhmillä suhteellisen yleinen syy on halu muuttaa lähemmäksi ystäviä ja sukulaisia. Tuusulaan muuttaneet kokevat uuden asuinpaikkansa ylivoimaisesti suurimmaksi puutteeksi julkisen liikenteen. Siinä löytää parannettavaa kolmannes Tuusulaan muuttaneista. Julkinen liikenne saa myös eniten kritiikkiä silloin, kun arvioidaan viihtyisään asuinympäristöön liittyviä teki- jöitä. Tuusulaan useimmin liitettyjä asioita puolestaan ovat luonnonläheisyys, asuinympäristön turvallisuus ja viihtyisyys sekä lapsiystävällisyys.

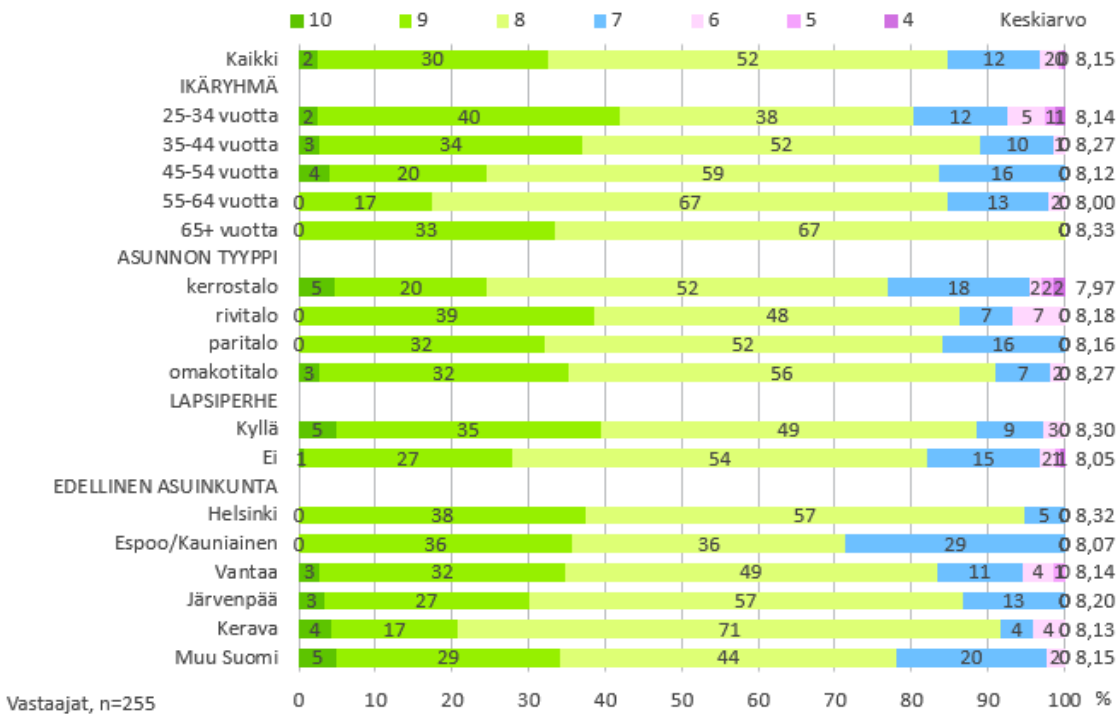
Kuinka todennäköistä on, että suosittelisi Tuusulaa ystäville tai tuttaville asuinpaikkana?

TUUSULAN ASUKKAAT

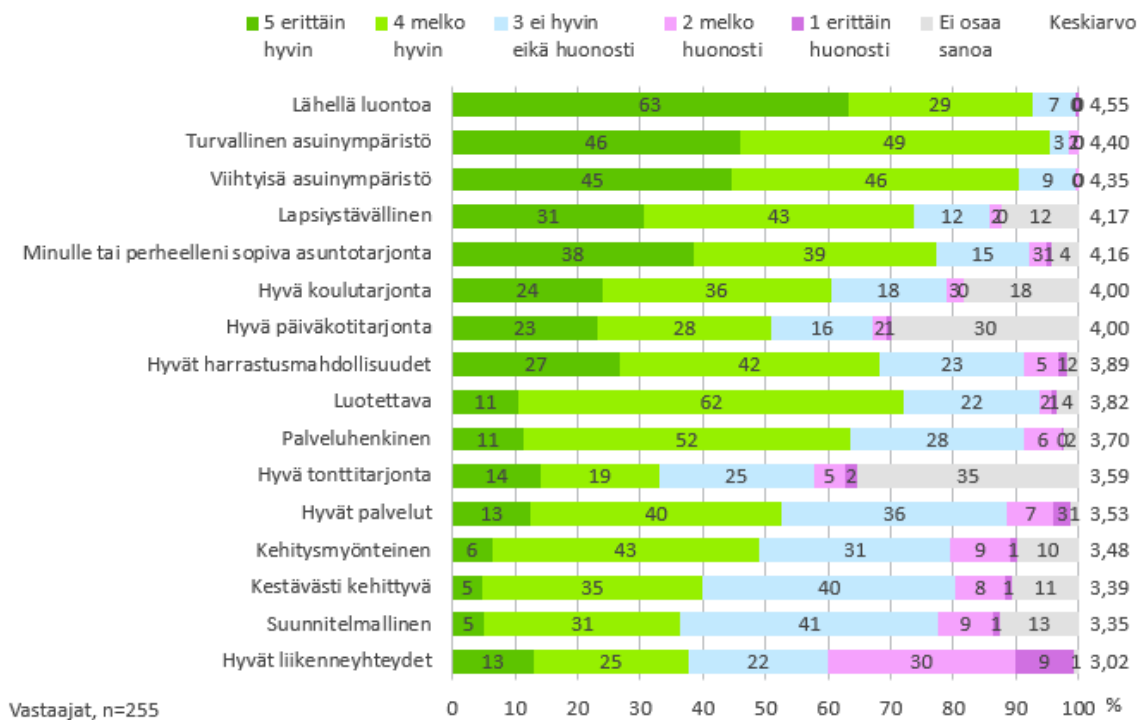
Kuinka todennäköistä on, että suosittelisit Tuusulaa ystäville tai tuttaville asuinpaikkana (Lähde: Muuttoliiketutkimus 2016)

Kokonaisarvio Tuusulalle asuinpaikkana TUUSULAAN MUUTTANEET

Kokonaisarvio Tuusulalle asuinpaikkana (Lähde: Muuttoliiketutkimus 2016)

Kuinka hyvin seuraavat asiat kuvaavat Tuusulaa asuinpaikkana? TUUSULAAN MUUTTANEET

Kuinka hyvin seuraavat asiat kuvaavat Tuusulaa asuinpaikkana (Lähde: Muuttoliiketutkimus 2016)

Kuntapalvelututkimus 2016 ja tuusulalaisten käsitykset kuntapalveluista

Alkukesästä 2016 tuusulalaisten käsityksiä kuntapalveluista kartoitettiin Kaupunki- ja kuntapalvelututkimuksessa. FCG selvitti käsityksiä yhdeksän kaupungin ja kunnan palveluista. Tulosten perusteella keväällä loppuva valtuustokausi ei yleisesti ole tuonut suuria muutoksia suhtautumisessa kuntapalveluihin. Joissakin yksittäisissä asioissa muutokset ovat olleet kuitenkin suuriakin.

Asukkaat ovat tyytyväisiä edelleen etenkin kirjastoihin, juomaveteen ja neuvoloihin. Vuoteen 2012 verrattuna tyytyväisyys on lisääntynyt erityisesti hammaslääkäripalveluihin (asteikolla 1-5 keskiarvo vuonna 2016 3,08, nousua vuodesta 2012 0,37), kunnan terveystieteiden keskuksen vuodeosastoihin (ka 3,04, nousua 0,31) ja perheneuvoloihin (ka 3,73, nousua 0,29).

Tyytyväisyys kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksiin on lisääntynyt (ka 2,76, nousua 0,23). Arvio kunnan talousasioiden hoidosta on parantunut etenkin Helsingissä (ka 3,52, nousua 0,31) ja Vantaalla (ka 2,65, nousua 0,39), mutta kaikkien kuntien keskiarvo on laskenut aavistuksen (ka 2,83, laskua -0,06). Vuodesta 2012 kuntalaisten tyytyväisyys on vähentynyt eniten yritystoiminnan edistämiseen (ka 3,18, laskua -0,20).

Kokonaisuutena kunnan palveluihin oltiin tyytyväisimpiä Espoossa, Helsingissä ja Forssassa. Näissä kaikissa tyytyväisyys on myös kasvanut vuodesta 2012. Kyselyssä selvisi myös, että palveluja käytäneet ovat usein hieman muita tyytyväisempiä palveluihin. Erot ovat kuitenkin yleensä pieniä, joten tieto kunnan palvelujen tasosta näyttää leviävän tehokkaasti.

FCG Konsultointi Oy:n selvitykseen vastasi touko-kesäkuussa 2016 noin 5 500 henkilöä yhdeksästä kaupungista ja kunnasta. Kysely lähetettiin 18 900 henkilölle ja vastausaktiivisuus oli 29 %. Tuusulasta tutkimusotos oli 1 000 ja vastauksia saatiin 297. Tutkimuksessa kysyttiin kuntalaisilta kattavasti kunnan eri palveluihin liittyviä kysymyksiä. Kaupunki- ja kuntapalvelututkimus on aiemmin tehty Tuusulassa mm. vuosina 2004, 2006 ja 2011.

Tyytyväisyys asuinkuntaan: Laaja asuinkuntaindeksi

Laaja asuinkuntaindeksi on laskettu keskiarvona niistä kysymyssarjan 1 asioista, jotka on esitetty vuodesta 2001 lähtien, näitä asioita on 54. Indeksia laskettaessa vastauksista on poistettu ”en osaa sanoa” vastaukset. Indeksien arvo on skaalattu asteikolle 1 – 5, jossa arvo 1 kuvaa kaikkein kielteisintä suhtautumista, arvo 3 neutraalia suhtautumista ja arvo 5 myönteisintä suhtautumista.

Indeksiä laskettaessa asioita on painotettu seuraavasti:

- Sairaalapalvelut, painoarvo 3
- Terveystieteiden keskuksen lääkäripalvelut, 5
- Hammaslääkäripalvelut, 3
- Peruskoulu, 5
- Lasten päivähoito, 3
- Kaikki muut, painoarvo 1.

Laajan asuinkuntaindeksin perusteella kunnan palveluihin ja toimintaan ollaan tyytyväisimpiä Espoossa, Helsingissä ja Forssassa. Muutokset laajassa asuinkuntaindeksissä ovat tällä kerralla melko suuria, eniten tyytyväisyys on kasvanut vuodesta 2012 Espoossa ja Helsingissä.

Kuvio 2. Laaja asuinkuntaindeksi, 54 palvelua

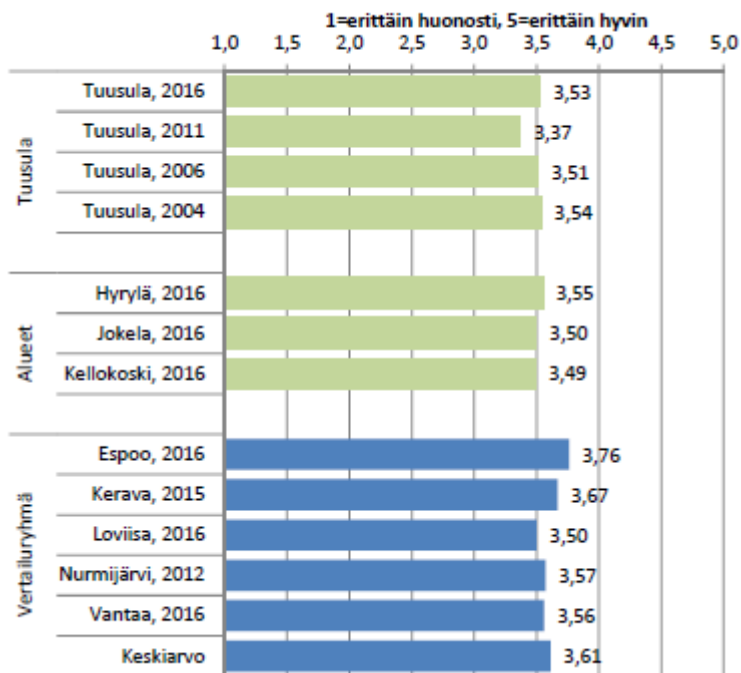
	2001	2005	2008	2012	2016	Muutos	1	2016 tulos	5
Espoo	3,47	3,55	3,51	3,53	3,76	0,23		3,76	
Forssa	3,59	3,65	3,65	3,56	3,75	0,19		3,75	
Helsinki	3,58	3,50	3,45	3,49	3,73	0,24		3,73	
Kokkola		3,71	3,60	3,66	3,59	-0,07		3,59	
Lahti ¹			3,36	3,39	3,55	0,16		3,55	
Loviisa					3,50			3,50	
Oulu	3,64	3,72	3,64	3,52	3,47	-0,05		3,47	
Turku		3,50	3,38	3,43	3,61	0,18		3,61	
Tuusula					3,53			3,53	
Vantaa			3,26	3,39	3,56	0,17		3,56	
KAIKKI, ka.	3,55	3,62	3,47	3,48	3,60	0,13		3,60	

Taulukko 3. Laajan asuinkuntaindeksin kehitys

Laajan asuinkuntaindeksin kehitys (Lähde: KAPA-tutkimus 2016, FCG)

Indeksin perusteella Tuusulalaisten tyytyväisyys on noussut edellisistä tutkimuksesta.

Kuvio 1. Laaja asuinkuntaindeksi, 54 palvelua

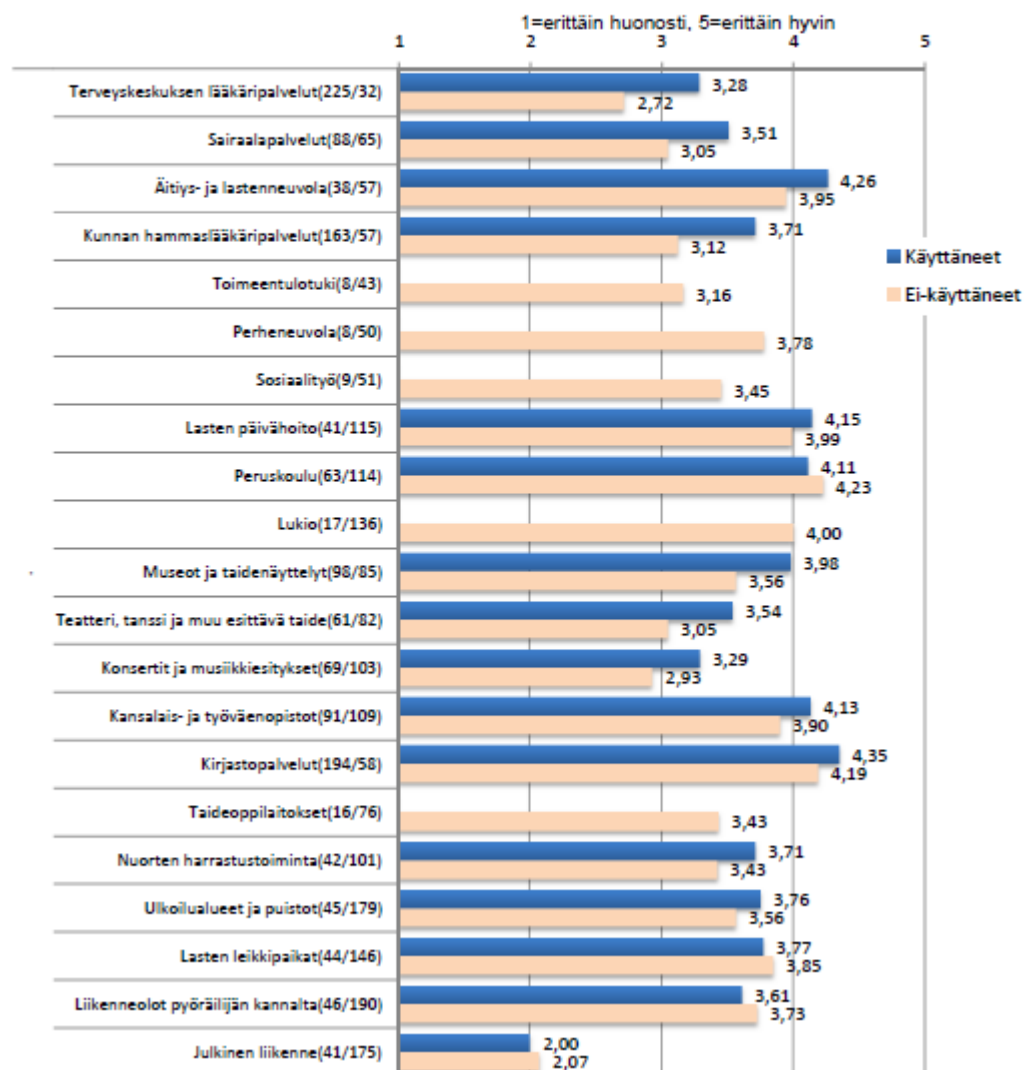
Laaja asuinkuntaindeksi, 54 palvelua, Tuusula ja Vertailuryhmä (Lähde: KAPA-tutkimus 2016, FCG)

Tyytyväisyyttä mittaavien kysymysten yhteydessä vastaajilta kysyttiin eräiden palvelujen osalta ovatko he tai heidän perheenjäsenensä käyttäneet palvelua viimeisten 12 kuukauden aikana. Tämä antaa mahdollisuuden tarkastella miten palvelun käyttökokemukset vaikuttavat tyytyväisyy-

teen. Tuusulassa suurimmat erot palvelua käyttäneiden ja ei-käyttäneiden välillä olivat hammaslääkäripalveluissa, terveyskeskuksen lääkäripalveluissa ja teatterissa, tanssissa ja muussa esittävässä taiteessa.

Kuntakeskuksista Hyrylässä (3,55) ollaan tyytyväisimpiä, mutta ero Kellokosken (3,49) ja Jokelan (3,5) tyytyväisyyteen on hyvin pieni.

Kuvio 79. Kantaa ottaneiden palvelua käyttäneiden ja ei-käyttäneiden vastaajien arviot palveluista Tuusulassa. Tulos näytetään, jos vastaajia on vähintään 20 ryhmässä (käyttäneet/ei-käyttäneet).

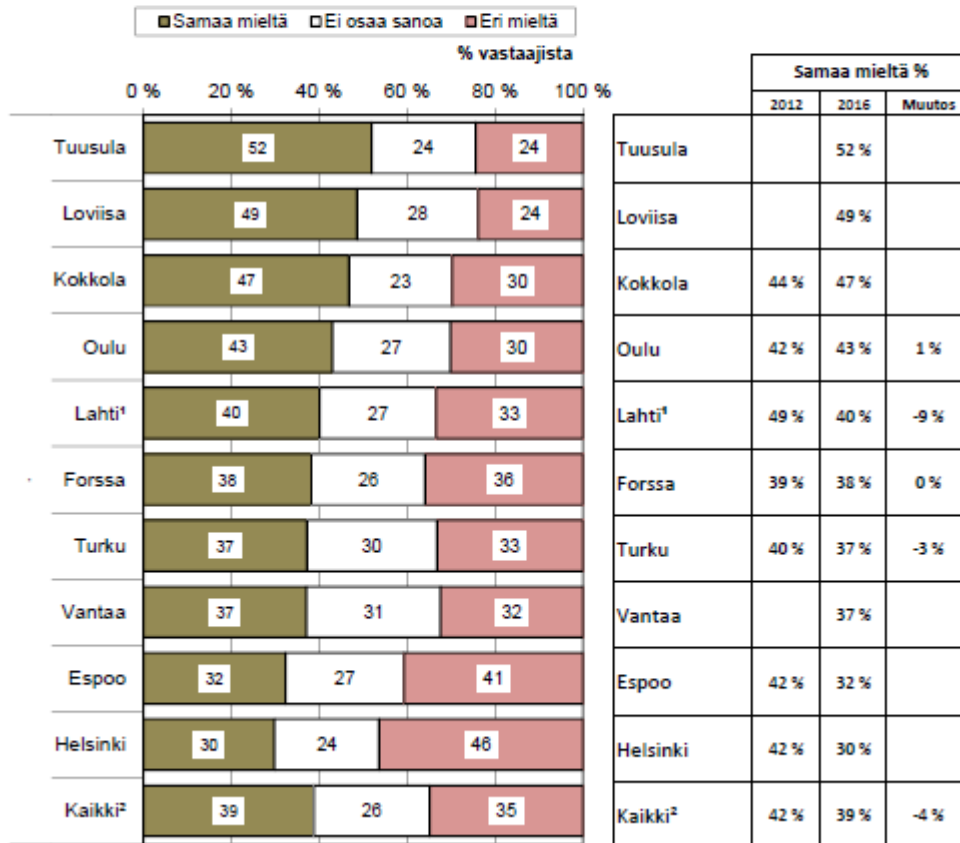
Tyytyväisyys Tuusulan palveluihin ja palvelujen käyttö (Lähde: KAPA-tutkimus 2016, FCG)

Arvio kunnan toiminnasta: palvelut suhteessa veroihin

Vastaajille esitettiin viisi omaa asuinkuntaa koskevaa väittämää, joihin pyydettiin ottamaan kantaa.

Vastaajista keskimäärin 39 % oli sitä mieltä, että palveluita on veroihin nähden liian vähän. Useimmin tätä mieltä oltiin Tuusulassa, Loviisassa ja Kokkolassa. Vuodesta 2012 muutos on ollut suurin Lahdessa.

Kuvio 83. Väittämä: Palveluita on veroihin nähden liian vähän

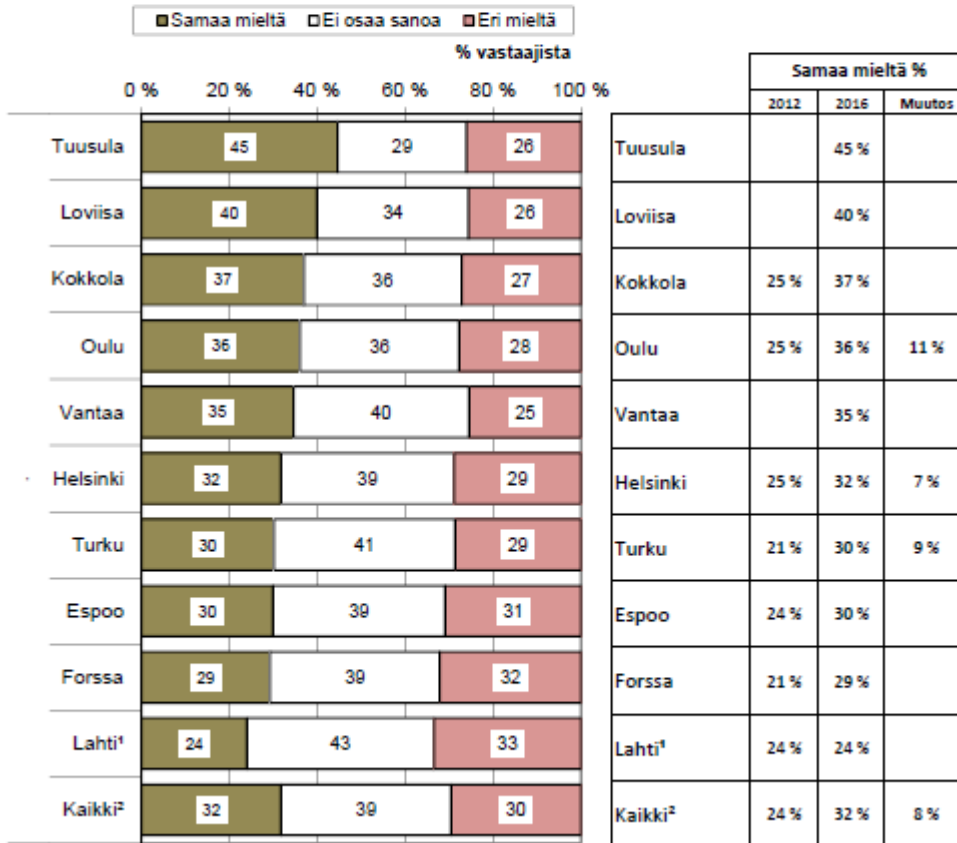
Palveluita on veroihin nähden liian vähän (Lähde: KAPA-tutkimus 2016, FCG)

Arvio kunnan toiminnasta: mahdollisuus käyttää palveluja

Vastajille esitettiin viisi omaa asuinkuntaa koskevaa väittämää, joihin pyydettiin ottamaan kantaa.

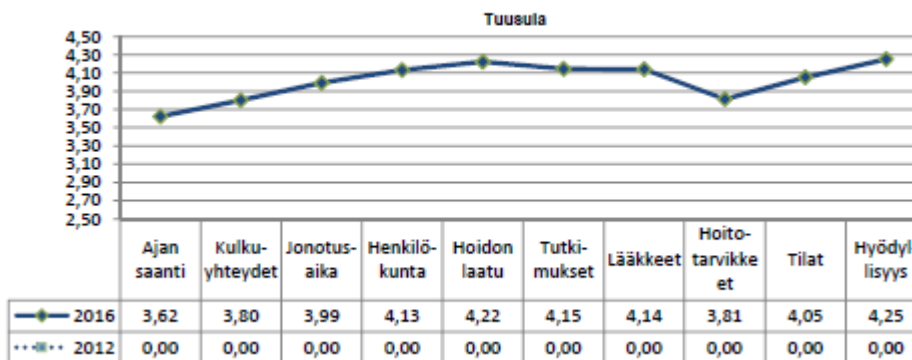
Vastajista keskimäärin 32 % oli sitä mieltä, että kunnassa on palveluita, joita ei voi käyttää vaikka haluaisikin. Useimmin tätä mieltä oltiin Tuusulassa, Loviisassa ja Kokkolassa. Vuodesta 2012 muutos on ollut suurin Oulussa.

Kuvio 85. Väittämä: Kunnassa on palveluita, joita ei voi käyttää vaikka haluaisikin

Mahdollisuus käyttää kunnan palveluita (Lähde: KAPA-tutkimus 2016, FCG)

Kuvio 140. Terveyskeskusindeksin 10 osatekijää Tuusulassa.

Tyytyväisyys terveyskeskukseen terveyskeskuskäynnin eri vaiheissa (Lähde: KAPA-tutkimus 2016, FCG)

20. Onko Teillä tai jollakin perheenjäsenelläne ollut ongelmia, jotka vaikeuttavat jokapäiväisestä arkielämästä selviytymistä? Mitä ongelmia? Onko merkitemäänne ongelmaan haettu ja saatu apua?

	Ei ole ollut ongelmia	On ollut ongelmia, joihin apua				Tuusula/Muut
		Inte sökts	On haettu ja saatu riittävästi	On haettu muttei saatu riittävästi	On haettu muttei saatu lainkaan	
1 Työttömyys	☐	☐	☐	☐	☐	13,1% / 20%
2 Pitkäaikainen lomautus	☐	☐	☐	☐	☐	1,5% / 5%
3 Työttömäksi joutumisen pelko	☐	☐	☐	☐	☐	8,8% / 14%
4 Liikaa työtä	☐	☐	☐	☐	☐	10,5% / 14%
5 Asumiseen liittyviä ongelmia	☐	☐	☐	☐	☐	8,4% / 10%
6 Taloudelliset ongelmat	☐	☐	☐	☐	☐	10,4% / 18%
7 Liian suuria lainoja hoidettavaksi	☐	☐	☐	☐	☐	5% / 8%
8 Oma yritys talousvaikeuksissa	☐	☐	☐	☐	☐	2,8% / 4%
9 Elämää vaikeuttava sairaus	☐	☐	☐	☐	☐	27,3% / 31%
10 Liiallinen päihteiden käyttö	☐	☐	☐	☐	☐	3,5% / 4%
11 Yksinäisyys	☐	☐	☐	☐	☐	4,2% / 9%
12 Nälkä, puute ruoasta	☐	☐	☐	☐	☐	2,3% / 4%
13 Vaikeus saada päivähoitopaikkaa	☐	☐	☐	☐	☐	2,0% / 4%
14 Vaikeus järjestää vanhuksen hoito	☐	☐	☐	☐	☐	4,3% / 10%

Selvityksessä kysyttiin onko Teillä tai jollakin perheenjäsenelläne ollut ongelmia, jotka vaikeuttavat jokapäiväisestä arkielämästä selviytymistä? Mitä ongelmia? Onko merkitemäänne ongelmaan haettu ja saatu apua? Tuusulalaisilla vastaajilla oli kautta linjan ollut vähemmän vaikeuksia kuin vastaajilla keskimäärin.

Asukastyytyväisyyden kehittyminen 2012-2016 – EPSI Rating

EPSI Ratingin asukastyytyväisyyttä mittaavassa tutkimuksessa tyytyväisyyttä selvitetään kolmen kysymysten avulla:

- Ajatelkaa kaikkia kokemuksianne asuinkuntanne tarjoamista palveluista. Kuinka tyytyväinen olette niihin?
- Missä määrin asuinkuntanne tarjoamat palvelut täyttävät nyt kaikki odotuksenne niistä?
- Kuvitelkaa kaikin puolin täydellinen asuinkunta. Kuinka lähellä asuinkuntanne on tätä täydellistä kuntaa?

Kunkin aspektin arvosana ilmoitetaan välillä 0-100. Mitä korkeampi arvosana, sitä paremman arvon kunta on saanut asukkailtaan.

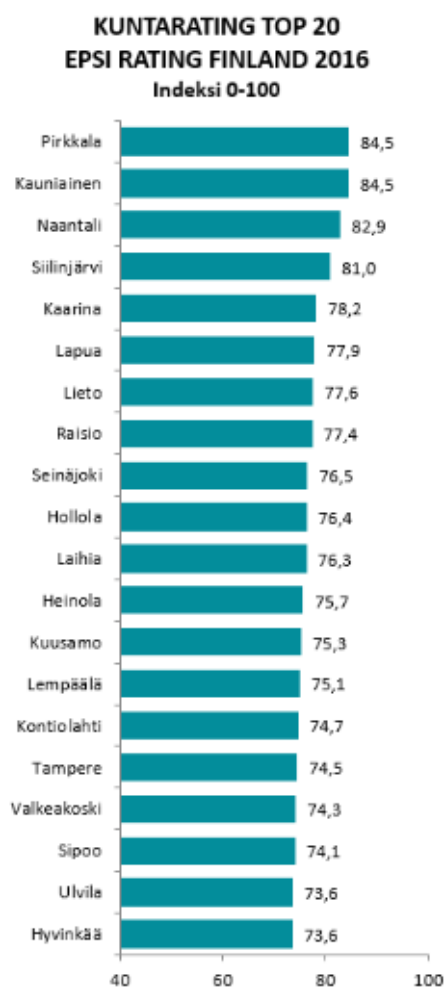
Kuntarating 2016 -tutkimukseen haastateltiin yhteensä 10263 Suomessa asuvaa 18–79-vuotiasta Suomen asukasta. Puhelinhaastattelut tehtiin 2016 Syksyn aikana.

Pirkkala ja Kauniainen ovat vuoden 2016 huiput. Edellisen vuoden huikean nousun tehnyt voittajakunta Lempäälä jäi niistä jälkeen, mutta Lempäälänkin tulos oli hyvä, eli yli 75 pistettä. Parhaiden kuntien saamat arviot ovat erinomaisia - keskiarvo oli 69,4, jonka yläpuolelle ylsi lähes puolet arvioiduista 75 kunnasta. Viimeisiksi jäivät Raasepori (57,9) ja Pietarsaari (56,1). Eniten parannusta edelliseen vuoteen saavutti Tampereen naapurikunta Ylöjärvi (70,3), joka oli parantanut asukastyytyväisyyttään 9,2 pistettä.

Tuusulan saamat arviot olivat kohentuneet edelliseen tutkimukseen verrattuna ja tulos nousi 7,3 pistettä (62,9 -> 70,2). Tuusula sijoittui tutkimuksessa 34. sijalle. KUUMA-kunnista Sipoo (18.), Hyvinkää (20.), Järvenpää (25.) ja Kerava (29.) sijoittuivat tutkimuksessa Tuusulaa paremmin.

Paikkakunta	Kuntarating 2012	Kuntarating 2013	Kuntarating 2014	Kuntarating 2015	Kuntarating 2016	Muutos (2015-2016)
Tuusula	70,1	61,7	64,8	62,9	70,2	7,3

Kuntaratingissa mitattujen kuntien asukastytyvyyden virhemarginaalit ovat keskimäärin haarukassa +/- 4,1 indeksipistettä. Kuntarating TOP 20 listan asukastytyvyyden virhemarginaalit ovat keskimäärin haarukassa +/- 4,5 indeksipistettä. Näistä virhemarginaaleista 90% sisältyy haarukkaan n. +/- 6 indeksipistettä, poikkeuksina Kuusamo (6,3) ja Kontiolahti (6,6). Kuntarating 20 Suurinta kaupunkia asukastytyvyyden virhemarginaalit ovat keskimäärin haarukassa +/- 3,2 indeksipistettä. Tilastollinen luottamustaso on 95%.

Kuntien kuntopuntari

– Suomen kuvalehti

Tuusula

Väestö
Väestön muutos (2014–2016)
Väestön muutos (2015–2035)
Väestöllinen huoltosuhde (2035)
THL:n sairastavuusindeksi (ikävakioitu, 2013)
Sosiaali- ja terveydenhuollon tarvekerroin (2014)
Vieraskielisten osuus (prosenttia, 2015)
Elinvoima
Taloudellinen huoltosuhde (2014)
Työllisyysaste (2015)
Koulutustaso (indeksi, 2015)
Avoimen sektorin ja yrittäjien osuus työpaikoista (2014)
Toimivat yritykset (tuhatta asukasta kohti, 2014)
Äänestysprosentti (kuntavaalit, 2012)
Kuntatalous
Nettovelka (euroa asukasta kohti, 2015)
Taseeseen kertynyt ali- tai ylijäämä (euroa asukasta kohti, 2015)
Bruttoinvestoinnit (euroa asukasta kohti, 1997–2015)
Verovaraprosentti (2015)
Verotettava tulo (euroa asukasta kohti, 2015)
Valtionosuusriippuvuus (prosenttia, 2015)

Suomen Kuvalehti tutki kuntien menestymisen mahdollisuuksia väestön, elinvoiman ja kuntatalouden perusteella.

Parhaaseen viidennekseen sijoittuneet kunnat saivat viisi tähteä, heikoimpaan viidesosaan jääneet yhden tähden.

Aineistossa oli kaikkiaan 18 muuttujaa. Sen laativat tutkija, VTT Timo Aro ja kuntakonsultti, HTT Eero Laesterä.

Tuusula sijoittui tutkimuksessa kuudenneksi. Suomessa on 297 kuntaa.

Väestön summapistteet

Sijoitus	Kunta	Pisteet
1.	Espoo	18
2.	Helsinki	60
3.	Vantaa	62
4.	Kirkkonummi	91
5.	Sipoo	101
6.	Kauniainen	130
7.	Pirkkala	137
8.	Järvenpää	146
9.	Kerava	148
10.	Tuusula	165
11.	Nurmijärvi	165
12.	Tampere	170
13.	Vaasa	173
14.	Lempäälä	192
15.	Porvoo	208
16.	Lieto	209
17.	Siuntio	218
18.	Vihti	225
19.	Turku	244
20.	Kaarina	249

Elinvoiman summapistteet

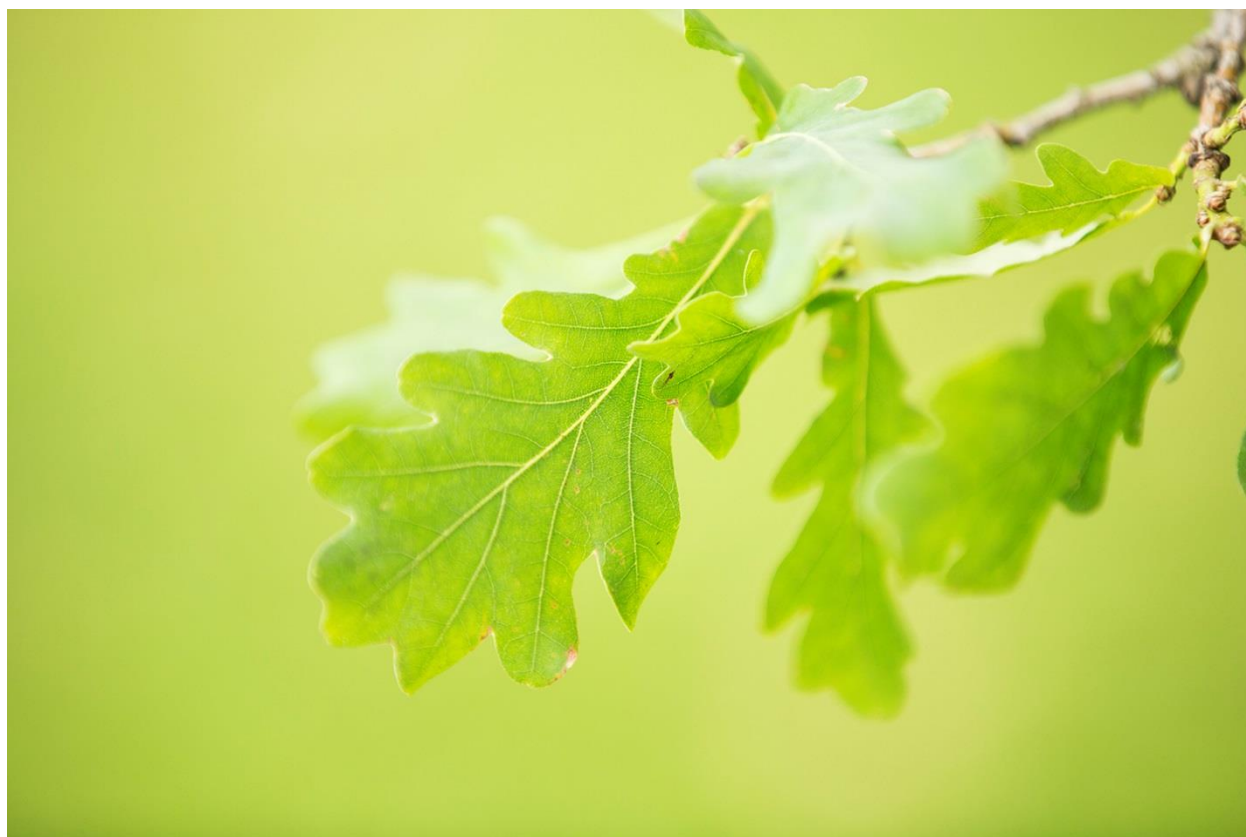
Sijoitus	Kunta	Pisteet
1.	Inkoo	191
2.	Rusko	222
3.	Uusikaarlepyy	237
4.	Sipoo	252
5.	Siuntio	271
6.	Kruunupyä	291
7.	Korsnäs	318
8.	Sauvo	326
9.	Pedersören kunta	356
10.	Vöyri	359
11.	Kaustinen	360
12.	Lieto	372
13.	Närpiö	403
14.	Mustasaari	418
15.	Kittilä	430
16.	Masku	438
17.	Oripää	438
18.	Aura	438
19.	Kauniainen	441
20.	Muurame	453
21.	Pirkkala	456
22.	Tuusula	456

Kuntatalouden summapisteeet

Sijoitus	Kunta	Pisteet
1.	Kauniainen	71
2.	Eurajoki	131
3.	Rauma	231
4.	Pirkkala	281
5.	Helsinki	281
6.	Naantali	318
7.	Espoo	360
8.	Oulu	362
9.	Kaskinen	382
10.	Sipoo	383
11.	Tuusula	388
12.	Luumäki	421
13.	Tampere	424
14.	Rusko	444
15.	Vantaa	447
16.	Kerava	462
17.	Kustavi	476
18.	Nurmijärvi	476
19.	Virrat	487
20.	Kangasala	490
21.	Tervola	491
22.	Ylöjärvi	496

Kokonaispisteet

Sijoitus	Kunta	Pisteet
1.	Kauniainen	642
2.	Sipoo	736
3.	Helsinki	874
4.	Pirkkala	874
5.	Espoo	930
6.	Tuusula	1009
7.	Rusko	1029
8.	Inkoo	1097
9.	Eurajoki	1101
10.	Vantaa	1219
11.	Nurmijärvi	1228
12.	Kirkkonummi	1266
13.	Lieto	1268
14.	Kerava	1303
15.	Uusikaarlepyy	1347
16.	Kaarina	1359
17.	Naantali	1360
18.	Lempäälä	1404
19.	Vihti	1411
20.	Pormainen	1413
21.	Siuntio	1428
22.	Kangasala	1432

2.3 Tuusulan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopisteiden ja tavoitteiden seuranta vuosilta 2013-2016

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopistealueet vuosille 2013-2016 olivat:

- 1. Elinympäristön turvallisuuden lisääminen.**
- 2. Tuusulalaisten luontaisen liikkumisen mahdollistaminen.**
- 3. Tuusulalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen.**

Ensimmäinen painopiste: elinympäristön turvallisuuden lisääminen

Turvallisen elinympäristön luominen ja ylläpitäminen toteutuu hallintokuntien yhteistyötä lisäämällä. Elinympäristö vaikuttaa ihmisten arkeen. Turvallisuutta edistävät pysyvät yhteistyön toimintamallit ovat käytössä kunnassa. Turvallisuusnäkökulmat huomioidaan yhdyskunta- ja kaupunkisuunnittelussa, asuinalueiden rakentamisessa, korjausrakentamisessa ja perusparantamisessa sekä rakennusten ylläpidossa ja huollossa sekä rakennuksissa harjoitettavassa toiminnassa. Asumispolitiikka huomioi kaikki väestöryhmät ja ottaa huomioon asukkaiden kokemat tarpeet. Asumiseen liittyvät toimenpiteet kohdistetaan kaikkein heikoimmassa asemassa olevien asukkaiden turvallisen asumisen parantamiseen. Liikennesuunnittelu on olennainen osa rakennetun ympäristön suunnittelua. Rakennetun ympäristön ja asumispolitiikan toimeenpanoa, vaikuttavuutta ja tuloksia arvioidaan säännöllisesti.

PAINOPISTE	TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIO TOTEUTUKSEN ETENEMISESTÄ
Elinympäristön turvallisuuden lisääminen.	Esteetön Tuusula - Puistot, kadut, tiet ja kevyen liikenteen väylästä mahdollistaa turvallisen liikumisen	Kevyen liikenteen väyliä suunnitellaan, kehitetään ja ylläpidetään kuntalaisten turvallisuutta lisäävänä tekijänä yhteistyössä kunnan eri hallintokuntien kanssa osana yhdyskuntasuunnittelua	<p>Seuranta 2013-2014</p> <p>Etelä-Tuusulaan tuli vireille 5 kaavaa, Jokelaan 1 ja Kellokoskelle 1, joita lähdettiin toteuttamaan v. 2013–2014. Toteutuneissa kaavoissa oli 17 jk+pp tietä (rakentamishjelma liite). Investointiohjelmien 2013 ja 2014 pohjalta puistoja ja leikkipuistoja toteutettiin Etelä-Tuusulassa 6, Jokelassa 1 ja Kellokoskella 2. Urheilukeskuksen suunnittelu aloitettiin, tavoitteena mm. asukkaiden ja käyttäjien laaja kuuleminen. Liikenneturvallisuuksuunnitelma laadittiin v 2013, tavoitteena on edistää turvallista, terveyttä edistäviä ja ympäristön kannalta myönteisiä liikumisen valintoja. (kts. liikenneturvallisuuksuunnitelma liite). Suunnitelman perusteella tehtiin liikenneympäristön toimenpideohjelma, jota tarkennetaan vuosittain.</p> <p>Vuonna 2013 laadittiin ”Tuusulan liikenneturvallisuuksuunnitelma 2013. Viisaita valintoja liikkumiseen!” Juha Heltimon ja Mikko Lautalan kirjoittamana. Kunnassa laadittiin Moporeittiselvitys vuosina 2012-2013, ja sen pohjalta osassa kuntaa on siirretty mopot pois pyöriteiltä alhaisen nopeuden kaduille.</p> <p>Seuranta 2015</p> <p>Merkittävimpiä vuoden 2015 rakentamiskohteita olivat Jokelassa Peltokaaren kaava-alueen II vaiheen jatkorakentaminen, Peltokaaren melusuojan rakentaminen ja Huikontien siirto.</p> <p>Etelä-Tuusulassa rakennuskohteina olivat Paijalannummentien perusparannuksen jatkorakentaminen, Kaarnatien perusparannuksen jatkorakentaminen, Kantotien rakentaminen, Stenbackan kaava-alueella Tuusulanjoentien jatkorakentaminen ja sillan rakentaminen ja Tuuliviirinkujan pistoteiden rakentaminen. Kellokoskella kohteina olivat Torpparintien perusparannuksen jatkorakentaminen, Linjapuisto I katujen rakentaminen ja Linjapuisto II runkovesihuoltolinjan rakentaminen.</p> <p>Kunnan kustannusosuudet varoilla rakennettiin Kulomäentien–Haarakaaren–Pakkasraitin liittymää ja laadittiin Koskenmäki–Vaunukangas tiesuunnitelma. Lisäksi päällystys- ja valaistusurakoita tehtiin rakentamishjelman mukaisesti. Puistoista rakennettiin Haukanpuistoa, Peltokaaren puistoalueita, ja pienempiä</p>
PAINOPISTE	TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIO TOTEUTUKSEN ETENEMISESTÄ

			<p>Seuranta 2016</p> <p>Asemakaavojen laajempi tarkastelu Lahelanpelto II asemakaavasta Puustellinmetsän asemakaavaan ja Keravalle saakka on johtamassa liikkumisen merkittävään edistämiseen 'baana'-työnimellä suunniteltavaan poikittaisen keskustan kautta kulkevan pyörätien suunnitteluun.</p> <p>Urheilukeskuksen yleissuunnittelun pohjalta on kehitetty arkiliikunnan mahdollisuuksia myös urheilukeskuksessa, yleissuunnittelun päätavoitteena on joustava arki ja kilpaurheilun yhdistäminen alueella.</p> <p>Vuonna 2016 valmistuneiden kevytväyläsuunnitelmien (katusuunnitelmat) yhteispituus oli noin 8 200 m, mistä noin 5 200 m sijoittuu Puustellinmetsän kaava-alueelle. Kevyen liikenteen turvallisuuden kohdistuvista erillishankkeista rakennettiin neljä kohdetta, kun tavoitteena oli kuuden kohteen rakentaminen. Yhdestä hankkeesta jouduttiin luopumaan toistaiseksi maanomistuskysymysten vuoksi. Toista hanketta ei ennätetty rakentaa ennen talven tuloa. Suunnittelu-työn alla tai valmiita suunnitelmia on yhdeksästä kohteesta. Suunnitteluohje on päivitetty esteettömyystavoitteiden osalta. Ohjetta on sovellettu Puustellinmetsän alueen suunnittelussa sekä Koulutien rakentamisessa Kellokoskella.</p> <p>Merkittävimpiä vuoden 2016 rakentamiskohteita olivat Etelä-Tuusulassa Paloaseman kaava-alueen rakentaminen, Kulomäen työpaikka-alue II:n vesihuolto, Tuusulanjoentien ja sillan loppuunsaattaminen, Puustellinmetsän esirakentamisurakan aloitus, Kaarnatien saneerauksen jatkaminen ja Murskaamonkujan saneeraus. Kellokoskella merkittävimpiä kohteita olivat Koulutie ja Keravanjoen pohjapato, Jokelassa puolestaan Vihnekuja ja Lylynkuja. Puistoista rakennettiin Tuulipuistoa, Linjapuistoa ja Peltokaaren EV-aluetta. Liikenneturvallisuuden kehittämishakkeita toteutettiin viidessä kohteessa; kevytväyläverkostoa täydennettiin Lahelantiellä välillä Tienristinkuja-Lähteentie ja Mattilassa Multatien/Suotien liittymässä. Jokelassa kohteina olivat Opintien suojatiet välillä Keskestie-Nukarintie, Tiiliruukintien ja Tiiliruukinkuja liittymä sekä Tolkionjantien suojatiet.</p> <p>Kelikameroita (2 kpl) otettu talvipäivystäjän avuksi lumisade havaintojen tekemiseksi, päivystäjälle on hankittu mobiilimikrotietokone aurausten ja hiekoitus-tien tilannetietojen seurantaan.</p>
--	--	--	---

PAINOPISTE	TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIO TOTEUTUKSEN ETENEMISESTÄ
			<p>Kunnan omat liikennepalveluostot kohdennettiin ensisijaisesti kaikille avoimeen kaupunkimaiseen paikallisliikenteeseen sekä palveluliikenteeseen. Kunnan joukkoliikennelipputuki kohdennettiin kausilippuina asiakkaille myytäviin seutu-, työmatka- ja liityntälipputuotteisiin.</p> <p>Yhteenveto 2013-2016 Suunnittelun ohjausta kunnallistekniikan ja asemakaavoituksen välillä on kehitetty vaikuttavuudeltaan kohdistavammaksi vuosien välillä. Kaavoitettavia alueita on keskustojen lähialueilla lisätty, keskustojen kehittäminen jatkossa on kestävien suunnitelmien toteuttamista lähiympäristöjen parantamiseksi. Turvalisten ylityspaikkojen kartoittamisen myötä on budjetoitu saarekkeellisia suojaiteita maantiekohteisiin. Asemakaavojen myötä pyritään ottamaan maanteitä ELY-keskukselta kunnan omistamiksi katualueiksi mm Kellokoskella, jotta katu-ympäristön kehittäminen olisi joustavampaa.</p> <p>Valtuuston asettama tavoite tuottaa Etelä-Tuusulassa 100 tonttia vuodessa myyntiä varten asettaa uudisalueraentamisen etusijalle. Katujen ja vesihuollon saneeraushankkeita lykätään mahdollisuuksien mukaan vuoden 2020 jälkeiseen aikaan. Kunnan omaan katuverkostoon kohdistuvista liikenneturvallisuushankkeista pyritään kuitenkin toteuttaa 3 - 5 kohdetta/vuosi jatkossakin.</p>
	<p>Yhteistyön kehittäminen viranomaisten kesken sekä taloyhtiöiden ja asukasjärjestöjen kanssa.</p>	<p>Kehitetään alueelliseen tiedottamiseen liittyvää tiedonkulkua. Jaetaan tietoa turvallisuutta lisäävistä toimenpiteistä.</p>	<p>Seuranta 2013-2016</p> <p>Kunnan Jatkuvuudenhallintaa päivitettiin yhteistyössä Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen varautumistoimiston kanssa. Kunta teki kuntaliiton KUJA-analyysin jonka pohjata laadittiin jatkuvuudenhallinnan kehittämissuunnitelma.</p> <p>Kunnan Turvallisuussuunnitelma laadittiin vuosina 2015-2016, kehittämiskohteina kuntalaiskyselyn ja kehittämistoimikuntien lausuntojen ohjaamina. Mukana työssä olivat myös SPR ja Tuusulan seurakunta.</p> <p>Suunnitelmassa huomioidaan</p> <ul style="list-style-type: none"> ● liikenneturvallisuus ● syrjäytymisen ja päihdehaittojen ehkäisy ● rikostorjunta

PAINOPISTE	TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIO TOTEUTUKSEN ETENEMISESTÄ
			<ul style="list-style-type: none"> • oppilaitosten turvallisuus <p>Suunnitelman seurannasta vastaa työryhmä, jossa mukana ovat poliisi ja pelastuslaitos sekä kunnan kaikkien toimialojen edustajia.</p> <p>Vuonna 2017 aloitetaan suunnitelman päivitystyö, ajatuksella että suunnittelussa on mukana laajempi otos asukasjärjestöjen ja liike-elämän edustajia.</p> <p>Kunnan uusille internetsivuille luotiin turvallisuusosio jonne on kerätty kuntalaisen turvallisuuden kannalta tärkeitä linkkejä sekä tietenkin turvallisuussuunnitelma löytyy samasta osoitteesta.</p> <p>Ensimmäiset sähköiset infotaulut asennettiin, joiden kautta kunta voi jakaa turvallisuuteen liittyvää infoa tarvittaessa.</p> <p>Keski-Uudenmaan kuntien välistä yhteistyötä tiivistettiin varautumisen osalta. Sovittiin tiedonvaihdosta sekä yhteisistä harjoituksista. Mukana olivat pelastuslaitos sekä kolmas sektori.</p> <p>Kunnan jatkuvuudenhallinnan kehitystyö jatkui KUJA-analyysin pohjalta.</p> <p>Kuntalaisia aktivoitiin lähiympäristönsä hoitoon. Keväisin järjestetään siivoustalokoot koko kunnan alueella. Ympäristöyhdistys suorittaa vuosittain vieraslajien, lähinnä jättipalsamin, kitkentätalkoita kunnan tuella.</p> <p>Syyskesällä 2016 kuntalaiset kokoontuivat Vaunukankaalla sekä Kirkko-puistossa ympäristön siistimistalkoisiin. Myös Rykmentinpuiston alueella järjestettiin metsän siistimistä. Vuosittain toteutetaan päiväkotien pihasaneerauksia käyttäjien toiveet huomioiden.</p>

Toinen painopiste: tuusulalaisten luontaisen liikkumisen mahdollistaminen

Kuntalaisten liikunta-aktiivisuudella on huomattavia yhteiskunnallisia ja taloudellisia vaikutuksia. Liikunta on tärkeää kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden kannalta. Liikkuva kuntalainen kohtaa kunnan eri toimialat, yhdistykset ja järjestöt sekä yksityiset palveluntuottajat. Kullakin toimijalla on omat tehtävänsä ja mahdollisuutensa edistää kuntalaisten

fyysistä aktiivisuutta ja liikunnan harrastamista. Menestyvässä liikuntakunnassa eri toimijat tuntevat/ymmärtävät roolinsa ja vastuunsa edellytysten luomiseksi liikunnalle. Yhteistyössä ne pystyvät tarjoamaan kuntalaisille hyvät mahdollisuudet päivittäiseen fyysiseen aktiivisuuteen ja liikunnan harrastamiseen. Liikuntamyönteisessä kunnassa maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa turvataan asukkaiden liikkumisen ja liikunnan harrastamisen edellytykset. Näin varmistetaan virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys sekä edellytykset terveellisen, viihtyisän ja asukkaita aktivoivan elinympäristön rakentamiselle. Viheralueet ja ulkoilureitit muodostavat ehyen ulkoiluun ja luonnossa liikkumiseen soveltuvan verkoston. Kaupunkiympäristön monimuotoisuuden ylläpito ja edistäminen sekä kaupunkilaisten ulkoilu- ja virkistymahdollisuuksien turvaaminen tukevat toisiaan. Liikuntapaikkojen lisäksi puistot, kadut, tiet ja erityisesti kevyen liikenteen väylästä nähdään kuntalaisten keskeisenä terveys- ja arkiliikunnan ympäristönä. (STM 2010:3)

PAINOPISTE	TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIO TOTEUTUKSEN ETENEMISESTÄ
Tuusulalaisten luontaisen liikkumisen mahdollistaminen.	Tuusulalaisten tieto terveyttä edistävästä toiminnasta lisääntyy	Neuvonta ja ohjauspalveluiden lisääminen ja palveluketjujen kehittäminen	<p>Kohdennetuilla neuvontapalveluilla on mahdollista saada aikaan pysyviä muutoksia yksilön toiminnassa. Hyvinvointivalmennukseen ja neuvontaan on panostettava ja lisättävä yksilöohjausta palvelutarjontaan kaikissa ikäluokissa.</p> <p>Seuranta 2013-2014 Erilaisia teemapäiviä ja yleisluentoja järjestetty mm. yhdistysten, kansalaisopiston ja toimialojen toimesta.</p> <p>Seuranta 2015 Erilaisia teemapäiviä ja yleisluentoja järjestetty mm. yhdistysten, kansalaisopiston ja toimialojen toimesta mm. keuhkoahdauma ja terveyttä ja liikuntaa edistävät yleisluennot.</p> <p>Seuranta 2016 Työtä on valmisteltu vuoden 2016 aikana erilaisia koulutuksia järjestämällä ja hyvinvointivalmennuksen pilottikohteita kartoittamalla.</p> <p>Yhteenveto 2013-2016 Tavoitteena on käynnistää yksilöohjausta koskeva pilottihanke syksyllä 2017 osana Liikkuva Koulu –ohjelmaa (edellyttää rahoitusta, jota on haettu). Ohjauspalveluita on kehitetty monipuolisemmaksi.</p>
	Kuntalaisten liikunta- ja terveyskäyttäytymistä seurataan säännöllisesti	Analyysi- ja seurantamenetelmien kehittäminen toimialojen välillä	<p>Seuranta 2013-2014 mm. MetrOP –tutkimushanke (2014), Kouluterveyskysely, tulosalueiden tunnusluvut ja kohdennetut asiakaskyselyt. Vuonna 2013 tehtiin haastattelututkimus, jossa selvitettiin tekijöitä, jotka vaikuttavat tuusulalaisten liikunta-, kulttuuri- ja kansalaisopistopalveluiden käyttöön ja käyttämättä jättämiseen. Aineisto tutkimukseen koottiin fokusryhmähaastatteluin Tuusulan kunnan eri osissa.</p>

PAINOPISTE	TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIO TOTEUTUKSEN ETENEMISESTÄ
			<p>Seuranta 2015 mm. Liikuntamittari – kysely asukkaiden liikuntatottumuksista yhteistyössä Keravan ja Järvenpään kanssa, Ohjaustoiminnan vertailututkimus kansalaisopiston ja Liikuntapalveluiden välillä. Sähköisen hyvinvointikertomus-työkalun käyttöönotto.</p> <p>Seuranta 2016 mm. Uimahallin käyttäjien laaja tyytyväisyyskysely. Kuntapalvelututkimus (KAPA) 2016 Kuntarin käyttöönotto</p> <p>Yhteenveto 2013-2016 Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen seurantatiedot (Tea-viisari) kuvaavat hyvin eri toimialojen tilannetta terveyden edistämiseksi. Analyysi- ja seurantamenetelmien kehittämistä toimialojen välillä on jatkettava.</p>
	Vapaaehtoistyö	Vapaaehtoistyön koordinointi (Yhdistysten/järjestöjen ja jäsenten määrä, vapaaehtoistoiminta, tilaisuudet)	<p>Tuusulassa toimii yli 220 rekisteröityä yhdistystä ja järjestöä yhdistysrekisterin mukaan, näistä 10 on ammatillista järjestöä, 10 eläkeläisjärjestöä, 26 kansanterveysjärjestöä, 15 koti- ja koulu yhdistystä, 20 kulttuurijärjestöä, 28 liikunta- ja urheilujärjestöä, 10 maanpuolustusjärjestöä, 66 muuta yhdistystä ja järjestöä, 13 nuorisoyhdistystä, 17 poliittista järjestöä ja 6 yrittäjäyhdistystä. Toiminta toteutetaan pääsääntöisesti vapaaehtoisvoimin.</p> <p>Seuranta 2013-2014 Yhteistyötä lisättiin erityisryhmien liikunnassa mm. seurakunnan diakoniatyön kanssa.</p> <p>Seuranta 2015 Tyky / Kunto- ja terveysliikunnan ryhmien yhdistäminen ja paikkakiintiöt lisäsivät ja monipuolistivat ohjauspalveluiden tarjontaa syyskaudella. Kolmannen sektorin kanssa tehtävää yhteistyötä lisättiin ohjaustoiminnassa.</p> <p>Seuranta 2016 Liikuntaseurojen tapaamiset järjestettiin teemoittain ja kaikille avoimina tilaisuuksina. Aiheina olivat mm. Suomi100 –tapahtumien järjestäminen ja Liikkuva Koulu –hanke.</p>

PAINOPISTE	TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIO TOTEUTUKSEN ETENEMISESTÄ
			Yhteenveto 2013-2016 Seurojen ilmoittamat nuorisoliikunnan ohjaukset nousivat toimintavuosien 2013-2016 aikana 38 330 ohjauksesta – 43 726 ohjaukseen (kasvu 14%). Yhdistysten erityisryhmien liikunnan ohjaukset nousivat toimintavuosina 345 ohjauksesta 600 ohjaukseen (kasvu 58%)

Kolmas painopiste: tuusulalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen.

Kasvun ja oppimisen palvelut kohdistuvat alle 20-vuotiaisiin. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteina on koulujen sisäilmaongelmien vähentäminen, koulujen viihtyvyyden sekä oppimisympäristöjen kehittäminen tilojen saneerausten ja laajennusten yhteydessä. Tuusula on mukana valtakunnallisessa kiusaamisen vastaisessa KiVa-Koulu – ohjelmassa. Varhaiskasvatuksessa menetelmänä käytetään kasvatuskumppanuutta ja monipuolisia liikuntamuotoja. Kansalaisopiston matalan kynnyksen liikuntaryhmissä tuetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja harrastuneisuutta. Nuorisopalvelut tukevat nuorten omaehtoista toimintaa sekä luovat edellytyksiä nuorten yhteisölliselle kasvulle ja monipuoliselle nuorisokulttuurille. Kulttuuripalvelut ja museo tuottavat yhteistyössä eri toimijoiden kanssa kaikenikäisille kokemuksia, elämyksiä ja mahdollisuuksia. Vuonna 2009 kunnassa otettiin käyttöön K9-kortti, joka mahdollistaa yhdeksäsluokkalaisille yhden vapaan käynnin kussakin kunnan kulttuurikohteessa. Eri toiminoissa korostetaan kulttuurin yhteiskunnallistaja hyvinvointia edistävää merkitystä. Liikuntapalvelut kehittävät kaikkialla Tuusulassa luontaisen liikunnan edellytyksiä sekä liikuntapaikkoja, tekevät yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa liikunnan ja hyvinvoinnin ja harrastuneisuuden lisäämiseksi. Liikuntapalvelut tarjoavat liikuntaneuvontaa ja kehittävät uusia palvelutapoja elämän eri vaiheissa (liikuntapolku). Tuusulassa toimii yli 220 rekisteröityä yhdistystä ja järjestöä yhdistysrekisterin mukaan, näistä 10 on ammatillista järjestöä, 10 eläkeläisjärjestöä, 26 kansanterveysjärjestöä, 15 koti- ja koulu yhdistystä, 20 kulttuurijärjestöä, 28 liikunta- ja urheilujärjestöä, 10 maanpuolustusjärjestöä, 66 muuta yhdistystä ja järjestöä, 13 nuorisojärjestöä, 17 poliittista järjestöä ja 6 yrittäjäyhdistystä. Toiminta toteutetaan pääsääntöisesti vapaaehtoisvoimin.

PAINOPISTE	TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIO TOTEUTUKSEN ETENEMISESTÄ
Tuusulalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen.	Liikunta on koko kunnan yhteinen asia	Eri toimialoille on varmistettu resurssit edellytysten luomiseksi liikunnalle	Yhteenveto 2013-2016 Tämän tavoitteen ja toimenpiteen seuranta on sisällytetty muihin taulukoihin.

PAINOPISTE	TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIO TOTEUTUKSEN ETENEMISESTÄ
	Saavutettavien ja liikuntaan innostavien ympäristöjen rakentaminen	Lähiliikuntapaikkojen perustaminen koulujen ja päiväkotien sekä muiden julkisten tilojen yhteyteen (Uusien lähiliikuntapaikkojen määrä/vuosi)	<p>Tuusulan kunta on toteuttanut johdonmukaisesti lähiliikuntapaikkojen rakentamisohjelmaa vuodesta 2010 lähtien.</p> <p>Seuranta 2013-2014 Lähiliikuntapaikka-ohjelman mukaisesti toteutettiin Hyökkälän (2013), Vaunukankaan (2014) koulujen kohteet. Frisbeegolfrata perustettiin Kellokoskelle, Ohkolan sairaalan puistoon (2014).</p> <p>Seuranta 2015 Lähiliikuntapaikka-ohjelman mukaisesti toteutettiin Kirkonkylän koulun kohde sekä lisättiin liikuntavälineitä puistoihin mm. Roinilassa Kellokoskella ja Urheilukeskukseen Hyrylässä.</p> <p>Seuranta 2016 Lähiliikuntapaikka-ohjelman mukaisesti toteutettiin Pertun koulun kohde sekä parannettiin ja korjattiin olemassa olevia lähiliikuntapaikkoja erityisesti turvallisuuden näkökulmasta.</p> <p>Yhteenveto 2013-2016 Lähiliikunnan eli asukkaiden lähelle rakennettavien liikunnallisten ja esteettömien toimintapaikkojen määrää lisättiin toimintavuosina runsaasti eri puolille Tuusulaa. Painopisteenä ovat olleet kouluympäristöihin rakennettavat liikuntapaikat mutta lähiliikunnan olosuhteita on rakennettu myös puistoihin, metsiin ja päiväkotien läheisyyteen kaikkien kuntalaisten saataville.</p> <p>Lähiliikuntapaikka-ohjelma on toteutettu valtuustokaudella suunnitellusti. Ohjelmaa tulee jatkaa ja kehittää osana Liikkuva Koulu –hanketta yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa. Oppilaiden aktiivisuuden lisääminen kaikissa oppiaineissa on asetettu toimintavuosina tavoitteeksi myös pihojen suunnittelussa. Loppuvuodesta 2016 aloitettiin erityisesti liikuntapaikkojen mutta myös muiden liikkumisympäristöjen kehittämiseen kohdennettu selvitystyö yhdessä Järvenpään kaupungin kanssa.</p>
	Palveluketju terveyspalveluiden	Käynnistetään Liikuntapolku-projektin kehitystyö ja laajentaminen koskemaan kaiken ikäisiä kuntalaisia	<p>Seuranta 2013-2014 Liikuntapolku-projektin edistämisessä ei edetty.</p> <p>Seuranta 2015</p>

PAINOPISTE	TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIO TOTEUTUKSEN ETENEMISESTÄ
	käyttäjistä vapaa-ajan liikkujaksi toimii käytännössä		<p>Terveet elintavat -projekti valittiin yhdeksi kunnassa toteutettavista palvelumuotoiluprojekteista</p> <p>Seuranta 2016 Terveet elintavat projekti käynnistyi ja työskentely eteni suunnitellusti.</p> <p>Yhteenveto 2013-2016 Terveet elintavat -projektin tavoitteeksi asetettiin vähän liikkuvien tupakoitsijoiden liikunnan lisääminen ja tupakoinnin lopettaminen. Työryhmän tuottamat ohjeet on tallennettu Kaikuun (kunnan intranet):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Henkilökunnalle luotiin ohjeistus tupakoinnin esille nostamisesta ja hoitoon ohjaamisesta. Tupakoivien potilaiden palvelulinja päivitettiin. 2. Laadittiin yhteenveto kunnan liikuntaryhmistä. Projektin tavoitteisiin liittyvät starttiryhvät käynnistyivät vuonna 2016. 3. Tarkennettiin ohjeistusta erityisuimakortin myöntämisestä ja käytöstä 4. Tuotettiin jaettavia infokortteja kunnan tarjoamista liikuntamahdollisuuksista ja tupakoinnin lopettamisesta. 5. Projektia tehtiin näkyväksi mm. kunnan tiloihin ripustettavilla julisteilla.
	Liikunnan palvelutarjonta on kattava	Liikunnan palvelutarjonta suunnitellaan siten, että se yhdessä urheiluseurojen, liikuntayritysten ja muiden toimijoiden kanssa muodostaa toimivan kokonaisuuden	<p>Kunnan roolia kolmannen sektorin toiminnan mahdollistajana ja kumppanina tulee vahvistaa ja tukea kaikin keinoin. Toimintavuosien aikana, huolimatta kuntatalouden heikosta tilanteesta Tuusulassa liikunnan palvelutarjontaa ja olosuhteita on pystytty parantamaan ja kehittämään. Myös liikuntatoimintaan tarkoitettuista tiloista perittävät maksut on pystytty pitämään siedettävällä tasolla. Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa on lisääntynyt, erilaisia kuntalaisille suunnattuja tapahtumia on järjestetty runsaasti ja kunnassa on lisätty ja monipuolistettu liikunnan palvelutarjontaa eri ikäryhmille.</p> <p>Seuranta 2013-2016 Liikuntapalveluja on lisätty mm. varhaiskasvatuksen LiikKa –hanke, opetustoimen urheiluvalmennusohjelma yläkoululaisille, yhdistysten järjestämät liikunnalliset iltapäiväkerhot ja muu seuratoiminta. Kunnan järjestämää ohjaustoimintaa Kansalaisopiston ja liikuntapalveluiden järjestämänä muokattiin aiheesta tehdyn vertailututkimuksen pohjalta. Erityisuimakortin myöntämisperusteita parannettiin mm. tilapäisesti Tuusulassa asuville. Tuusulan uimahalli valittiin vuoden ui-</p>

PAINOPISTE	TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIO TOTEUTUKSEN ETENEMISESTÄ
			<p>mahalliksi vuonna 2015. Toimintavuosien aikana käynnistettiin mm. Hyrylän urheilukeskuksen kehittäminen ja asemakaavan päivitystyö, jossa pohjatietoja kysyttiin useilta käyttäjäryhmiltä ja kuntalaisilta useassa eri vaiheessa.</p> <p>Yhteenveto 2013-2016 Pääosa liikuntatoimintaan soveltuvista tiloista ovat kunnan omistuksessa. Kunnan tilojen ja kiinteistöjen tehokasta käyttöä kolmannen sektorin toimintaan on parannettu toimintavuosien aikana. Vapaaehtoistoimintaan on osoitettava maksuttomia ja kohtuuhintaisia tiloja kuntalaisten aktiivisuuden lisäämiseksi myös jatkossa. Tilojen käyttörajoitteita tulee jatkossa mahdollisuuksien mukaan purkaa, hinnastoa tulee tarkistaa yhdenmukaiseksi ja tiloja tulee myöntää käyttäjille toiminnan sisältö ja käyttäjämäärät huomioiden. Kunnalla on merkittävä rooli yhdistysten yhteistyön lisäämiseksi ja mahdollistamiseksi ja toimintaa järjestävien tahojen roolia lähivuosien aikana tulee vielä kirkastaa.</p>

3. Lasten ja nuorten hyvinvointi

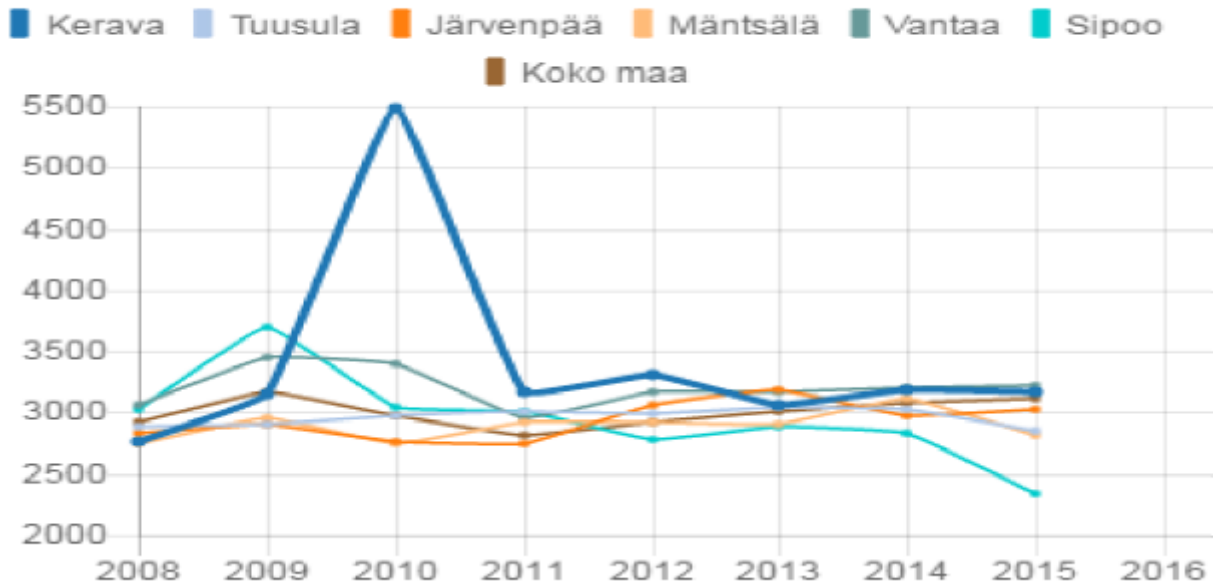
Lasten ja lapsiperheiden osalta hyvinvointikertomuksen indikaattoritiedot ovat puutteelliset, sillä THL:n vuoden 2015 kouluterveyskyselyn toteutuksessa ilmeni teknisiä ongelmia. Myös muut indikaattorit peilaavat hyvin vahvasti menneeseen.

Lasten terveys ja hyvinvointi saa perustan jo raskausaikana. THL:n mukaan jo kohdunaikaiset epäsuotuisat altistukset ovat merkityksellisiä myöhemmän terveyden kannalta, sillä ne vaikuttavat sikiön kehitykseen ja altistavat terveysongelmille. Raskaudenaikainen voimakas psyykinen kuormitus on yhteydessä lapsen myöhempään heikentyneeseen stressinsäätelykykyyn sekä psyykkiseen ja somaattiseen oireiluun.

Neuvolalla on merkittävä rooli vanhempien tukemisessa raskauden aikana sekä lasten ollessa alle kouluikäisiä. Tuusulan neuvolapalveluiden peittävyys on 100%, eli kaikki tuusulalaiset lasten- ja äitiysneuvolapalveluita tarvitsevat perheet käyvät neuvolassa. Lastenneuvolakäyntejä 1000 0-7 vuotiasta kohden oli Tuusulassa lähes saman verran kuin koko maassa, mutta enemmän kuin osassa vertailukuntia.

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

Lastenneuvolakäynnit yhteensä/1000 0-7 vuotiasta

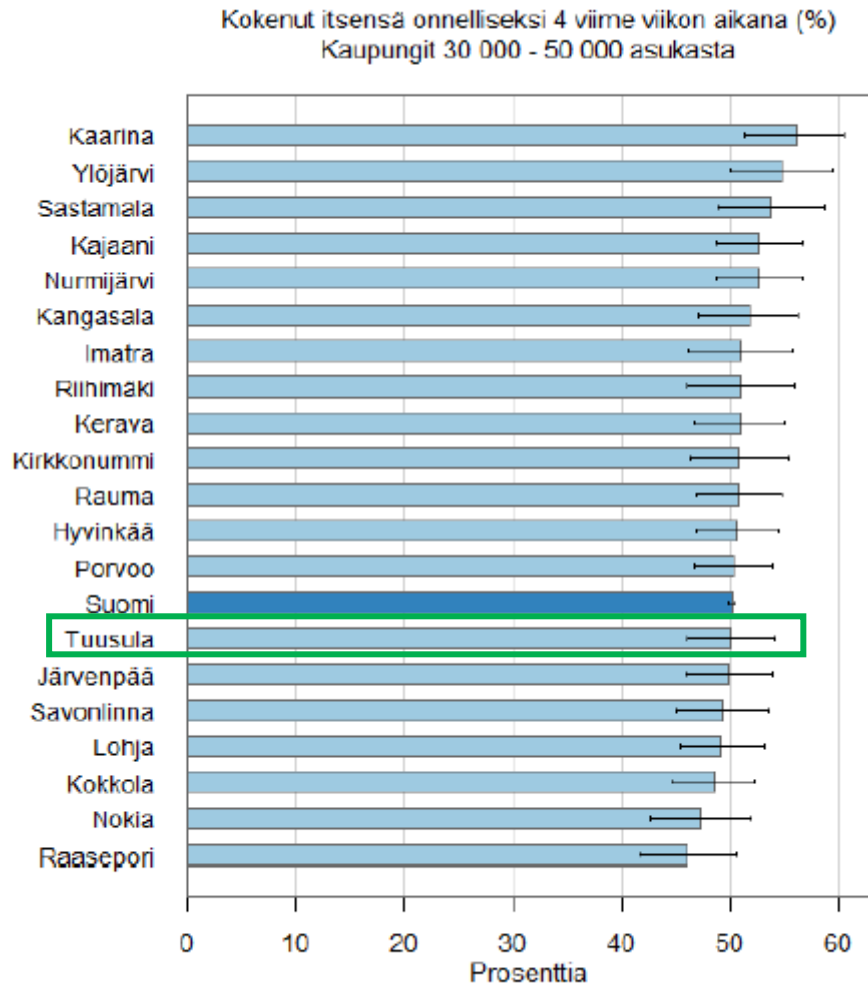
Lasten hyvinvointi liittyy vahvasti vanhempien hyvinvointiin. THLn mukaan yhteiskunnalliset olosuhteet heijastuvat perheisiin ja sosioekonomisen aseman vaikutus lasten ja nuorten terveyteen, oppimiskykyyn, käyttäytymiseen ja syrjäytymiseen on suuri. Erilaiset sosiaaliset, aineelliset ja kulttuuriset voimavarat siirtyvät sukupolvelta toiselle.

Nuorisobarometrin kyselyssä monet arjenhallinnan ulottuvuudet linkittyvät vahvasti toisiinsa. taloudelliset, sosiaaliset ja käytännön arkeen liittyvät kysymykset kietoutuvat toisiinsa. Lapsuudenkodista saadut tiedot ja taidot tukevat selviytymistä käytännön arkitoimista, jotka puolestaan tukevat hyvinvoinnin perustana olevaa kokemusta elämässä pärjäämisestä.

Tarkemmat tulokset nuorisobarometritutkimuksesta osoitteesta:

https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2016/01/Nuorisobarometri_2015_ISSUU.pdf

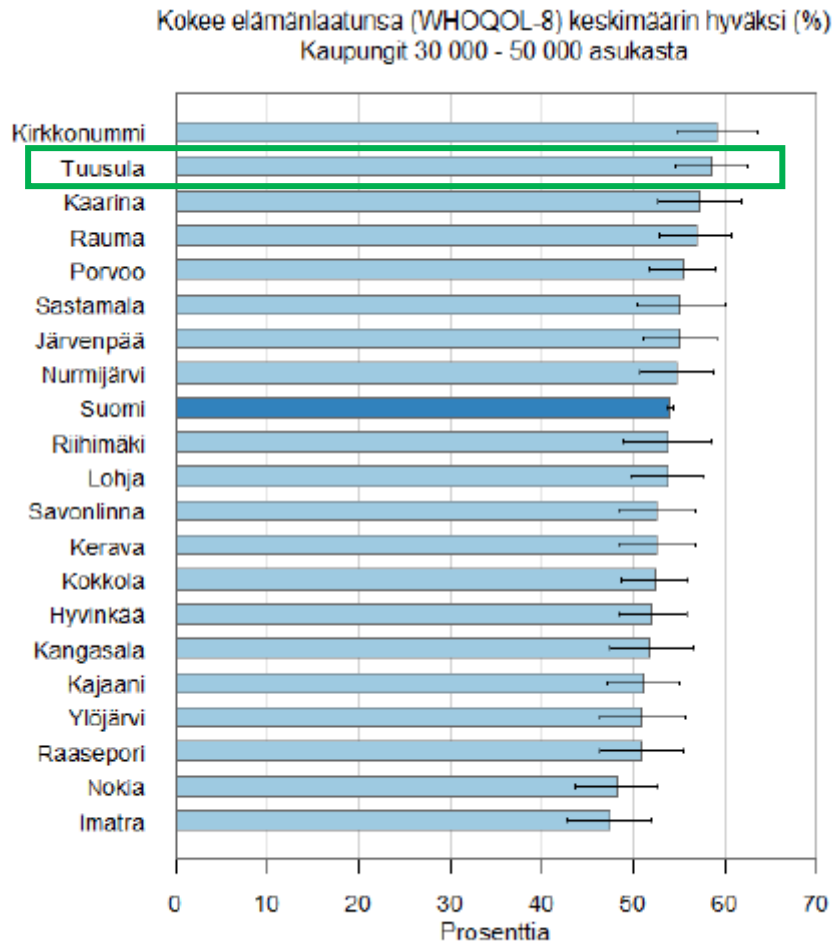
Alueellisen terveydenhuoltokyselyn tulosten mukaan tuusulalaiset kyselyyn vastanneet (n=x) ovat kokeneet itsensä lähes yhtä onnelliseksi 4 viimeisen viikon aikana kuin koko maassa keskimäärin. Sen sijaan niiden vastaajien osuus, jotka kokevat elämänlaatunsa keskimäärin hyväksi on koko Suomea selvästi korkeampi.

ATH 2013-2015, THL

Itsensä suurimman osan aikaa 4 viime viikon aikana onnelliseksi kokeneiden osuus (%) (Lähde: ATH kysely, THL)

ATH 2013-2015, THL

Elämänlaatunsa keskimäärin hyväksi tuntevien osuus (%) 20 vuotta täyttäneistä (Lähde: ATH-kyseily, THL)

Perheen köyhyys ja taloudelliset vaikeudet voivat THLn mukaan vaikuttaa kielteisesti lasten oppimiskykyyn, käyttäytymiseen ja terveyteen. Köyhyys voi myös aiheuttaa lapselle häpeää sekä ulkopuolisuutta ja osattomuutta. Huonoimmassa asemassa ovat ne lapset, joille köyhyys tarkoittaa biologisten perustarpeiden täyttämättä jäämistä. Päihteitä käyttäville tai mielenterveysongelmallisille vanhemmille lasten perushuollosta vastaaminen voi olla mahdotonta.

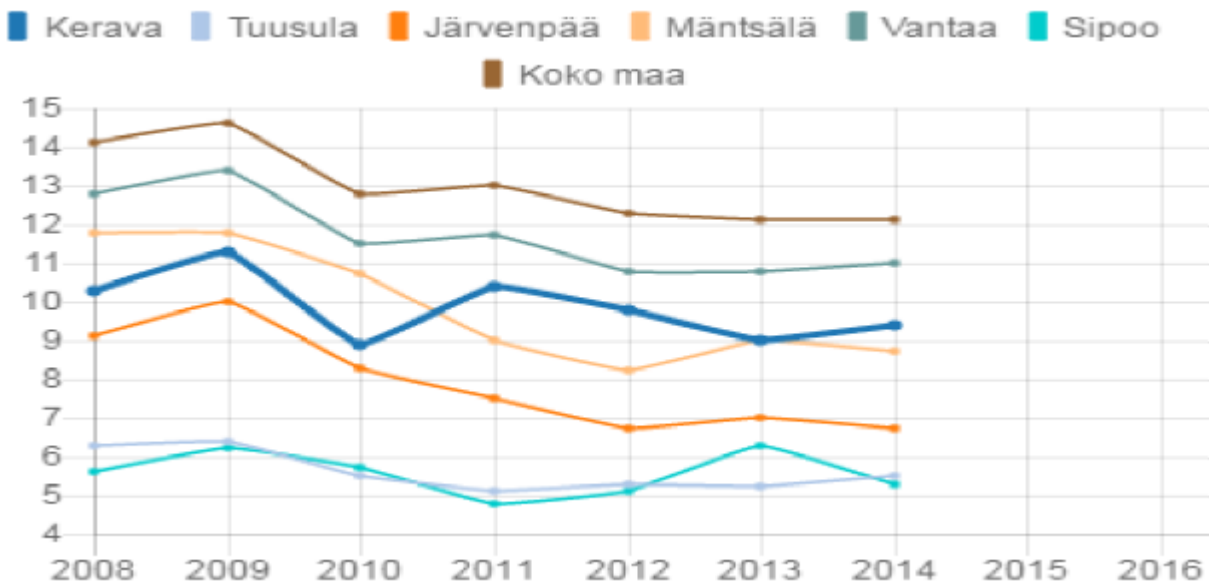

Nuorisobarometrissa perheen vakavien taloudellisten vaikeuksien todettiin olevan yhteydessä vanhempien alkoholinkäyttöön. Taloudellisia vaikeuksia lapsuuden perheessään kokeneista vastaajista 28 prosenttia kertoi vanhemmillaan olleen alkoholiongelmia. Vastaajista, joilla taloudellisia vaikeuksia ei ollut, vain 9 prosenttia kertoi vanhemmillaan olleen ongelmia alkoholin käytön kanssa.

Vanhempien mielenterveysongelmat ja sairastelu, perheen vaikeat ristiriidat, vanhempien ero ja jopa koulukiusaaminen olivat tavallisempia taloudellisten vaikeuksien kanssa kamppailevissa perheissä kuin taloudellisesti paremmin pärjävissä perheissä. Myös lastensuojelun sosiaalityön työskentely oli tavallisempaa perheissä, joissa oli taloudellisia vaikeuksia. Taloudellisia vaikeuksia lapsuudessaan kokeneista vastaajista 24 prosenttia kertoi perheensä olleen tekemisissä lastensuojelun kanssa, kun taloudellisesti pärjävistä perheistä näitä oli vain 7 prosenttia.

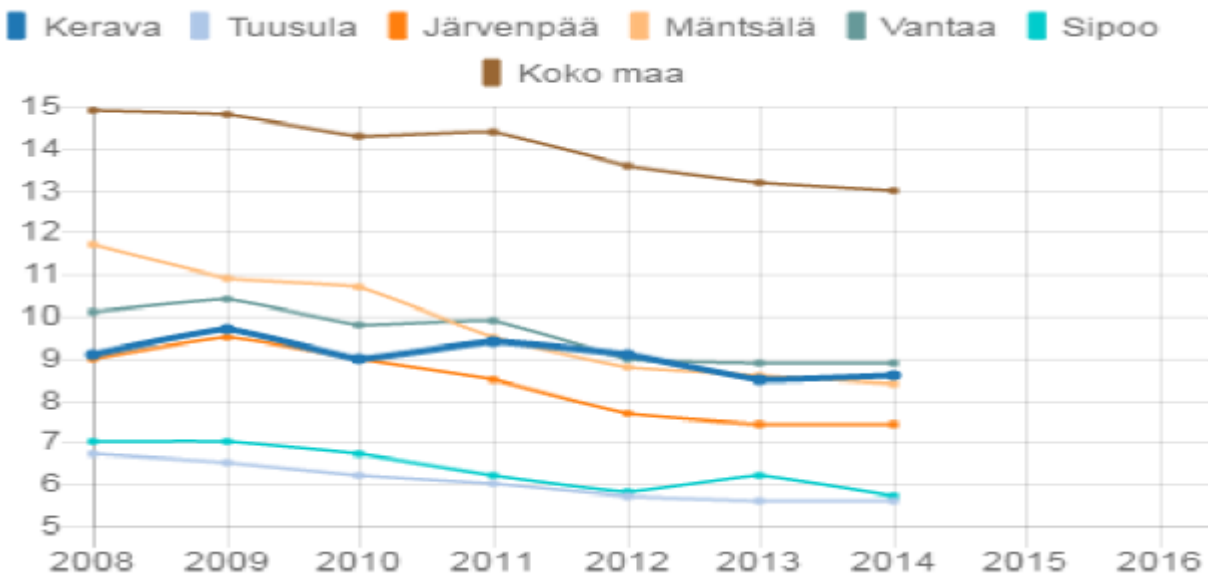
Tuusulassa lapsiperheiden suhteellinen tuloasema oli vuonna 2014 parempi kuin suurimmassa osassa lähikuntia. Lasten pienituloisuuden aste kuvaa, kuinka suuri osa alueen alle 18-vuotiaista kuuluu kotitalouksiin, joiden tulot jäävät suhteellisen pienituloisuusrajan alapuolelle. Kyse on mittarista, joka kuvaa väestön asemaa suhteellisella tulojakaumalla. Tuusulassa lapsiperheiden suhteellinen tuloasema on samalla tasolla kuin keskimääräisellä kuntalaisella.

Lasten pienituloisuusaste

Lasten pienituloisuusaste (Lähde: THL, Sotkanet)

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

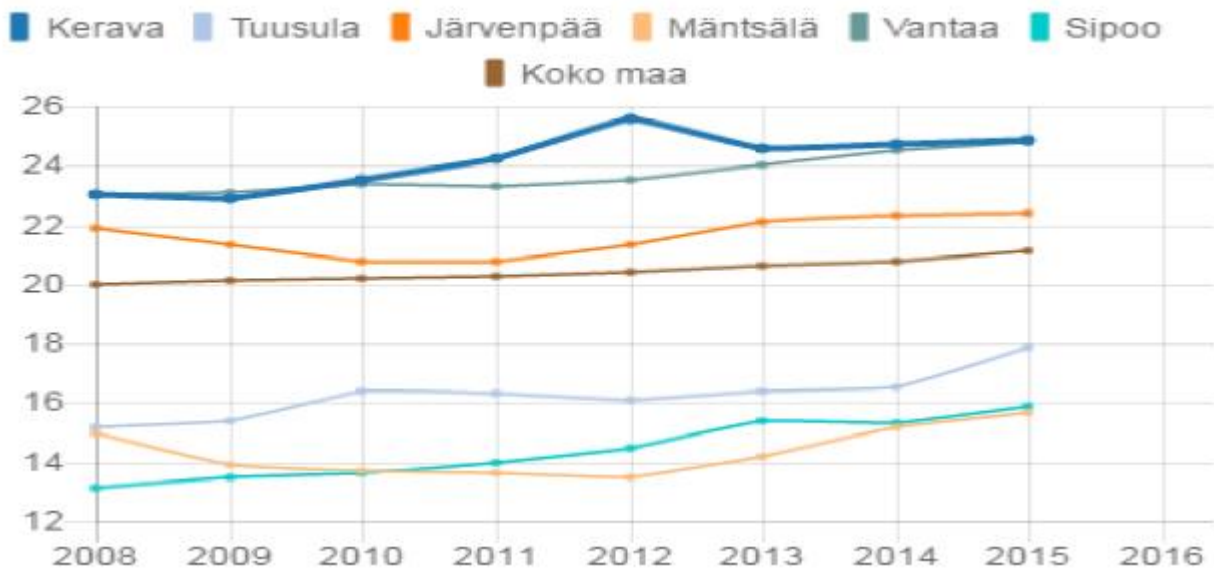

Kunnan yleinen pienituloisuuden aste (Lähde: THL, Sotkanet)

Työssäkäynti on yleensä paras suoja köyhyyttä vastaan. Tästä huolimatta työtä tekevän vanhemman perhe voi olla köyhä. Lapsiperheessä tulojen hankkimiseen osallistuu vain osa perheenjäsenistä, mutta ansaittuja tuloja käyttävät kaikki. Työssäkäyvien pienituloisten perheiden köyhyys liittyykin useimmiten kotitalouden rakenteeseen ja kokoon. (Lähde THL)

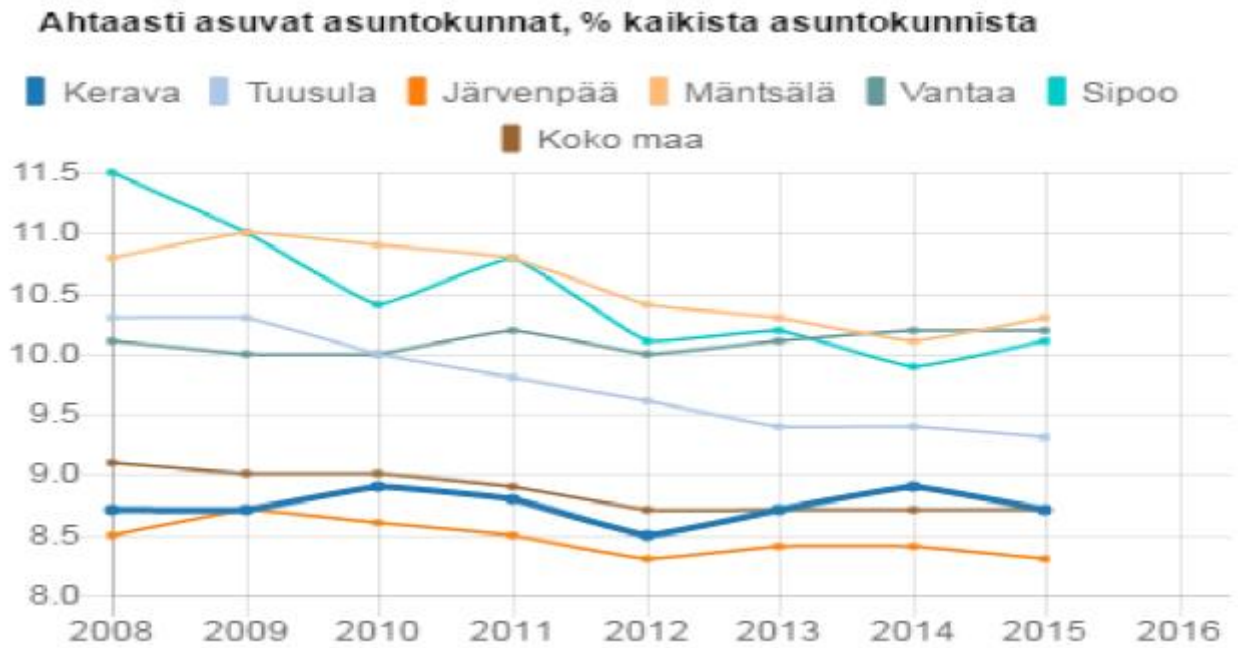
Tuusulassa on koko maata ja useimpia vertailukuntia vähemmän yksinhuoltajaperheitä. Yksinhuoltajaperheiden määrä on kuitenkin ollut kasvussa viime vuosina Tuusulassa.

Yksinhuoltajaperheet, % lapsiperheistä

Yksinhuoltajaperheet, % osuus lapsiperheistä (Lähde: Sotkanet, THL)

Ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien* osuus on Tuusulassa suurempi kuin Keravalla, Järvenpäässä tai Suomessa keskimäärin. Osuus on kuitenkin pienempi kuin monessa vertailukunnissa.

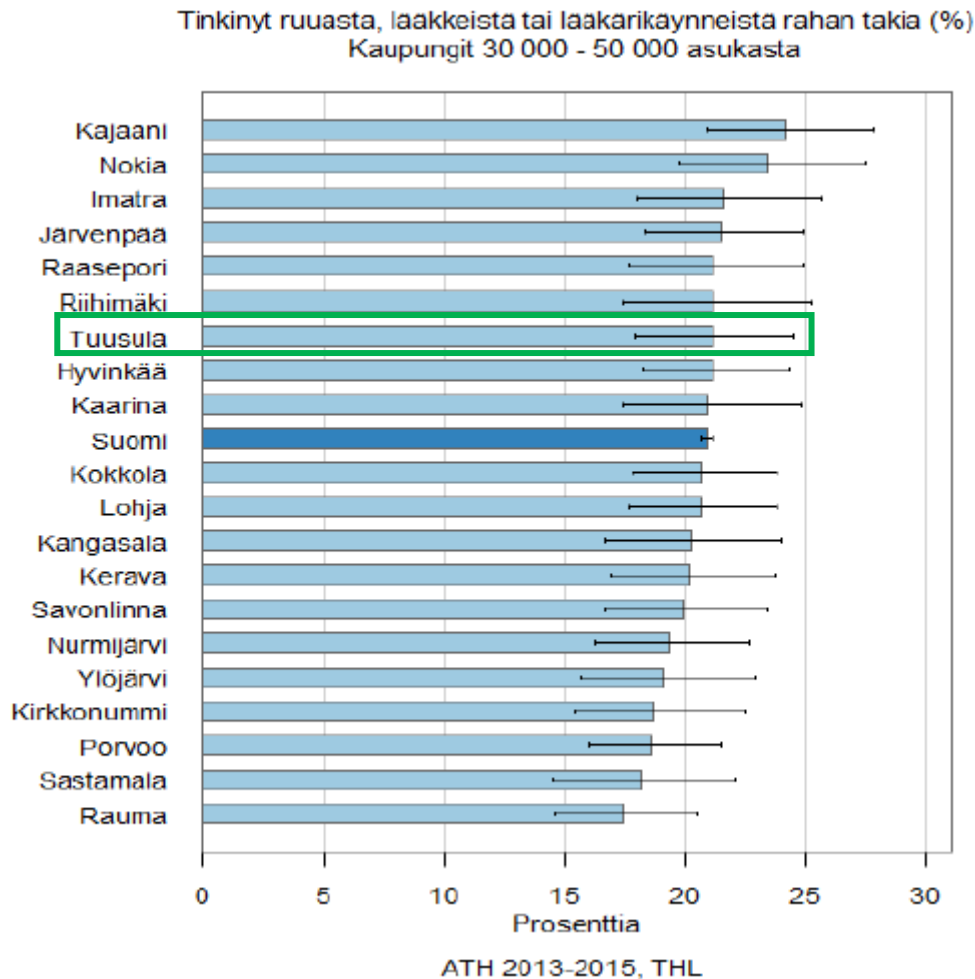

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, %-osuus kaikista lapsiasuntokunnista* (Lähde: Sotkanet, THL)

* Lapsiasuntokunta on asuntokunta, jossa on vähintään yksi alle 18-vuotias henkilö. Asunto on ahtaasti asuttu, jos siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huonelukuun

Alueellisen terveydenhuoltokyselyn tulosten mukaan hieman suurempi osa tuusulalaisista vastaajista on joutunut tinkimään ruuasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä rahan takia verrattuna siihen mitä koko Suomessa on keskimäärin jouduttu tinkimään.

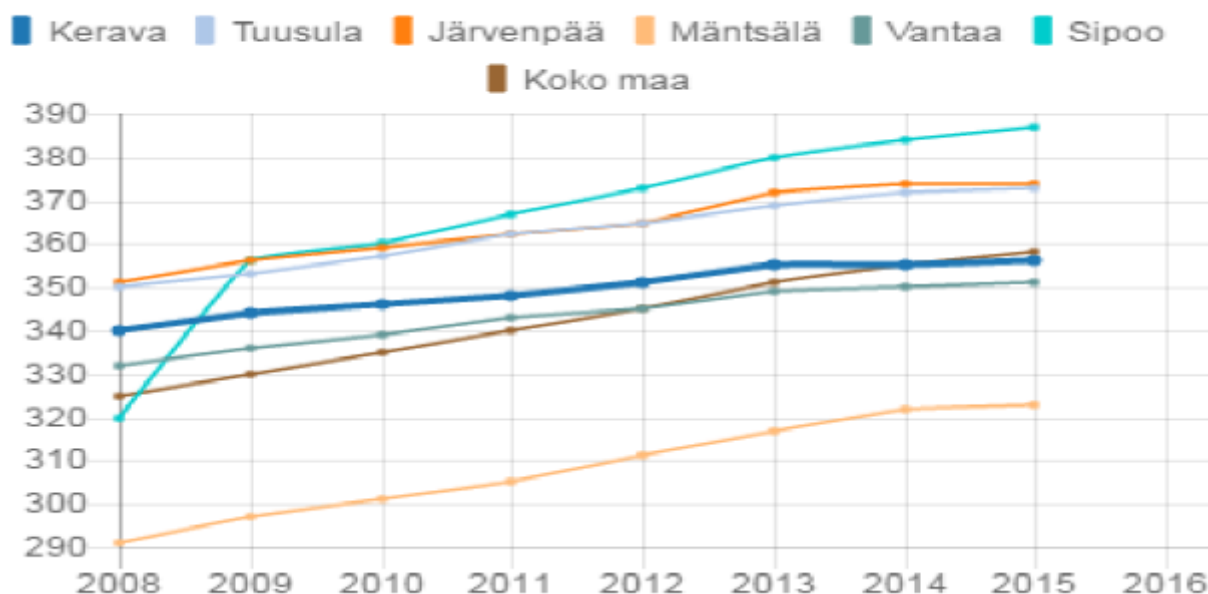
Joutunut tinkimään ruuasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä rahan puutteen vuoksi, osuus (%)
(Lähde: ATH- kysely, THL)

Koulutus vaikuttaa menestykseen työmarkkinoilla ja sitä kautta tuloihin. Kun perheen eniten tie-
naavan aikuisen koulutus on peruskoulutus, on lapsen köyhyysriski nelinkertainen korkea-asteen
koulutuksen saaneiden vanhempien lapsiin verrattuna. (Lähde THL)

Koulutustasoidiikaattori ilmaisee väestön koulutustason, joka on mitattu laskemalla perusasteen
jälkeen suoritettujen korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti. Väestön koulu-
tustaso osoittava mittain kuvaa väestöryhmän koulutustaso koulutuspiduudella. Tuusulan koulu-
tustasoluku 375 osoittaa, että teoreettinen koulutusaika henkeä kohti on 3,75 vuotta peruskoulun
suorittamisen jälkeen. Tuusulan koulutustaso on koko Suomen keskiarvon yläpuolella.

Säännöllistä työtä ei aina ole saatavilla pätkä- ja osa-aikatöiden epävarmassa maailmassa. Korkea-
kaan koulutus ei aina suoja perhettä köyhyydeltä, vaan pienituloisuus voi koetella myös korkeasti
koulutettua. (Lähde THL)

Koulutustasomittain

Koulutustasomittain (Lähde: THL, Sotakanet)

Tuusulan kasvatus- ja perheneuvolassa on uudistettu toimintaa niin, että perheitä voidaan auttaa entistäkin paremmin ja kasvatus- ja perheneuvola palkittiinkin kunnan omalla Vuoden teko -huomionosoituksella joulukuussa 2014.

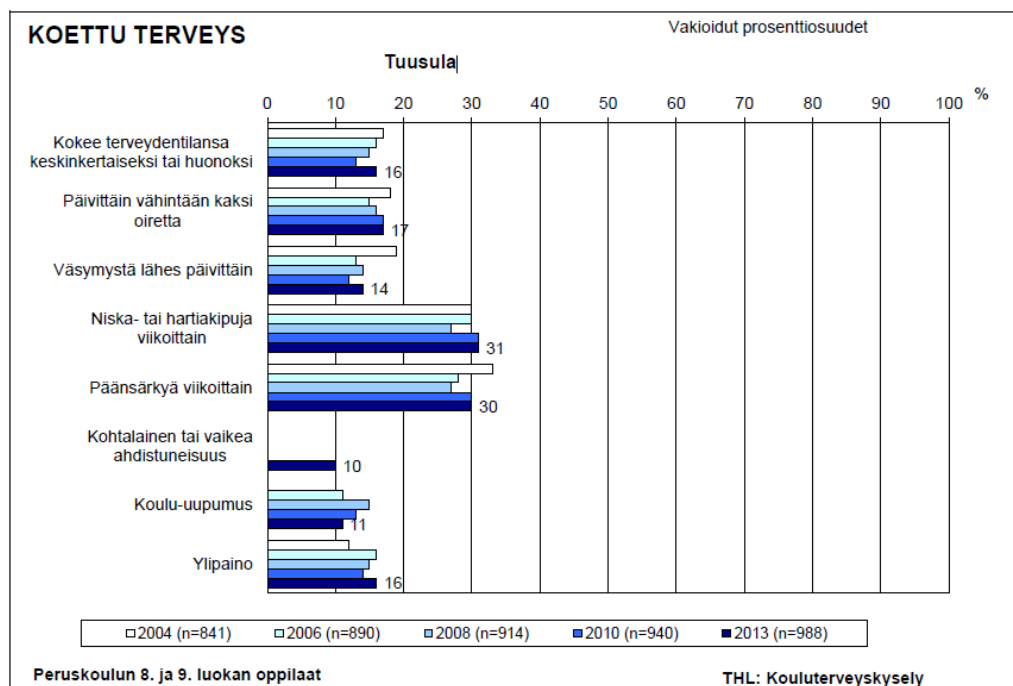
Tuusulan kasvatus- ja perheneuvolassa on otettu käyttöön alkukartoituksen malli, jonka mukaan perheitä voidaan auttaa lyhyen ensitapaamisen avulla ja ohjata oikean hoidon pariin. Näin perheitä on mahdollista auttaa nopeammin ja oikea-aikaisemmin. Uuden toimintatavan avulla kasvatus- ja perheneuvolan jonoja on saatu purettua ja nyt hoitoon pääsee hoitotakuun sisällä.

Ensikäyntiarvion perusteella perheille tarjotaan niiden tarpeiden mukaista hoitoa. Hoidon painopiste on mahdollisuuksien mukaan koko perheessä, myös jatkohoidon tarpeet arvioidaan yhdessä perheen kanssa. Kasvatus- ja perheneuvolassa on korostettu perhekeskeistä toimintatapaa ja verkostoyhteistyötä perheitä lähellä olevien yhteistyökumppaneiden kanssa. Yhteistyötä on lisätty koulujen ja lastensuojelun kanssa. Lisäksi kasvatus- ja perheneuvolassa on ryhdytty keräämään entistä tarkemmin tietoa hoidettavien lasten ja perheiden määristä ja hoidon kestosta. Kehittämistyö jatkuu kasvatus- ja perheneuvolassa, ja jatkossa seurataan tarkemmin hoidon tuloksellisuutta.

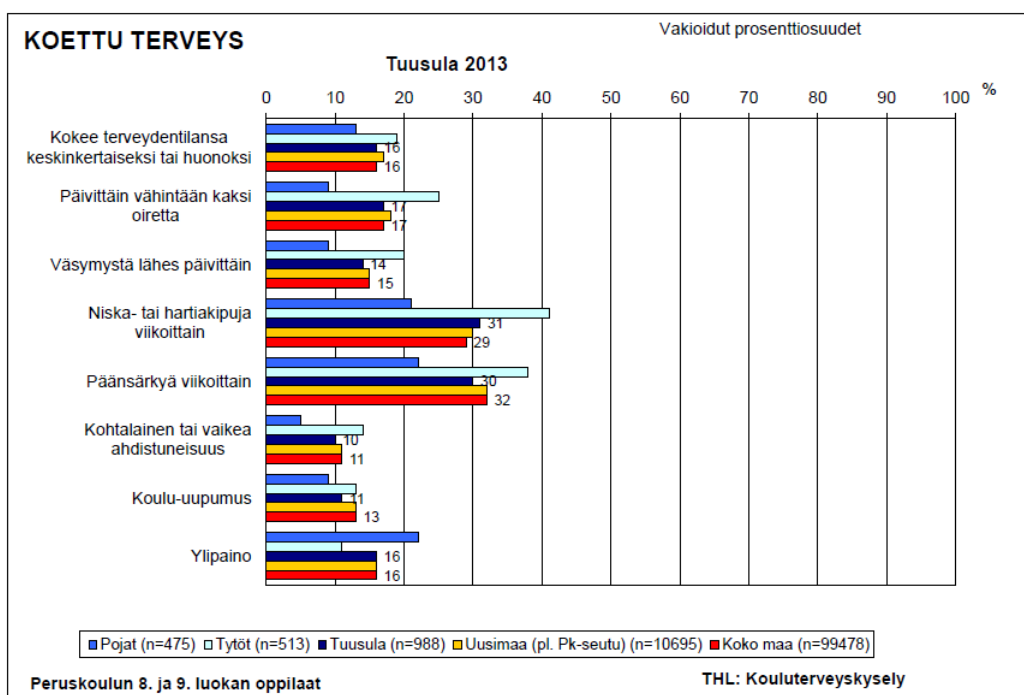
Kasvatus- ja perheneuvola on muuttanut toimintatapojaan ja omaksunut ketterän tavan reagoida perheiden tarpeissa ja ympäröivässä maailmassa tapahtuviin muutoksiin. ”Vuoden teko -tunnustuksen saajat tekevät merkittävää työtä lapsiperheiden ja nuorten hyväksi” totesi Tuusulan sosi- ja terveystoimenjohtaja Pirjo Vainio palkinnon luovutuksen yhteydessä.

Koettu terveys lasten ja nuorten keskuudessa

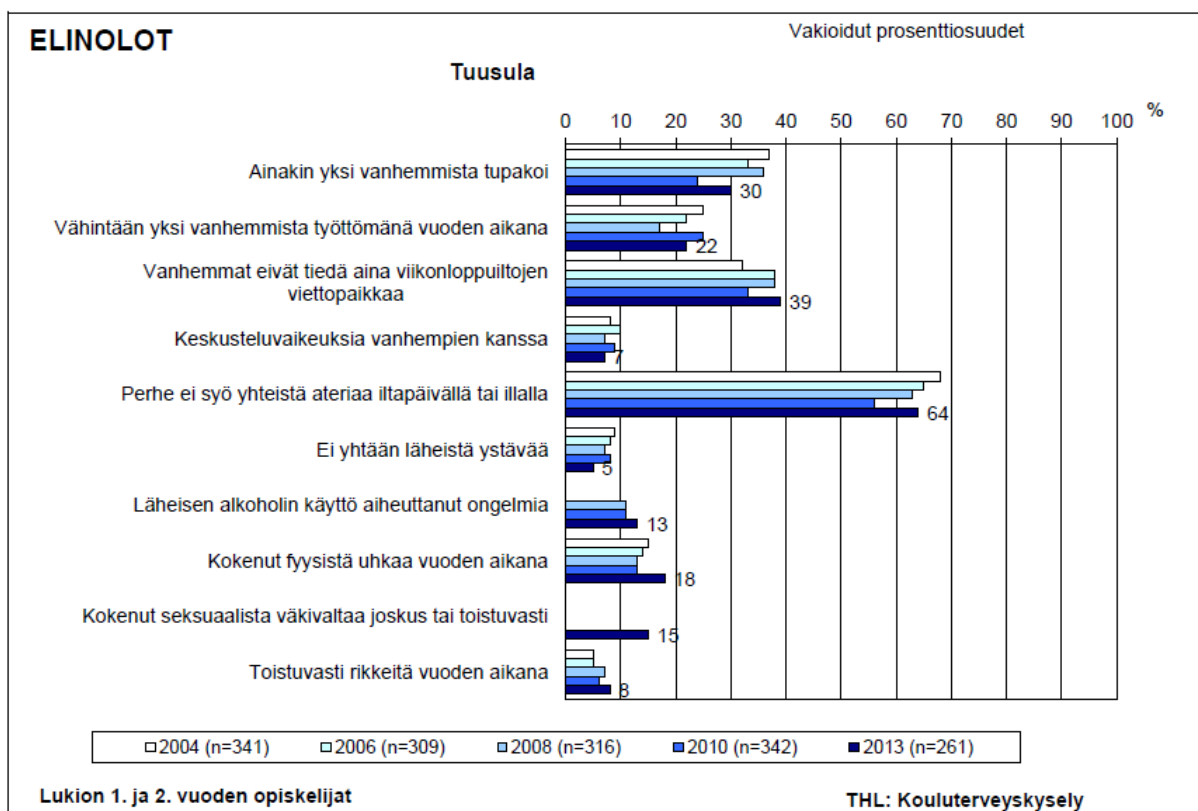
Peruskoulun 8.-9. luokan oppilaiden ja lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden koettua terveyttä on tutkittu koko maassa Kouluterveyskyselyssä viimeksi vuonna 2015, jolloin tutkimuksen tulosten kerääminen epäonnistui teknisistä syistä. Tuoreimmat käytettävissä olevat tulokset ovat tästä syystä vuodelta 2013. Alla on esitetty aikasarja Tuusulasta vuosilta 2004, 2006, 2008, 2010 ja 2013 sekä vertailu Tuusulan, Uudenmaan ja koko maan välillä.

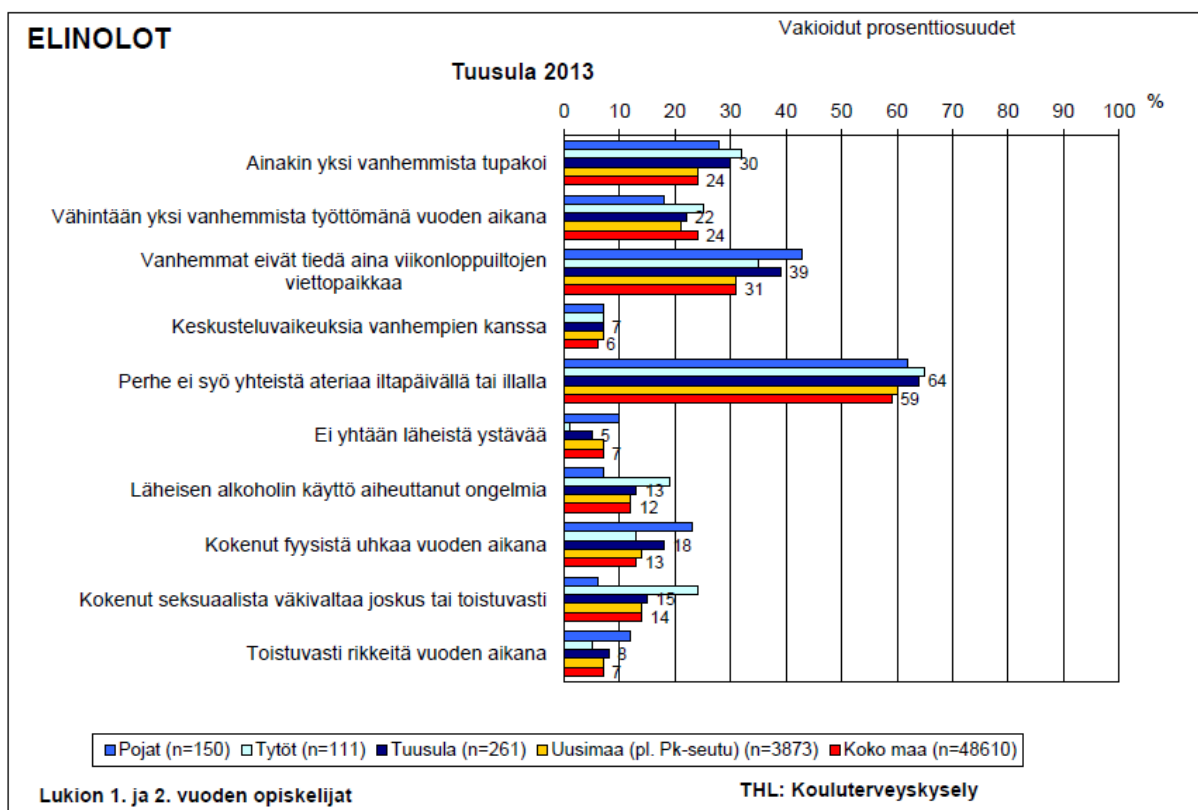
Terveysindikaattoreiden luokka-aste- ja sukupuoli-vakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuosina 2004–2013.

Terveysindikaattoreiden luokka-aste-vakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan sekä luokka-aste- ja sukupuoli-vakioidut prosenttiosuudet vertailutiedoista vuonna 2013.

Elinoloindikaattoreiden opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosentiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista vuosina 2004–2013.

Elinoloindikaattoreiden opiskeluvuosivakioidut prosentiosuudet lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista sukupuolen mukaan sekä opiskeluvuosi- ja sukupuolivakioidut prosentiosuudet vertailutiedoista vuonna 2013.

Kuntakohtaiset Move!-mittaustulokset syksyllä 2016

Move! on perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen tiedonkeruu- ja palautejärjestelmä, joka tuottaa muun muassa tietoa yhdistettäväksi 5. ja 8. vuosiluokilla koululaisille tehtäviin laajoihin terveystarkastuksiin. Järjestelmän keskeisenä tarkoituksena on kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen.

Fyysisen toimintakyvyn mittaukset (Move!) käynnistyivät 5.-luokkalaisten osalta syksyn 2016 aikana uuden opetussuunnitelman mukaisesti. Mittauksia toteutettiin myös 8.-luokkalaisille opetuksenjärjestäjän harkinnan mukaan. Virallisesti Move! -järjestelmä käynnistyy 8.-luokkalaisten osalta vuonna 1.8.2018.

Liki 45 000 5.- ja 8.-luokkalaisten tulokset noin 1 500 peruskoulusta syötettiin valtion liikuntaneuvoston hallinnoimaan tietojärjestelmään. Move!-järjestelmän lähtökohtana on, että Move!-mittaustulokset kootaan yhteenvedoiksi valtakunnallisella, kunnallisella sekä koulun tasolla.

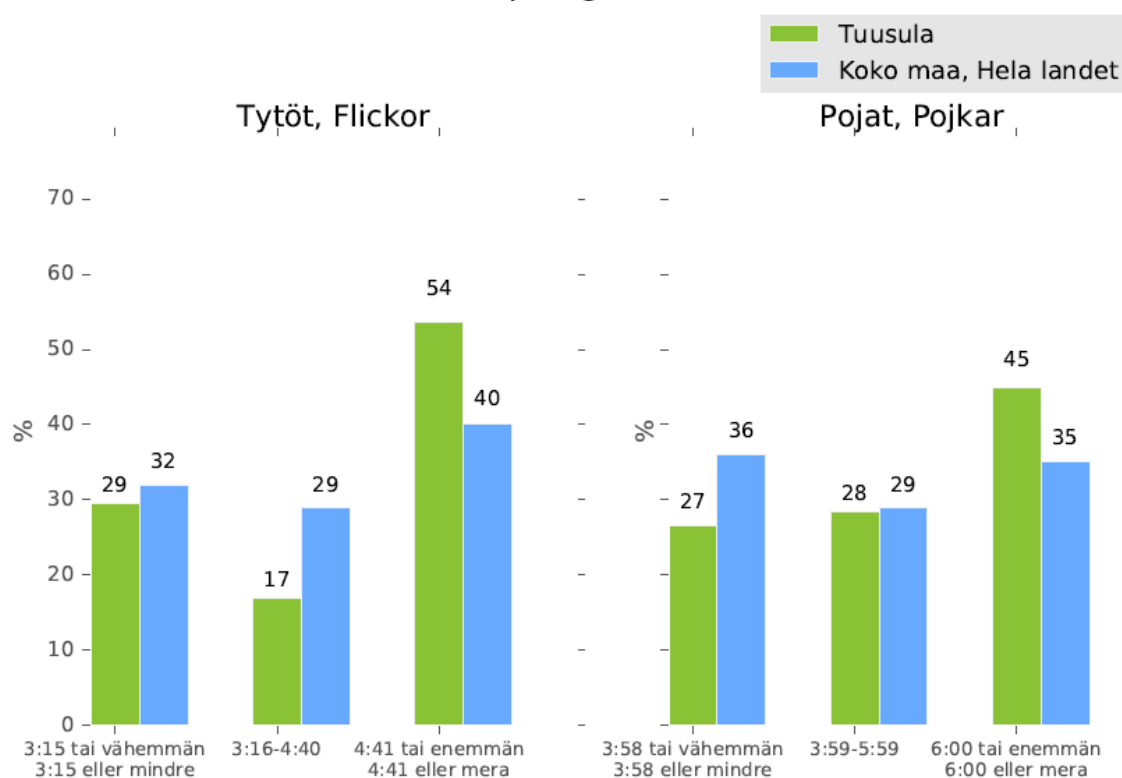
Mittaustulokset on kerrottu sukupuolittain sekä mediaanituloksina (aineiston keskimmäisin luku) että Move-mittausten kansallisten viitearvojen mukaisiin luokkiin jaoteltuina. Graafit kertovat, miten kunnat sijoittuvat suhteessa valtakunnan tason tuloksiin.

Move!-mittaustuloksia on mahdollista hyödyntää kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveydentilan seurannassa ja suunnittelutyössä. Vuosittaiset Move!-mittaukset alkavat tuottaa kattavaa aikasarjaa peruskoululaisten fyysisen toimintakyvyn tilasta ja muutoksista vuositasolla. Tarkoituksena on kehittää Move!-mittaustulosten raportointia ja hyödyntämismahdollisuuksia tulevia vuosia silmällä pitäen.

Lasten ja nuorten liikuntaa kehitetään ja avustetaan monipuolisesti. Seuraavien linkkien kautta on mahdollista tutustua keskeisiin aineistoihin ja toimenpiteisiin:

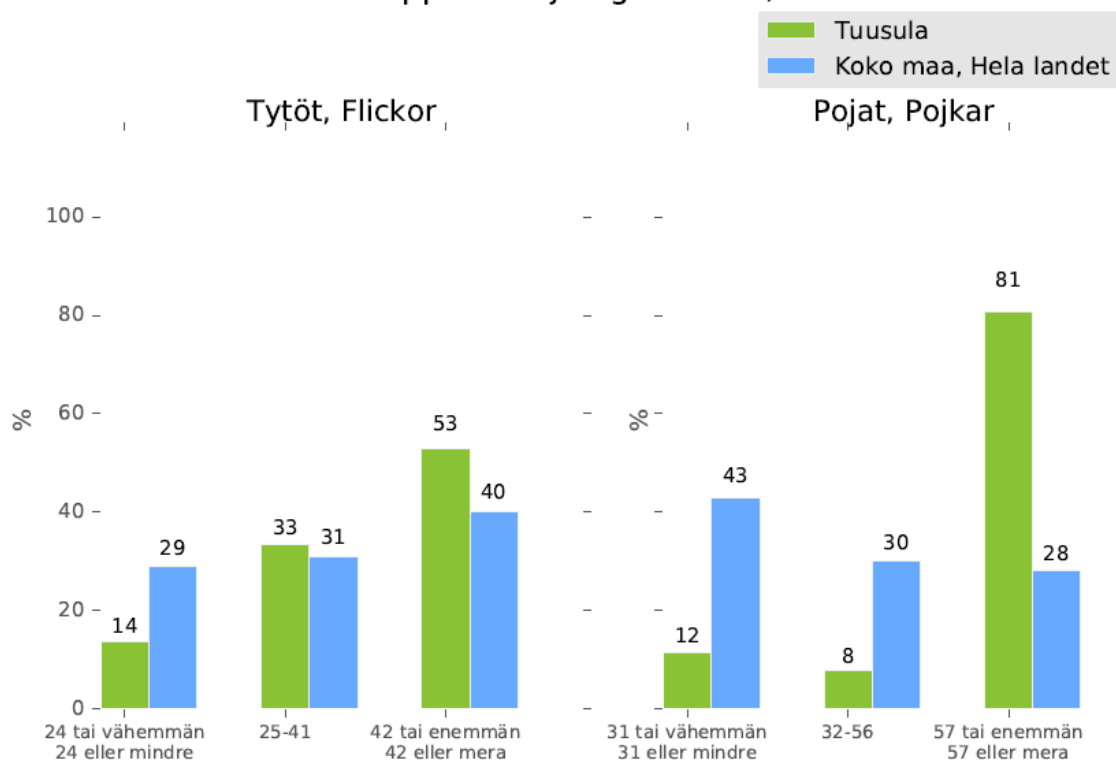
- Liikkuva koulu –ohjelma: <https://liikkuvakoulu.fi/>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee avustuksilla liikunnan edistämistyötä. <http://mi-nedu.fi/liikunta>
- Lasten ja nuorten liikunnan tulokortti: <https://www.likes.fi/filebank/2501-tuloskortti2016-web.pdf>
- Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa: http://www.liikuntaneuvosto.fi/files/438/LIITU_2016.pdf
- Lasten ja nuorten liikuntaseminaarin aineistot http://www.liikuntaneuvosto.fi/tata_mielta/neuvoston_tapahtumat/materiaalit_lasten_ja_nuorten_liikunnan_ja_fyysisen_toimintakyvyn_tila_-seminaarista.801.news
- Valtion liikuntaneuvosto www.liikuntaneuvosto.fi

20m viivajuoksun tulokset, 5. luokka 20 m strecklöpning resultat, 5. klass

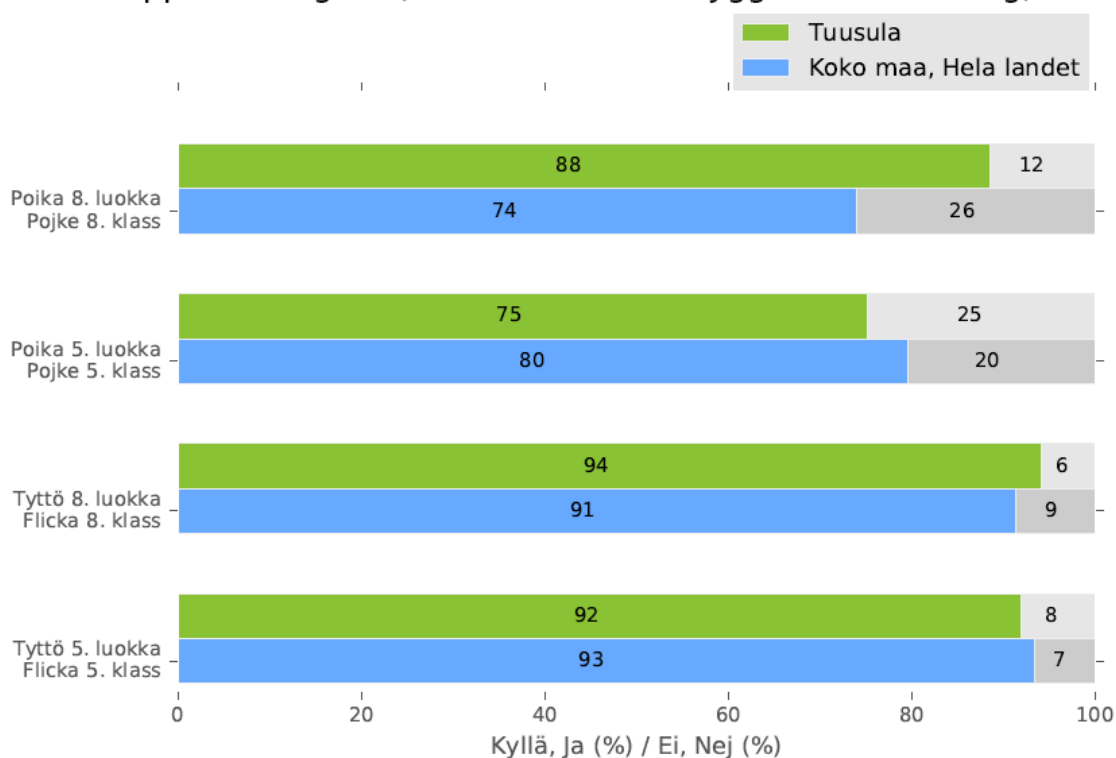
20 m viivajuoksun tulokset, 5. luokka Tuusula ja koko maa (Lähde Move! 2016)

Ylävartalon kohotuksen tulokset, 8. luokka Övre kroppens höjning resultat, 8. klass

Ylävartalon kohotuksen tulokset, 8. luokka, Tuusula ja koko maa (Lähde: Move! 2016)

Kehonliikkuvuus (alaselän ojennus täysistunnassa) Kroppens rörlighet (retande av nedre ryggen i sittställning)

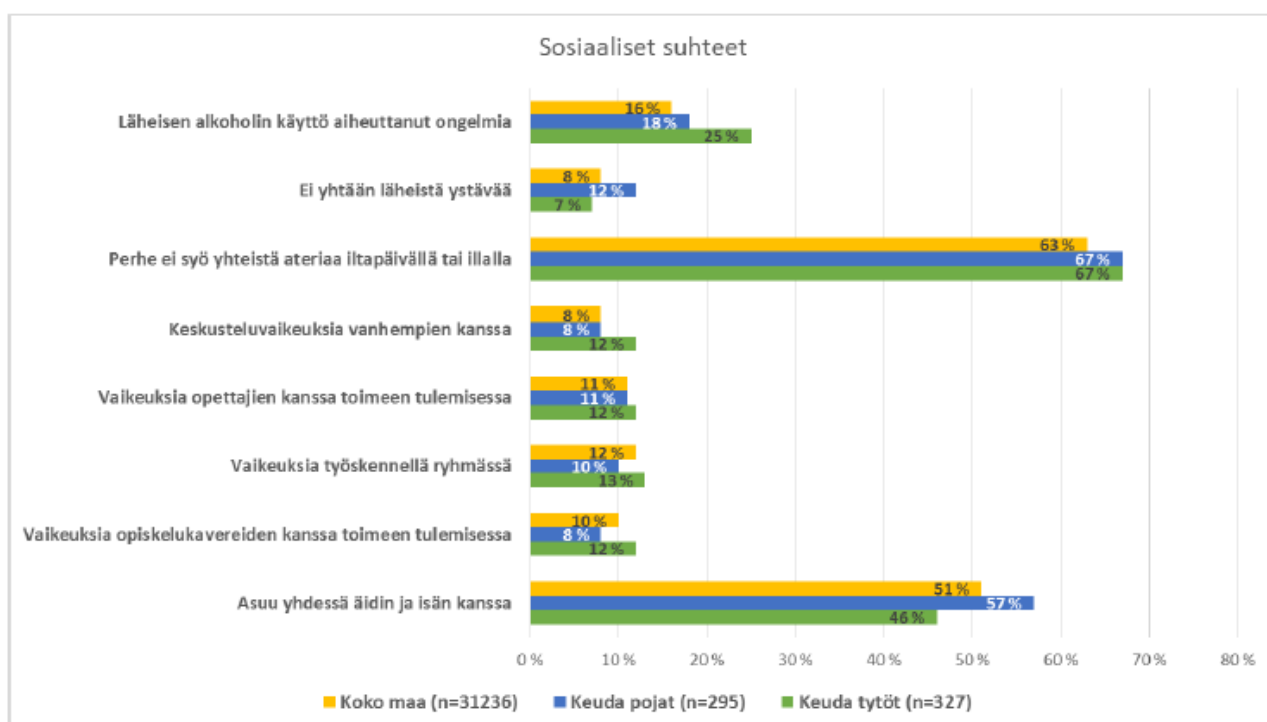
Kehonliikkuvuus (alaselän ojennus täysistunnassa, 5. ja 8. luokka, Tuusula ja koko maa (Lähde: Move! 2016)

Nuorten syrjäytyminen

Tällä hetkellä syrjäytyminen sidotaan erityisesti koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olemiseksi. Indikaattorit, joita käytetään nuorten syrjäytymisen kuvaamiseen (kuten työttömyys) kertovat huonosti subjektiivisesta hyvinvoinnista, nuorten kokemasta omasta hyvinvoinnista, onnellisuudesta ja tyytyväisyydestä omaan elämäänsä. Nuorten käsitys syrjäytymisestä ei välttämättä muodostu tilastojen kuvaamien koulutukseen ja työhön integroitumisen kautta tai perheen sosioekonomisen aseman mukaan, vaan määrittyy pikemminkin ystävyysuhteiden ja yhteenkuuluvuuden ongelmien kautta. (Ronkainen & Punamäki 2013)

Yksinäisyys

Valtakunnalliset kouluterveyskyselyn tulokset vuonna 2015 osoittavat, että pojat ovat tyttöjä useammin vailla yhtään läheistä ystävää. Keudan ammattioppilaitosten osalta kouluterveyskyselyn tulokset saatiin Tuusulasta (2 toimipisteessä), Järvenpäästä (2 toimipisteestä), Mäntsälästä sekä Nurmijärveltä. Seuraavasta kuvasta ilmenee miten Keudan pojista 12 %:lta ja tytöistä 7 % puuttui läheinen ystävä. Sen sijaan Keudan tytöillä on poikia enemmän vaikeuksia työskennellä ryhmässä sekä vaikeuksia toimia opiskelukavereiden kanssa.

Sosiaaliset suhteet. Kouluterveyskysely 2015, Keudan ammattioppilaitos

Terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen mukaan nuoret, joilla ei ole yhtään läheistä ystävää, kokevat terveydentilansa muita huonommaksi sekä heillä esiintyy enemmän ahdistuneisuusoireita. Ilman ystävää oleminen on yhteydessä moniin koulunkäynnin ja opiskelun pulmiin, kuten kiusaamiseen, koulussa viihtymiseen ja koulu-uupumukseen.

Ystävättä jääminen on yleistä maahanmuuttajataustaisten nuorten keskuudessa. Valtakunnallisen kouluterveyskyselyn tulosten mukaan ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajapojista 23–29 prosenttia ja -tytöistä 10–16 prosenttia ilmoittaa, ettei heillä ole yhtään läheistä ystävää, jonka kanssa voisi keskustella luottamuksellisesti omista asioista.

Alueellisen terveydenhuoltotutkimuksen perusteella noin kymmenesosa Suomen aikuisväestöstä tuntee itsensä yksinäiseksi melko usein tai jatkuvasti. Satunnaisesti yksinäisyyttä kokevat eivät määriyty tässä indikaattorissa yksinäisiksi, joten indikaattori kuvaa pysyvämpää yksinäisyyden kokemusta.

Yksinäisyyteen vaikuttavat useat ulkoiset tekijät, kuten puutteet sosiaalisissa suhteissa sekä oma toimintakyky. Vastaavasti yksinäisyys voi heikentää terveydentilaa ja olla riskitekijänä syrjäytymiselle. (Moisio Rämö 2007). Alueellisen terveydenhuoltokyselyn mukaan yksinäisyyden terveysriskit ovat samassa suuruusluokassa kuin tupakoinnin - ja kolme kertaa suuremmat kuin ylipainon. Yksinäiset käyttävätkin sosiaali- ja terveyspalveluita huomattavasti enemmän kuin muut ikäisensä.

Koulutuksen ulkopuolelle jääminen

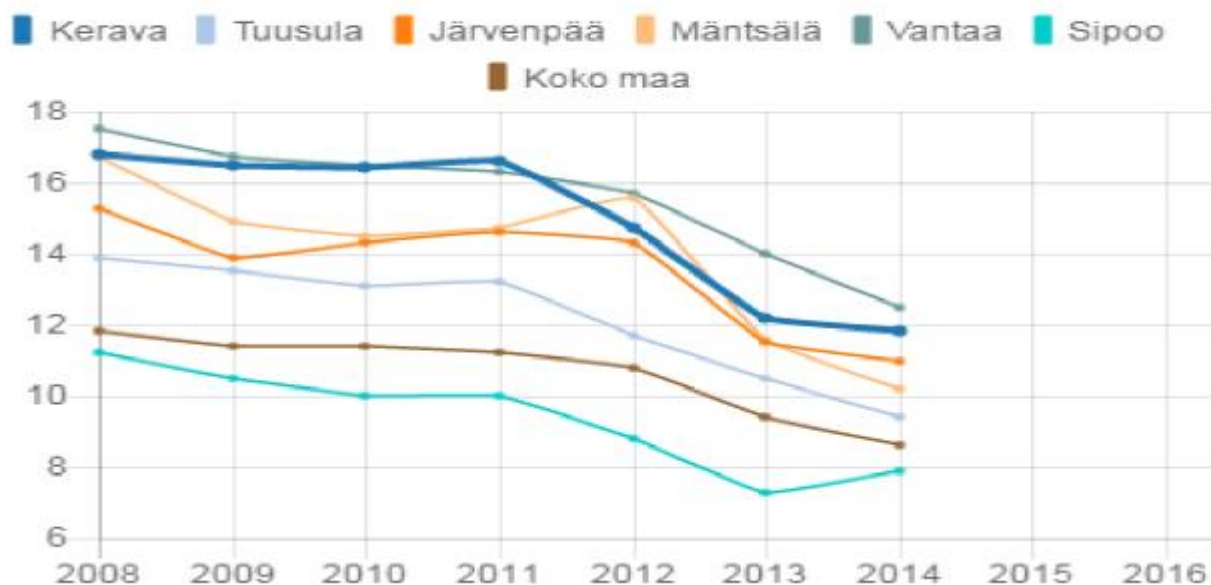
Peruskoulun jälkeisen koulutuksen ulkopuolelle jääminen voi altistaa syrjäytymiselle, pitkäaikais-työttömyydelle sekä päihteiden käytölle.

Koulutuksen ulkopuolelle on viime vuosina jäänyt Tuusulassa yhä pienempi osa 17-24 -vuotiaista. Vuonna 2014 hieman yli 9 % 17-24 -vuotiasta jäi koulutuksen ulkopuolelle, kun vuonna 2012 vastaava luku oli lähes 12 % ja vuonna 2008 lähes 14%. Koko maan osalta vuonna 2014 8,6 % jäi koulutuksen ulkopuolelle. Tähän nähden Tuusulassa oli vuonna 2014 hieman enemmän koulutuksen ulkopuolelle jääneitä kuin koko maassa.

Ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa olevia 20-29 vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli ELY-keskuksen raportin mukaan Tuusulassa vuoden 2016 kesäkuussa 83 mikä on 5,7% vähemmän. Koulutuksen jääminen peruskoulun varaan heikentää henkilön mahdollisuuksia sijoittua työelämään ja jatkokoulututtautua elämän aikana.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 -vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa olevat 20-29 vuotiaat työttömät työnhakijat Uudenmaan alueen kunnissa kuukauden lopussa

(Lähde: TEM/Työnvälitystilasto, 1207.)

Alue	2015 kesäkuu	2016 toukokuu	2016 kesäkuu	Vuosi- muutos (%)
Koko maa	20 068	17 556	19 450	-3,1 %
Uusimaa	6 626	5 881	6 485	-2,1 %
Helsingin seutukunta	2015 kesäkuu	2016 toukokuu	2016 kesäkuu	Vuosi- muutos (%)
ESPOO	944	847	923	-2,2 %
HELSINKI	3017	2574	2824	-6,4 %
HYVINKÄÄ	204	158	188	-7,8 %
JÄRVENPÄÄ	157	171	193	22,9 %
KÄRKILÄ	36	34	44	22,2 %
KAUNIAINEN	12	12	15	25,0 %
KERAVA	149	178	200	34,2 %
KIRKKONUMMI	107	130	128	19,6 %
LOHJA	188	153	173	-8,0 %
MÄNTSÄLÄ	43	35	37	-14,0 %
NURMIJÄRVI	77	61	70	-9,1 %
PORNAINEN	11	7	9	-18,2 %
SIPOO	28	24	25	-10,7 %
SILTIO	10	6	9	-10,0 %
TUUSULA	88	74	83	-5,7 %
VANTAA	1009	962	1056	4,7 %
VIHTI	111	68	80	-27,9 %

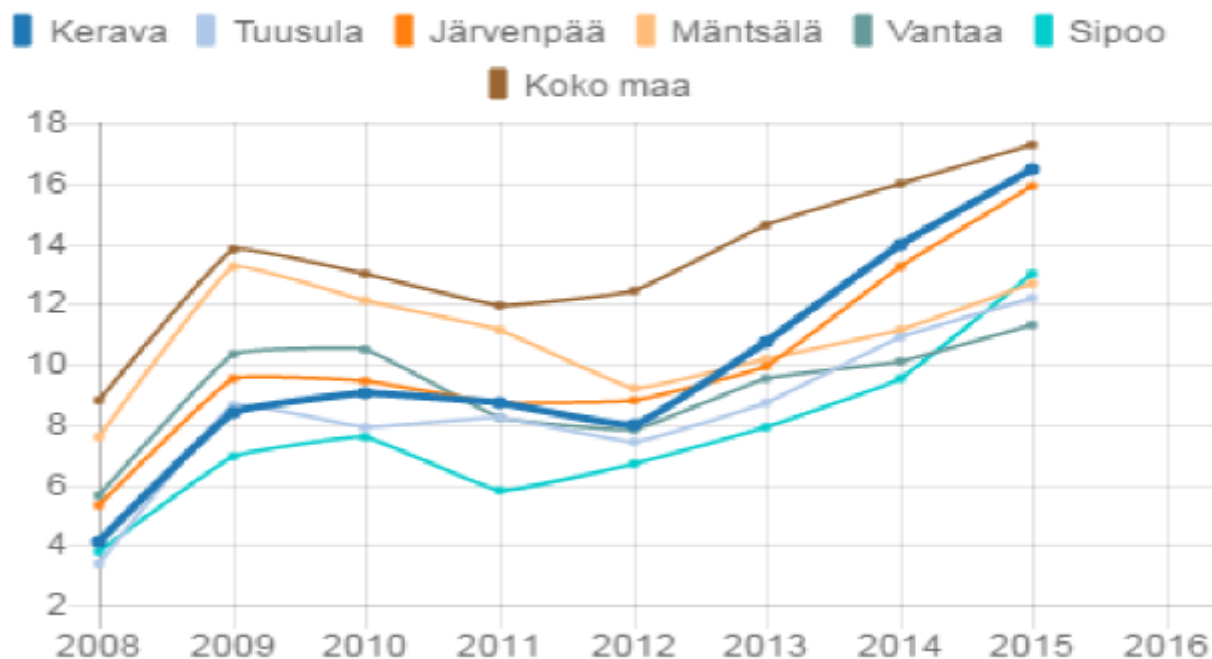
.. = tietoa ei ole saatu, se on liian epävarma esitettäväksi tai se on salassapitosäännön alainen

Ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa olevat 20-29 vuotiaat työttömät työnhakijat

Työttömyys ja päihteet

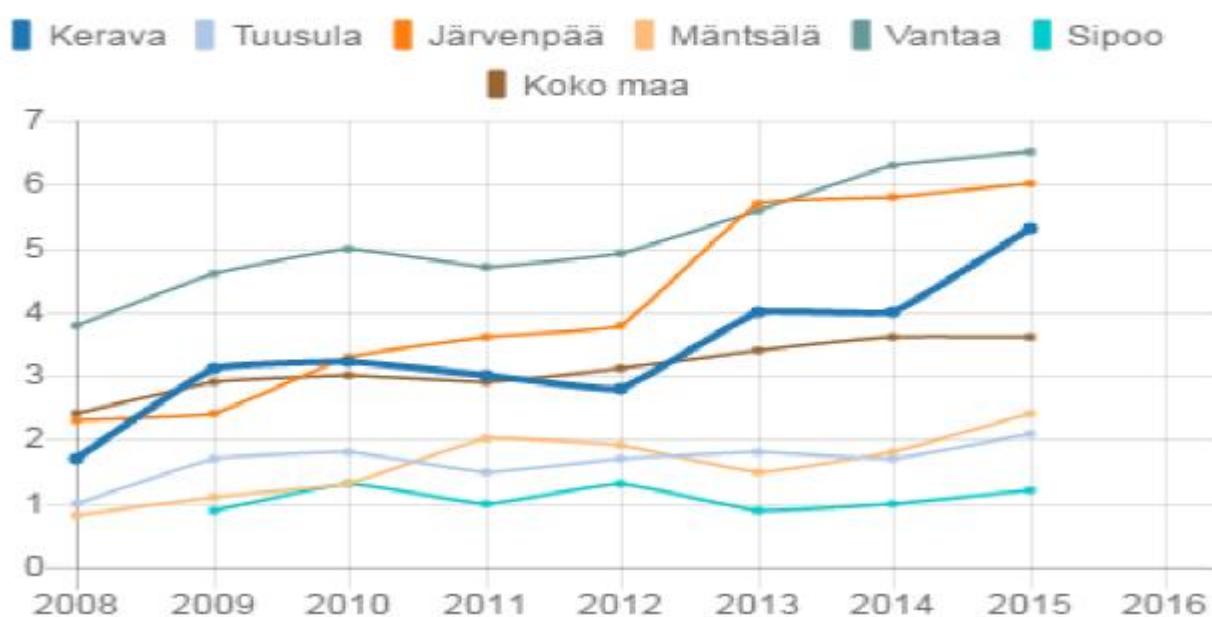
Nuorisotyöttömien ja pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneiden nuorien osuus on kasvanut Tuusulassa viime vuosina. (Raportti: <https://www.ely-keskus.fi/documents/10191/518034/N...>)

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

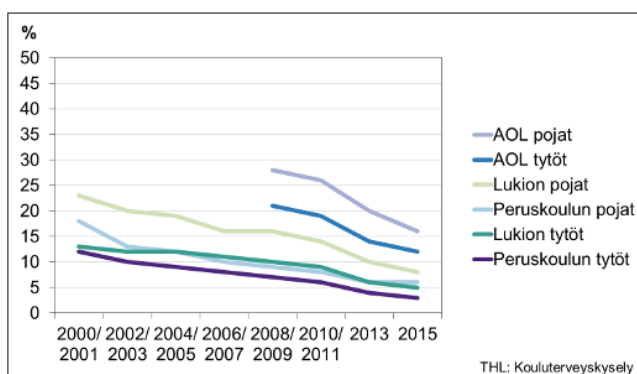
Nuorisotyöttömät, % osuus 18-24 -vuotiaasta työvoimasta

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

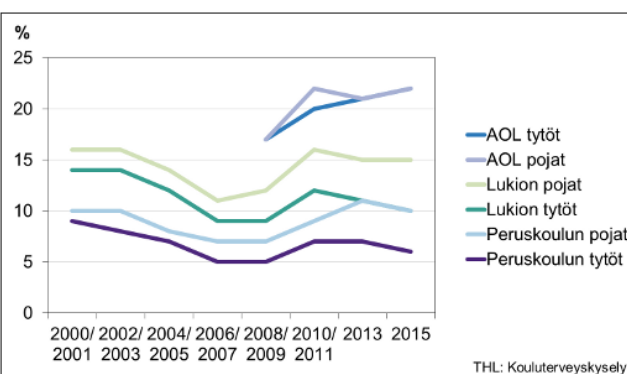

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18-24 -vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

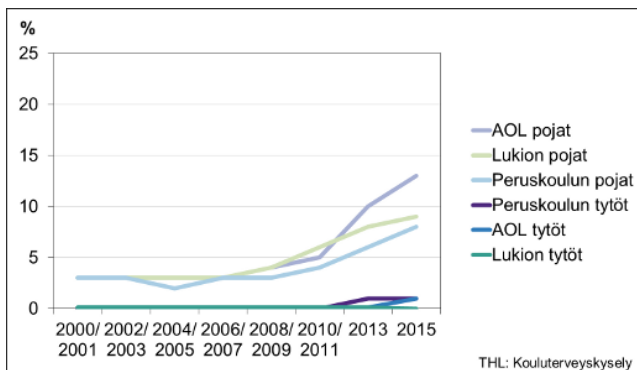
Työttömyyden kasvu lisää painetta myös päihdeongelmien kasvuun. Työ toimii usein elämän rytmittäjänä ja työttömyyden kohdatessa riski syrjäytyä ja päihteiden käytön lisääntymiselle kasvaa. Työttömyyden taustalla saattaa myös olla päihteiden käyttöä. Alkoholin liikkäyttö on yksi keskeisimmistä suomalaisen yhteiskunnan terveysuhkista. Alkoholin liikkäyttöön liittyy sekä terveydellisiä että sosiaalisia haittoja tai huomattava riski sellaisista. Alkoholin aiheuttamien terveysongelmien määrän tiedetään olevan suorassa suhteessa alkoholin kokonaiskulutukseen. (Lähde: THL) Vuoden 2015 kouluterveyskyselyn tulosten mukaan päihteiden käyttö on valtakunnallisesti yleisempää ammattioppilaitoksen opiskelijoiden keskuudessa verrattuna lukiolaisiin ja peruskoulun 8 ja 9. luokkalaisiin. Alkoholin käyttö ja tupakointi ovat vähentyneet kaikissa koulutusasteissa sekä tyttöjen että poikien keskuudessa. Sen sijaan huumeidenkäyttökokeilut ovat yleistyneet ammattioppilaitoksen opiskelijoiden keskuudessa. Nuuskankäyttö on lisääntynyt poikien keskuudessa.

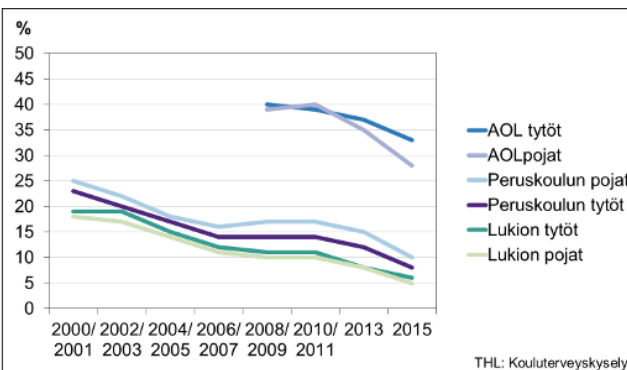
Kuva 18. Käyttää alkoholia viikoittain

Kuva 19. Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran

Kuva 20. Nuuskaa päivittäin

Kuva 21. Tupakoi päivittäin

Rikollisuus

Syrjäytymisellä on vahva yhteys niin rikosten tekemiseen kuin rikoksen uhriksi joutumiseenkin. Nuorilla ammatin ja koulutuksen puuttuminen, pitkä työttömyys ja matalat tulot ovat vahvasti yhteydessä rikollisuuteen (Aaltonen, 2010). Seuraavasta taulukosta ilmenee vuonna 2015 rikoksista epäillyt 15-29-vuotiaat vastaavan ikäisestä väestöstä kunnittain.

	Hyvinkää	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Pornainen	Sipoo	Tuusula
Omaisuusrikokset	1,81 %	1,80 %	1,72 %	1,10 %	1,28 %	1,04 %	1,04 %	0,99 %
Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	0,79 %	0,8 %	1,01 %	0,23 %	0,37 %	0,91 %	0,22 %	0,35%
Huumausainerikokset (uudet RL 50-luku)	0,23 %	0,4%	0,36 %	0,19%	0,16 %	0 %	0,19 %	0,12 %

Keski-Uudenmaan 15-29 vuotiaat rikoksista epäillyt alueittain v. 2015, %-osuus vastaavan ikäisestä väestöstä (Lähde: Keski-Uudenmaan nuorisotakuun kuntakokeilu)

Keski-Uudenmaan nuorisotakuun kuntakokeilu

Nuoret liikkuvat opintojen ja työn perässä, sekä vapaa-aikanaan Keski-Uudenmaan alueella. Nuorten tilanne tilastojen valossa on samankalainen Keski-Uudenmaan kunnissa, vaikka joitain alueellisia eroavaisuuksiakin on olemassa.

Keski-Uudenmaan nuorisotakuun kuntakokeilun tavoitteena on kuvata vuosien 2015 - 2016 välisenä aikana alueen nuorten palveluprosesseja ja kehittää niiden perusteella alueellisia toimintamalleja. Mallit perustuvat monialaiseen yhteistyöhön ja yhdessä tehtyihin linjauksiin toiminnoista.

Toteuttamisympäristönä on nuorten palveluiden muodostamat kokonaisuudet eri hallinnonaloilta ja eri organisaatioissa (kouluttautuminen, työllistyminen, kuntoutuminen). Erityisesti huomioidaan nuorten palveluista toiseen liikkeessä muodostuvat nivelvaiheet. Kehittäjätahot ovat Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula, Uudenmaan TE-toimisto, Kela sekä Hyria, Keuda, Seurakuntaopisto, TTS ja Validia kehittämistyöhön valitut yhdyshenkilöt, asiakasvastaavat ja tarvittaessa mukaan kutsuttava muu verkosto.

Palvelujen tulisi toimia eri kunnissa samansuuntaisesti tai yhteisten linjausten mukaisesti ja nuorten liikkuminen alueella tulisi huomioida. Tavoitteena on myös helpottaa alueella tehtävää verkostoyhteistyötä, kun palvelut on linjattu yhteisesti ja edistetään määrätietoisesti tuttuutta ja tunnettuutta alueella.

Kokeilun puitaissa on käynnistetty erilaisia kokeiluja:

- Asiakasvastaava -toimintamallin kehittäminen, eli asiakassegmentointi kehittämistyön tueksi
- Keski-Uudenmaan työpajaselvitys, eli yhteinen kehittäminen ja käytänteet, esimerkiksi Duunipysäkki ja Tuettu TOP –jakso
- Paikallisten Ohjaamopilottien kehittäminen yhteistyössä Ohjaamo -hankkeen kanssa, eli palveluohjauksen määrittäminen, asiakasvastaava -toimintamallin liittäminen osaksi Ohjaamon verkostomaista toimintaa, Ohjaustapahtumat eri kohderyhmille

Ohjaamo Tuusula OTus

OTus eli Ohjaamo Tuusula on alle 30-vuotiaille suunnattu matalan kynnyksen palvelupiste. Palvelu on kaikkien nuorten käytettävissä ja tarjolla on henkilökohtaista neuvontaa, ohjausta sekä omaan tilanteeseen sopivaa tukea ilman ajanvarausta. Tuki voi liittyä esimerkiksi elämänhallintaan, urasuunnitteluun, sosiaalisiin valmiuksiin, asumiseen tai kouluttautumiseen ja työllistymiseen. Paikalla on kerran viikossa myös te-toimiston asiantuntija.

Tuusulan ohjaamo palveli vuonna 2016 yksilö- ja ryhmäkäynneillä 1196 nuorta ja huhtikuun 2017 puoliväliin asiakkaita on ollut 299. Nuoret ovat alkaneet löytyä palvelun kokoaian paremmin ja suurena syynä siihen on asiakaslähtöisesti tehty markkinointisuunnitelma ja jakautuminen myös paikallisiin oppilaitoksiin.

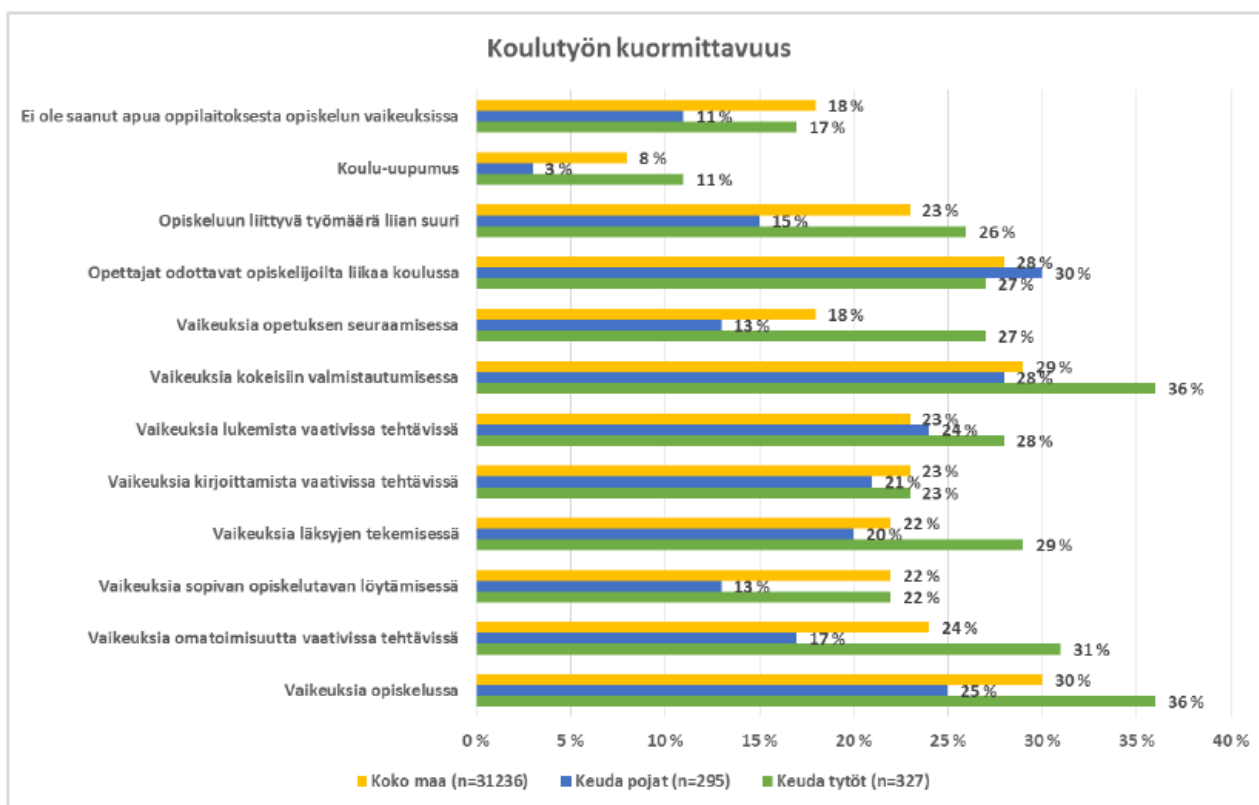
Ohjaamo Keski-Uusimaa on paikallisten ohjaamojen työpari, jolla ei ole erillistä toimipistettä asiakaspalvelua varten. Ohjaamo Keski-Uusimaa on ESR-rahoitteinen tukipalvelu, joka auttaa paikallisia ohjaamoja toiminnan käynnistämisessä ja vakiinnuttamisessa. Paikallinen on ammatin hankkimiseen ja työllistymiseen liittyvissä palveluissa.

Mielenterveys

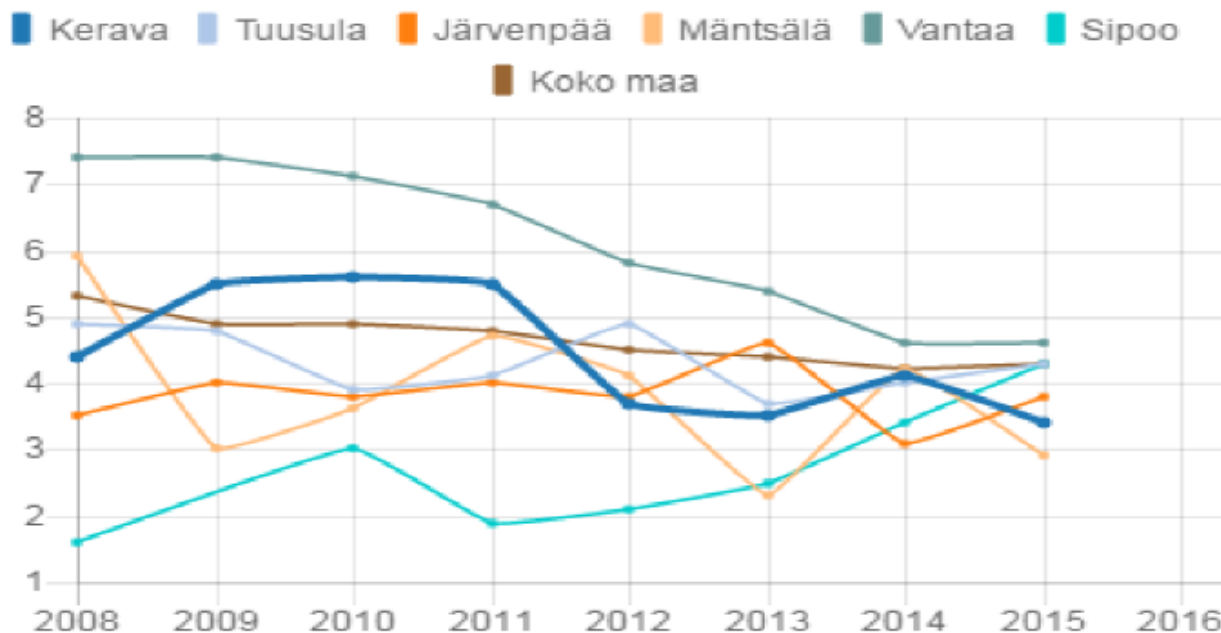
Vuoden 2015 kouluterveyskyselyn valtakunnallisten tulosten mukaan tytöillä esiintyy koulu-uupumusta, ahdistusta ja päivittäistä oireilua huomattavasti poikia enemmän. Keudan ammattioppilaitoksen tytöistä 11 %:lla ja pojista 3%:lla on ollut vuonna 2015 koulu-uupumusta. Tytöistä 36 %:lla ja pojista 25 %:lla on ollut vaikeuksia opiskelussa. Kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta on ollut 18 %:lla Keudan tytöistä ja 9 %:lla Keudan pojista.

Mielenterveyshäiriöihin sairaalahoitoa saaneiden 0-17 osuus on kasvanut Tuusulassa vuodesta 2013 vuoteen 2015. Erikoissairaanhoidon lasten- ja nuorisopsykiatrian avohoitokäyntien osuus vastaavanikäiseen väestöön nähden on lisääntynyt Tuusulassa viime vuosina. 0-16 vuotiaiden psykiatriset laitoshoidon päivät vähenivät vuodesta 2012 vuoteen 2014, jolloin kääntyvät jälleen kasvuun.

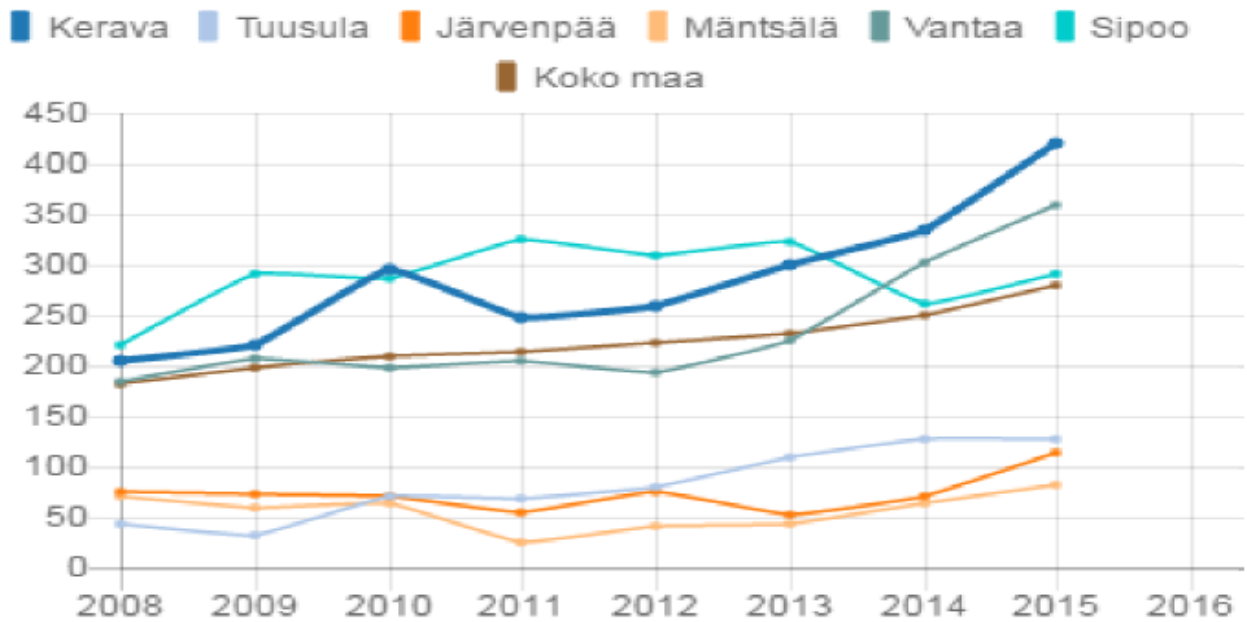
Kouluterveyskysely 2015 Keudan ammattioppilaitos (mukana 6 toimipisteen vastaukset, joista 2 Tuusulassa)

Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

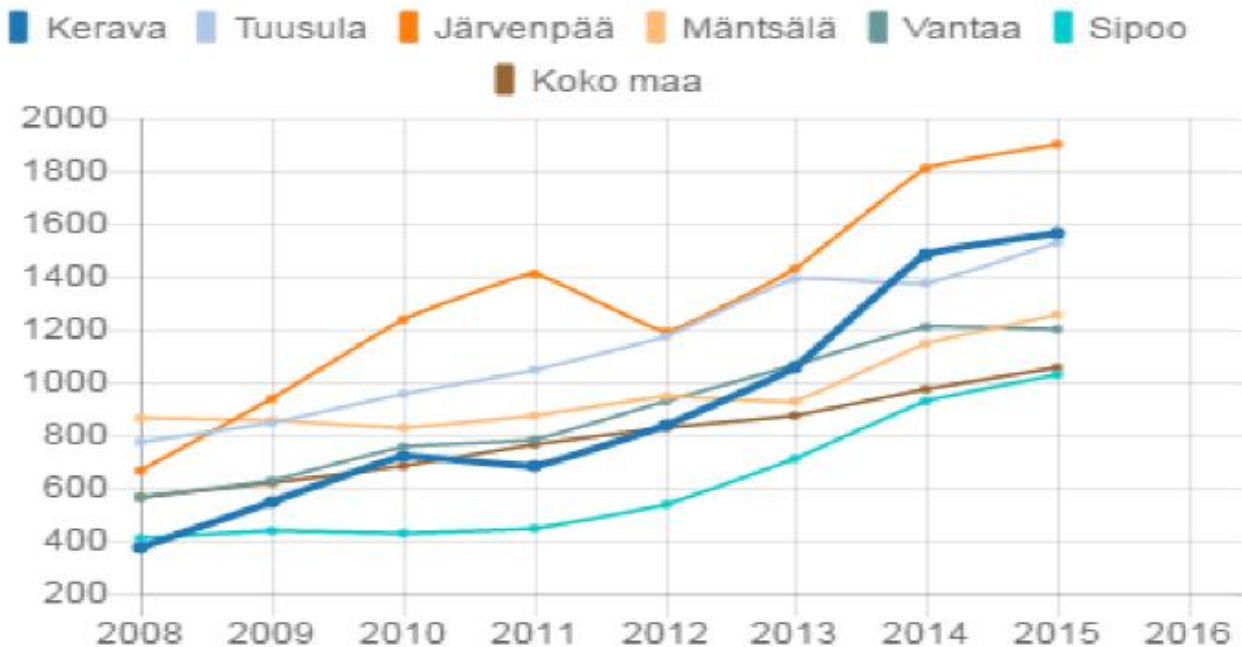
Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä. Sairaalahoito sisältää sekä julkisen sektorin (kunnat, kuntayhtymät ja valtio) että yksityisen sektorin järjestämän sairaalahoiton. (Lähde: THL, Sotkanet)

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiasta

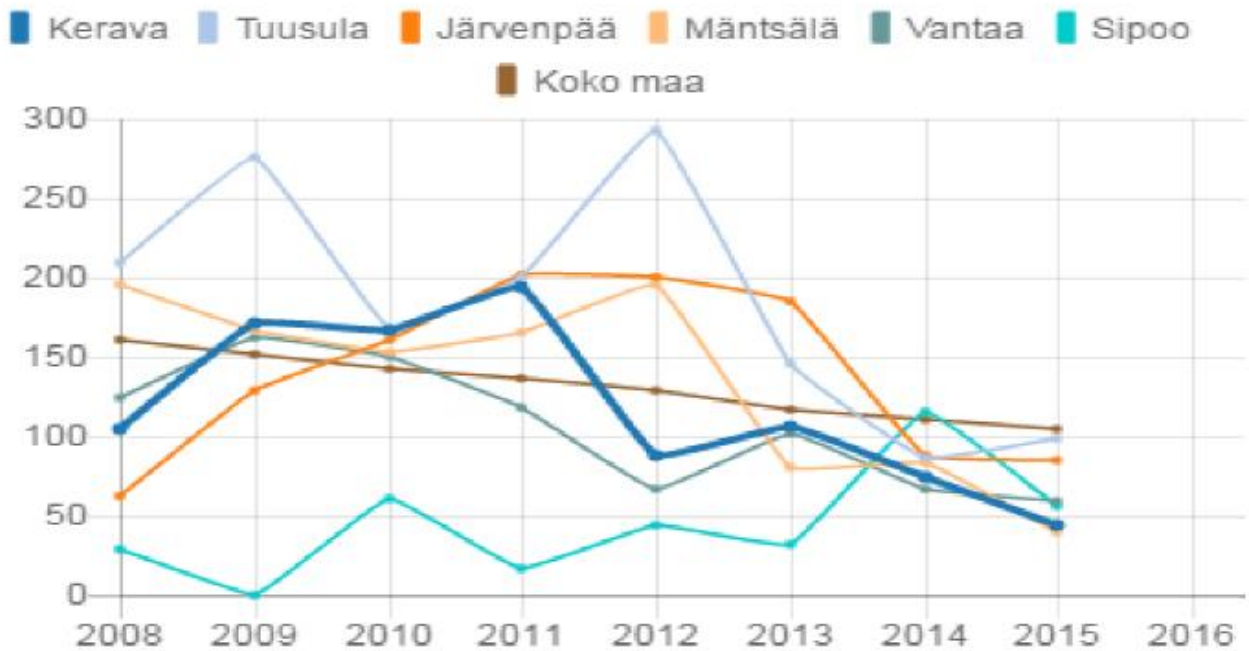
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiasta (Lähde: THL, Sotkanet)

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiasta

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiasta (Lähde: THL, Sotkanet)

Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 0 - 16-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

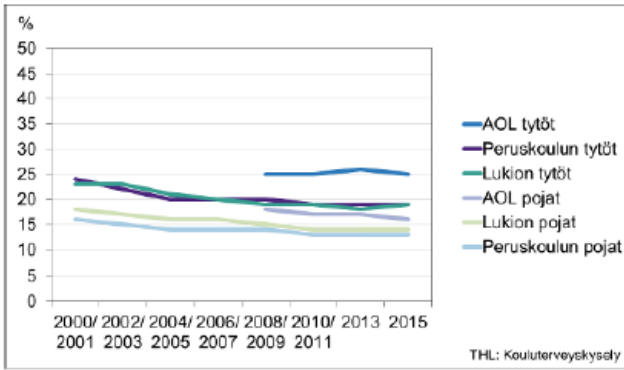

Psykiatrisen laitoshoidon hoitopäivät 0-16 vuotiailla/ 1000 vastaavanikäistä (Lähde: THL, Sotkanet)

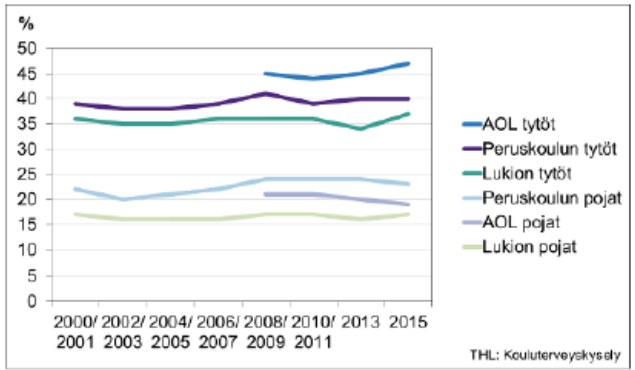
Lasten terveelliset elämäntavat

Lasten terveellisiin elämäntapoihin on tärkeä kiinnittää huomiota, sillä pohja hyvinvoinnille luodaan jo lapsuudessa ja vahva pohja kestää usein pitkälle vanhuuteen asti. Tämä puolestaan tärkeää terveiden elinvuosien kasvattamisen ja terveystalouden ylikuormituksen vähentämisen näkökulmasta.

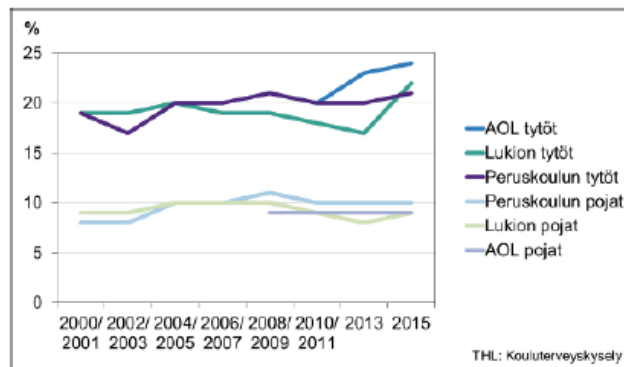
Vuoden 2015 kouluterveyskyselyn mukaan tytöt kokevat poikia useammin terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Kaikkein useimmin ammatillisen oppilaitoksen opiskelijat kokevat terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi (25 % AOL tytöistä). Tytöillä esiintyy poikia useammin viikoittain päänsärkyä sekä päivittäistä väsymystä. Sen sijaan pojilla esiintyy tyttöjä useammin ylipainoa. Yleisintä ylipaino on ammattioppilaitoksen pojilla, joista 25 % :lla on painoindeksin (BMI) mukaan ylipainoa. Positiivista, että yhä useampi nuori harrastaa hengästyttävää liikuntaa yli 1 h viikossa.

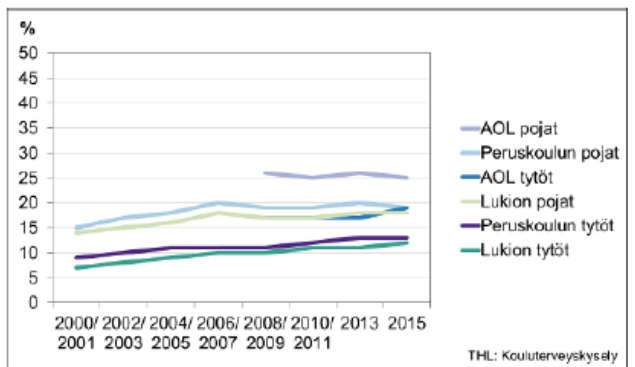
Kuva 27. Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi

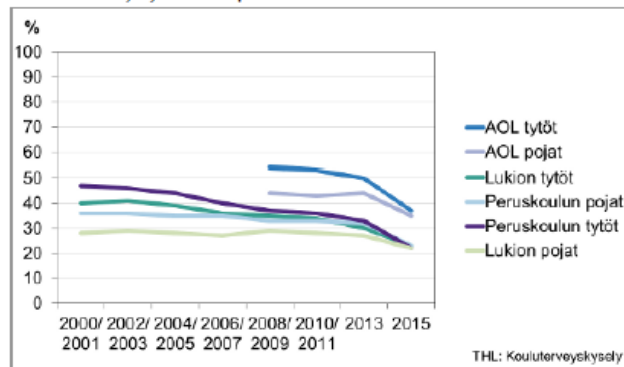
Kuva 28. Päänsärkyä viikottain

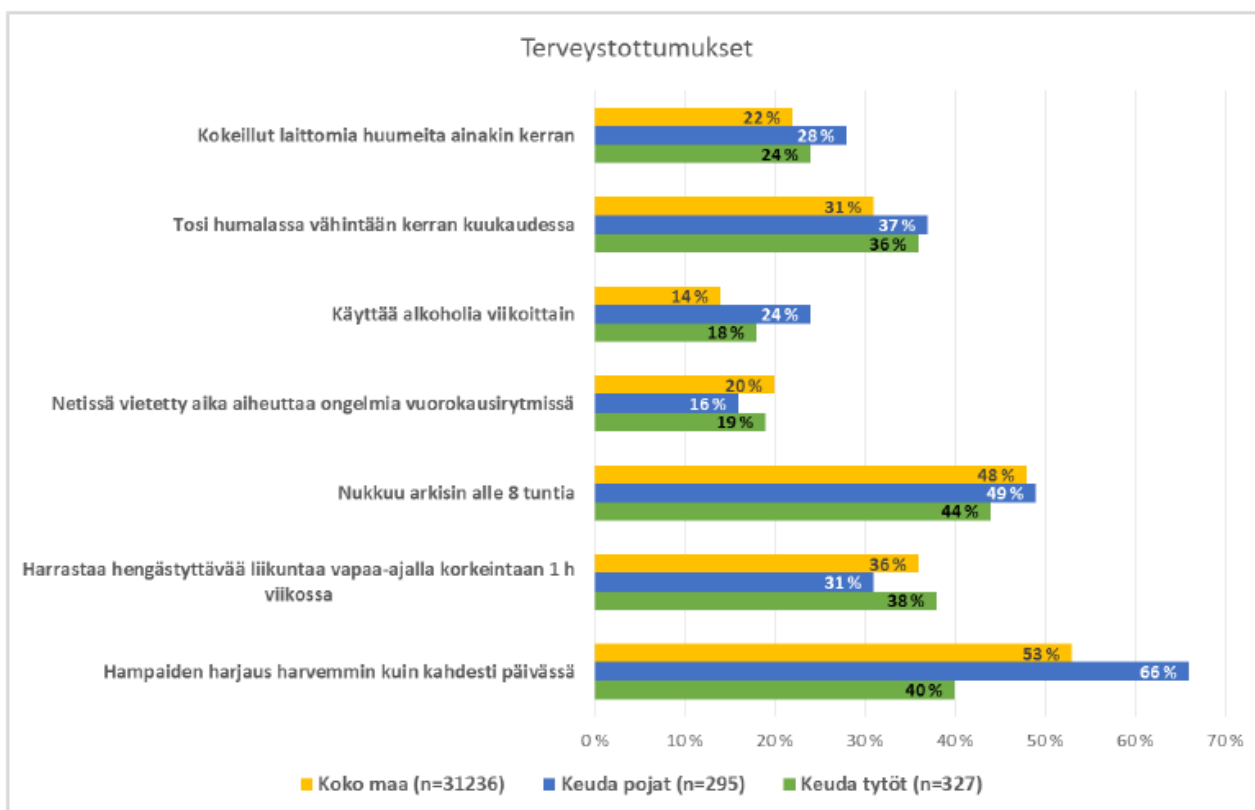
Kuva 29. Väsymystä lähes päivittäin

Kuva 30. Ylipaino

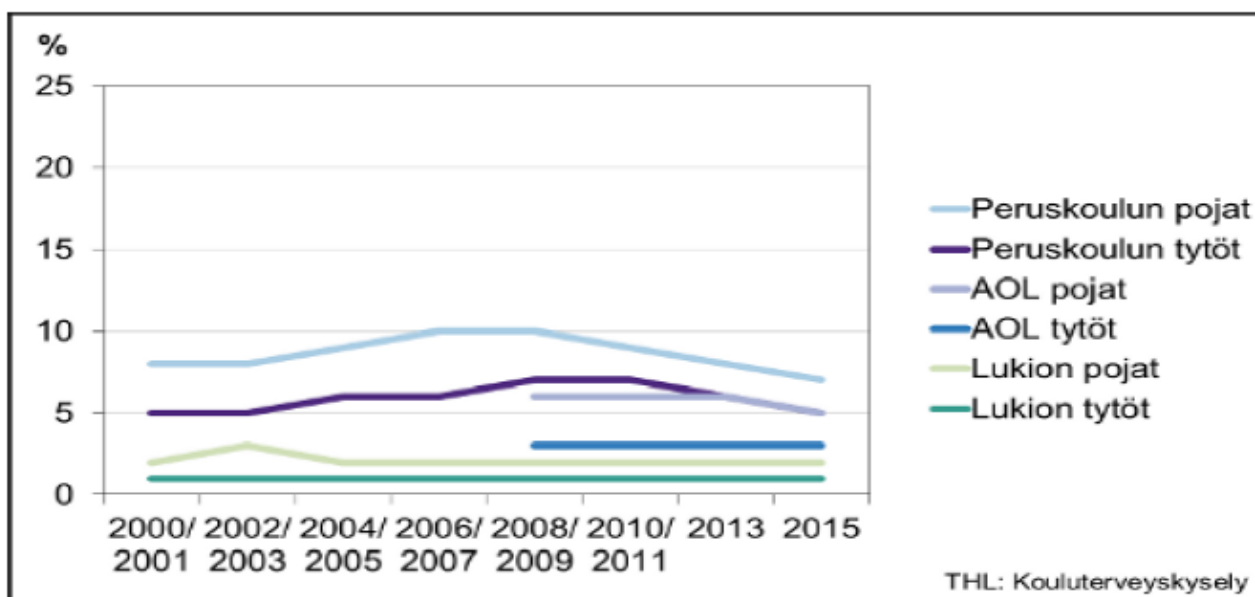
Kuva 31. Harrastaa hengastyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa

Terveystottumukset, Kouluterveyskyselyn Keudan ammattioppilaitoksen tulokset

Koulukiusaaminen

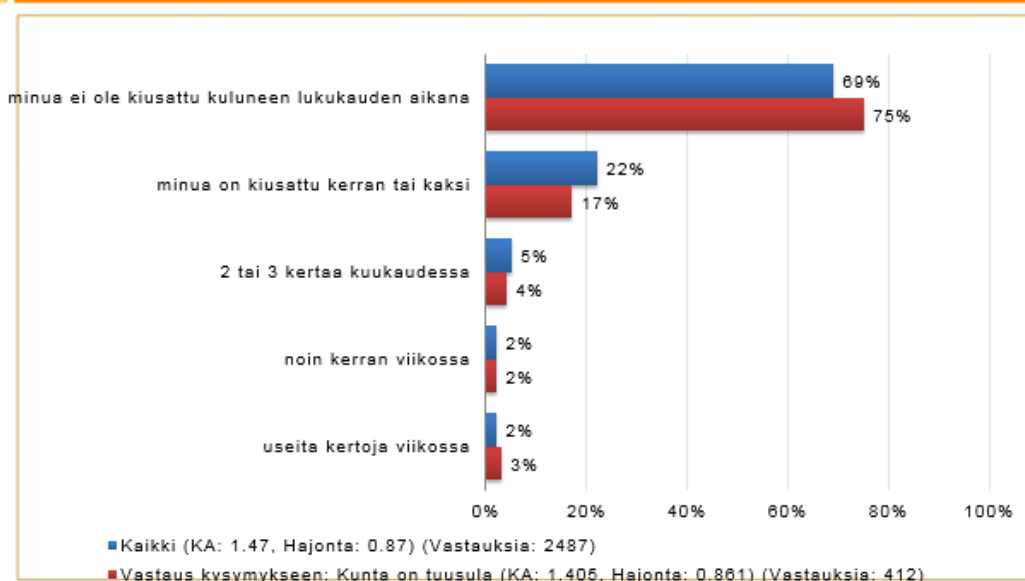
Valtakunnallisen kouluterveyskyselyn tulosten mukaan koko maan tasolla koulukiusaaminen on kääntynyt laskuun viime vuosien aikana. Koulukiusaamista esiintyy eniten peruskoulun 8- ja 9-luokkalaisten keskuudessa.

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa (Lähde: THL, kouluterveyskysely 2015)

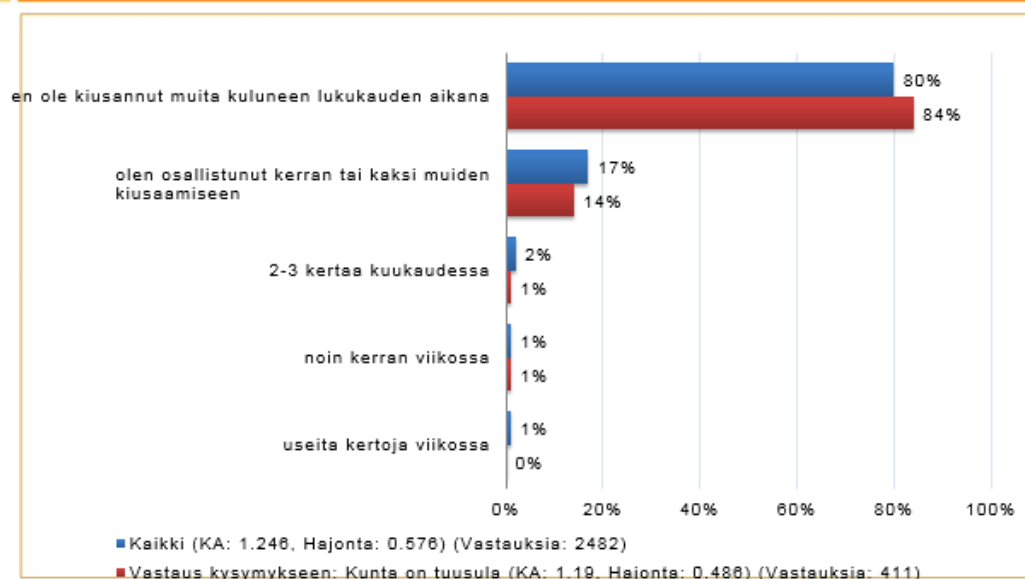
Tuusulassa toteutettiin vuonna 2014 5. luokkalaisten hyvinvointikysely. Oppilaskyselyn tulosten mukaan 75% tuusulaisista 5. luokan oppilaista kokee, että heitä ei ole kiusattu kuluneen lukuvuoden aikana. Muiden tutkittujen kuntien osalta luku on 69%, eli tilanne on Tuusulassa muiden keskiarvoa parempi. Kuitenkin 25% tuusulalaisista 5. luokkalaista kokee tulleen kiusatuksi harvemmin tai useammin – 3% kokee tulleen kiusatuksi useita kertoja viikossa. Oppilaista 84% vastasi, että ei ole osallistunut muiden kiusaamiseen koulussa kuluneen lukukauden aikana, 14% kertoo kiusanneensa kerran tai kaksi, 1% 2-3 kertaa kuukaudessa ja 1% noin kerran viikossa, 1% useita kertoja viikossa.

38. Kuinka usein sinua on kiusattu koulussa kuluneen lukukauden aikana?

Kiusaaminen koulussa kuluneen lukuvuoden aikana. (Lähde: 5. luokkalaisten hyvinvointikysely, 2014)

39. Kuinka usein olet osallistunut muiden kiusaamiseen koulussa kuluneen lukukauden aikana?

Tuusulan kunnan varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa toteutettiin huoltajakyselyt keväällä 2015. Sähköiseen kyselyyn vastasivat päiväkotien, perhepäivähoidon ja kerhotoiminnan asiakkaat sekä perusopetuksen oppilaiden huoltajat.

Varhaiskasvatuksessa on 1661 asiakasta ja vastauksia saatiin 334. Vastausprosentti jäi edellisvuotta alhaisemmaksi (20 %). Yleisarvosanaksi asteikolla 4–10 tuli 8,73 (vuonna 2014 tulos oli 8,7), joten vastaajien voidaan kokonaisuudessaan todeta olevan erittäin tyytyväisiä varhaiskasvatuspalveluihin. Tuusulassa lapset menevät mielellään päivähoitoon. Heistä leikkiminen, kaverit ja varhaiskasvatuksen toiminta ovat mukavia asioita. Negatiivisina asioina lapset mainitsivat kiusatuksi tulemisen tai erimielisyydet kavereiden kanssa. Lapset toivovat päivähoitoon lisää leluja ja enemmän leikkejä, pelejä ja esimerkiksi metsäretkiä. Kehittämiskohteena jatkuu edelleen lapsen kokeaman kiusaamisen ehkäiseminen. Varhaiskasvatuksessa on tehty Kiusaamisen ehkäisyn & puuttumisen –suunnitelma ja henkilöstön kouluttaminen MiniVerso - vertaissovittelumenetelmän käyttöön on jatkunut.

Perusopetuksen huoltajakysely laadittiin perusopetuksen laatuksikriteereiden pohjalta 1.-9. luokkien oppilaiden huoltajille. Näillä luokkatasoilla on 4960 oppilasta, ja huoltajilta saatiin 1225 vastausta. Huoltajat arvioivat koulun toiminnan laatua asteikolla 1–6. Vastausten keskiarvot vaihtelivat välillä 3,55–5,17. Huoltajilta kysyttiin myös yleisarvosanaa koulun toiminnasta asteikolla 4–10. Yleisarvosanaksi koulut saivat 8,39. Tulosten perusteella huoltajat olivat tyytyväisiä koulun toimintaan.

Parhaimpina puolina huoltajat pitivät sitä, että lapsi käy mielellään koulua, koulun jokapäiväinen toiminta on järjestetty hyvin ja yhteistyö opettajien kanssa sujuu. Huoltajien mukaan oppilailla on myös mahdollisuus saada tarvittaessa tukiovetusta tai muuta tukea. Perusopetuksen kehittämiskohteiksi nousivat tuolloin iltapäivä- ja kerhotoiminnan laajentaminen sekä kouluruokailu. Myös oppilaiden opetusjärjestelyihin ja koulunkäynnin tukeen liittyviin asioihin on kiinnitettävä enemmän huomiota. Iltapäiväkerhotoiminnan, kouluruokailun sekä tieto- ja viestintätekniiikan opetus- ja käytön arvio parantuivat edelliseen arviointiin verrattuna. Tieto- ja viestintätekniiikan laitteiston ja opetus- ja käytön lisäämisen tarpeeseen on Tuusula vastannut hankkimalla kouluille tablettitietokoneita sekä kouluttamalla opettajia niiden opetus- ja käyttöön. TVT –laitteiston hankintoja sekä koulutusta on lisätty vuosittain.

Lastensuojelu

Lastensuojelun asiakkuuden taustalla on monesti vanhempien päihde- ja/tai mielenterveysongelmat. THL:n mukaan esimerkiksi pääkaupunkiseudulla (v.2005) tehdyn tutkimuksen mukaan vanhempien päihdeongelmat olivat yleisin alle 12-vuotiaiden lasten huostaanoton tarvetta aiheuttava tekijä. 13-17 -vuotiailla nuorilla nuoren oma päihteidenkäyttö oli tekijänä yli kolmanneksessa huostaanotoista.

Vuonna 2015 voimaan astunut sosiaalihuoltolain uudistus on siirtänyt ja tulee edelleen siirtämään painopistettä entistä enemmän hyvinvoinnin edistämiseen, ennalta ehkäisevään työhön sekä varhaiseen tukeen ja velvoittaa tekemään palvelutarpeen arviointia entistä tarkemmin kaikille asiakkaille. Uusi sosiaalihuoltolaki antaa mahdollisuuden olla yhteydessä sosiaalihuoltoon ilman lastensuojeluilmoituksen tekemistä, mikäli perhe itse tai heidän kanssaan työskentelevä toteaa, että perhe on sosiaalihuoltolain mukaisten palveluiden tarpeessa.

Tuusulassa on pitkäjänteisesti ja johdonmukaisesti kehitetty erilaisia lastensuojelun palveluita yhteistyössä asiakkaitten kanssa ja selkiytetty lastensuojelussa töitä tekevien työnkuvia. Painopiste on yhä enemmän kotiin vietävissä palveluissa. Pitkäjänteinen työ on tällä valtuustokaudella palkittu kahteen kertaan Vuoden teko-tunnustuksella.

Tuusulan kunnan sosiaali- ja terveystoimi on vuodesta 2009 jakanut vuosittain Vuoden teko –tunnustuksen. Huomionosoituksen avulla halutaan nostaa esiin teko, asia, asenne, toimintatapa tai innostus, joka on edesauttanut uusien työmuotojen käyttöönottoa runsaasti muutoksia läpikäyvällä toimialalla.

Tuusulan lastensuojelun sosiaalityö palkittiin kunnan omalla Vuoden teko -huomionosoituksella joulukuussa 2013. Lastensuojelun sosiaalityö sai tunnustusta joustavasta ja mutkattomasta asenteesta omaa työtään kohtaan. Vuoden teko -tunnustuksen saajia kiitettiin siitä, että lastensuojelun sosiaalityössä on onnistuttu antamaan oikea-aikaista palvelua, mikä on ennen kaikkea lapsen etu. ”Lastensuojelun sosiaalityöstä on huokunut usko ja sitoutuminen yhteisen hyvän kehittämiseen tuusulalaisten lastensuojelulasten hyväksi”, kertoi luovutustilaisuudessa Tuusulan kunnan sosiaali- ja terveystoimenjohtaja Pirjo Vainio. Lastensuojelun avohuollon palveluiden piirissä oli vuonna 2013 578 0–17-vuotiasta tuusulalaista lasta. Kodin ulkopuolelle sijoitettuna oli yhteensä 126 lasta ja nuorta. Lastensuojelupalveluita tarvitsevia lapsia oli Tuusulassa suhteellisesti vähemmän kuin keskimäärin Uudellamaalla ja lähikaupungeissa.

Tuusulan lastensuojelun uusien toimintamallien kehittäjät palkittiin Vuoden teko -huomionosoituksella joulukuussa 2015. Vuoden 2015 aikana lastensuojelussa otettiin käyttöön uusia kotiin vietäviä palveluita. Lastensuojelu muutti toimintamallejaan ja -tapojaan ja omaksui ketterän tavan

reagoida lapsiperheiden tarpeissa tapahtuviin muutoksiin. Uusilla palveluilla on saavutettu nopeasti hyviä tuloksia: sijoitettujen lasten määrä on edellisiä vuosia pienempi ja myös sijaishuollon hoitovuorokausien määrä on vähentynyt. Lisäksi uudistetulla työtavalla on saavutettu taloudellisia säästöjä.

Lastensuojelun palveluita on kehitetty yhdessä nuorten kanssa palvelumuotoilun keinoin. Sijoituksen jälkeisessä tuen piirissä olevien nuorten näkemykset ja tarpeet olivat etusijalla, ja asiakaslähteisiä palveluita rakennettiin yhdessä palvelumuotoilun keinoin. Palvelumuotoiluprojektin myötä opittiin uudenlaista mallia ottaa asiakkaita mukaan palvelujen kehittämiseen. Nuoret ovat antaneet uusista tukimuodoista kiitosta ja myönteistä palautetta.

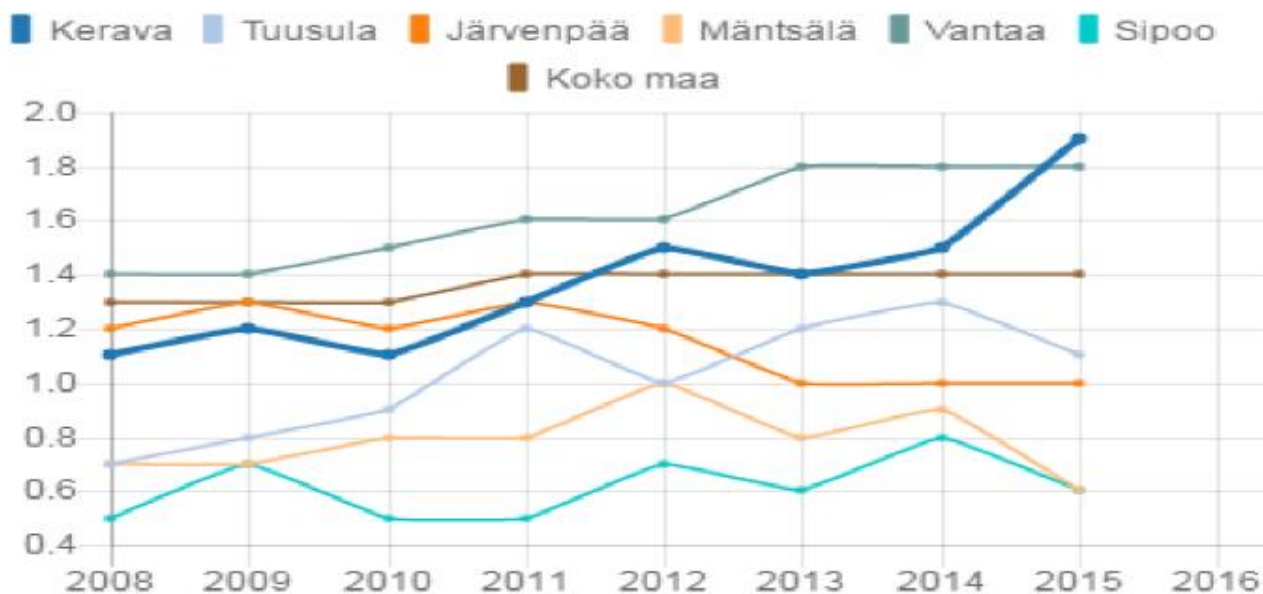
Vuoden 2015 aikana lastensuojelun jälkihuollossa oli asiakkaana 73 nuorta. Sijoituksen jälkeistä tukea tarjottiin nuorille kunnan omana toimintana. Nuorten kasvavasta määrästä huolimatta nuorille ostettavien tukitoimien määrä väheni ja asiakaskohtainen kustannus pienentyi.

Kotiin tarjottava tuki on vähentänyt kodin ulkopuolisia sijoituksia. Perhekuntoutuksessa on otettu käyttöön uusia palvelumuotoja ja keskeisenä palveluna on tarjota tukea lastensuojeluperheen omaan kotiin. Uusina työmuotoina otettiin vuonna 2015 käyttöön kotiin tehtävä perhekuntoutus ja perhearviointi, päiväperhekuntoutus, tukiviikonloput lapsille, ryhmätoiminta sekä valvotut ja tuetut tapaamiset. Näiden lisäksi perhekuntoutus perhekuntoutusasunnossa jatkui edelleen. Vuoden 2015 aikana perhekuntoutuksesta hyötyi 10 perhettä.

Kotiin tarjottavalla tiiviillä tuella pyritään estämään lapsen kiireellinen sijoittaminen kodin ulkopuolelle. Vuoden 2015 aikana onnistuttiin ehkäisemään 18 lapsen sijoittaminen kodin ulkopuolelle. Lisäksi nopeutettiin 10 lapsen palaamista kotiin sijoituksen jälkeen.

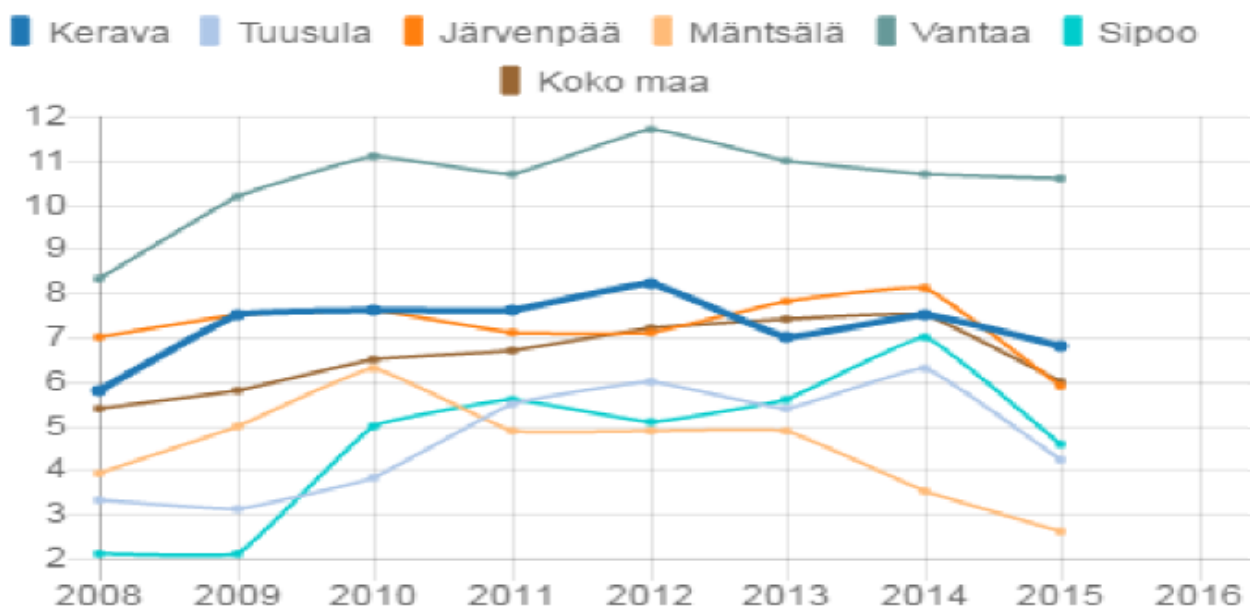
Tuusulassa kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17 -vuotiaiden osuus vastaavanikäisestä väestöstä oli nousujohteinen vuosina 2012-2014, mutta kasvu saatiin taittumaan ja vuonna 2014 osuus pieneni selvästi. Avohuollollisten tukitoimenpiteiden piirissä olevien 0-17 -vuotiaiden osuus on myös laskenut vuodesta 2014 vuoteen 2015.

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17- vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Hulda Huoleton
*"Don't worry,
 be happy"*

Yhteinen tavoitteemme
 on arki ilman
 huolen häivää

 Tuusula

LASTENSUOJELUN JÄLKIHUOLTO
 www.tuusula.fi / Perheiden
 sosiaalipalvelut

Varmista, että olet tarvittaessa saatavilla!

Nuori kokee pärjäävänsä itsenäisesti ilman tukea ja näkee oman tilanteensa paljon parempana kuin työntekijä tai vanhempi. Nuori tarvitsisi jonkun verran tukea työ/opiskeluasioissa, arkirytmien ylläpitämisessä sekä arkisten asioiden hoitamisessa. Nuori kokee pärjäävänsä erityisesti asumiseen ja kotitalouteen liittyvissä asioissa, eikä koe tuentarvetta terveyteen tai itsestä huolehtimiseen ja sosiaalisiin suhteisiin liittyvissä asioissa.

• Nuorelle tarjottava tuki:

- Nuori pyritään sitouttamaan ja motivoimaan työskentelyyn
- Annetaan tukea siinä määrin mitä nuori on valmis ottamaan vastaan.
- Pidetään nuoreen säännöllisesti yhteyttä.
- Huolehditaan siitä, että nuori saa tarvitsemansa tuen. (sammutetaan tulipalot)
- Virkistystoiminta on osa nuoren tukea.

• Työskentelyn keskeinen sisältö: Arkinen asiointi, työ/opiskelu ja arkirytm. Huolta pitävä työote. Nuorelle sanotetaan realiteetteja ja huolen aiheita.

• Tuen tarve: Tapaamiset vähintään kerran kuukaudessa tai tarvittaessa viikoittain.

• Työskentelyn haasteet: Nuori tarvitsisi enemmän tukea, mitä hän on valmis ottamaan vastaan. Yhteinen näkemys tuen tarpeesta puuttuu.

3.1 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2013 – 2016 – tavoitteiden seuranta

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi asetettiin kolme päätavoitetta

- Koko perheen hyvinvoinnin vahvistuminen
- Moniammatillisen toiminnan vahvistaminen lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen tukena
- Nuorten kasvun tukeminen kohti vastuullista aikuisuutta

Näille päätavoitteille on ohjausryhmä hyväksynyt tarkennetut vuositavoitteet Esimieslinkki-työryhmän valmistelun pohjalta. Ohjausryhmä on arvioinut vuositavoitteiden toteutumisen ja raportti on viety kunnan www.sivuille.

Esimieslinkki –työryhmä on koonnut alla olevan koko valtuustokautta koskevan tulosten seurannan ja se käsiteltiin ohjausryhmässä 25.4.2017.

TAVOITTEIDEN JA TOIMENPITEIDEN SEURANTA

Etenemisasteen arvioinnissa käytettävä asteikko:

1=Toteutuksessa ei ole edetty

2= Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman

3=Aloitettu toteutusta, ei olla vielä valmiita

4= Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistelty/käyttöön otettu

5=Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ	TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIO TOTEUTUKSEN ETENEMISESTÄ
Tuusulalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen	Koko perheen hyvinvoinnin vahvistuminen	Varmistetaan lasten/perheiden/nuorten kattava osallistuminen terveystarkastuksiin. Tehostetaan terveystarkastuksista poisjääneiden kutsumista neuvolan, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon ja etsivän nuorisotyön toimesta.	<u>Etenemisaste: 5</u> Selite: Toiminta toteutuu suunnitelman mukaisesti. Poisjäännit minimoidaan lähettämällä uusi kutsu mm. kirjeitse, Wilma-viesti, puhelimitse.
		Uusia menetelmiä perheiden omien voimavarojen käyttöönoton tukemiseksi	<u>Etenemisaste: 5</u>

<ul style="list-style-type: none"> - OIVA- työmalli (oikea-aikainen työ) kasvatus- ja perheneuvolaan 2014 - Voimaperhe- ohjelman käyttöönotto (vanhempain ohjausmalli, jolla voidaan ennaltaehkäistä lapsuuden ajan käytösongelmia) 2015 - Neuvokasperhe- menetelmä (lasten ylipaino, päivärytmi) - Perhekuntoutukseen uusia työmuotoja kunnan omana toimintana (kotiin tehtävä perhearviointi, päiväperhekuntoutus, ryhmäkuntoutukset) 	<p>Selite: Kasvatus- ja perheneuvolan jonot on saatu purettua v. 2014. Voimaperhe- ohjelma, Neuvokasperhe menetelmä ja Perhekuntoutuksen uudet muodot on otettu käyttöön.</p>
<p>Eroperheiden palvelut paranevat.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Järvenpään, Keravan ja Tuusulan yhteinen perheoikeudellinen yksikkö käynnistyi 4/2013 - eroneuvontapalveluiden saatavuus parantui (lastenvalvojapalvelut, perheasioiden sovittelu, valvotut- ja tuetut tapaukset) 	<p><u>Etenemisaste: 3</u></p> <p>Selite: Erotilanteista vähemmän kriisiyhteydenottoja sosiaalipäivystykseen, mutta edelleen palvelutarvetta ilmenee erityisesti kasvatus- ja perheneuvolassa, kouluilla ja perheiden sosiaalipalveluissa</p>
<p>Yhteistyö kunnan, seurakunnan ja kolmannen sektorin kanssa perheiden hyvinvoinnin tukemiseksi</p> <ul style="list-style-type: none"> - erilaiset perhe- ja päiväkerhotoiminnat - nuorisotyö - yhteisen suunnittelun ja tiedottamisen tehostaminen vaihtoehtojen tarjoamiseksi ja päällekkäisyyksien poistamiseksi 	<p><u>Etenemisaste: 3</u></p> <p>Selite: Yhteisten suunnitelmien tekeminen palvelujen järjestämisessä on käynnistynyt, mutta toimintamallissa kaivataan vielä jäsentyneempää yhteistyötä</p>
<p>Yhteisen toimintamallin käyttöönotto sosiaalihuoltolain mukaisessa monialaisessa palvelutarpeen arvioinnissa ja palveluohjauksessa</p>	<p><u>Etenemisaste: 2</u></p> <p>Selite: Palvelutarpeen arviointitiimi on käynnistetty 2016 perheiden sosiaalipalveluiden, aikuisten sosiaalipalveluiden ja vammaispalveluiden yhteisenä toimintana. Toiminta ei tapahdu vielä riittävän monialaisena yhteistyönä.</p>

	Kunta on mukana Uudenmaan LAPE (lapsi- ja perhepalveluiden kehittäminen 2017-2018) hankkeessa, jonka yhtenä painopistealueena on perhekeskustoimintamallin kehittäminen.	<u>Etenemisaste: 1</u> Selite: Hanke käynnistynyt 2017
Moniammatillisen toiminnan vahvistaminen lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen tukena.	Oppilashuollon järjestäminen oppilas- ja opiskeluhuoltolain mukaisesti <ul style="list-style-type: none"> - esiopetuksen, perusopetuksen ja toisen asteen oppilashuollon toimintamallien luominen ja käyttöönotto Alueellisen pienluokkien käynnistäminen ja monialaisen yhteistyön käynnistäminen. Sähköisen oppilashuoltokertomuksen käyttöönotto	<u>Etenemisaste: 4</u> Selite: Oppilashuolto on järjestetty lain mukaisesti. Alueellinen pienluokkatoiminta on käynnistynyt, jonokokouksissa monialainen yhteistyö. Sähköinen oppilashuoltopalvelu on otettu käyttöön. (joulukuu 2016)
	Lapsen, nuoren, perheen osallisuuden vahvistaminen esi- ja perusopetuksessa uuden opetussuunnitelman periaatteiden mukaisesti muun muassa oppilasarvioinnissa. <ul style="list-style-type: none"> - Opetustoimessa on kehitetty uusi sähköinen arviointimenetelmä oppilasarviontiin. Arviointikohteita on määriteltävä kunkin oppilaan ja niitä tarkennetaan oppilaan ikätason mukaisesti. Tavoitteita voidaan määrittää myös kurssikohtaisesti ja siten oppilas ja opettaja voivat tehdä myös jatkuvaa arviointia oppilaan oppimisesta ja kehittymisestä. 	<u>Etenemisaste: 4</u> Selite: Opetustoimessa on otettu käyttöön sähköinen arviointimenetelmä 2016, joka osallistaa oppilaan ja huoltajat. Koulujen yhteisöllisessä oppilashuollossa on vahvistettu oppilaiden ja huoltajien osallisuutta. Yksilölliseen oppilashuoltoon kutsutaan huoltajat mukaan.
	Koulupoissaoloihin puuttuminen ja koulunkäyntivaikeuksien hoitaminen yhteistyössä perheen, koulun ja muiden toimijoiden kanssa. <ul style="list-style-type: none"> - yhteisen toimintamallin luominen kuntaan 	Etenemisaste: 3 Selite: Erilaisia pilottikokeiluita, yhteistä toimintamallia koko kuntaan ei ole vielä tehty. Lukion ja ammatillisten oppilaitosten pajamallit on luotu ja käytössä.
	Nuorisotakuun käynnistäminen	Etenemisaste: 4

Nuorten kasvun tukeminen kohti aikuisuutta	-starttipajatoiminta (2013) - nuorisotakuu kuntakokeiluun osallistuminen (Ohjaamo:TE-toimiston, Nuorisoaseman, nuorten sosiaalityön ja kohdennetun nuorisotyön kanssa). Nuorisotakuun kuntakokeiluhanke päättyi 2016. Ohjaamo- hanke jatkuu vuoden 2017 loppuun. - erityistä tukea tarvitsevien nuorten kesätyöllistäminen yhteistyössä nuoriso- ja sosiaalipalveluiden kanssa	Selite: Nuorisotakuu toteutuu, joustavia tukimalleja kehitetty yhteistyössä eri toimijoiden kanssa
	Joustavan perusopetuksen (JOPO) toimintamallin vakiinnuttaminen	Etenemisaste: 5 Selite: Kolmella yläasteella toimivat JOPO-luokat
	Nuorisoaseman matalan kynnyksen palveluiden kehittäminen - Ehkäisevät ryhmätoiminnot nuorille ja heidän vanhemmille eri kuntakeskuksissa - Yhteistyössä poliisin kanssa toimintamalli päihteiden käyttöön puuttumisessa - Kouluihin yhteinen toimintamalli huume-epäilyissä	Etenemisaste: 5 Selite: Toiminta on käynnissä
	Lastensuojelun jälkihuoltopalveluiden tuottaminen kustannustehokkaasti kunnan omana toimintana - Palvelumuotoilu hanke, jossa nuoret itse osallistuivat palveluiden suunnitteluun, asiakassegmentointi (2015)	Etenemisaste: 5 Selite: Toiminta käynnistetty 2015 alkaen suunnitelman mukaisesti, ostopalvelukustannukset vähentyneet, kun painopiste omassa palvelussa, 76 % jälkihuoltoon nuorista oli oman palvelun piirissä v. 2016
	Nuorisoneuvola toimintamallin luominen - käynnistys opinnäytetyönä nuorten paja asiakkaille (2016).	Etenemisaste: 4

			Selite: Terveystarkastukset Pajanuorille toteutetaan kehitetyn mallin mukaan Nuori-soasemalla ja ohjaus tarvittaviin palveluihin käynnistynyt 2017
--	--	--	--

4. Työikäisten hyvinvointi

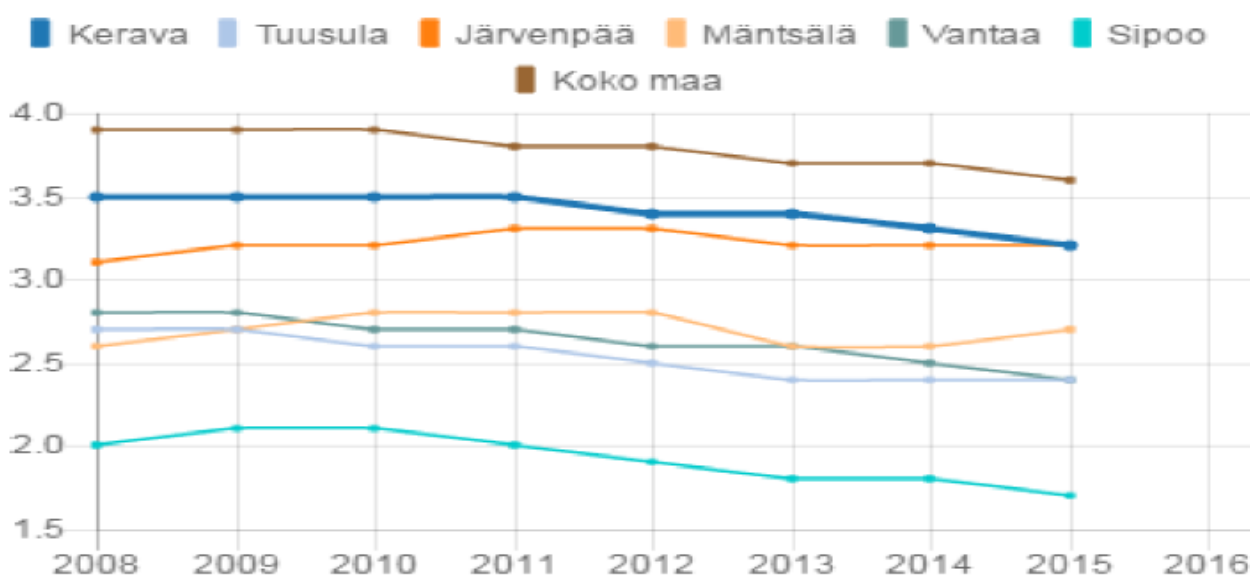
Mielenterveys- ja päihteet

Mielenterveys

Mielenterveyden häiriöt ovat yleisin työkyvyttömyyden syy. Vuonna 2015 työeläkejärjestelmästä sai työkyvyttömyyseläkettä 161 100 henkilöä. Heistä 20 100 (12 %) sai osatyökyvyttömyyseläkettä. Työkyvyttömyyden aiheuttaneen sairauden suurimmat ryhmät olivat mielenterveyden häiriöt (41 %), tuki- ja liikuntaelinten sairaudet (27 %), verenkiertoelinten sairaudet (6 %) ja hermoston sairaudet (9 %). Mielenterveyden häiriöiden osuus on ollut suurin vuodesta 2000 lähtien. (Lähde: Eläketurvakeskus)

Tuusulassa mielenterveyden ja käyttöhäiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien 25-64-vuotiaiden osuus on ollut hieman laskusuuntainen vuodesta 2008 alkaen. Vuonna 2015 työkyvyttömyyseläkettä mielenterveys ja käyttöhäiriöiden vuoksi sai 2,4 % 25-64 -vuotiaista tuusulalaisista.

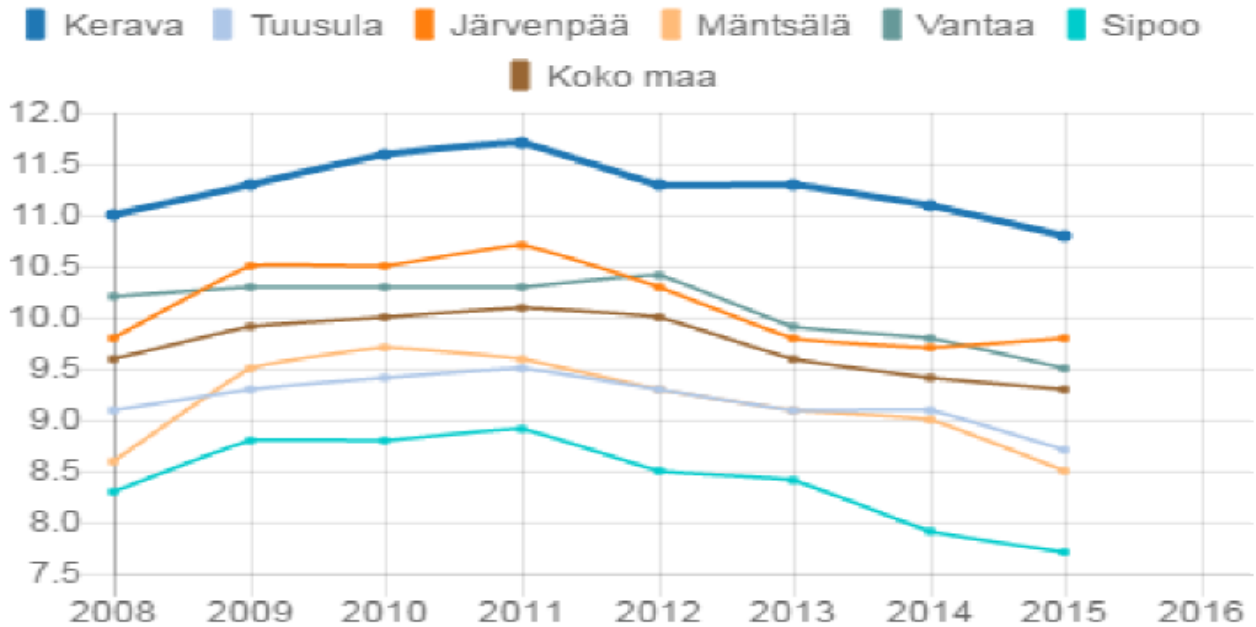
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64 -vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä. (Lähde: Sotkanet, THL)

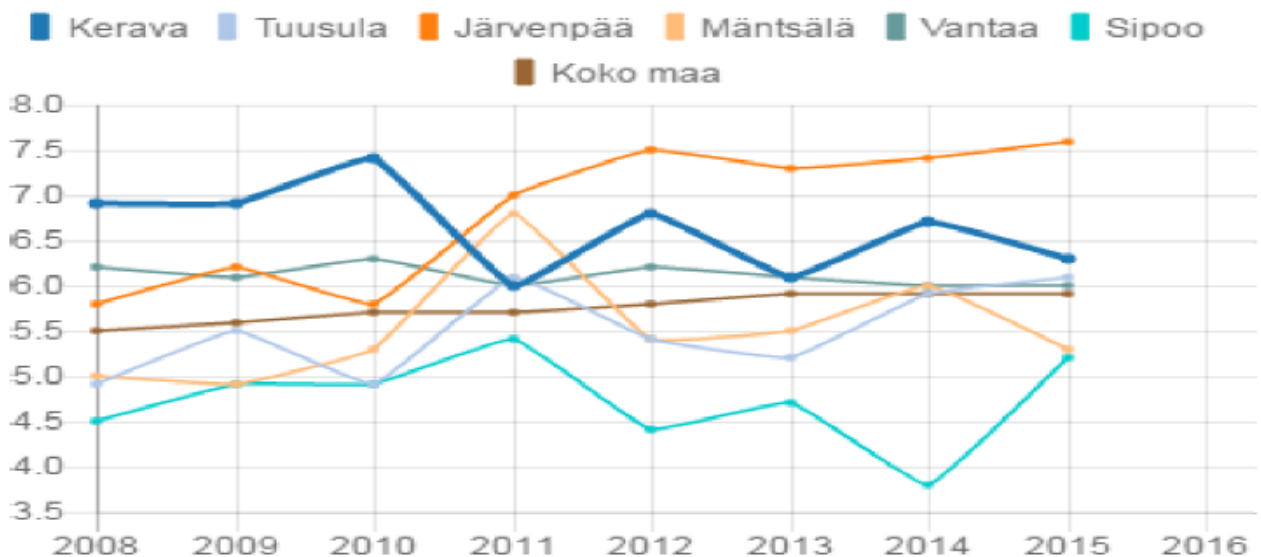
Depressiolääkkeiden korvausta saavien osuuksissa on tapahtunut laskua Tuusulassa ja useimmissa vertailukunnissa 25-64-vuotiaiden keskuudessa, 18-24-vuotiaiden keskuudessa osuus on hienoisessa kasvussa Tuusulassa.

Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 25-64 –vuotiaat, % osuus vastaavanikäisestä väestöstä (Lähde: THL, Sotkanet)

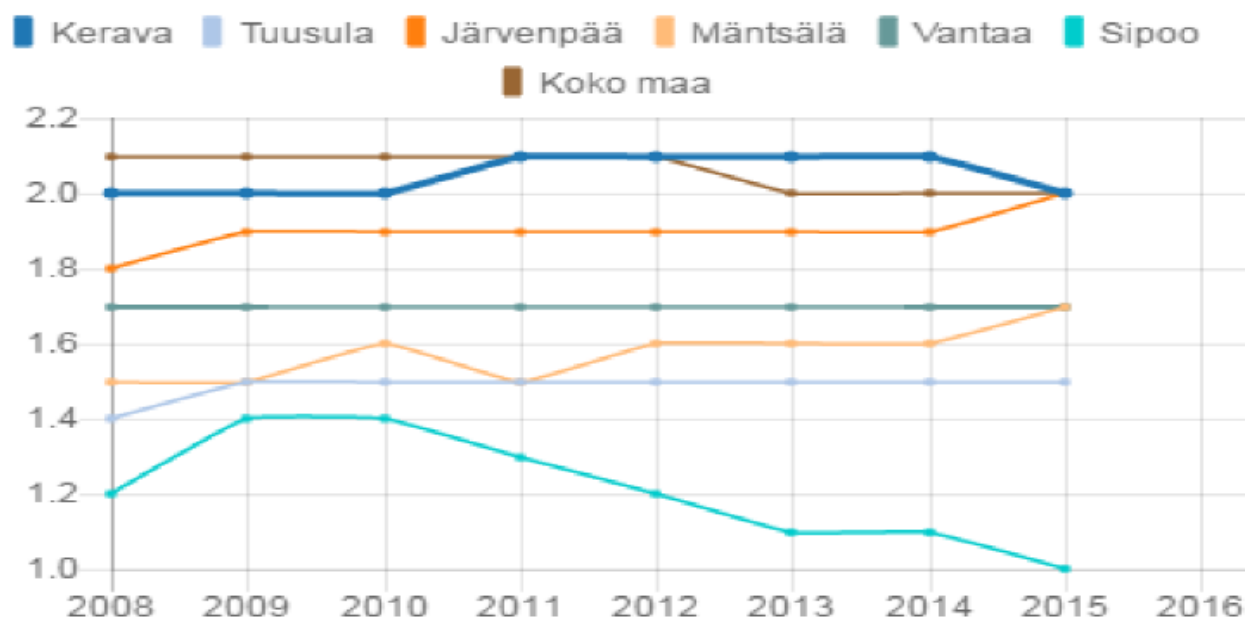
Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 18-24 –vuotiaat, % osuus vastaavanikäisestä väestöstä (Lähde: THL, Sotkanet)

Eryityskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettujen osuus on Tuusulassa pysynyt samalla tasolla vuodesta 2009, ja on selvästi maan keskiarvoa ja useimpia vertailukuntia alemmalla tasolla.

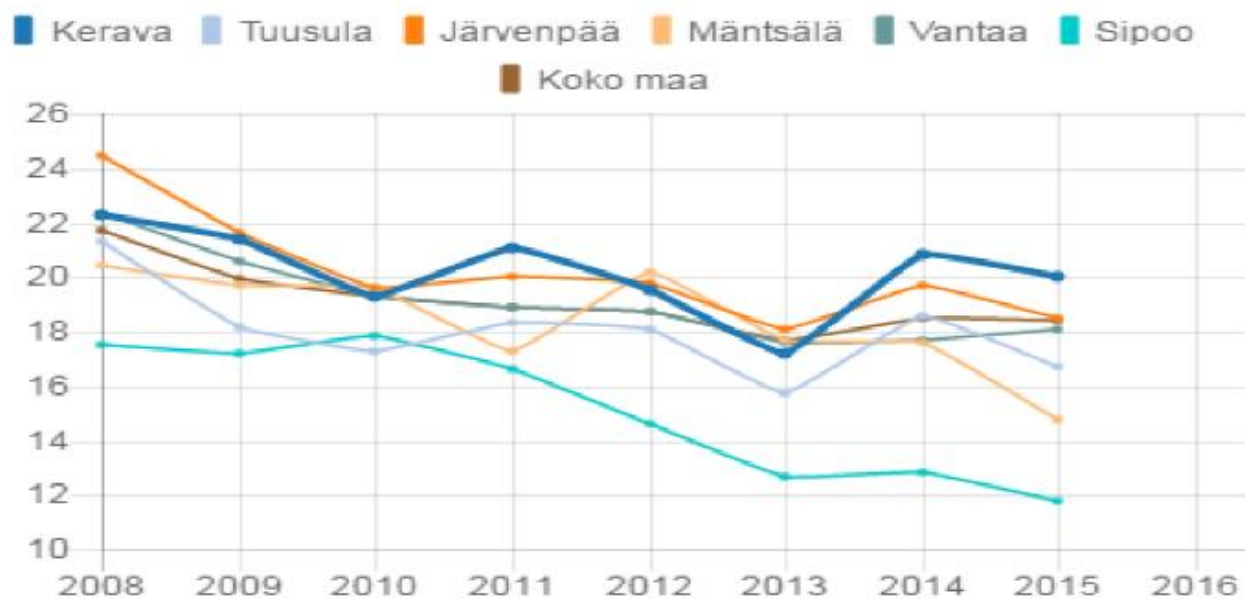
Eryityskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutetut 18 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Eryityskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutetut 18-64 -vuotiaat, %-osuus vastaavanikäisestä väestöstä (Lähde: Sotkanet, THL)

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saavia on Tuusulassa suhteellisesti vähemmän kuin koko maassa ja monessa vertailukunnassa.

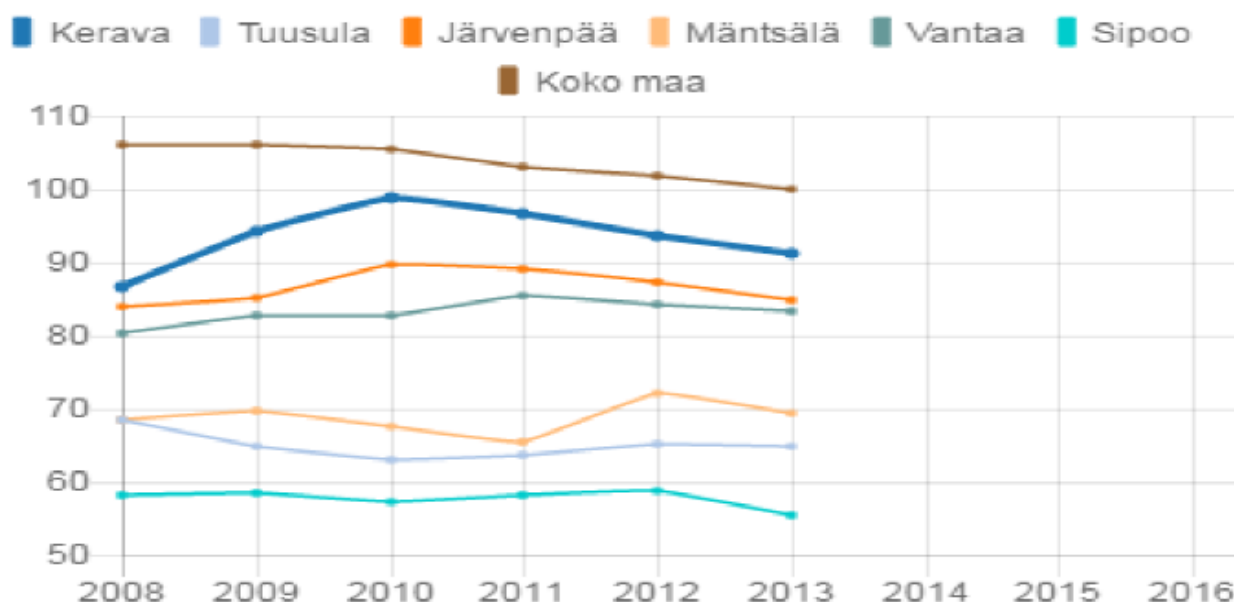
Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1000 vastaavanikäistä

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25-64 -vuotiaat/1000 vastaavanikäisistä. (Lähde: Sotkanet, THL)

Mielenterveysindeksi kuvaa kolmen ulottuvuuden avulla mielen­terveyden ongelmia suhteutettuna vastaavan ikäiseen väestöön. Tuusulan mielen­terveysongelmista aiheutuva sairastuvuustaakka oli vuonna 2013 koko maan tasoon nähden selvästi matalampi, ja vertailukunnista toiseksi matalin.

Mielenterveysindeksi, ikävakioidu

Mielenterveysindeksi, ikävakioidu. (Lähde: Sotkanet, THL)

Mielenterveysindeksi kuvaa mielen­terveysongelmia 3 ulottuvuuden avulla:

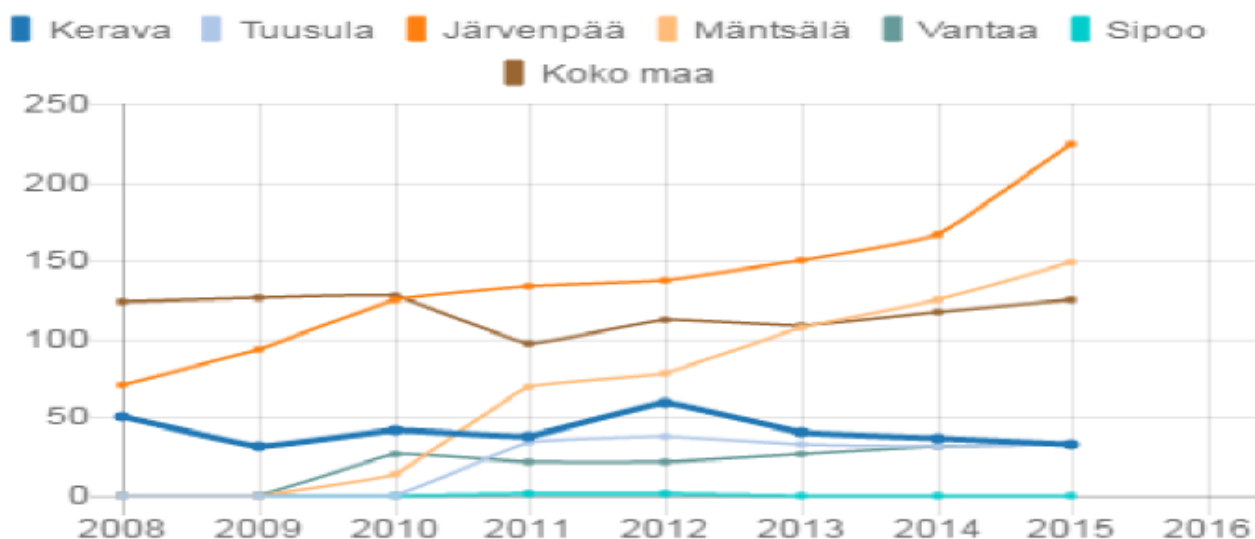
1) Itsemurhat ja sairaalahoitoon johtaneet itsemurhayritykset: Indikaattori kuvaa itsemurhien (X60 - X84, Y870) tai sairaalahoitoon johtaneiden itsemurhayritysten määrän ikäryhmässä 16 - 79 suhteutettuna samanikäiseen väestöön. Itsemurhat ja niiden yritykset vaikuttavat yhtä suurella painolla.

2) Psykoosiin liittyvät lääkkeiden erityiskorvausoikeudet: Indikaattori kuvaa psykoosin (vaikeat psykoosit ja muut vaikeat mielen­terveyden häiriöt sekä vaikeahoitoinenpsykoosi) hoitoon myön­nettyjen lääkekorvausoikeuksien määrän suhteutettuna väkilukuun.

3) Mielen­terveyssyistä johtuvat työkyvyttömyyseläkkeet: Indikaattori ilmaisee mielen­terveyden ja käyttäytymisen häiriöiden (F00 - F99) vuoksi työ- ja/tai kansaneläkejärjestelmästä työkyvyttö­myyseläkettä saaneiden 16 - 64-vuotiaiden määrän suhteutettuna samanikäiseen väestöön. Työ­kyvyttömyyseläkkeet käsittävät toistaiseksi myön­netyt eläkkeet ja määräaikaiset kuntoutustuet. Indeks­in arvo on aikasarjan viimeisenä vuotena koko maassa 100.

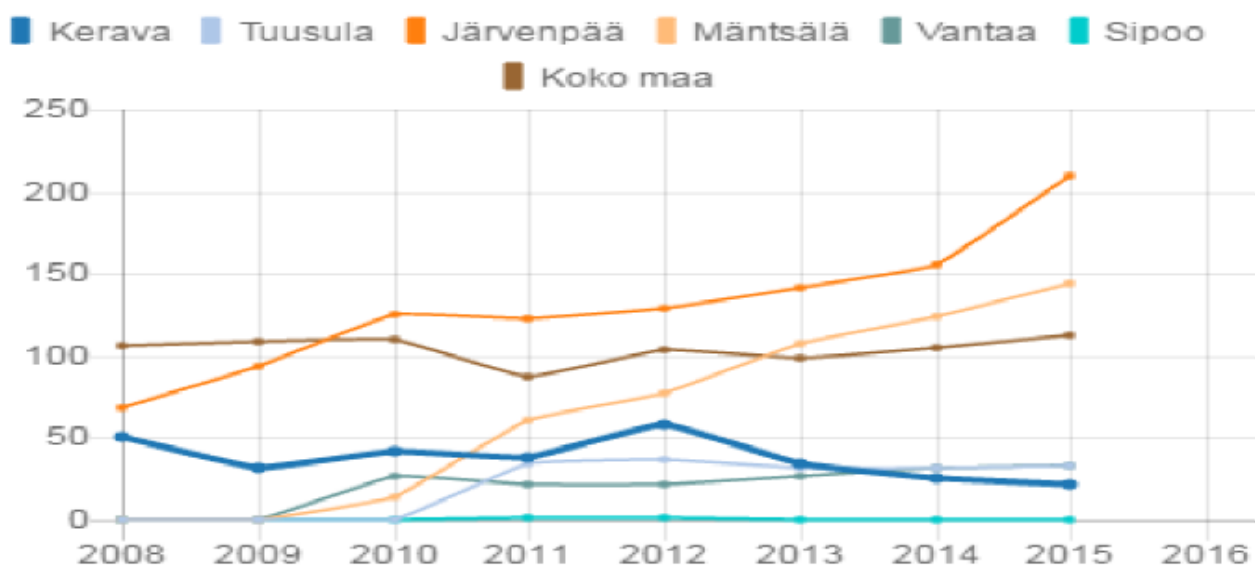
Perusterveydenhuollon mielenterveyskäyntejä 1000 asukasta kohden on Tuusulassa selvästi koko maata ja osaa vertailukuntia vähemmän. Perusterveydenhuollon mielenterveyskäynnit ovat pysyneet samalla tasolla vuodesta 2011. Ammattiryhmittäin tarkasteltuina voidaan havaita, että hoitajakäynnit ovat Tuusulassa pysyneet samalla tasolla, kun taas lääkärikäynnit ovat vähentyneet.

Perusterveydenhuollon mielenterveyskäynnit yhteensä / 1 000 asukasta

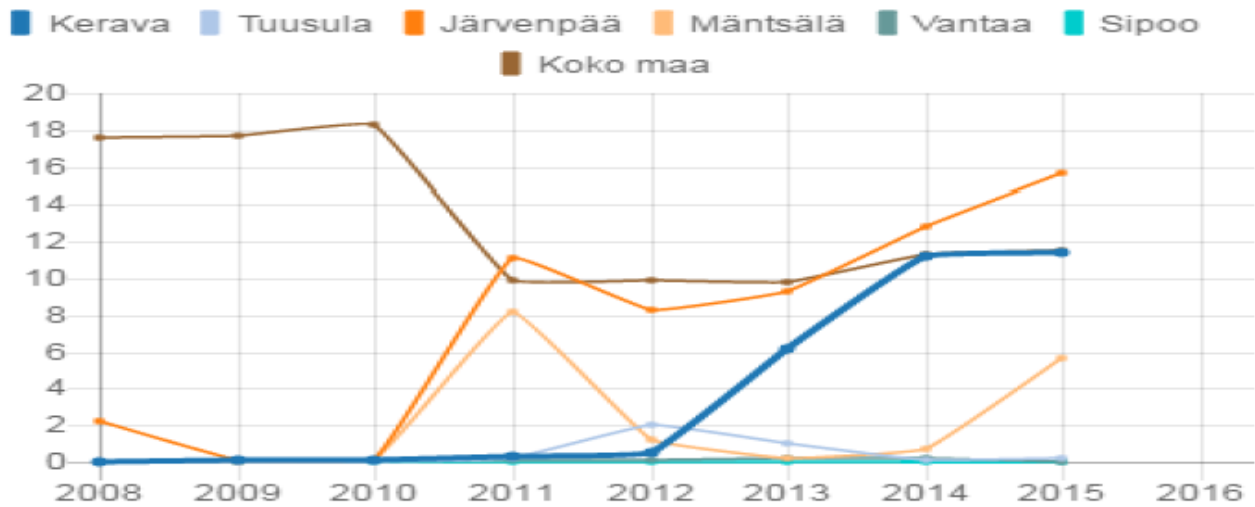
Perusterveydenhuollon mielenterveyskäynnit yhteensä/1000 asukasta (Lähde: THL, Sotkanet)

Perusterveydenhuollon mielenterveyskäynnit (muu ammattiryhmä kuin lääkärit) / 1 000 asukasta

Perusterveydenhuollon mielenterveyskäynnit (muu ammattiryhmä kuin lääkärit) /1000 asukasta (Lähde: THL, Sotkanet)

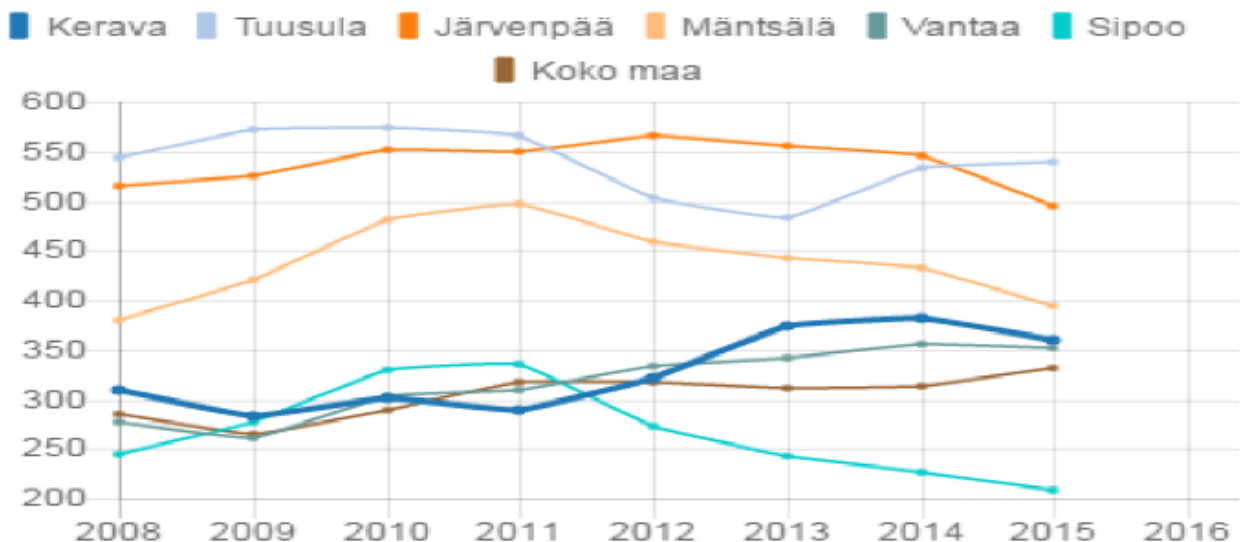
Perusterveydenhuollon mielenterveyden lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

Perusterveydenhuollon mielenterveyden lääkärikäynnit/ 1000 asukasta (Lähde: THL, Sotkanet)

Erikoissairaanhoidon avohoitokäyntien osuus 18 vuotta täyttäneiden osalta laski vuodesta 2011 vuoteen 2013, jonka jälkeen osuus on ollut nousujohteinen. Erikoissairaanhoidon avohoitokäyntejä on sekä Tuusulassa että kaikissa vertailukunnissakin suhteellisesti enemmän, kuin koko maassa. Tuusulassa avohoitokäyntejä on vertailukunnista eniten.

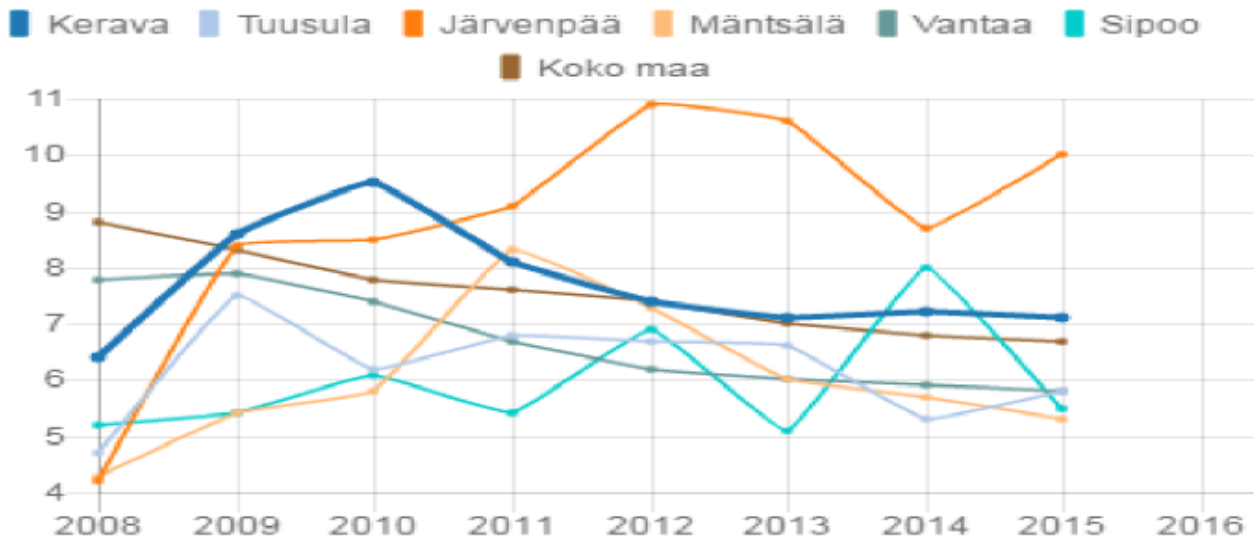
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, psykiatria / 1000 18 vuotta täyttäneitä

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, psykiatria/ 1000 18 vuotta täyttäneitä (Lähde: Sotkanet, THL)

Psykiatrisen laitoshoidon hoitajaksoja suhteessa väestömäärään kertyi vuonna 2015 enemmän kuin edellisvuonna, mutta vähemmän kuin vuosina 2009-2013. Psykiatrisen laitoshoidon hoitopäivät ovat koko maassa vähentyneet viime vuosina ja Tuusula on koko maan keskiarvon alapuolella.

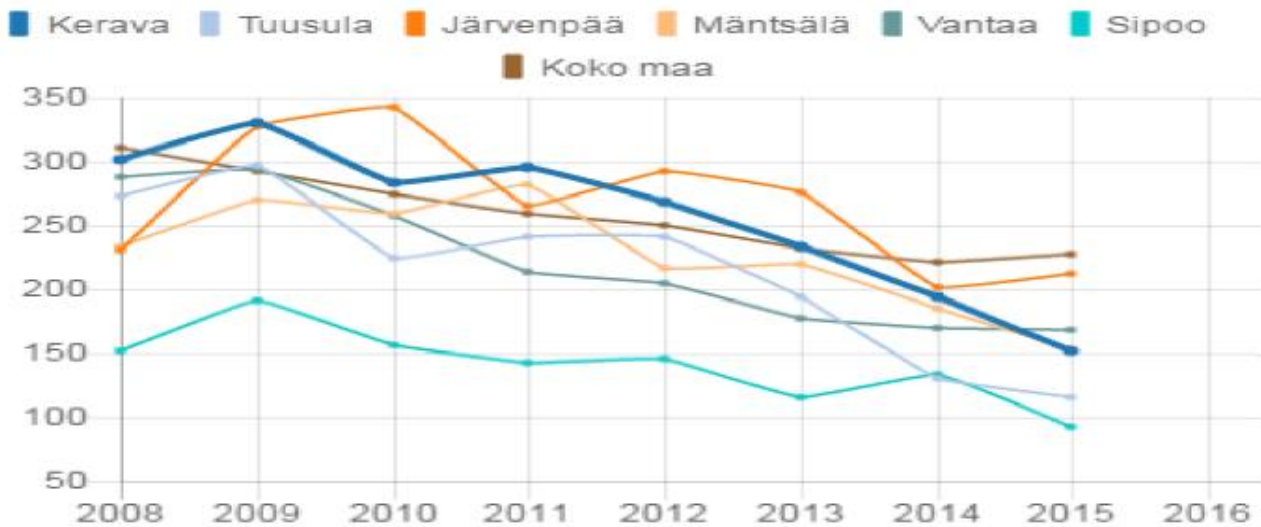
Psykiatrian laitoshoidon hoitajaksot / 1 000 asukasta

Psykiatrisen laitoshoidon hoitajaksot/ 1000 asukasta (Lähde: Sotkanet, THL)

Psykiatrisen laitoshoidon hoitopäivät ovat vähentyneet viime vuosina Tuusulassa. Hoitopäiviä on vähemmän kuin monessa vertailukunnassa ja koko maassa.

Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät / 1 000 asukasta

Psykiatrisen laitoshoidon hoitopäivät 25-64 vuotiailla/ 1000 vastaavanikäistä (Lähde: Sotkanet, THL)

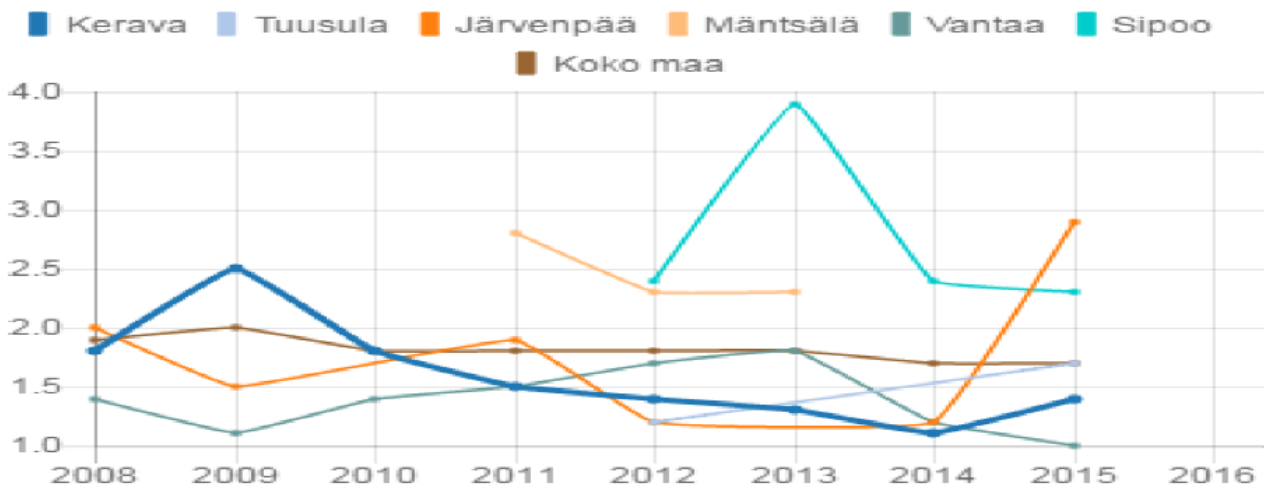
Pähteet

Alkoholiperäisiin syihin, alkoholitauteihin tai tapaturmaiseen alkoholimyrkytykseen kuolleiden osuus oli vuonna 2014 15 prosenttia eli 1 400 työkäistä. Työkäisten miesten ja naisten alkoholi-kuolleisuus on supistunut selvästi vuoden 2007 huipputasosta, mutta on edelleen korkeammalla tasolla kuin kymmenen vuotta sitten. Työkäisiä kuoli eniten kasvaimiin (29 %) ja verenkiertoelinten sairauksiin (22 %). Näihin kahteen pääryhmään kuoli yli puolet työkäisenä. (Lähde: Tilastokeskus)

Alkoholin aiheuttama kuolleisuus on vain yksi ongelmakäyttöön liittyvistä tekijöistä. Alkoholi aiheuttaa valtavan määrän muita ongelmia, kuten työkyvyttömyyttä, sairauksia ja sosiaalisia ongelmia.

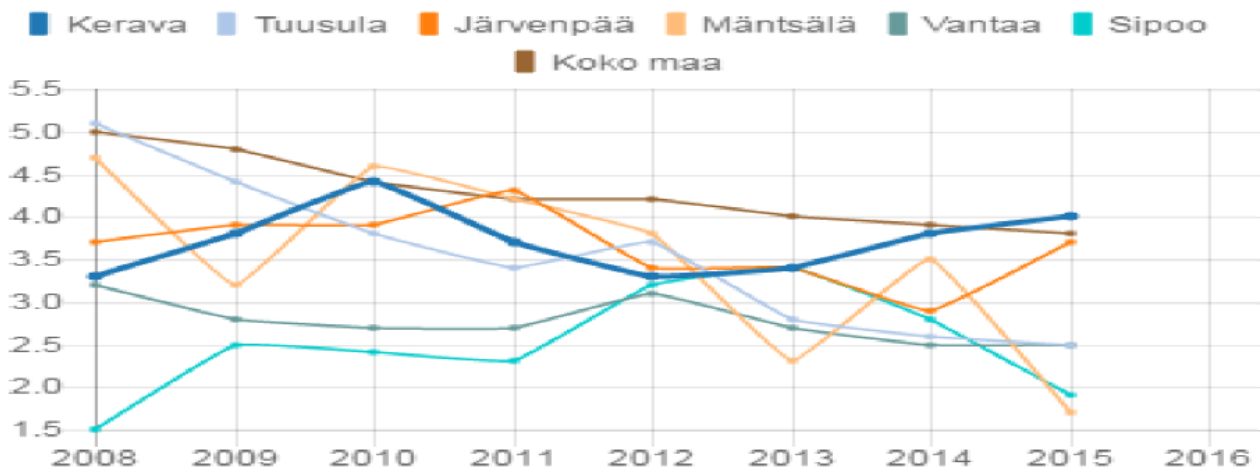
Päihteiden vuoksi sairaaloiden tai terveyskeskusten vuodeosastolla hoidettavien tuusulalaisten nuorten (16-24 v.) osuus on kasvanut vuodesta 2012. Työkäisten osuus (25-64 v.) on sen sijaan laskenut vuodesta 2012. Päihteiden vuoksi sairaalahoitoa tarvitsevien potilaiden määrä kuvaa osaltaan päihteiden aiheuttamien sairauksien määrää ja vaikeusastetta. On huomioitava kuitenkin, että sairaalahoidon määrä riippuu käytettävissä olevista resursseista (esim. miten päihteisiin liittyvää sairaalahoitoa ja/ tai avohoitoa on alueella tarjolla) sekä vallitsevista hoitokäytännöistä. Mikäli kunnassa on päihdehuollon erityispalveluita (esim. päihdehuollon laitoksia, katkaisu ja päihdekuntoutusta), hoidetaan sairaaloissa ja terveyskeskusten vuodeosastoilla todennäköisesti vähemmän päihteiden vuoksi hoitoa tarvitsevia asiakkaita.

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 15 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 15 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (Lähde: Sotkanet, THL)

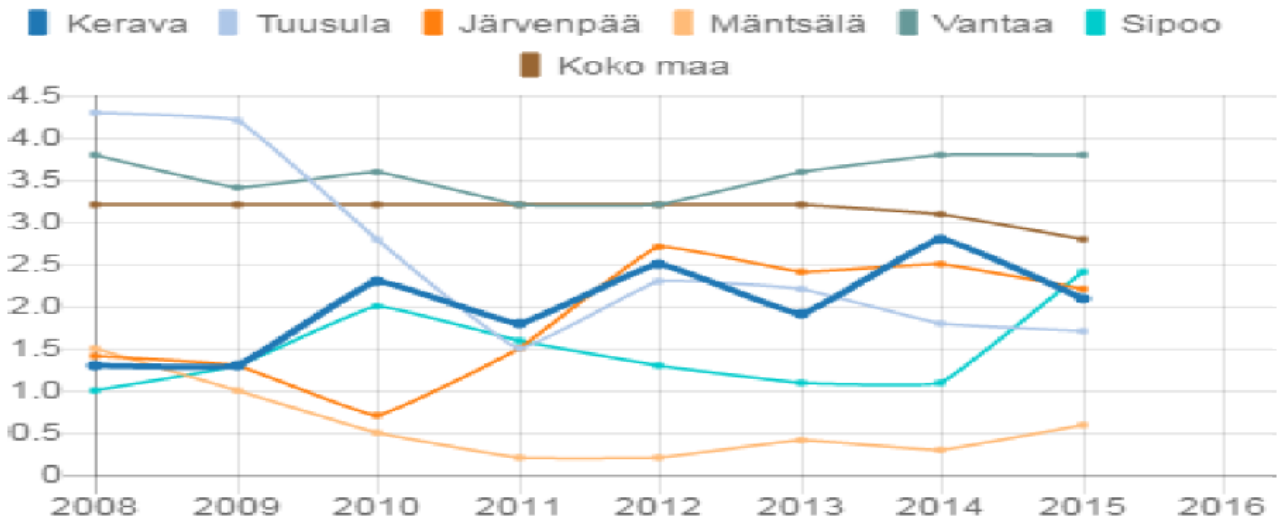
Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (Lähde: Sotkanet, THL)

Päihdehuollon laitoksissa olevat asiakkaat / 1000 asukasta ilmaisee vuoden aikana päihdehuollon katkaisu- ja kuntoutusyksiköissä laitoshoidossa olleiden asukkaiden osuuden tuhatta asukasta kohden (omatuotanto ja ostot). Päihdehuollon laitoksissa oli Tuusulassa vuonna 2015 1,7 asiakasta 1000 asukasta kohden. Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleiden asiakkaiden määrä on Tuusulassa laskenut vuodesta 2012, ollen useamman vertailukunnan ja koko maan keskiarvon alapuolella.

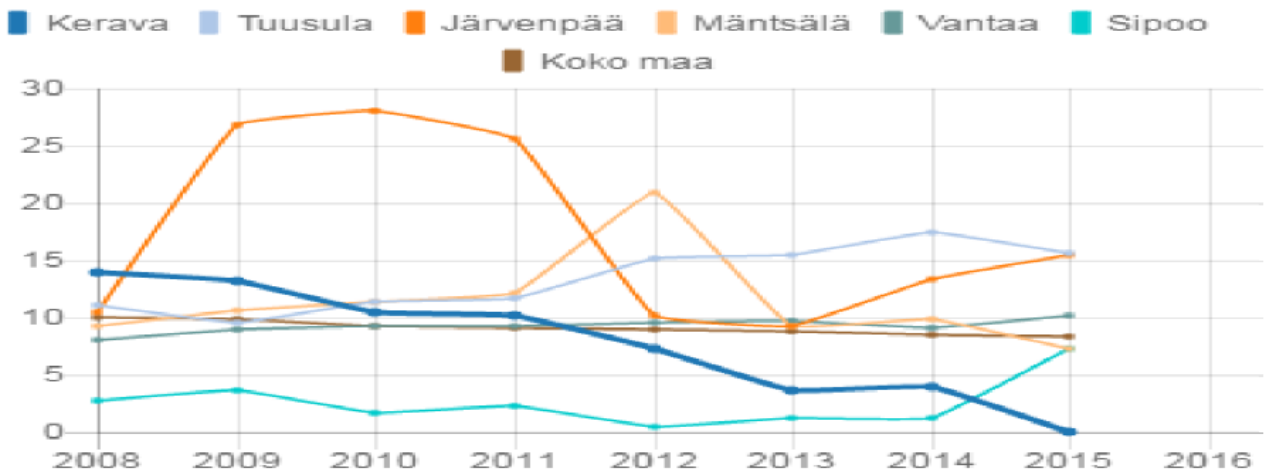
Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet asiakkaat / 1 000 asukasta

Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet asiakkaat / 1000 asukasta (Lähde: Sotkanet, THL)

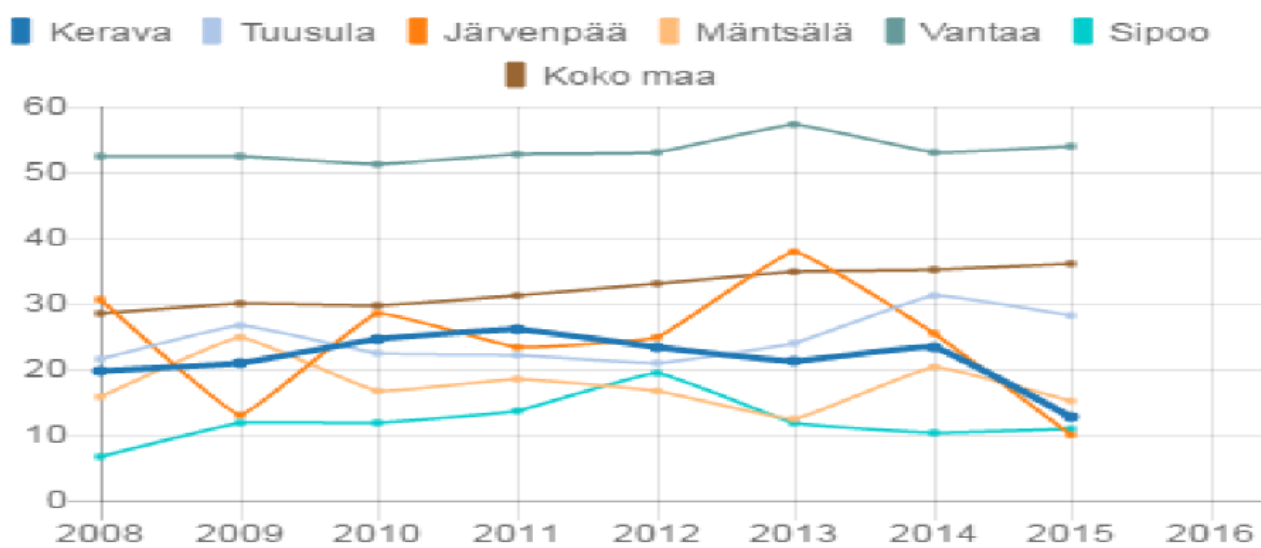
Päihdehuollon avopalveluissa asiakkaita tuhatta asukasta kohden on Tuusulassa muita vertailukuntia enemmän.

Päihdehuollon avopalveluissa asiakkaita / 1 000 asukasta

Päihdehuollon avopalveluissa asiakkaita/ 1 000 asukasta (Lähde: Sotkanet, THL)

Päihdehuollon nettokustannukset, euroa / asukas

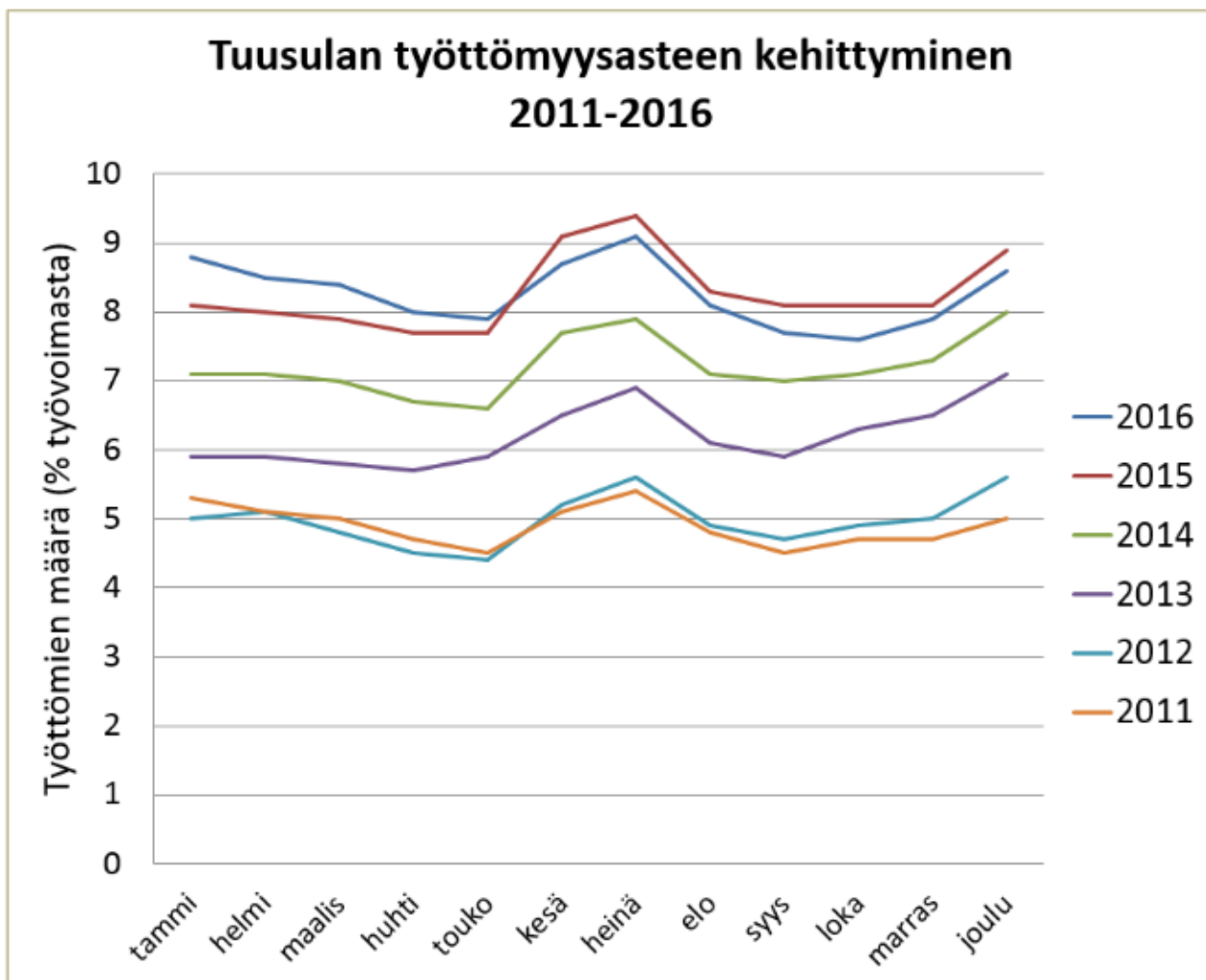
Päihdehuollon nettokustannukset, euroa / asukas (Lähde: Sotkanet, THL)

Työttömyys

Työttömien osuus on kasvanut Suomessa viime vuosina, mutta kasvu kääntyi laskuun alkuvuodesta 2016. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskuksen) kuntien alueella oli vuoden 2016 joulukuun lopussa yhteensä 94 910 työtöntä työnhakijaa. Se on 3 689 (-3,7 %) vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 11,3 %. Pitkäaikaisyöttömiä alueella oli 38 224. Tämä on 1049 (2,8 %) enemmän kuin vuoden 2015 joulukuun lopussa. Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli alueella joulukuun lopussa yhteensä 9645, mikä on 970 (-9,1 %) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Ulkomaalaisia työttömiä alueella oli 16 696. Tämä on 180 (-1,1 %) henkilöä vähemmän kuin viime vuonna. Uusia avoimia työpaikkoja oli joulukuun aikana 13 436 eli 399 (-2,9 %) vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Tuusulassa työttömien kokonaismäärä oli vuoden lopussa 1 681 henkilöä (2015: 1 736), 8,6 % työvoimasta (2015: 8,9%). Työttömien määrä laski Tuusulassa edellisvuoteen verrattuna 3,3 %. Miehiä oli työttömistä 53% (2015: 55 %). Pitkäaikaistyöttömiä (yli 1 vuotta työttömänä olleita) oli 640 henkeä (vuonna 2015: 622), eli 38 % työttömistä (vuonna 2015: 38%, 2014: 28 %). Alle 25-vuotiaita oli työttömänä 192 henkeä (vuonna 2015: 196), mikä on samaa tasoa kuin edellisvuonna ja 11 % kaikista työttömistä. Avoimia työpaikkoja oli vuoden lopussa 157 (2015: 133), mikä on 18 % enemmän kuin edellisvuonna.

Työttömyysasteen kehittyminen Tuusulassa vuosina 2011-2016

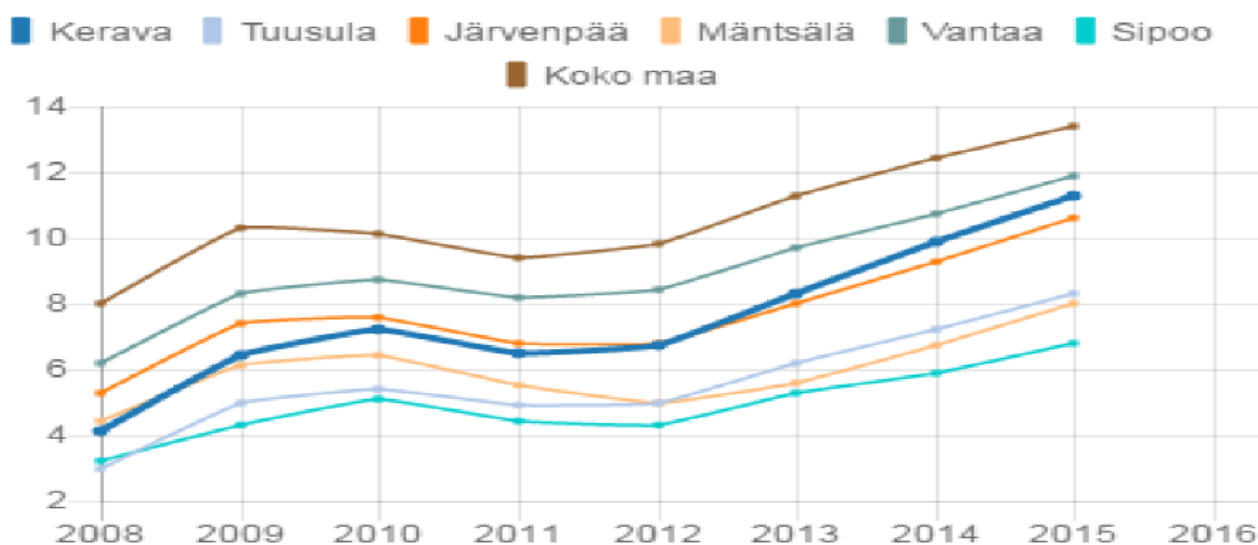
Työttömien määrä on kääntynyt laskuun, mutta pitkäaikaistyöttömien määrä on Uudenmaan ELY-keskuksen kuntien alueella edelleen korkea. Myös nuorisotyöttömyys on ollut kasvussa viime vuosina. Tuusulan pitkäaikaistyöttömien määrä oli joulukuun 2016 lopussa 640 ja työttömyysprosentti joulukuussa 8,6. Suomen taloudellisen tilanteen parantumisen vaikutukset pitkäaikaistyöttömyyteen ovat hitaita.

Kunnan maksuvastuulla olevien työmarkkinatukea saaneiden määrä joulukuun lopussa oli 358 (2015: 345), mikä tarkoittaa 4 % kasvua edellisvuodesta. Yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneita oli 216 (2015: 236) ja yli 1000 päivää tukea saaneita 142 (2015: 109). Työmarkkinatuen kustannukset vuonna 2016 olivat 1.788.004 euroa, vuonna 2015 vastaavasti 1.542.677 euroa, kasvua 16 %.

Toimeentulotuen siirtoa Kelalle vuonna 2017 valmisteltiin Kelan ja Keski-Uudenmaan kuntien yhteistyöryhmässä vuoden 2016 aikana. Kunnalle jää siirron jälkeen edelleen harkintaan perustuva täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki.

Perustoimeentulotukea ja täydentävää toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrät ovat nousseet vuodesta 2013. Toimeentulotukea saaneita talouksia oli joulukuun loppuun mennessä yhteensä 1167, 1 % vähemmän kuin edellisvuonna (1175). Tukea maksettiin kuitenkin keskimäärin 500 taloudelle/kuukausi, joka on lisäystä 5 % edellisvuoteen (478).

Työttömät, % työvoimasta

Työttömät, % osuus työvoimasta (Lähde: THL, Sotkanet)

Työttömyys on monissa yhteyksissä yhdistetty terveysongelmiin, jotka taas osaltaan hankaloittavat ja voivat jopa estää työttömien työllistymisen. Työttömät yleensä raportoivat terveytensä huonomaksi, kuin työtä tekevät. Työttömillä on myös tyypillisesti muita enemmän rajoittavia pitkäaikais-sairauksia. Terveys 2000 -aineiston työttömillä havaittiin olevan enemmän tyydyttämättömiä fyysisiä terveystarpeita sekä terveysriskejä (tupakointi, verenpaine, lihavuus ja kolesteroli), kuin työllisillä. Työttömät eivät olleet käyneet hoitamassa näitä vaivoja yhtä todennäköisesti kuin työlliset. Työttömät saivat myös vähemmän ennaltaehkäisevää terveydenhoitoa kuin työlliset. Keskimääräinen lääkärikäyntien määrä oli työttömillä tässä tutkimuksessa suurempi kuin työllisillä, mutta kun otettiin huomioon työttömien korkeampi ikä ja muut taustamuuttajat (esimerkiksi sukupuoli, kou-

lutus, matkan pituus lääkärille, perheen tulot ja asumisalue) oli tulos, että työttömien todennäköisyys lääkärissä käynteihin olikin pienempi kuin työllisten. (Lähde: Nyman ym., In press: http://www.tem.fi/files/19508/temjul_14_2008_tyo_ja_yritt...)

Työllistymistä pyritään edistämään mm. kuntouttavalla työtoiminnalla. Kuntouttava työtoiminta on yli 500 päivää työttömänä olleille pitkäaikaistyöttömille sekä nuorille alle 25-vuotiaille tarjottavaa palvelua, jossa asiakkaalle etsitään hänelle sopiva työtoimintapaikka. Työtoimintaa voidaan järjestää joko työllisyysyksikön omana toimintana, kunnan eri toimialoilla tai seurakunnalla sekä yhdistyksissä ja järjestöissä.

Kuntouttavan työtoiminnan tavoitteena on asiakkaan työmarkkina-aseman selvittely ja parantaminen sekä elämänhallinnan vahvistaminen ja syrjäytymisen ehkäisy. Kuntouttavan työtoiminnan lakimuutoksella 1.7.2015 alkaen asiakaskohtaisia päiviä vähennettiin. Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaisesti 1-4 päivää viikossa, ennen lakimuutosta jopa 5 päivää viikossa. Asiakaskohtaisten toimintapäivien määrän vähentämisellä on pystytty samalla henkilöstöressurssilla tarjoamaan kuntouttavaa työtoimintaa useammalle asiakkaalle. Yhteistyötä eri toimialojen kanssa on tehty kuntouttavan työtoiminnan lisäämiseksi ja järjestämiseksi kunnan eri työyksiköissä.

Tuusulassa palkattiin sosiaaliseen kuntoutukseen kaksi työllisyysohjaajaa 1.3.2016 alkaen. Työmarkkinatukilistalta saatiin kunnan yhteisillä toimenpiteillä pois 71 henkilöä (2015: 30) työkokeiluihin, kuntouttavaan työtoimintaan, sairauslomalle ja 15 työllistyi. Työllisyysohjaajien työskentelyssä on ollut mukana 152 henkilöä.

Alkuvuonna 2016 käynnistyi Keski-Uudenmaan kuntien, Te-toimiston ja kelan TYP - työvoiman monialainen yhteispalvelutoiminta. Yhteispalvelun tavoitteena on poistaa työllistymisen rajoitteita ja tukea pitkäaikaistyöttömien työllistymistä. TYPin kautta työhön ja koulutukseen on koko Keski-Uudenmaan alueella siirtynyt 198 henkilöä, valmennukseen/kokeiluun 148 ja kuntouttavaan työtoimintaan 176 henkilöä. Tulosten raportointi on vielä puutteellista, täsmällisiä kuntakohtaisia tilastoja ei ole saatavissa, tuusulalaisia TYPin asiakkaina oli noin 70.

Nuorten ja pitkäaikaistyöttömien osallistumis- ja aktivointihankkeessa järjestettiin vuoden 2016 aikana yhdessä asiakkaiden kanssa virkistys-, kulttuuri-, tukitoimintaa sekä muita elämänhallintaan liittyviä toimintoja, jotka eivät sisälly lakisääteisen kuntouttavan työtoiminnan palveluihin. Toiminnan rahoitus saatiin perintövaroista. Vuoden 2016 aikana järjestettiin 22 tapahtumaa, joihin osallistui yhteensä 380 henkilöä. Asiakkaat kokivat tapahtumat mielekkäinä, hyvinvointia lisäävinä.

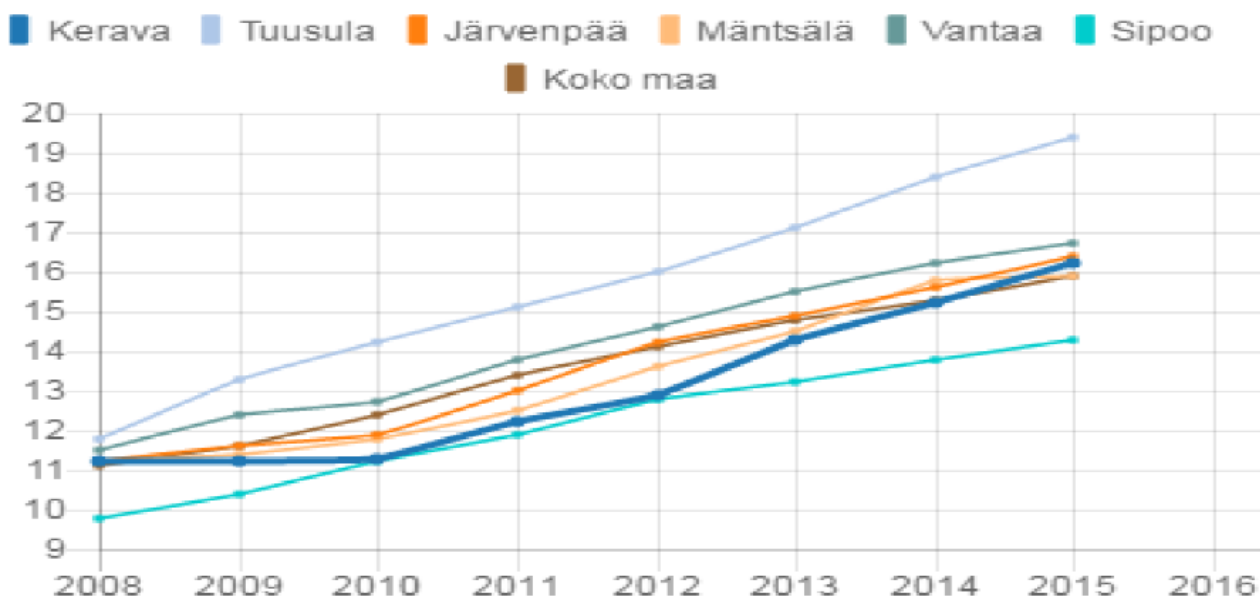
Työikäisen väestön liikalihavuus

Lihavuus aiheuttaa ja edistää monia pitkäaikaissairauksia. Lihavuus lisää riskiä sairastua mm. tyypin 2 diabetekseen, sydän ja verisuonitauteihin, astmaan, tuki- ja liikuntaelinsairauksiin, dementiaan, masennukseen, uniapneaan, kihtiin, sappi- ja haimasairauksiin sekä useisiin syöpiin. Sairauksien riskiä lisää erityisesti vyötärön seudulle kertynyt rasva ja varhain alkanut lihavuus. (Lähde: THL)

Diabetes on nopeasti yleistyvä sairaus. Kakkostyypin diabetes on nykyisin yleinen kaikenikäisillä aikuisilla, ja sitä tavataan jo teini-ikäisillä, jopa lapsilla. Ennusteiden mukaan joka kymmenes 20–79-vuotias eurooppalainen sairastaa diabetesta vuonna 2030.

Diabeteksen hoitoon kuluu myös paljon rahaa. Euroopan eri maissa enimmillään jopa 18 % terveysmenoista kuluu diabeteksen ja sen lisäsairauksien hoitoon. Vuonna 2007 diabeetikoiden sairaanhoidon kokonaiskustannukset olivat yhdeksän prosenttia Suomen terveysmenoista. Suoranaisesti diabeteksestä aiheutuneet lisäkustannukset olivat kuusi prosenttia. (Lähde THL; Opas: Tartu toimee - Ehkäise diabetes).

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin diabeteksen vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin diabeteksen vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä

5. Ikäihmisten hyvinvointi

Ikäntynyt väestö tänä päivänä on selvästi terveempää kuin kymmenen vuotta sitten. He myös selviävät arjen askareista aiempaa paremmin. Hyvän kehityksen taustalta löytyy monia syitä. Esimerkiksi toimintakykyä heikentävät sairaudet ja tapaturmat ovat vähentyneet, ja sairauksien hoito ja kuntoutus tehostuneet ja elintavat ovat muuttuneet terveellisemmiksi. Iäkkäiden kognitiivinen toimintakyky ja suoriutuminen perustoiminnoista ovat parantuneet ja entistä useampi pärjää pitkään omatoimisena. Toisaalta kaikkein vanhempien, 90 vuotta täyttäneiden toimintakyky ei ole 2000-luvulla kohentunut.

Iäkkäiden terveydentilan paranemista kuvaa myös eläkeikäisen väestön terveystyöttäytyminen ja terveys (EVTK) -tutkimuksen tulokset. Vuonna 2005 kyselyyn vastanneista miehistä 46 prosenttia ja naisista 44 prosenttia kertoi kokevansa terveytensä hyväksi tai melko hyväksi. Vuonna 2013 näin vastasi jo 53 prosenttia miehistä ja naisista. Tutkimustulosten mukaan eläkeikäisillä on vähemmän erilaisia sairauksia, vaivoja ja oireita, kuin kymmenen vuotta sitten. Aiempaa harvempi raportoi lääkärin toteamasta tai hoitamasta masennuksesta. Entistä useampi kertoi suoriutuvansa hyvin tai melko hyvin hyvää muistia ja henkistä ponnistelua vaativista tehtävistä. Vuonna 2005 näin vastasi 49 prosenttia eläkeikäisistä miehistä ja 53 prosenttia naisista. Vuonna 2013 vastaavat luvut olivat jo 58 ja 66 prosenttia.

Kaikilta osin eläkeikäisten elintavat eivät ole kohentuneet vuosikymmenen saatossa. Vielä kymmenen vuotta sitten ikääntyneet naiset olivat selvästi raittiimpia kuin nyt, ja he tupakoivat nykyistä harvemmin. Ikääntyneiden naisten lisäksi alkoholinkäyttö on lisääntynyt etenkin 65–69-vuotiailla miehillä.

Vaikka hyvä kehitys jatkuisi tulevaisuudessakin, se ei riitä kompensoimaan väestön ikääntymisestä johtuvaa palvelujen tarpeen kasvua. Tulevaisuudessa Suomessa on aiempaa enemmän sekä terveitä ja aktiivisia eläkeläisiä että huonokuntoisia, apua tarvitsevia vanhuksia. (Lähde: Tesso lehti, <http://tesso.fi/artikkeli/muuttuuko-vanhuus>)

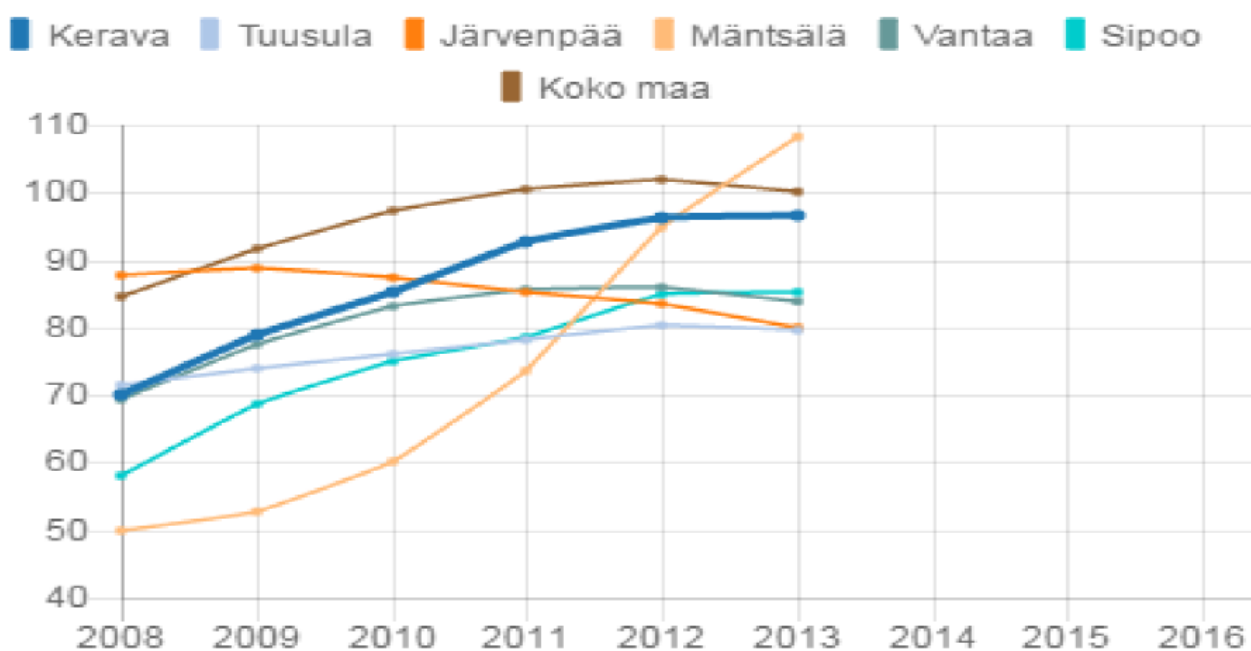
Läkkäiden toimintakyky ja elämänlaatu

Toimintakyky

Muisti vaikuttaa ihmisen hyvinvointiin, työkykyyn ja toimintakykyyn. Aivojen terveyttä edistää niiden käyttö, fyysinen ja sosiaalinen aktiivisuus, terveellinen ruoka ja normaalipaino, kohonneen verenpaineen ja kolesterolin hyvä hoito sekä päihteiden ja tupakan välttäminen.

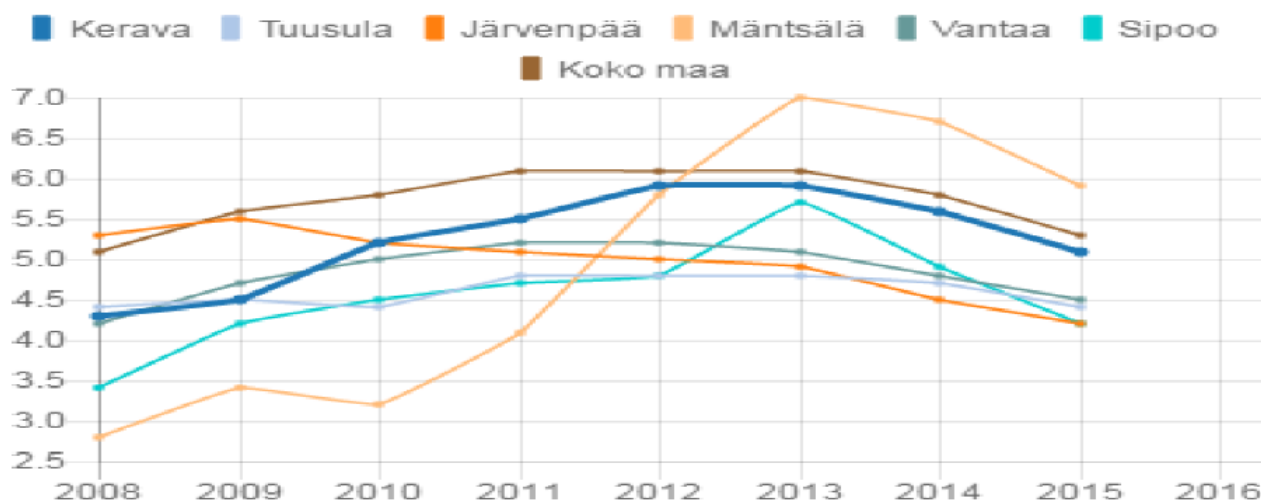
Väestön ikääntyessä erityisesti etenevät ja pysyvät muistisairaudet aiheuttavat kunnissa lisääntyvää palveluntarvetta. Alzheimer on näistä yleisin (n. 73 % kaikista). Tuusulan dementia-indeksi, joka kuvaa Alzheimer-tautiin määrättyjen reseptilääkitysten määrän suhteutettuna alueen väestöön oli vuonna 2013 vertailukunnista alhaisin. Alueen ikärakenne vaikuttaa indeksiin, sillä vaikeat muistisairaudet ovat sitä yleisempiä, mitä vanhemmista ikäryhmistä on kysymys. Alle 60-vuotiailla ne ovat harvinaisia. Ikävakiomaton indeksi heijastelee alueelle kohdentuvaa dementian aiheuttamaa sairastavuustaakkaa, ja esimerkiksi sen aiheuttamaa palvelujen tarvetta verrattuna koko maan tasoon. Erityiskorvattaviin lääkkeisiin Alzheimerin taudin vuoksi oikeutettujen 65 vuotta täyttäneiden osuus on Tuusulassa kääntynyt vuoden 2013 jälkeen laskuun.

Dementia-indeksi, ikävakiomaton

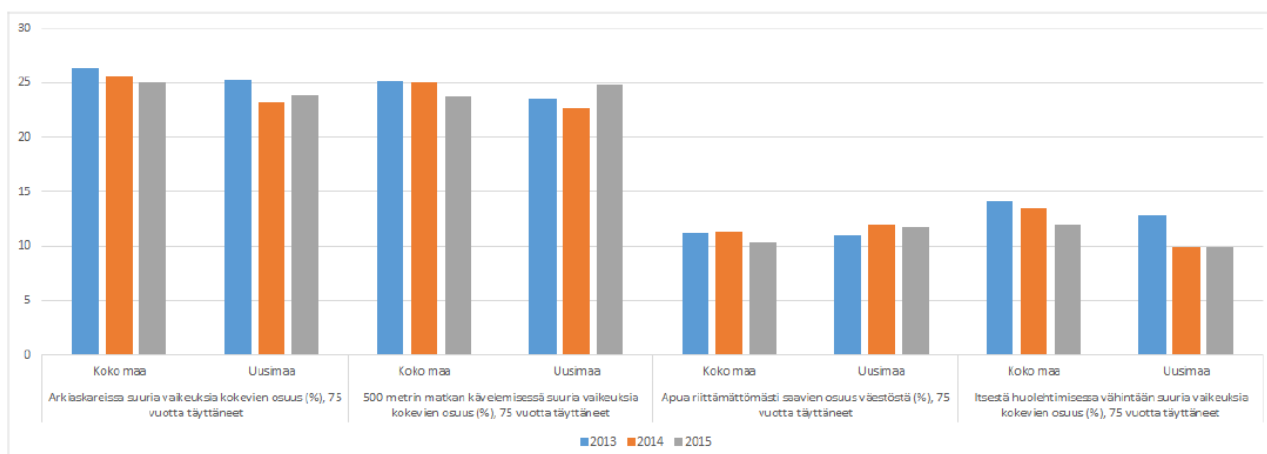
Dementia-indeksi, ikävakiomaton (Lähde: THL, Sotkanet)

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin alzheimerin taudin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin Alzheimerin taudin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, %-osuus vastaavanikäisestä väestöstä (Lähde: THL, Sotkanet)

Ikäihmisten toimintakykyä kuvaavia indikaattoreita löytyy alueellisesta terveydenhuoltokyselystä (ATH-kysely) liikkumisen ja arkitöiden osalta, mutta näiden indikaattoreiden osalta tiedot ovat saatavissa vain sairaanhoitopiiri ja ERVA aluetasolta. Uudenmaan 75 vuotiaista, jotka ovat vastanneet kyselyyn, 24 % :lla on ollut haastetta liikkumisessa ja arkiaskareissa. Itsestä huolehtimisessa suuria vaikeuksia on ollut puolestaan 10 prosentilla 75 –vuotiaita.

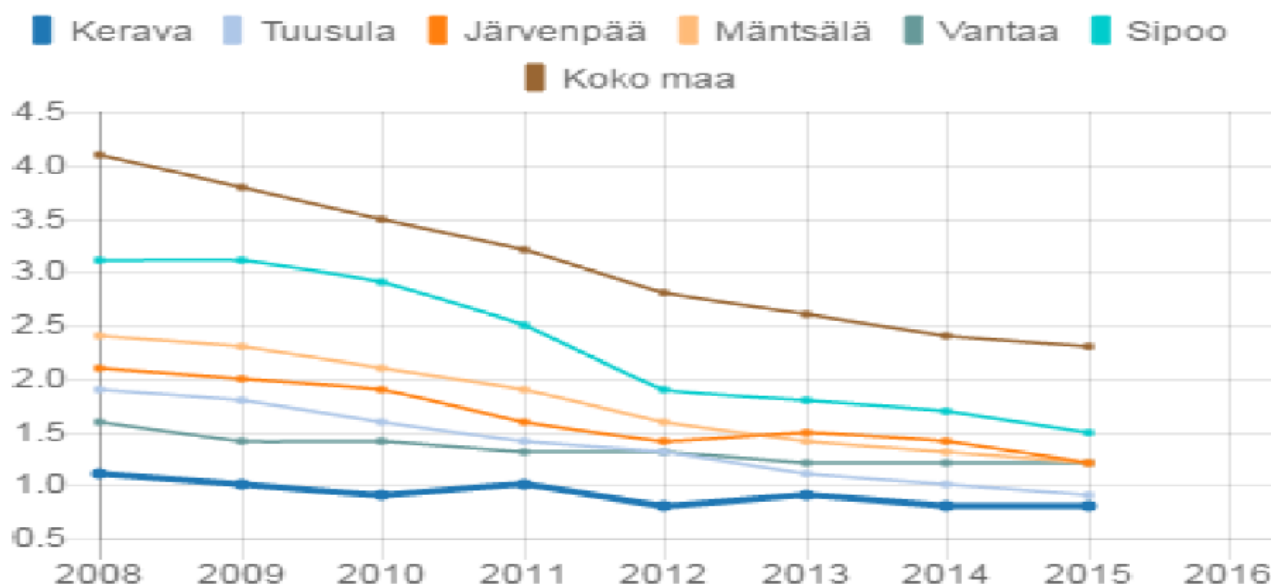

Alueellisen terveydenhuoltokyselyn tuloksia yli 75 vuotta täyten osalta

Elämänlaatu

Elämänlaadun hyväksi kokemiseen vaikuttaa vahvasti toimeentulohuolien puuttuminen. Täyden kansaneläkkeen saajien (henkilöiden, joilla on vain vähän tai ei lainkaan ansieläkkeitä) osuus on Tuusulassa useaa vertailukuntaa ja koko maata pienempi. Positiivista on, että tuusulalaisten eläkeläisten pienituloisuus on varsin vähäistä.

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavaniikisestä väestöstä

Täyttä kansaneläkettä saaneiden yli 65 -vuotiaiden osuus

Yksinäisyys on yksi psykososiaalisen hyvinvoinnin indikaattori. Yksinäisyys yhdistyy usein ikäihmisten osalta erilaisiin menetyksiin sosiaalisissa suhteissa ja toimintakyvyssä sekä muutoksiin omassa itsessä ja omassa luonteessa. Yksinäisyyden syiksi ikäihmisten yksinäisyyttä käsittelevässä väitöstutkimuksessa nähtiin mm. ikäihmisten huono yhteiskunnallinen asema, omaisten välinpitämättömyys ja yleiset ikäänymiseen kuuluvat muutokset. Yksinäisyyteen liitetään monesti arvottomuuden, turhuuden ja ulkopuolisuuden kokemukset. Myös turvattomuuden tunteet ja masentuneisuus kietoutuivat yksinäisyyteen. (Lähde: Uotila H. 2011, [http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/66801/...](http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/66801/))

Yksinäisyys voi heikentää terveydentilaa ja olla riskitekijänä syrjäytymiselle. Kroonisesti yksinäisten elinajanodote on muita vertailuryhmiä heikompi ja alttius erityisesti infektiolle, sydänsairauksille ja masennukselle muita vahvempi. THL:n mukaan yksinäisyyden terveysriskit ovat samassa suuruusluokassa kuin tupakoiminen - ja kolme kertaa suuremmat kuin ylipainon. Yksinäiset käyttävätkin sosiaali- ja terveyspalveluita huomattavasti enemmän kuin muut ikäisensä. Jotta yksinäisyyteen voidaan vaikuttaa, niin päättäjien tulee arvioida eri päätösten vaikutuksia yksinäisyyteen. Etenkin elämän riskikohdissa, kuten työttömyys, kotiäitiys, eläköityminen ja muutto tulisi tukea kuntalaisten integroitumista ja seuran löytämistä luomalla esimerkiksi kohtaamispaikkoja, jossa ihmiset tapaavat toisiaan. Sosiaalisen aktiivisuuden tarpeiden kartoittaminen ja osallistumisen tukeminen ovat yksi keskeinen osa kuntalaisten terveyttä edistävää toimintaa.

Ikäihmisten kotona asuminen

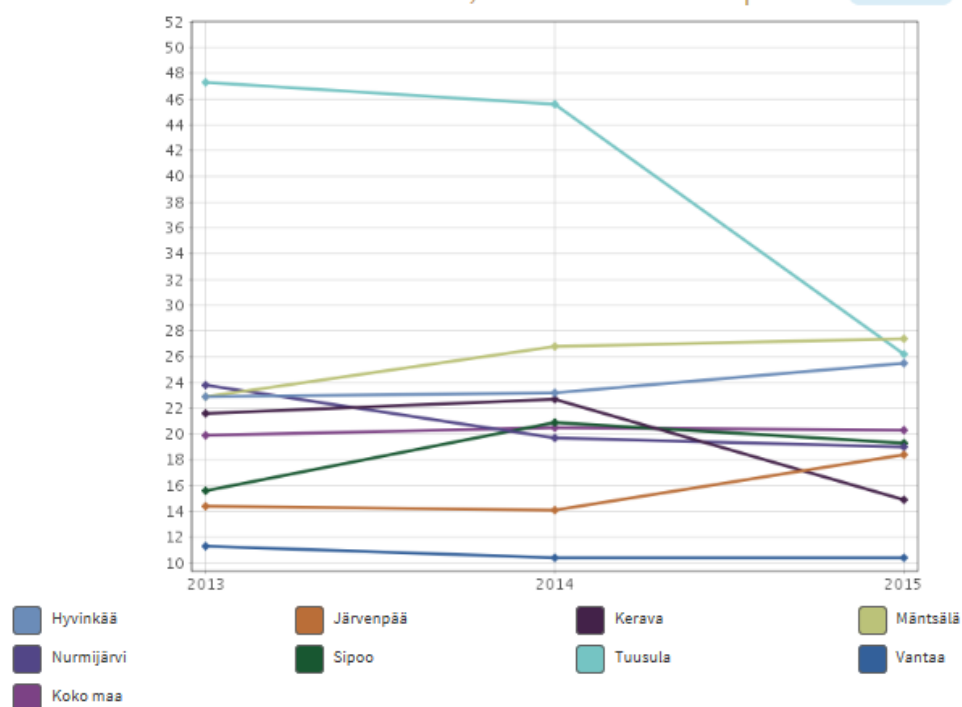
Tuusulassa ikäänymneiden kotona asumista tuetaan päivätoiminnalla, kotihoidolla sekä omaishoidontuella. Pääpaino palveluiden kehittämisessä tulee olla kotona asumista tukevilla palveluilla, kevyemmissä palvelurakenteissa sekä oikea-aikaisessa palveluneuvonnassa. Esteetön asuminen ja ikäihmisten liikunta- sekä kulttuuripalvelut tukevat merkittävästi kotona asumista.

Tuusulassa aloitettiin ikäihmisten perhehoito uutena palvelumuotona vuonna 2016. Valmennuksen päätyttyä perhehoitajat / perhekodit hyväksyttiin Tuusulan kunnan ikäihmisten perhehoitajiksi. Varsinainen ikäihmisten perhehoito pääsi käynnistymään syksyllä. Vuoden lopussa kunnalla oli käytävissä useampia perhekoteja Tuusulasta ja sen lähikuntien alueelta. Vuoden aikana kolme perhekotia käynnistyi ja asiakkaita perhehoidossa oli yhteensä kuusi.

Palvelu	31.12.2015	31.12.2016
Säännöllisen kotihoidon asiakkaita	261	269
- joista yli 75-v	198	193
Tehostetun palveluasumisen ostot,	86*	107*
- joista kotikuntakorvausasiakkaita	4	
- palveluseteliasiakkaita		
Tehostetun palveluasumisen jonottajat	7	
Laitoshoitopaikan jonottajat	1	
Omaishoidon tuki 65-v. täyttäneet	93	101

*) sisältää 2 tuetun palveluasumisen ja 5 ulkopaikkakunnalle sijoitettua asukasta

Kodinhuoltoapua vuoden aikana saaneet 75 vuotta täyttäneiden kotitaloudet, % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut info ind. 1234

		2013	2014	2015
Koko maa	yhhteensä	19,9	20,5	20,3
Hyvinkää		22,9	23,2	25,5
Järvenpää		14,4	14,1	18,4
Kerava		21,8	22,7	14,9
Mäntsälä		22,9	26,8	27,4
Nurmijärvi		23,8	19,7	19,0
Sipoo		15,8	20,9	19,3
Tuusula		47,3	45,8	26,2
Vantaa		11,3	10,4	10,4

Tuusulan kunnan akuutti kotihoito sai kunnan oman Vuoden teko -huomionosoituksen joulukuussa 2016. Vuonna 2015 käynnistynyt akuutti kotihoito vie avun potilaan kotiin: sairaanhoitajat ja tarvittaessa myös lääkäri liikkuvat tarpeen mukaan ja hoitavat potilaita heidän kotonaan. Kotiin vietävistä palveluista on saatu kiitosta sekä potilailta että heidän omaisiltaan.

Akuutti kotihoidon osaajat antavat potilaalle hyvää hoitoa tämän kotona. Erikoissairaanhoidosta tulevaa potilasta voidaan nyt hoitaa hänen omassa kodissaan. Aiemmin potilas ohjattiin terveyskeskussairaalan osastolle. Myös Tuusulan terveyskeskussairaalan jatkoahoito- ja kuntoutusosastolta siirtyy potilaita akuutti kotihoidon piiriin. Saattohoitopotilaalla on mahdollisuus olla kotona esimerkiksi kipupumpun ja muiden apuvälineiden avulla sekä omaisten tai kotihoidon tuella.

Akuutti kotihoidon potilaat ja heidän omaisensa ovat antaneet myönteistä palautetta uudesta palvelusta. Kotiin tuotavat palvelut auttavat vaikeassa elämäntilanteessa ja tarjoavat potilaalle mahdollisuuden tulla hoidetuksi omassa kodissaan. Akuutti kotihoidon hoitajat auttavat tarvittaessa myös vaativimmissa lääkehoidoissa ikäihmisten asumispalveluissa.

Akuutti kotihoito on vähentänyt erikoissairaanhoidon ja terveyskeskussairaalan osastohoidon tarvetta. Lisäksi kotiin tuotettavat palvelut ovat vapauttaneet hoitopaikkoja osastohoitoa tarvitseville potilaille. Terveyskeskuksen osaston toiminta on voinut kohdentua akuuttiosastoksi.

Akuutti kotihoito käynnistettiin Tuusulassa kesällä 2015. Palvelu alkoi kolmen sairaanhoitajan voimin, ja neljäs hoitaja saatiin palkattua testamenttilahjoituksen avulla. Vuoden 2017 aikana akuutti kotihoitoon saadaan yksi sairaanhoitaja lisää ja toinen vakinaistettua. Toiminnassa on mukana myös vanhustenhuollon ylilääkäri, joka tekee tarvittaessa kotikäyntejä sekä vastaa potilaiden hoidosta yhdessä hoitajien kanssa. Akuutti kotihoito vastaa nopeasti asiakkaiden tarpeisiin. Asiakkaita autetaan kahdessa vuorossa kaikkina viikonpäivinä klo 7.30–21.

”Akuutti kotihoidon toimintaan kohdistuu monenlaisia haasteita. Potilaita on vauvasta vaariin, mikä vaatii monipuolista osaamista. Lisäksi kolmen taajaman Tuusulassa potilaita hoidetaan eri puolilla kuntaa”, Tuusulan sosiaali- ja terveystoimenjohtaja Pirjo Vainio kertoi tunnustuksen luovutustilaisuudessa.

Tuusulan kunnan sosiaali- ja terveystoimi on vuodesta 2009 jakanut vuosittain Vuoden teko –tunnustuksen. Huomionosoituksen avulla halutaan nostaa esiin teko, asia, asenne, toimintatapa tai innostus, joka on edesauttanut uusien työmuotojen käyttöönottoa runsaasti muutoksia läpikäyvällä toimialalla.

5.1 Ikäpoliittinen ohjelma vuosille 2013 – 2016 – tavoitteiden seuranta

Ikäpoliittinen ohjelma - TAVOITTEIDEN JA TOIMENPITEIDEN SEURANTA 2014-2016

Etenemisasteen arvioinnissa käytettävä asteikko:

- 1=Toteutuksessa ei ole edetty
 2= Suunnitteluvaiheessa, on edetty hieman
 3=Aloitettu toteutusta, ei olla vielä valmiita
 4= Toteutusvaiheessa lähellä valmistumista, ei vielä viimeistely/käyttöön otettu
 5=Toimenpide on toteutettu ja käyttöön otettu toteutusohjelman mukaan

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ	TAVOITE	TOIMENPIDE	ARVIO TOTEUTUKSEN ETENEMISESTÄ
1 Elinympäristön turvallisuuden lisääminen	Ikäihmisille soveltuvien asuntojen ja asuinalueiden suunnittelu esteettömyys •turvallisuus •monipuoliset asuinvaihtoehdot •Ikäihmisten palvelujen tasavertainen kehittäminen kaikissa Tuusulan kunnan ydinkeskustoissa	HYPÄ-keskuksen suunnittelu ja toteutus Riihikallion palvelukeskuksen alue	Etenemisaste: 2-3 Selite: HYPÄ-keskuksen suunnittelu ja toteutuksen valmistelu on jatkunut. Painopisteenä on ollut asemakaavan valmistelu. Riihikallion palvelukeskuksen A-, B-, C- ja D-talo ovat valmistuneet vuosina 2014-16. Alueen suunnittelu jatkuu. Tuusulassa on valmistunut esteettömiä asuntoja ikäihmisille mm. Pohjois-Tuusulaan
		Ympäristön ja liikuntapaikkojen esteettömyys ja soveltuvuus kaikenikäisille kuntalaisille	Etenemisaste: 2-5 Selite: Ympäristön esteettömyyden suunnittelussa on huomioitu mm. suojateiden reunakiven madaltaminen, kevyen liikenteen väylien pituuskaltevuuden määrittelemisen helppokulkuseksi, julkisten rakennusten ja niiden piha-alueiden esteettömyyden parantaminen, jalkakäytävien varrelle levähdyspaikkojen lisääminen, esim. Vaunukankaan koulun lähiliikuntapaikka ja Kellokosken frisbeegolfrata 2014. Suunnitteilla on Riihikallion alueelle ikäihmisten liikuntatila.

		Ikäihmisten asuinolosuhteet ovat terveelliset ja turvalliset	<p><u>Etenemisaste:</u> 2-5</p> <p>Selite: asuntojen terveydellisten olosuhteiden tarkastuksia tehty ympäristökeskuksen toimesta.</p> <p>Roseliussäätiön asuntoihin on asennettu automaattinen sammutusjärjestelmä.</p>
2. Tuusulalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen	Laadukkaat ja monipuoliset ikäihmisten palvelut	Palvelurakenteen uudistaminen: kotona asumisen mahdollistaminen, asumispalveluiden lisääminen ja laitoshoidon vähentäminen	<p><u>Etenemisaste:</u> 5</p> <p>Selite: Kotona asumisen mahdollistamiseksi on lisätty palveluita. Palveluseteli on otettu käyttöön omaishoidon tuen lakisääteisten vapaiden järjestämisessä, palveluasumisessa. Pitkäaikaiset laitoshoitopaikat on purettu/muutettu asumispalvelupaikoiksi. Kotiutus- ja arviointiyksikkö toimii terveyskeskuksen tiloissa. Uutena palvelumuotona on aloitettu ikäihmisten perhehoito. Omaishoitajien tukena on aloitettu omaishoitajien sijaisapupalvelu. Palvelujen sisältöä kehitetään jatkuvasti.</p>
		Asiakaslähtöiset kulttuuri ja liikuntapalvelut	<p><u>Etenemisaste:</u> 5</p> <p>Selite: Kirjasto, kasvatus- ja sivistystoimi sekä liikuntapalvelut ovat tehneet asiakaskyselyt, joista saadun palautteen perusteella on kehitetty palveluita ja ohjelmatarjontaa. Tiedotusta on kehitetty mm. senioritoiminnan nettisivut (liikunta, kansalaisopisto ja kirjasto)</p>
		Kehitetään uusia toiminta- ja palvelumuotoja yhdessä ikäihmisten ja kolmannen sektorin kanssa	<p><u>Etenemisaste:</u> 4</p> <p>Selite: Ikäihmisten tarpeita on otettu huomioon ja ikäihmisten neuvostoa on kuultu mm. tapaamisten ja lausunto-pyyntöjen muodossa.</p>
		Monipuoliset terveyspalvelut	<p><u>Etenemisaste:</u> 5</p> <p>Selite: Ikäihmisten suun terveyttä on edistetty toteuttamalla yhteistyössä vanhus- ja vammaispalvelun henkilökunnan</p>

kanssa (mm. nimeämällä/kouluttamalla hammasvastaavat asumisyksikköihin ja toteuttamalla kattavat suun terveydenhuollon tarkastukset)

Omaishoitajien ja -hoidettavien kuntoutustoimintaa on kehitetty tarjoamalla 65-vuotta täyttäneille omaishoitajille terveystarkastuksia ja kuntoutusta Kiljavan sairaalassa.

Vanhuspalveluihin on saatu vanhustenhuollon ylilääkäri (geriatri).

Akuuttikotihoito on käynnistynyt Tuusulassa 2015.

6. Vammaisten hyvinvointi

Tuusulassa laadittiin vuonna 2013 vammaispoliittista ohjelmaa, jonka tavoitteena oli mahdollistaa vammaisten asukkaiden osallisuus muiden kuntalaisten kanssa hyvään ja mielekkääseen elämään, tasavertaisuuteen, osallistumiseen ja elämän perusedellytysten toteuttamiseen. Yksi ohjelman tärkeimpiä tavoitteita on kaikille sopivan esteettömän toimintaympäristön aikaan saaminen. Tuusulan edellinen vammaispoliittinen ohjelma oli vuodelta 2003.

Kaikkia Tuusulan kunnan toimialoja koskeva vammaispoliittinen ohjelma vuosille 2014-2018 laadittiin ohjausryhmänä toimivan kunnan johtoryhmän asettamassa projektiryhmässä. Ohjelman laatimisessa konsultoitiin eri toimialojen edustajia ja vammaisneuvostoa.

Ohjelmassa kuvattiin vammaispolitiikan kansalliset linjaukset, valtakunnallisen vammaispoliittisen ohjelman tavoitteet ja lainsäädännön tärkeimmät asiakirjat sekä kuvattiin toimenpideohjelma ja seuranta. Laaditun ohjelman tavoitteena oli esteettömyyden toteuttaminen fyysisessä ympäristössä ja palvelujen saatavuudessa sekä itsenäisen elämän tukeminen.

Sosiaali- ja terveyslautakunta lähetti lausuntopyynnön muille lautakunnille, neuvostoille ja seurakunnalle. Lausunnon antoivat:

- Kasvatus- ja koulutuslautakunta
- Kuntakehityslautakunta
- Lapsi- ja perheasianneuvosto
- Rakennuslautakunta
- Tekninen lautakunta
- Tuusulan seurakunta
- Vammaisneuvosto
- Yhteistyökomitea

Lautakuntien, neuvostojen, yhteistyökomitean ja seurakunnan lausunnot vammaispoliittisesta ohjelmasta kiteytettiin seuraaviin päälinjauksiin:

- vammaispoliittisella ohjelman tavoitteena on mahdollistaa vammaisten henkilöiden yhdenvertainen asema
- yksi ohjelman tärkeimpiä tavoitteita on kaikille sopivan esteettömän toimintaympäristön aikaansaaminen. Esteettömyys ja palveluiden saatavuus tulee huomioida kaikessa kuntarakentamisessa ja suunnittelussa. Nämä tavoitteet ovat yhteneväisiä ja palvelevat myös muita kohderyhmiä
- julkisen liikenteen ja palveluliikenteen kehittämisen tulisi edetä niin että ne vastaavat paremmin vammaisten henkilöiden liikkumistarpeita
- viestinnässä kunnan toimialojen tulee huomioida eri vammaisryhmät
- vammaisten asumispalvelujen saatavuus tulisi turvata
- vammaisten lasten vanhemmille tulee suunnata riittävästi tukipalveluja
- kolmannen sektorin kanssa tehtävää yhteistyötä tulisi lisätä

- vammaispoliittisen ohjelman toimeenpano edellyttää että toimialat ovat sitoutuneet ohjelman tavoitteisiin
- tavoitteiden kustannusvaikutuksiin tulisi ottaa kantaa kuntatasolla ja sitouttaa päättäjät ohjelman mukaisiin toimenpiteisiin.

Vammaispoliittista ohjelmaa muokattiin saatujen lausuntojen pohjalta. Ohjelmaa täsmennettiin mm. tiettyjen palvelujen osalta. Lisäksi on tuotu esille enemmän mm. esteettömyyttä ja vammaisten syrjäytymisteemaa, viestinnän tärkeyttä, asioiden suunnitelmallisuutta ja ohjelmaan sitoutumisen tärkeyttä. Myös ohjelman tavoitteiden seurantalukua selkeytettiin.

Kunnanhallitus esitti ohjelman hyväksymistä valtuustolle § 161/9.12.2013, että ohjelmaa ja sen toteutumista seurataan vuosittain ohjelmassa esitetyllä tavalla ja että ohjelmaa päivitetään valtuustokausittain. Valtuusto päätti palauttaa ohjelman uudelleen valmisteltavaksi. Ohjelmaa ei ole tuotu uudelleen käsiteltäväksi tämän jälkeen.

7. Kotouttamisohjelma ja maahanmuuttajat Tuusulassa

Kotouttamisohjelma on yksi kunnan hyvinvointisuunnitelman alaohjelmista. Kotouttamisohjelmaan kirjataan kotouttamistyön tavoitteet ja niiden toteutumisesta raportoidaan hyvinvointikertomuksen yhteydessä.

Tuusula päivitti kotouttamisohjelmansa vuonna 2016. Edellinen ohjelma oli vuodelta 2006 ja uusi ohjelma päivitettiin uudistuneen kotouttamislain (1386/2010) mukaiseksi. Kotouttamisohjelma laadittiin yhteistyössä kunnan ja kunnassa keskeisten maahanmuuttajatyötä tekevien tahojen sekä TE-toimiston, Kelan, poliisin, seurakunnan kanssa. Ohjelman pohjana käytettiin Kuuma-kuntien yhdessä työstämää kotouttamisohjelman runkoa. Maahanmuuttajien näkemyksiä ja kokemuksia kotoutumista tukevien palvelujen tarpeista koottiin erilaisissa tilaisuuksissa ja asiakastapaamisissa.

Ohjelma sisältää sekä uusia että käynnissä olevia toimenpiteitä. Tavoitteissa painotetaan alkuvaiheen ohjausta, neuvontaa ja tiedottamista sekä kotouttamistyön koordinoitua. Yhteistyökumppanuuksia vahvistetaan niin kunnan sisällä kuin kunnan ulkopuolisten toimijoiden kesken. Toimijoiden rooleista ja tehtävistä sovitaan päällekkäisten toimenpiteiden ja toimintojen välttämiseksi.

Maahanmuuttajien määrä on viime vuosina lisääntynyt niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa ja samalla siirtolaisuudesta ja pakolaisuudesta on tullut yksi ajankohtaisimmista kansainvälisistä ilmiöistä. Vaikka pakolaistaustaisten osuus ulkomaalaisista on pieni, ymmärretään maahanmuuton usein tarkoittavan vain pakolaisia ja turvapaikanhakijoita. Maahanmuuttajat ovat kuitenkin hyvin heterogeeninen ryhmä erilaisine koulutustaustoineen ja tarpeineen. Ulkomaalaisten määrä on noussut myös Tuusulassa, mikä yhdessä tulevana vuosina mahdollisesti uhkaavan työvoimapulan kanssa tuo tarpeen tarkastella kuntamme rakenteita ja palvelujärjestelmiä. Turvapaikanhakijoiden kasvanut määrä asettaa kuntien vastaanottotyölle uusia vaatimuksia, kun kuntiin muuttaa oleskeluluvan saaneita joko hallitusti kunnan vastaanottosopimuksen mukaisesti tai hallitsemattomasti vapaan muutto-oikeuden perusteella löydettyään itse kunnasta asunnon.

Syyskuussa 2011 astui voimaan uusi laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010). Uuden kotoutumislain lähtökohtana on vastata maahanmuutossa tapahtuneisiin muutoksiin. Lain mukaan kaikille oleskeluluvan saaneille ja oleskeluoikeutensa rekisteröineille henkilöille annetaan perustietoa yhteiskunnasta ja ohjausta palveluista. Lain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajien mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan.

Lakiuudistuksen keskeiset kohdat:

- Kotouttamislaissa huomioidaan kaikki eri syistä Suomeen muuttavat henkilöt
- Kotoutumisen kaksisuuntaisuutta edistetään. Kotoutuminen edellyttää maahanmuuttajien ja kantaväestön vuorovaikutusta ja yhteistä toimintaa

- Kotouttamistoimenpiteiden vaikuttavuutta lisätään ja niiden seuranta parannetaan.
- Alkuvaiheen ohjausta parannetaan. Maahantulon alkuvaiheessa on tärkeää saada tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, oikeuksista ja velvollisuuksista sekä neuvontaa kielikoulutuksesta ja työnhausta
- Haavoittuviin ryhmiin kuuluvien syrjintää ehkäistään. Haavoittuviin ryhmiin kuuluvat esimerkiksi vammaiset, vanhukset ja vaikeassa tilanteessa elävät naiset ja lapset.
- Maahanmuuttajien osallisuutta lisätään.
- Pakolaisten hallittua kuntiin sijoittamista vahvistetaan.

Lailla selkiinnytetään viranomaisten työnjakoa ja vastuita kaikilla hallinnon tasoilla. Paikallistasolla kunnan ja työvoimatoimistojen yhteistyötä tehostetaan sekä yleisellä tasolla että yksittäisten maahanmuuttajien kotouttamisessa. Tarkoituksena on, että kunta ja työvoimatoimisto kokoaisivat yhtenäisen palvelujen ja toimenpiteiden kokonaisuuden, jossa sekä julkisten että myös yksityisten tahojen palvelut ja toimenpiteet täydentäisivät toisiaan.

Kotoutumislain ja siihen perustuvan kotouttamisohjelman tarkoituksena on tukea ja edistää maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Tavoitteena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kanssa. Kunnan palvelut ovat kaikille yhteiset. Kotoutumista tukevat palvelut ovat kokonaisuus, jossa mukana on julkisen sektorin, järjestöjen ja vapaaehtoistyön palveluntuottajia sekä toimijoita. Raskaista ja rajatuille ryhmille suunnatuista sosiaalipalveluista siirrytään kohti kevyempiä ja joustavampia palveluita kuten neuvontaa ja ohjausta. Näiden lisäksi maahanmuuttajien kotoutumista ja osallisuutta edistetään järjestämällä tarvelähtöisesti erityispalveluja.

- Kotoutumisen tukemisessa tulee keskittyä siihen, miten maahanmuuttajat voivat nopeasti päästä opiskelemaan, työelämään, osalliseksi suomalaista yhteiskuntaa ja ymmärtää vastaanottajamaan tavat, traditiot ja arvomaailman.
- Tavoitteena on, että maahanmuuttajat käyttävät itsenäisesti julkisia palveluja erityispalvelujen sijasta tehokkaan alkuvaiheen kotoutumisen jälkeen.

- Huomioidaan kunnassa asuvien maahanmuuttajien tarpeet sekä parannetaan heidän kotoutumistaan riippumatta maahanmuuton syistä.
- Edistetään Tuusulaan muuttaneiden maahanmuuttajien kotoutumista kuntaan yhteistyössä kunnan eri toimialojen, työ- ja elinkeinotoimiston, kansaneläkelaitoksen, maahanmuuttajayhdistysten, kunnassa toimivien järjestöjen ja yhdistysten sekä kuntalaisten kanssa.
- Tuetaan vuorovaikutuksen, osallisuuden ja hyvien suhteiden lisääntymistä kantaväestön ja ulkomaalaistaustaisten asukkaiden kesken sekä ennaltaehkäistään syrjintää ja rasismia.
- Tuetaan maahanmuuttajien asumista, suomen kielen oppimista, koulutusta, työllistymistä ja osallistumista kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaan.
- Maahanmuuttajataustaisten asukkaiden ja yhteisöjen kanssa kiinnitetään erityistä huomioita kulttuurien väliseen vuorovaikutukseen ja kotoutumisen kaksisuuntaisuuden mahdollistavien toimenpiteiden ja rakenteiden luomiseen sekä toisaalta kyseessä olevien yhteisöjen tukemiseen oman kielen ja kulttuurin säilyttämiseksi. Myös yleisen asenneilmaston myönteisyyteen vaikuttaminen on tärkeää maahanmuuttajien osallisuuden mahdollistamiseksi.

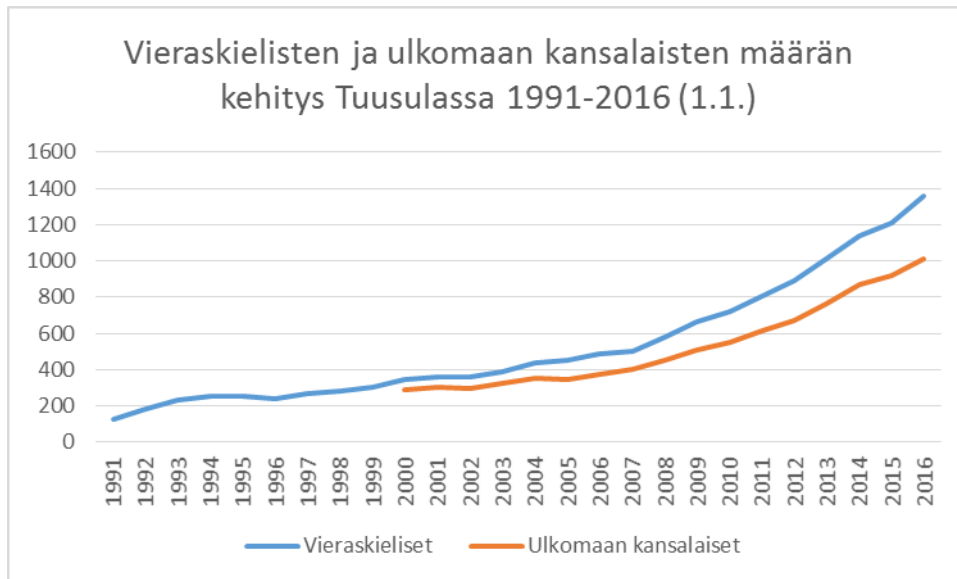
Yhdenvertaisuuslain mukaan etnisen yhdenvertaisuuden edistämiseksi viranomaisten tulee laatia yhdenvertaisuussuunnitelma siinä laajuudessa kuin kunkin viranomaisen toiminnan luonne sitä vaatii. Lain yksityiskohtaisten perustelujen mukaan lain tarkoitus tulisi ottaa huomioon esimerkiksi kuntien kotouttamisohjelmia laadittaessa ja uudistettaessa.

Maahanmuuttajat ovat pysyvä osa eurooppalaista ja suomalaista yhteiskuntaa. Vuoden 2014 tilastojen mukaan EU:n jäsenmaista haki turvapaikkaa 625 920 henkilöä. Heistä suurin osa, yli 122 000, oli kotoisin Syyriasta. Seuraavaksi eniten turvapaikanhakijoita tuli Afganistanista, Kosovosta, Eritreasta ja Serbiasta. Suomesta turvapaikkaa haki 3 651 henkeä. He olivat useimmin Irakista (826), Somaliasta (411), Ukrainasta (302) ja Afganistanista (205). Vuonna 2015 tilanne muuttui myös Suomen osalta, kun turvapaikanhakijoita saapui 32 478. Heistä suurin osa, yli 20 000, saapui Irakista ja yli 5 000 Afganistanista.

Eniten ulkomaalaisia asuu pääkaupunkiseudulla. Maahanmuuttajamäärä lisääntyy nopeasti myös pääkaupungin läheisyydessä olevissa kunnissa. 31.12.2015 Tuusulan asukasluku oli tilastokeskuksen mukaan 38 459, joista ulkomaan kansalaisia oli 1010 (2,6 %). Äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvia oli Tuusulassa 1358, eli 3,5 % tuusulalaisista. Suurimmat ulkomaalaisryhmät ovat virolaiset ja venäläiset. Suurin osa maahanmuuttajista on tullut tänne työn tai avioliiton perusteella. Pieni osa Tuusulan maahanmuuttajista on pakolaisina aikanaan Suomeen tulleet. Kunta on vastaanottanut pakolaisia vuonna 1991 (10 henkeä) ja vuonna 1992 (21 henkeä).

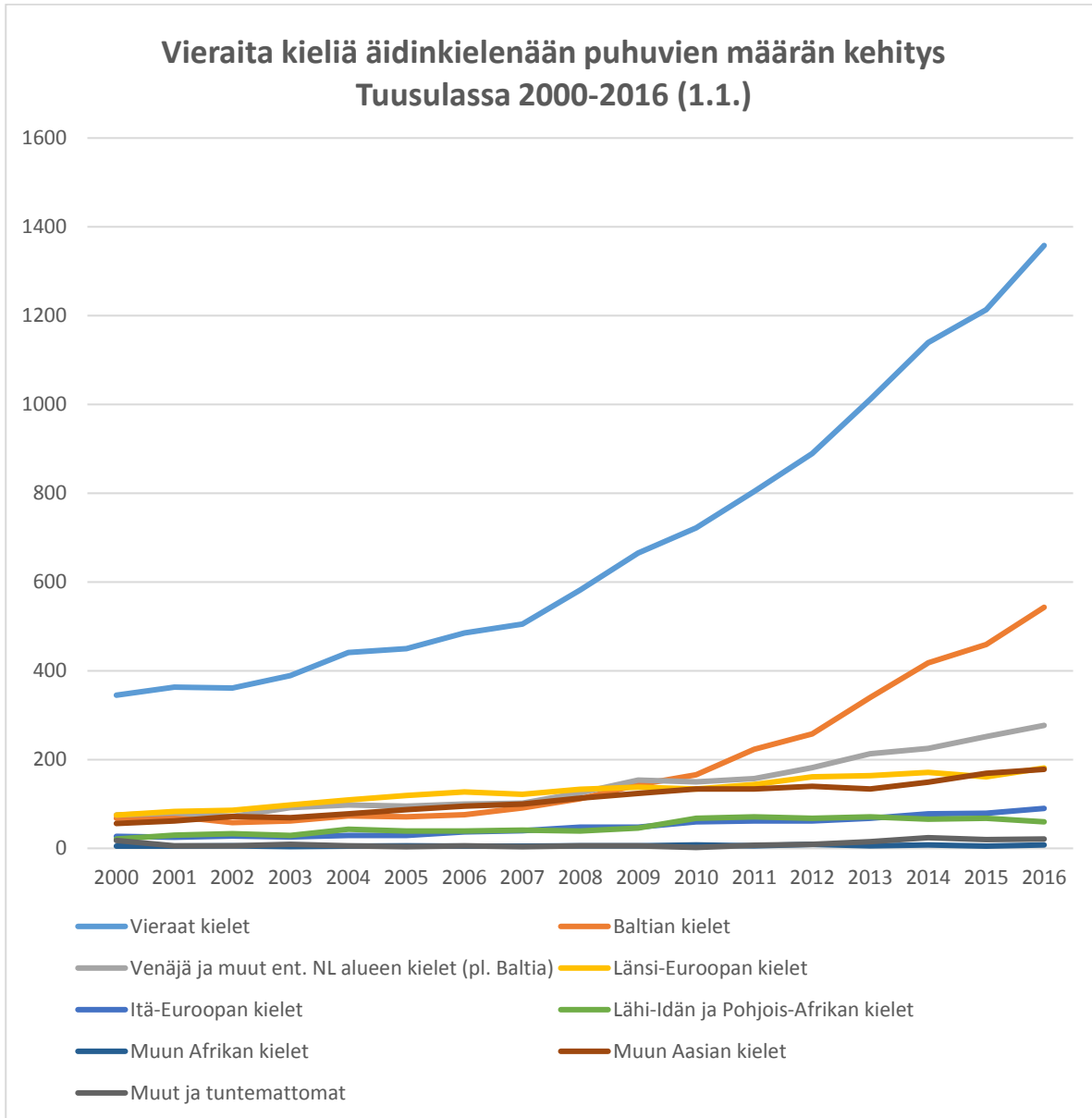
Tuusulassa asuvien vieraskielisten puhumien äidinkielten määrä on kasvanut 2000-luvulla alle kolmestakymmenestä eri äidinkielestä yli viiteenkymmeneen eri äidinkieleen.

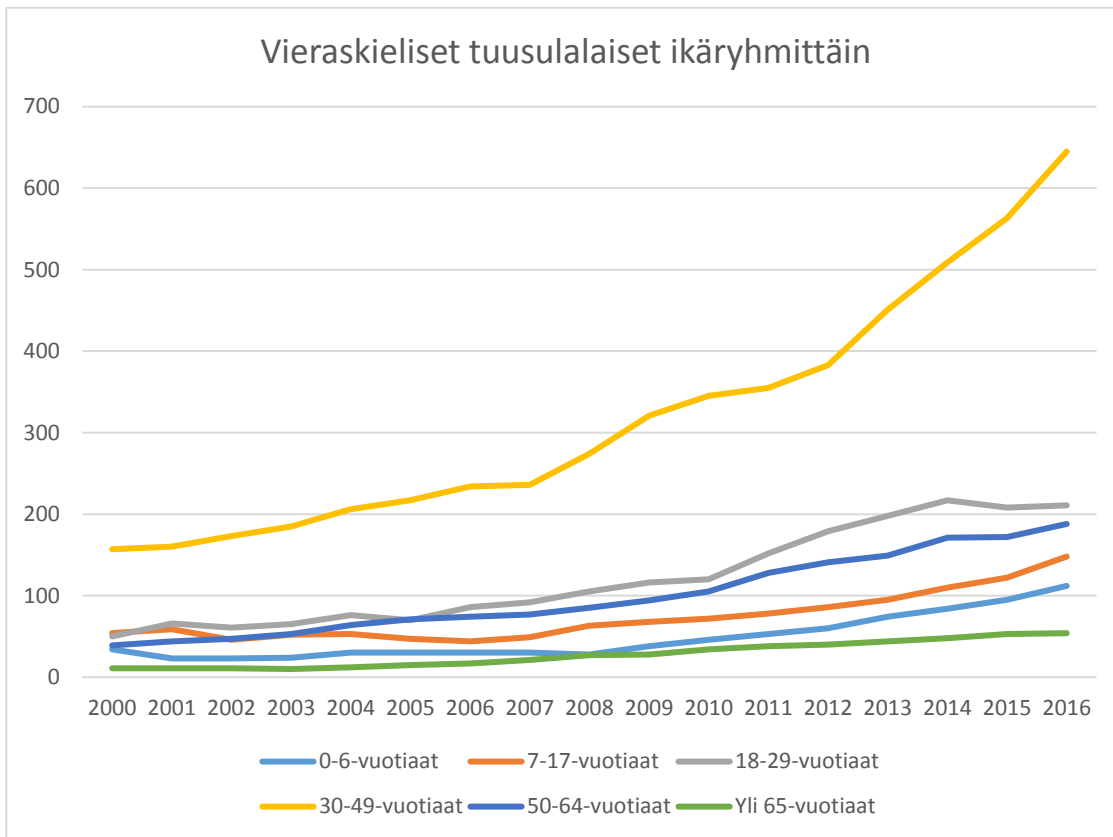
Vieraskielisten ja ulkomaan kansalaisten määrän kehitys Tuusulassa vuosina 1991–2016 (1.1.).

Vuodesta 1991 vieraskielisten määrä Tuusulassa on noussut reilusta sadasta (1991: 124) lähes tuhanteen neljäänsataan henkeen (2016: 1358).

Ulkomaan kansalaisten määrä Tuusulassa on noussut vuodesta 2000 (290) yli seitsemälläsadalla hengellä kuudessatoista vuodessa. 1.1.2016 Tuusulassa asui 1010 ulkomaan kansalaista.

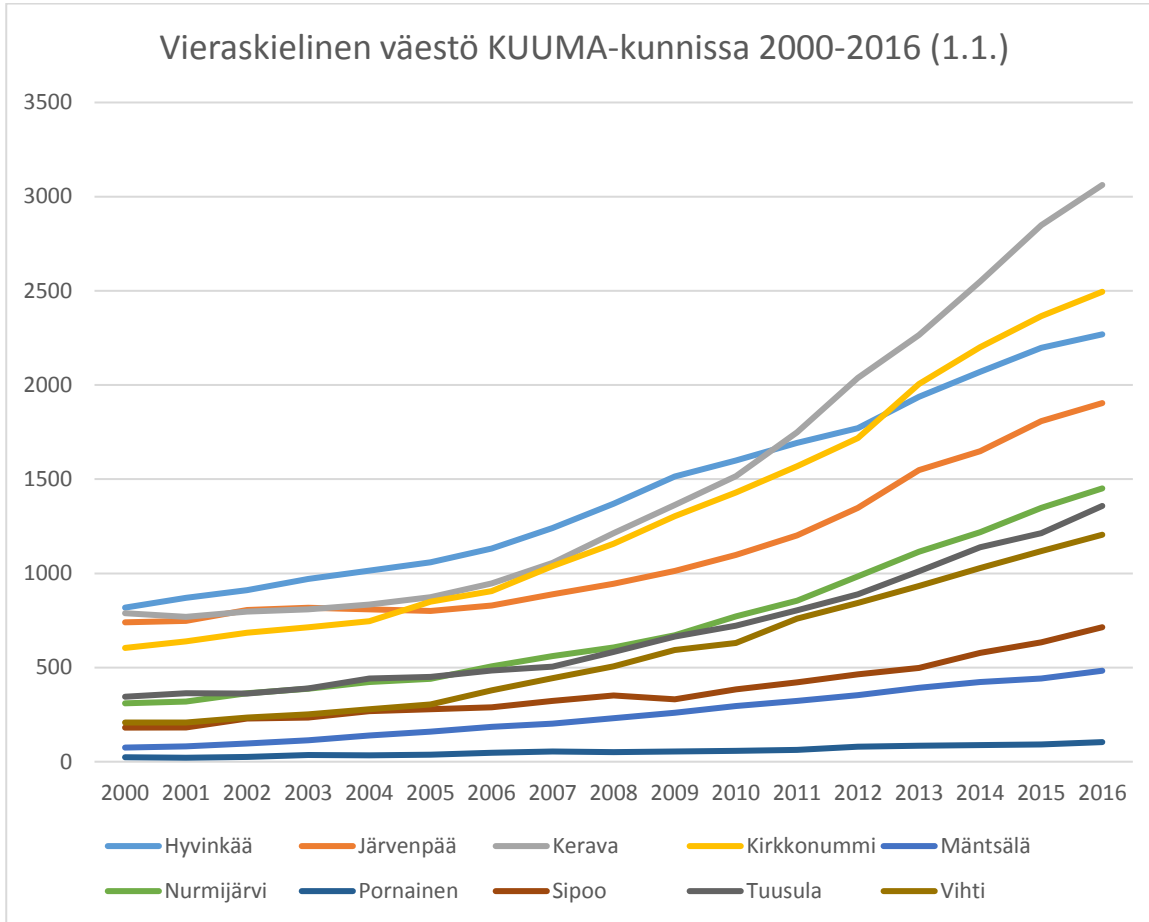
Vieraita kieliä äidinkielenään puhuvien määrän kehitys vuosina 2000–2016 (1.1.)

Vieraskieliset tuusulalaiset ikäryhmittäin vuosina 2000–2016 (1.1.)

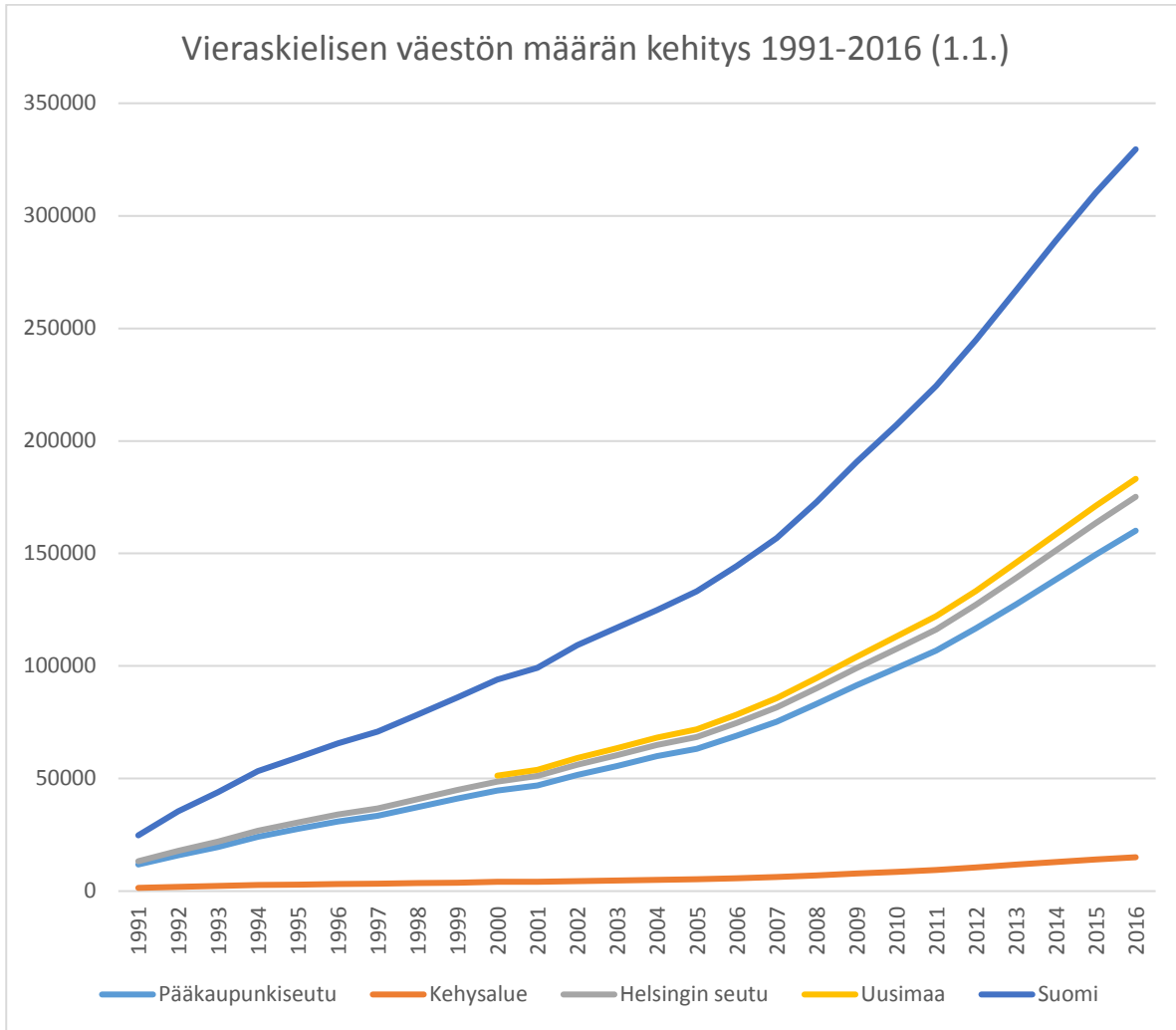

Vieraskieliset tuusulalaiset ikäryhmittäin 1.1.2016

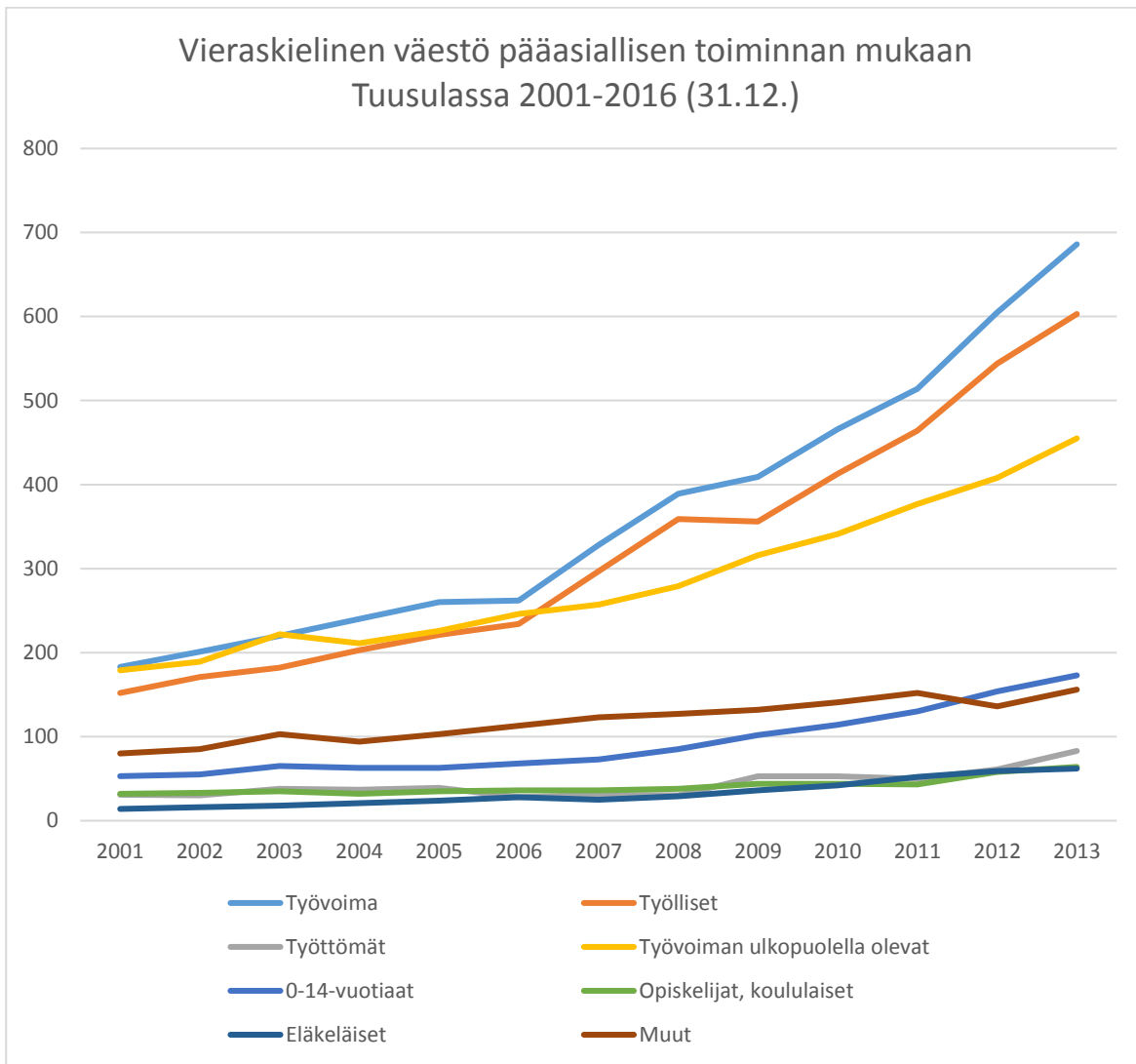

Vieraskielinen väestö KUUMA-kunnissa 2000–2016 (1.1.)

KUUMA-kunnissa asui 1.1.2016 vieraskielistä väestöä eniten Keravalla (3062 henkeä), Kirkkonummella (2495), Hyvinkäällä (2269) ja Järvenpäässä (1904). Nurmijärvellä (1451), Tuusulassa (1358) ja Vihdissä (1205) vieraskielistä väestöä on selvästi vähemmän. Kaikista vähiten heitä oli Sipoossa (714), Mäntsälässä (483) ja Pornaisissa (104).

Vieraskielisen väestön määrän kehitys vuosina 1991–2016 (1.1.) Suomessa, Uudellamaalla, Helsingin seudulla, Kehysalueella ja Pääkaupunkiseudulla.

Vieraskielinen väestö pääasiallisen toiminnan mukaan Tuusulassa vuosina 2001-2016 (31.12.).

7.2 Kotouttamisohjelma 2016-2019 - Tavoitteiden toteutumisen arviointi vuoden 2016 osalta

Kunta aloitti pakolaisten vastaanottotoiminnan valtuuston 13.6.2016 päätöksen mukaisesti, 91 kuntapaikkaa vuosien 2016 -2017 aikana. Ensimmäiset pakolaiset saapuivat syksyllä 2016. Vastaanottotyöhön palkattiin syksyllä 2016 maahanmuuttokoordinaattori ja pakolaisohjaaja määräaikaisina 31.12.2017 saakka.

Kotouttamistyön keskeisten tehtävien toteutumista arvioidaan pakolaisten vastaanottotyön näkökulmasta

Tavoite	Toteutuminen
Maahanmuuttoasioiden koordinaation selkeyttäminen ja kotouttamistyön toimivien rakenteiden luominen	-määräaikainen maahanmuuttokoordinaattorin tehtävä perustettu -toimialojen yhteinen vastaanottotyöryhmä perustettu -kotouttamistyöhön palkattu ohjausresurssia, pakolaisohjaaja -terveyspalveluista osoitettu oma yhteyshenkilö
Kotouttamista tukeva viestintä ja tiedottaminen - Maahanmuuttaja saa riittävästi tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, kotikunnastaan ja palveluista - Kunnan sisäisen viestinnän avulla jaetaan tietoa henkilöstölle ja tuetaan maahanmuuttajien kanssa tehtävää työtä	- kunnan www-sivuja on päivitetty - yhteistyöverkosto 3. sektorin toimijoiden ja seurakunnan kanssa rakennettu pakolaisten vastaanoton ja kotoutumisen tueksi - asiakkaille suunnattua perehdytysmateriaalia luotu ja käännetty eri kielille -Kaikuun on kerätty perustietoa maahanmuuttoon /pakolaisten vastaanottoon liittyvistä asioista -tulkkipalvelujen käytöstä ohjeistettu toimialoja - infotilaisuuksia järjestetty mm. koulujen opettajille, päivähoiton henkilöstölle, koulujen rehtoreille ja varhaiskasvatuksen johtajille, hammashuollon henkilöstölle, terveyspalveluille
Pakolaisten kuntaan tulo tapahtuu hallitusti ja suunnitelmallisesti	-kunta vastaanottanut 22 pakolaista valtuuston 13.6.2016 tekemän päätöksen perusteella -vastaanotto tapahtunut kunnan ja Ely-keskuksen sopimuksen mukaisesti - kaikille vastaanotetuille osoitettu ja tarvittaessa peruskalustettu asunto
Kotoutumista tuetaan moniammatillisella alkuvaiheen ohjauksella ja neuvonnalla sekä varmistamalla maahanmuuttajan osallistuminen kotoutumista tukeviin palveluihin heti maahantulon jälkeen	-kunnan vastuulla olevat alkukartoitukset toteutuvat -erityisesti kiinnitetty huomiota riittävään opastuksen asumisen käytännöissä -ohjaus tarvittaviin palveluihin toteutuu - terveystarkastus ohjeen mukaan kaikille
Varhaiskasvatusikäisten kotoutumisen tukeminen	-perheiden tarpeen mukaan lapset on ohjattu varhaiskasvatuspalveluihin - tiivis yhteistyö vanhempien, varhaiskasvatuksen ja pakolaisten vastaanottotyön kesken
Perusopetusikäisten kotoutumisen tukeminen	-valmistavan opetuksen uusi ryhmä on perustettu Kolsan kouluun (alakoulu) sekä Jokelan koulukeskukseen (yläkoulu) - aiemmin perustettu Hyökkälän alakoulun valmistavan opetuksen ryhmä toiminnassa
Yhteistyön rakentaminen lähikuntien kanssa maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi	- maahanmuuttokoordinaattori osallistuu aktiivisesti Kuuma-kuntien maahanmuuttojaostoon

8. Kuntalaisten turvallisuus

Tuusulan turvallisuustyössä seurataan Suomen hallituksen Turvallisempi huominen -ohjelmaa, josta on poimittu kunnassa tärkeimmät seurattavat ja kehitettävät asiat. Suomen sisäisen turvallisuuden ohjelmalla tähdätään siihen, että Suomi olisi Euroopan turvallisimaa maa, jossa ihmiset ja eri väestöryhmät kokevat yhteiskunnan yhdenvertaisena ja oikeudenmukaisena.

Turvallisuus ja turvallisuuden tunne syntyvät monen asian yhteisvaikutuksesta, ja monen toimijan yhteistyön tuloksena. Panoksensa ja arvokkaan näkemyksensä ovat antaneet yksittäiset kuntalaiset, kehittämistoimikunnat, kunnan eri toimijat, sekä viranomaiset ja yhteisöt.

Kunta selvitti kesällä 2015 Tuusulan turvallisuutta ja asukkaiden turvallisuuden tunnetta kuntalaiskyselyllä, johon saatiin yli 400 vastausta. Tämän lisäksi kysyttiin kunnan kehittämistoimikuntien näkemyksiä turvallisuustilanteesta. Turvallisuussuunnitelmaa laadittiin työkokouksissa kunnan henkilöstön ja viranomaisten sekä yhteistyötahojen kanssa pohjautuen kyselymateriaaliin sekä tilastotietoihin.

Tuusulassa määriteltiin neljä painopistettä turvallisuustyölle. Ne olivat:

- liikenneturvallisuus
- syrjäytymisen ja päihdehaittojen ennaltaehkäisy
- rikostorjunta ja
- oppilaitosten turvallisuus

Vuoden 2017 syksyllä on tarkoitus järjestää uusi turvallisuuskysely kuntalaisille, jonka perusteella on tarkoitus päivittää turvallisuussuunnitelmaa vuosille 2018–2021. Kehittämistyöhön suunnitellaan laajempaa osallisuutta kunnan eri tahoilta niin kuntalaisista kuin liike-elämän sekä kolmannen sektorin taholta.

POLIISITEHTÄVIEN MÄÄRÄ

Mitattaessa poliisitehtävien määrää Tuusulassa 1000 asukasta kohden verrattuna Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen keskiarvoon voidaan todeta, että Tuusulan turvallisuustilanne on pysynyt varsin hyvänä, jopa parantunut.

Tehtäviä / 1000 as	Tuusula 2015	Tuusula 2016	Itä-Uusimaa
Pahoinepity, tappelu	2,9	2,2	4,6
Varkaus liikehuoneistosta	2,8	2,2	7,3
Tieliikenneonnettomuus	11,1	10,0	10,3
Päihtynyt henkilö	8,3	4,5	10,9
Häiriökäyttäytyminen ja ilkivalta	12,6	8,8	17,2
Kotihälytys	9,7	8,0	13,2
Rakennuspallo	1,4	1,2	1,8
Liikennevalvonta	20,1	25,1	26,2
Yhteensä	68,9	62,1	91,3

Taulukko 3 Poliisitehtävien määrä Tuusulassa vuosina 2011–2016

Ilmoitettu Kpl	2014	2015	2016
Rikokset	8 507	8 381	8 079
Liikenne rikokset	1 190	1 434	1 407
Liikenne rikkomukset	5 921	5 608	5 212
Omaisuusrikokset	878	890	943
vahingonteko	159	152	140
Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	148	123	154
Huumausainerikokset (uudet RL 50-luku)	68	41	62
	16 871	16 629	15 997

Taulukko 5 Rikokset ovat laskusuunnassa kokonaisuudessa. Taulukossa on esitetty vuosien 2014 -2016 rikosmäärät Tuusulassa.

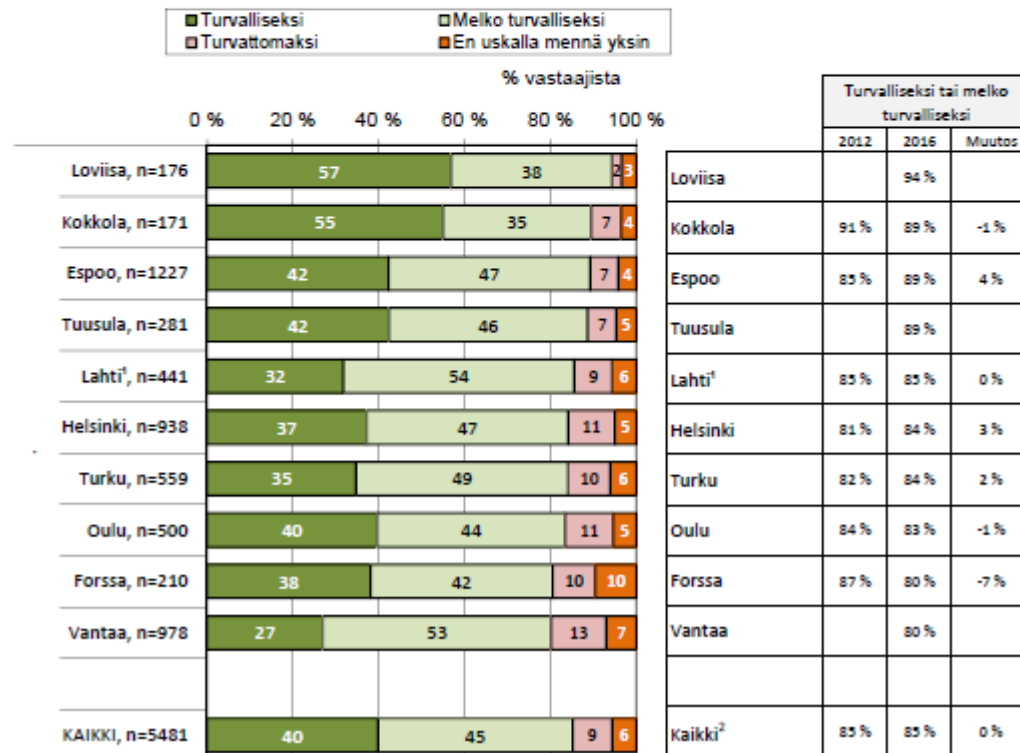
Turvallisuuden kokeminen: kävely asuinalueella myöhään illalla

Vastaajia pyydettiin arvioimaan kokemaansa turvallisuutta asuinalueella ja keskustassa. Kuvioissa on esitetty kantaa ottaneiden vastausjakaumat, joten vastausvaihtoehdot "En uskalla liikkua yksin muista syistä" ja "En osaa sanoa" valinnat on jätetty pois.

Kantaa ottaneista vastaajista keskimäärin 85 % koki, että kävely asuinalueella myöhään illalla on turvallista tai melko turvallista. Useimmin tätä mieltä oltiin Loviisassa, Kokkolassa ja Espoossa. Vuodesta 2012 muutos on ollut suurin Forssassa.

Kuvio 189. Turvallisuuden kokeminen: kävely asuinalueella myöhään illalla

Kuntien järjestys: turvalliseksi ja melko turvalliseksi kokevien osuus yhteensä

Turvallisuuden kokeminen: kävely asuinalueella myöhään illalla (Lähde: KAPA-tutkimus 2016, FCG)

8.1 Turvallisuussuunnitelma vuosille 2016 – 2017 – tavoitteiden seuranta

TURVALLISUUDEN KEHITTÄMISEN TAVOITTEET JA SEURANTA

LIIKENNETURVALLISUUDEN KEHITTÄMISEN TAVOITETAULUKKO

Asia	Nykytila / uhka	Tavoitteet / toimenpiteet	Vastuutaho (t) / mittarit	Aikataulu	Tavoitteiden toteutuminen
Liikennekasvatus	Toiminta käynnissä liikenneturvallisuustoimijan avustamana vuodet 2014–2016 / uhkana toiminnan loppuminen	Liikennekasvatukseen ja -viestintään liittyvän toiminnan koordinaointi, edistäminen ja seuranta myös vuoden 2016 jälkeen / toimenpiteet esillä liikenneturvallisuu-	Kunnan poikkihallinnollinen liikennekasvatuksen asiantuntijaryhmä eli liikennekasvatustyöryhmä, liikenneturvallisuus-toimijat ja yhteistyötahot / toimenpiteiden toteutumisaste ja muut mittarit	Jatkuva	Liikenneturvallisuustoimija – hankinta on saatu toteutumaan vuoden 2017 osalta yhteistyössä Järvenpään, Keravan ja Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa. Hankintaan sisältyy optio myös vuodesta 2018. Tehtävään liittyvä liikennekasvatustoiminta on tämän myötä jatkunut katkeamattomana vuoden 2017 aikana. Liikennekasvatus kuuluu myös osana koulujen opetussuunnitelmaa.

		suunnitelmassa			
Rakennetun liikenneympäristön turvallisuus	Osa liikenneturvallisuussuunnitelmassa listatuista saneeraavista toimenpiteistä toteutettu / uhkana että loppujen toteuttaminen viivästyy tai jää kokonaan toteuttamatta	Liikenneturvallisuuden parantaminen / toimenpiteet liikenneturvallisuussuunnitelmassa	Toimivaltaiset väyläviranomaiset, kuntakehityksen ja tekniikan toimiala, ELY-keskus, kunnan kaavoitus, poliisi	Jatkuva	Kunnan toimesta sekä Uudenmaan ELY-keskuksen toimesta sekä em. toimijoiden yhteistyönä on laadittu useita toteuttamiseen tähtääviä suunnitelmia liikenneturvallisuussuunnitelman toimenpidekohteista. Kunta on toteuttanut katuverkolle suunnittelemaan kohteita kaikissa päätaajamissa. Maantiekohteiden osalta pääosaa ELY:n suunnitelmista kohteista ei ole toteutettu vuoden 2016 aikana – toteutus on siirtynyt vuoteen 2017. Tiesuunnitelmia vaativista hankkeista on käynnissä Jokelantie - Eriksnäsintien pyörätie, jonka suunnitteluprosessi on hallinnollisesti kesken. Toteutus edellyttää vielä rahoituspäätöksiä ELY:ltä, Tuusulan kunnalta sekä Järvenpään kaupungilta. Toteutus on aikaisintaan mahdollista alkaa vuonna 2018.
Infratoimenpiteiden toteuttaminen	Osa toteutunut tai suunnittelussa / uhkana priorisoinnin tason laskeminen mikä lisäisi jo suunniteltuihin aikatauluihin syntyneitä poikkeamia.	Liikenneympäristön kehittäminen liikenneturvallisuuden näkökulmasta, viisaan liikkumisen tukeminen, liikenneonnettomuuksien vähentäminen / Hankkeiden ja	Kunnan kuntakehityksen ja tekniikan toimiala, Uudenmaan ELY-keskus, hankerahoituksesta päättävät tahot / toteutuneet toimet	Päivitys vuonna 2016, jonka jälkeen jatkuva	Vuoden 2013 liikenneturvallisuussuunnitelman infratoimenpiteiden päivitys on siirtynyt vuodelle 2017 (työn yksityiskohtainen aikataulus on tehty).

		kohteiden toteut-taminen			
--	--	--------------------------	--	--	--

SYRJÄYTYMISEN JA PÄIHDEHAITTOJEN ENNALTAEHKÄISYN TAVOITETAULUKKO

Asia	Nykytila/uhka	Tavoitteet / toimenpi-teet	Vastuutaho(t) / Mittarit	Aikataulu	Tavoitteiden toteutuminen
Päihdehaittojen ennaltaehkäisy	Valistus- ja ryhmätoi-minnat	Järjestetään päihdeva-listusta ja vertaisryhmiä kuntalaisille	Nuorisoasema ja mui-den toimialojen toimijat mm. kohdennettu nuorisotyö / THL:n ja poliisin tilastot	Jatkuvaa	THL:n tilastot edelleen vuodelta 13, Poliisin tilas-toissa myynti vähentynyt mutta käyttökoksissa näyttäisi olevan nousua vuoteen 15. Mutta kat-sottaessa pidemmän ajan tuloksia, näyttäisi siltä että 2015 tulos olisi tilastollinen virhe. Päihderi-koksia oli vuonna 2016 keskimääräistä vähemmän verrattaessa 2010-luvulla ilmoitettuihin
Lasten ja nuor-ten hyvinvointi-suunnitelma	Nykyinen suunnitelma hyväksytty valtuusto-kaudelle 2012-2016	Vuositavoitteet päivite-tään talousarviovuosit-tain ja koko suunni-telma valtuustokausit-tain	Lasten, nuorten ja per-heiden palveluiden esi-miehet (esimieslinkki) ja kunnanhallituksen ni-meämä ohjausryhmä	Koko-suunni-telman päivitys 2017 val-tuusto-kauden alussa	Hyvinvointisuunnitelman vuoden 2016 vuosita-voitteiden toteutumisen seuranta on tehty, oh-jausryhmä kokoontuu keväällä 2017 hyväksymään seurannan. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman val-misteltu vuosille 2017 – 2020 on käynnistynyt ja 3.10.2016 pidetyssä työpajassa on työstetty ta-voitteet uudelle suunnitelmalle. Työpajassa mu-kana ohjausryhmän, Nuorisovaltuuston, Lapsi- ja

					perheasiainneuvoston, Vammaisneuvoston, SRR:n , MLL:n edustajia sekä viranhaltijoita
Terveiden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelma	Toteutuneita: Liikunnan olosuhteet maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa, koulutus Liikuntakaavotus.fi sivuston ohjeistuksia ja käytäntöjä on sovellettu mm. Hyrylän urheilukeskuksen yleissuunnitelman päivittämisessä Haasteet: kaavoituksen toteuttaminen.	- Elinympäristön turvallisuuden lisääminen - Tuusulalaisten luontaisen liikkumisen mahdollistaminen - Tuusulalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen	Kunnanjohtajan asettama työryhmä, edustajat kunnan eri toimialoilta, neuvostot, järjestöjä ja yhdistyksiä, yksityisyrittäjät, seurakunta. /Kunnan johtoryhmä toimii ohjausryhmänä. Kerran valtuustokaudessa laajempi hyvinvointikertomus, raportoitava valtuustolle vuosittain	Jatkuvaa	Suunnitelman seuranta laajassa hyvinvointikertomuksessa.
Kotouttamisohjelma	Kotouttamisohjelman vuodelta 2006	Kotouttamisohjelman päivitys	Kunnan toimialat/valmistuotos	Kevät 2016 päivitetty 13.6.2016	Valtuusto hyväksyi Maahanmuuttajana Tuusulassa, kunnan kotouttamisohjelman vuosille 2016-2019 kokouksessaan 13.6.2016. Maahanmuuttokoordinaattori palkattiin 9.2016 vastaamaan kotouttamisohjelman jalkauttamista

					<p>sesta ja kotouttamistyön ohjauksesta sekä käytännön yhteistyöstä kunnan, valtion ja kaikkien kotouttamiseen osallistuvien toimijoiden kesken.</p> <p>Pakolaisten vastaanotto käynnistyi syksyllä. Kunta vastaanottaa valtuuston päätöksen mukaisesti 91 pakolaista vuosien 2016 -2017 aikana.</p>
--	--	--	--	--	--

RIKOSTEN TORJUNNAN TAVOITETAULUKKO

Asia	Nykytila/uhka	Tavoitteet/toimenpiteet	Vastuutaho(t)/mittarit	Aikataulu	Tavoitteiden toteutuminen
Kameravalvonnan kehittäminen	Kameravalvonta laajaa / vanheneva kalusto	Kameravalvonnan laajentaminen sekä uusiminen kunnan kohteisiin sekä julkisille alueille esim. pysäköintialueet ja liityntäpysäköinnit	Tuusulan kunnan turvallisuuspalvelut / poliisin ja tilakeskuksen tilastot	2016 - jatkuvaa	<p>Kameravalvontaa laajennettiin uudisrakennuksiin, kuten Notkokuiston ja Nummenharjun päiväkoteihin sekä Pertun kouluun. kahteentoista kiinteistöön korvattiin vanhaa kalustoa uudella kriittisissä paikoissa.</p> <p>Pysäköintialueiden osalta ei edennyt. Tilannetta tarkastellaan 2018 HSL-jäsenyyden alettua. HSL ja Liikennevirasto ylläpitävät 24/7 toimivaa turvallisuusvalvomoa johon liityntäpysäköintien valvonta olisi järkevää yhdistää.</p>
Valaistuksen parantaminen	Kunnassa on paljon paikkoja, joissa on huono valaistus tai	Ilkivallan väheneminen, turvallisuus lisääntyy /	Ketek (kuntakehitys ja tekninen toimiala) ja turvallisuuspalvelut /	2016, 2017	Katuvalojen parantaminen aloitettiin, Vanhoja lampuja vaihdettiin LED-tekniikkaan. Katutöiden yhteydessä jalkakäytävien valaistusta parannettiin.

	se puuttuu kokonaan. / rikosten ja ilkivalan määrän kasvu, turvallisuudentunteen heikkeneminen	Valaistuksen parantaminen turvallisuuskyselyn pohjalta, siirtyminen tehokkaampiin valaisimiin	turvallisuuskyselyt		
Yleinen turvallisuus kunnassa alueilla, jotka ovat muiden kuin kunnan omistamia	Yksityisessä, yritysten tai valtion omistuksessa olevien alueiden valvonta puutteellista	Yleisen turvallisuuden edistäminen / valvonta alueiden omistajien ja toimijoiden vastuulla, poliisi suuntaa valvontaa ongelma-alueille, kunta toimii linkkinä kuntalaisilta tulevissa turvallisuustarpeissa	Omistajatahot, poliisi / poliisin tilastot	jatkuvaa	Poliisin tilastojen perusteella voidaan päätellä, että poliisin valvonta on vähentänyt rikollisuutta Tuusulan alueella. Poliisi lisäsi partiointia ja resursointia tarvittaessa kunnan alueella esim. Pelle-episodi.
Turvallisuustiedon lisääminen	Kunta on eri toimijoiden kanssa jakanut valistusta esim. kouluilla kampanjoissa.	Lisätään kunnan kotisivuille turvallisuusosio. Arjen turvallisuus -esitteen laatiminen kuntalaiskäyttöön. Koulujen valistuskampanjat	Tuusulan kunnan turvallisuuspalvelut, sivistystoimi, poliisi, alueen toimijat ovat avainasemassa. / tilastot ja järjestetyt kampanjat	2016, 2017	Kunnan uusille nettisivuille luotiin turvallisuusosio, jonne kerättiin kattava paketti kuntalaisen turvallisuuteen liittyvää tietoa. Sieltä löytyy myös turvallisuussuunnitelma, sekä kuntalaiskyselyn tulokset. Kouluilla on järjestetty yhteistyössä poliisin ja pelastuslaitoksen kanssa teema kampanjoita esim. mopoi luun liittyen.

Kyberturvallisuus	Turvallisuusuhkia tulee myös verkon puolelta ja kunta-laisten tiedot tulee turvata.	Turvalliset asiointiympäristöt, ICT-valmiussuunnitelmat, varautuminen	Kunnan ICT-palvelut ja yhteistyökumppanit / toiminnan häiriöttömyys	2016 - jatkuva	ICT-valmiussuunnitelma valmistui, Tietoturvasuutta auditointiin KPMG:n toimesta. Varautumista varten luodaan tapauskohtainen toimintaohjeistus eri häiriötilanteita silmälläpitäen. Vakavia pitkäaikaisia häiriöitä eikä turvallisuusuhkia ollut 2016, Yksittäisiä tietoliikenne ja puhelinverkon häiriöitä raportoitiin.
-------------------	---	---	---	----------------	--

OPPILAITOSTEN TURVALLISUUDEN TAVOITETAULUKKO

Asia	Nykytila/uhka	Tavoitteet/toimenpiteet	Vastuutaho(t)/mitarit	Aikataulu	Tavoitteiden toteutuminen
Poistumis- ja sisääntuloharjoittelu oppilaitoksissa	Toteutetaan kouluissa kaksi kertaa vuodessa	Säännöllinen harjoittelu, pelastusviranomaiset mukana harjoituksissa	Rehtori, koulun turvallisuusvastaava ja pelastuslaitos / harjoitusten määrä	Syksyisin poistumisharjoitus ja keväisin sisääntuloharjoitus	Opetuspäällikölle tulee tilastoa pelastuslaitokselta pidetyistä harjoituksista. Oppilaitokset eivät aina muista ilmoittaa pidetystä harjoituksesta pelastuslaitoksen nettisivujen kautta.

<p>Turvallisuussuunnitelman sekä pelastussuunnitelman päivittäminen, ja siitä henkilökunnalle tiedottaminen</p>	<p>Jokaisella koululla on käytössä päivitetty turvallisuussuunnitelma.</p>	<p>Koulujen turvallisuussuunnitelmien siirto sähköiseen muotoon (PELSU). Kaikilla kouluilla on päivitetty PELSU 1.8.2016</p>	<p>Koulun turvallisuustavastava, rehtori, Turvallisuuspäällikkö / pelastussuunnitelmat sähköisessä muodossa.</p>	<p>Siirrot aloitetaan PELSUun keväällä 2016</p>	<p>Koulut ovat siirtäneet pelastussuunnitelmat sähköiseen PELSU palveluun. Varhaiskasvatus on tukeutunut vanhoihin turvallisuussuunnitelmiin. Molemmat tahot on koulutettu PELSU:n käyttöön.</p>
<p>Koulun henkilökunnan kouluttaminen ensiaputaidoissa</p>	<p>Suurin osa henkilökunnasta on saanut hätäensiapukoulutusta.</p>	<p>Lisätään EA1 ja EA2-tason koulutusta oppilaitoksissa</p>	<p>Rehtori ja koulun turvallisuustavastava, koulujen turvallisuuskoodinaattori / koulutustilaisuuksien määrä</p>	<p>Lukuvuosittain kartoitus ja koulutus</p>	<p>Kevään 2017 aikana turvallisuustavastavien työryhmä miettii tietojen keräämisestä kouluilta ja päiväkodeilta. tavoitteena seurantajärjestelmä Intranettiin esim. Excel taulukon muodossa.</p>
<p>Riskien kartoitus ja arviointi oppilaitoksissa</p>	<p>Kartoitus ollut tähän asti vähemmän suunnitelmallista ja uhkana ollut, ettei kartoitusta ole tehty joka vuosi</p>	<p>Turvallisuuden vuosikellon mukaan kartoitus tehdään joka vuosi yhteisellä kyseilypohjalla vuoden alussa</p>	<p>Rehtori ja koulun turvallisuustavastava, turvallisuuskoodinaattori / tuotokset</p>	<p>Vuosittain tammi-helmikuussa</p>	<p>Työsuojelun Wpro-järjestelmä otettiin käyttöön. Siihen kirjataan ”läheltä piti” tilanteet ja riskikartoitus laaditaan. Varhaiskasvatus ja koulut tarvitsevat ohjeistusta vuotuisen turvallisuuskävelyyn ja muuhun vaarojen kartoitukseen, joka liittyy edellä mainittuun tietojen keruuseen.</p>

9. Verkostoyhteistyö eri tahojen kanssa

Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja hyvinvointisuunnitelma on koko kunnan yhteinen asia ja edellyttää kaikkien toimijoiden – niin kunnan, seurakunnan, yrittäjien, järjestöjen kuin kuntalaistenkin - yhteistyötä.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä toteutetaan yhteistyössä

- kunnan eri toimialojen kesken,
- kunnassa toimivien muiden julkisten, yksityisten sekä kolmannen ja neljännen sektorin toimijoiden kanssa,
- kuntien välisenä toimintana,
- alueellisesti muiden terveyttä ja hyvinvointia edistävien organisaatioiden kanssa.

Yhteistyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä esimerkiksi tuusulalaisten liikuntaseurojen kanssa lasten harrastustoiminnan edistämiseksi, hyvinvointijärjestöjen kanssa ikäihmisten

Tässä kappaleessa esitellään esimerkkejä hyvistä hyvinvoinnin edistämisen tavoista ja toimijoista.

Yhdistysverkosto kokoaa yhteen ja koordinoi vapaaehtoisten yhteistyötä

Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto on Suomen suurimpia järjestöjen järjestöjä. Verkostoon kuuluu lähes 50 yhdistystä Järvenpäässä, Keravalla, Mäntsälässä, Nurmijärvellä, Pornaisissa, Tuusulassa ja Hyvinkäällä. Nopeasti kasvaneen verkoston vaikutuspiirissä on jo noin 32 000 ihmistä.

Vuonna 2007 perustettu, pääosin STEA:n rahoituksella toimiva Yhdistysverkosto mahdollistaa yhdistysten verkostoitumisen, niiden kehittymisen ja vuoropuhelun niin keskenään kuin kuntien sekä muiden toimijoiden kanssa. Järvenpään vanha Sahan koulu on yhdistyksen toiminnan keskus.

Yhdistysverkosto

- tukee järjestöjen toimintaa
- kehittää yhteisöjen välistä yhteistyötä
- kehittää vapaaehtois- ja kansalaistoimintaa
- vahvistaa osallisuutta

Keväällä 2017 käynnistyy alueella kaksivuotinen yhdistysverkoston Kumppanuudella Soteen – hanke, jonka tavoitteena on edistää sote-uudistuksen toteutumista sekä auttaa asukkaiden, järjestöjen ja yhdistysten osallistamisessa Tulevaisuuden kunnan rakentamiseen.

Tuusulalainen Brother Christmas on löytänyt oman tapansa auttaa

Tuusulalainen kahden lapsen isä, nimimerkkiä Brother Christmas käyttävä 34-vuotias mies, on harrastanut joulukuusta 2015 melko poikkeuksellista hyväntekeväisyyttä. Jouluveli, on pyyteettömällä tavallaan saanut mukaan tuhansia auttajia ja jakanut iloa vähävaraisille ihmisille.

Avun kohteina ovat yksittäiset henkilöt sekä ryhmät, niin veteraaneja, vanhuksia, pitkäaikaissairaita, vähäosaisia lapsiperheitä, maahanmuuttajia kuin kodittomia.

Brother Christmas on toteuttanut ruokajakelua, järjestänyt vanhuksille päivätansseja ja lapsille Linnanmäen rannekkeita, auttanut toteuttamaan erilaisia toiveita, sekä avustanut eri hankinnoissa ja paljon, paljon muuta. Vuonna 2016 Brother Christmasin tuomasta ilosta ja avusta on saanut nauttia jo yli 3 000 henkilöä – Tuusulassa ja muualla Suomessa. Tuusulalainen hyvinvointi näyttääkin hänen silmissä todella kaksijakoiselta – kuten lähes kaikkialla muutenkin. Tänä keväänä Tuusulassa on viritteillä projekti kunnan ruokahävikin vähentämiseen ja jotkut tuusulalaiset yritykset ovat lähteneet tekemään yhteistyötä.

Valeasun ja nimimerkin taakse suojautuva perheenisä jakaa varattomille ruokaa ja vie vähäosaisia lapsia lätkämätsiin tai Linnanmäelle.

Brother Christmasin perustoimintamalli on, että hän lähestyy yrityksiä yhteistyöpyynnöillä ja tämän jälkeen ohjaa apua erilaisille tahoille, jotka sitä tarvitsevat. Nimimerkin suojissa toimiva hyväntekijä on ”ihan tavallinen suomalainen perheenisä, joka on halunnut puhumisen sijaan ryhtyä toimimaan”.

Hyväntekeväisyystoiminnan aloittamisen taustalla oli auttamisen halu sekä turhautuminen ihmisten passiivisuuteen. Brother Christmas kertoi YLEn toimittaja Vesa Marttiselle 3.12.2016 julkaisussa haastattelussa seuraavasti:

– Olen ollut aina huono antamaan rahaa suoraan hyväntekeväisyyteen. Kuitenkin samaan aikaan ihmisten tekemättömyys turhauttaa. Usein vain voitotellaan, kun nähdään uutisista synkkiä asioita, mutta ei olla valmiita tekemään itse mitään. Voivottelulla ei mikään muutu, tekemällä syntyy tuloksia.

Brother Christmas on perustanut yhdistyksen nimeltä Brother Christmas ry. ja toimintaa on tarkoitus laajentaa yhdistyksen puitteissa. ”Tarkoitus on ottaa Suomessa isompia kaupunkeja haltuun niin, että siellä Brother Christmas -nimellä myös muut voivat alkaa järjestää tapahtumia ja auttaa ihmisiä” kertoo Brother Christmas joukukuussa 2016 tehdyssä haastattelussa.

"Voivottelemalla mikään ei muutu, tuloksia syntyy vain tekemällä" Brother Christmas

Tekeminen ja näkyvät tulokset poikivat Brother Christmasille Vuoden vapaaehtoinen -palkinnon, joka jaettiin loppuvuodesta Vapaaehtoistyön messuilla Helsingissä. Vuoden 2016 aikana Brother Christmas palkittiin myös Veteraaniliiton ansiomitalilla sekä kutsulla tasavallan presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotolle.

Ylen haastattelussa hyväntekijä kertoo, että parhaiten mieleen ovat kuitenkin jääneet konkreettiset asiat, ne hyvät teot. ”Autoin esimerkiksi erästä perhettä muuttamaan pois hometalosta. Perheen tytär sairasti verisyöpää, ja heille löytyi uusi koti sairaalan läheltä. Sitä tarinaa on ollut hieno seurata, kävin heitä katsomassa myöhemmin uudestaan, ja moni asia on mennyt parempaan suuntaan.”

<http://yle.fi/uutiset/3-9332496>

Verkostoyhteistyö kotouttamistyössä

Laki kotoutumisen edistämisestä edellyttää paikallisten viranomaisten kehittävän kotouttamista monialaisena yhteistyönä. Yhteistyöhön osallistuvat kunta, työ- ja elinkeinotoimisto ja poliisi sekä kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja edistävät järjestöt, yhdistykset ja yhteisöt.

Useilla järjestöillä on halua ja valmiudet toimia yhdessä maahanmuuttajien kanssa. Järjestöt hyötyvät uusista toimijoista ja uudenlaisista toimintatavoista sekä saavat kansainvälisiä vaikutteita käytännön toimintaansa. Yhteistyö on ollut keskeisessä asemassa Tuusulaan vuosina 2016-2017 saapuneiden maahanmuuttajien kotouttamisessa.

TE-toimistolla on keskeinen rooli kotoutumisen suunnittelussa ja toteuttamisessa. TE-toimisto vastaa työnhakijoiden alkukartoituksesta, kotoutuskoulutuksesta ja työllisyyden edistämisestä.

Itä-Uudenmaan kihlakunnan poliisilaitos antaa informaatiota ulkomaan kansalaisen Suomessa oleskeluun ja työnteko-oikeuteen liittyvissä asioissa. Poliisi antaa laillisuuskasvatusta myös maahanmuuttajille ja tekee yhteistyötä kuntien maahanmuuttoviranomaisten, eri päiväkotien, koulujen ja maahanmuuttajien peruskoulutusta antavien yksiköiden kanssa. Poliisilla on merkittävä rooli maahanmuuttajavastaisten asenteiden torjunnassa.

Kansaneläkelaitos vastaa sosiaaliturvaetuksista, joihin maahanmuuttaja on oikeutettu oleskeluvan saatuaan. Perustoimeentulotuen käsittely siirtyi vuonna 2017 Kelaan.

Tuusulan seurakunnan toiminta on avointa kaikille ja siinä korostuu yhteisöllisyys. Seurakunnan yksilö- ja perhetyön tavoitteena on auttaa ja tukea maahanmuuttajia sopeutumaan suomalaiseen yhteiskuntaan niissä tilanteissa, joissa maahanmuuttaja tai hänen perheensä haluavat luterilaisen seurakunnan olevan mukana.

Diakonian palvelut ovat avoimia kaikille hädänalaisille riippumatta siitä, mihin kulttuuriin, uskonto-kuntaan tai aatteelliseen ideologiaan asiakas kuuluu. Kansainvälisen diakonian tehtävänä on poistaa ennakkoluuloja, antaa valmiuksia erilaisuuden kohtaamiseen ja lisätä vuoropuhelua eri kulttuurien välillä.

Seurakunta tekee yhteistyötä kunnan sosiaali-, terveys-, ja koulutoimen kanssa yksilö- ja perheen näkökulmasta luontevalla tavalla. Voidaan järjestää seminaareja ja yhteistapaamisia. Yhteistyötä tehdään myös eri kansalaisjärjestöjen kanssa tilanne- ja tapauskohtaisesti. Seurakunta voi toimia maahanmuuttajien tukena käytännönjärjestelyissä kuten asunnon kalustamisessa. Yhteistyössä voidaan myös järjestää tukiperheiden ja -henkilöiden koulutusta.

Mannerheimin Lastensuojeluliitolla (MLL) toimii Tuusulassa kolme paikallisyhdistystä Etelä-Tuusulassa, Jokelassa ja Kellokoskella, joiden toimintoihin myös maahanmuuttajat ovat tervetulleita. MLL:n toimintoja ovat mm. perhekahvilatoiminta, muskari, turvaistuinvuokraus ja naisten sähkövuoro. Lisäksi järjestetään erilaisia vanhempien vertaistukitapaamisia sekä lasten tapahtumia mm. liikuntatapahtumia, lasten konsertteja tai teatteriesityksiä.

MLL:n Uudenmaan piiri on laajentanut pääkaupunkiseudulla vuodesta 2011 toimineen Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminnan myös Keski-Uudellemaalle ja Tuusulaan. Tavoitteena on edistää maahanmuuttajaäitien kotoutumista ja tukea Suomeen muuttaneiden naisten suomenkielen oppimista paikallisten vapaaehtoisten ystävien kautta. Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminnassa etsitään suomea puhuvia naisia ystäviksi maahan muuttaneille äideille. Tuusulalaisia vapaaehtoisia on osallistunut koulutuksiin ja Tuusulaan muuttaneet maahanmuuttajaäidit ovat saaneet tuusulalaisia naisia ystävikseen.

Suomen Punainen Risti (SPR) Tuusulan osasto järjestää avustus ja talkootyötä pakolaisten kunnan- muuttovaiheessa sekä vapaaehtoisia maahanmuuttajien avuksi. Lisäksi järjestetään koulutusta SPR:n Helsingin ja Uudenmaan piirien kanssa. Lasten avuksi järjestetään ”Läksy Helppi”- koulutusta ja ystäväkurssitoimintaa.

SPR:n Tuusulan osaston vapaaehtoiset ovat mm. auttaneet kalustamaan asuntoja Tuusulaan muuttaville kiintiöpakolaisille. Keräyksissä on saatu lahjoittajilta huonekaluja, vaatteita ja tekstiilejä, tyyynyjä ja peittoja sekä astioita.

Simot ja siskot Tuusulassa – osa välittämisen kansanliikettä

Tuusulan Siskot ja Simot on osa välittämisen kansanliikettä, joka edistää tavallisen ihmisen taidoin tehtävää vapaaehtoistoimintaa.

Siskot ja Simot -yhteisö mobilisoi kansalaisia välittämään lähimmäisistään ja tuottamaan hyvää mieltä itselle ja muille. Jokainen ihminen voi toimia kohtaamisen ja välittämisen eturintamassa, siskona ja simona, ja olla avuksi ja iloksi lähimmäisille. Yhteisö organisoii suoraa, matalan kynnyksen vapaaehtoistoimintaa eikä yhteisön jäsenen tarvitse liittyä mihinkään järjestöön.

Toimintaa järjestetään yhteisissä tapahtumissa, Välittämisen keikoilla ja pienemmissä ryhmissä. Yhteisön toiminnan tarkoituksena on tukea ihmisten, etenkin ikäihmisten sosiaalista hyvinvointia paikallisyhteisössä. Jokainen kansalainen voi osallistua toimintaan ja myös ehdottaa toimintakoh- teita ja tekemisen tapoja. Yhteisön toimintaa ohjaavat arvot ovat yhteisöllisyys, vastuullisuus, roh- keus ja ilo.

Tuusulan Siskot ja Simot toimii Tuusulan alueella, ja se tarjoaa myös sateenvarjomaisen foorumin yhteiselle luovan välittämisen vapaaehtoistoiminnalle. Yhteisön tavoitteena on saada paikallisia toimintaryhmiä toimimaan koko maassa. Yksi esimerkki simojen ja siskojen toiminnasta on maaliskuu- kuussa 2017 järjestetyt Minna Canthin päivän kahvit Riihikodolla Riihikallion palvelukeskuksessa. Tuuslaulajien kombon johdolla ikäihmisille esitettiin musiikkia menneiltä vuosilta. Mukana oli myös kolmihenkinen ryhmä, joka kiersi Saarnikodon asukkaiden huoneissa laulamassa.

VÄLITTÄMISEN KEIKKA

Minna Canthin päivän kahvit

Su 19.3.2017 klo 13-15

Riihikoto (Pellavamäentie 3 / D-rakennus, Tuusula)

Tuusulan Siskot ja Simot järjestää maaliskuussa Välittämisen keikan Palvelukeskus Riihikodolla. Kahvitte- lun lomassa lauletaan ja kuunnellaan vanhoja iskelmiä Tuuslaulajien kokoonpanon esittämänä.

Sinua tarvitaan vapaaehtoiseksi avustajaksi. Vapaaehtoisia tarvitaan seurapäijiksi, liikkumisavuksi, kahvitte- lukaveriksi ja yhteislaulajiksi. Olet tervetullut mukaan niin yksin kuin perheen tai ystävienkin seurassa.

Ilmoittautumiset perjantaihin 10.3.mennessä
arto.rehumaki@gmail.com / p. 0400 499140

Lämpimästi tervetuloa!
Tuusulan Siskot ja Simot

**SISKOT
&
SIMOT**

10. Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Väestön hyvinvointi koostuu monista eri tekijöistä, kuten terveydestä, puhtaasta ympäristöstä, toimeentulosta ja asumisesta ja muista materiaalisista elinoloista, työstä sekä kodin ja työn välisestä tasapainosta, koulutuksesta ja turvallisuudesta. Hyvinvoinnin edistämisen yhtenä tavoitteena tulisi olla itsenäisen ja ihmisarvoisen elämän mahdollistaminen kaikissa väestön elämänvaiheissa.

Terveys ja terveyserot voidaan osin yhdistää myös suoraan elintapoihin, kuten alkoholin käyttöön, tupakointiin, ravitsemukseen ja liikuntaan. Terveyttä edistävillä toimenpiteillä, kuten tekemällä hyvien elintapojen valinta helpoksi ja houkuttelevaksi, voidaan parantaa väestön terveyttä, ehkäistä sairauksia, sekä vähentää väestöryhmien välisiä terveyseroja.

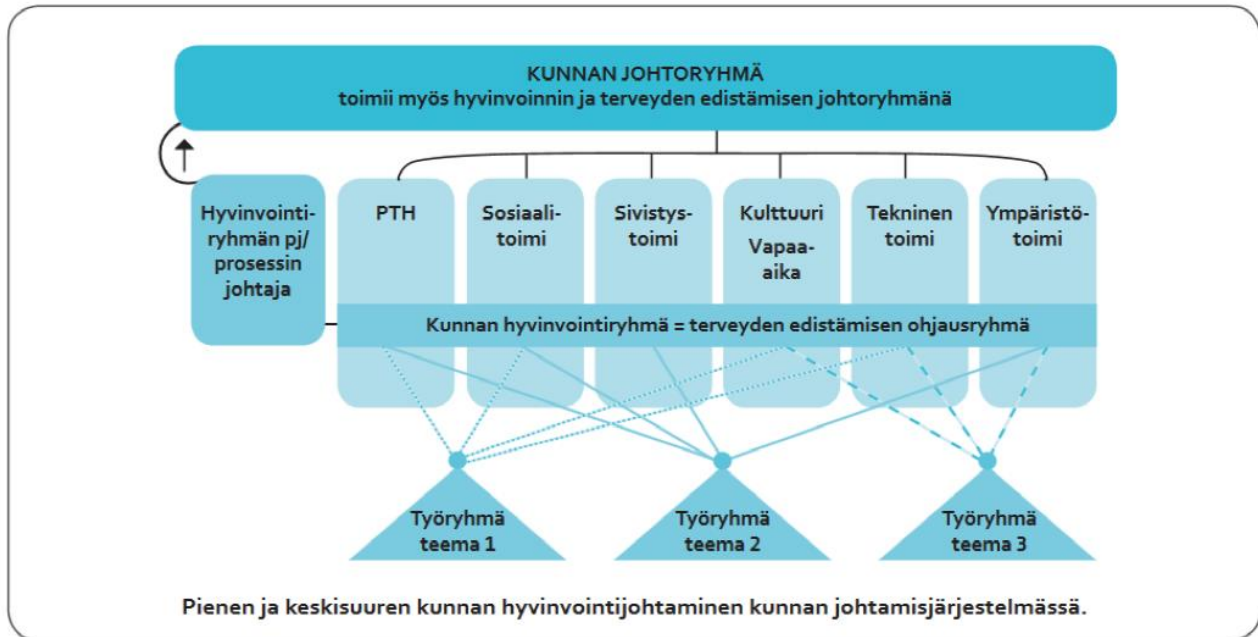
Hyvinvointisuunnitelman painopistealueet tälle valtuustokaudelle olivat

1. Elinympäristön turvallisuuden lisääminen.
2. Tuusulalaisten luontaisen liikkumisen mahdollistaminen.
3. Tuusulalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen.

Näiden tavoitteiden edistämässä on onnistuttu melko hyvin tavoiteseurantojen ja esitettyjen indikaattoreiden valossa. Tuusulassa tehdään valtavasti hyvää työtä kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja tuusulalaiset voivat monen mittarin valossa paremmin kuin suomalaiset tai keski-uusmaalaiset keskimäärin.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tulee perustua tietoon kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä niihin yhteydessä olevista tekijöistä. Lisäksi tarvitaan terveyden edistämistoimintaa kuvaavaa tietoa. Johtamisjärjestelmän tulisi myös tukea hyvinvointityön edellyttämää toimialat ylittävää vastuunottamista ja yhteistyötä.

Seuraavassa kuvassa on esimerkki pienen ja keskisuuren kunnan linjaorganisaatioon perustuvasta hyvinvointijohtamisen organisaatorakenteesta. (Lähde: <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/79999...>)

Malli pienen ja keski-suuren kunnan hyvinvointijohtamisen organisaatorakenteesta

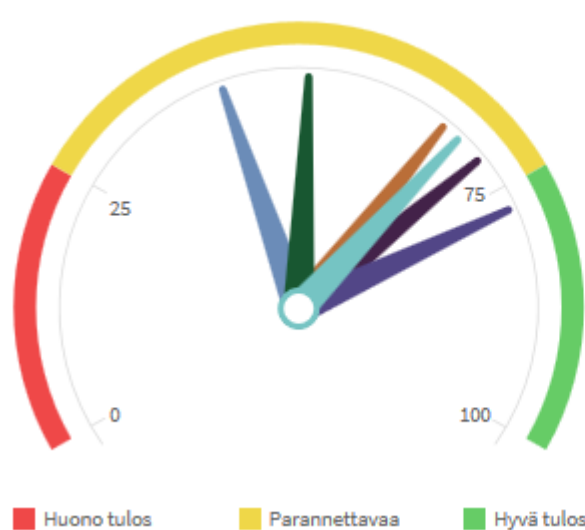
Poikkihallinnollinen hyvinvointityöryhmä ja terveyden edistämisen ohjausryhmä ovat tärkeitä sen takia, että hyvinvointitavoitteet ovat lähes aina sellaisia, joiden saavuttamiseksi tarvitaan useiden toimialaolojen yhteistyötä ja osaamista. Tuusulassa olemassa oleva rakenne on yllä kuvatun kaltainen. Alkavalla valtuustokaudella on kuitenkin hyvinvointijohtamisen otetta jäntevöitettävä ja hyvinvoinnin edistämisen työtä tehostettava ja resursoitava.

Terveydenedistämisen aktiivisuus Tuusulassa

Seuraavassa on arvioitu terveyden edistämisen aktiivisuutta Tuusulassa THL:n Terveydenedistämisenaktiivisuus (TEA) -verkkopalvelun tulosten pohjalta. TEAvisarin aineistot on kerätty suoraan kunnista ja olemassa olevista tilastoista.

TEAvisarin tuloksien perusteella hyvinvointiedon tulisi olla Tuusulassa yhä tiiviimpi osa koko kunnan strategiaa ja tiedolla johtamista. Tuusulassa terveyden edistämisen aktiivisuuden yleisluku on koko maan lukua pienempi. Haastetta tämän tutkimuksen mukaan on erityisesti kuntajohdon osalta terveyden edistämisen johtamisessa, joka sisältää terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen organisoinnin, vastuun määrittelyn ja toimeenpanon. Parhaiten terveydenedistämisen aktiivisuus toteutuu Tuusulassa liikunnan saralla. Tuloksiin voi tarkemmin tutustua verkossa: www.teaviisari.fi

Terveydenedistämisen aktiivisuus : Tuusula 2016

- Kuntajohto
- Perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Liikunta
- Perusterveydenhuolto
- Ikäntyneiden palvelut

Aineisto päivitetty 14.02.2017

Pisteet	Tuusula	Koko maa
Terveydenedistämisen aktiivisuus	61	70
Kuntajohto	42	74
Perusopetus	66	69
Lukiokoulutus	71	72
Ammatillinen koulutus	..	69
Liikunta	77	69
Perusterveydenhuolto	51	66
Ikäntyneiden palvelut	68	74

Pisteet	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Terveydenedistämisaktiivisuus	..	61	62	62	60	54	57	46	32
Kuntajohto	..	42	..	55	..	43
Perusopetus	..	66	..	64	..	63	..	61	..
Lukiokoulutus	71	..	66
Ammatillinen koulutus
Liikunta	77	..	76	..	75	..	78
Perusterveydenhuolto	51	..	41	..	52	..	32	..	32
Ikäntyneiden palvelut	68

11. Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on kuntien perustehtävä. Terveyden edistämisestä säädetään terveydenhuoltolaissa ja kuntalaissa. Sote-maakuntaudistuksen myötä vuodesta 2019 alkaen maakunnat vastaavat kaikkien julkisten sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä alueellaan. Kuntien tehtävänä säilyy edelleen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Kunnille ollaan tähän liittyen luomassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannustimia. Niiden tavoitteena on tukea ja palkita kuntia, jotka ovat kyenneet parantamaan tai ylläpitämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kannustimia varten on suunniteltu prosessi- ja tulosindikaattoreita, joilla seurataan kuntien hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen työtä.

Lisätietoja: <http://www.slideshare.net/THLfi/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-kannustinkuntien-valtionosuuteen>

Hyvinvointitiedolla johtaminen on olennainen osa kunnan menestystä. On tärkeää, että kuntapäätäjät ovat yhtä mieltä siitä, että väestön hyvinvointiin ja terveyteen voidaan vaikuttaa ennalta. Kunnassa tehdään päätökset siitä, miten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen toteutuu kunnan alueella. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on lakisääteinen tehtävä, josta vastaa kunnan ylin johto. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kuntatasoiseen koordinointiin ja organisointiin olisi Tuusulassa panostettava entistä enemmän.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on tärkeä ottaa huomioon kaikessa poliittisessa päätöksenteossa. Hyvinvointityö ja hyvinvointitiedolla johtamisen tulisi olla jatkossa yhä kiinteämpi osa Tuusulan kunnan strategiaa sekä talouden ja toiminnan suunnittelua. Painotukset tulee ottaa huomioon kuntatasolla tehtävässä työssä sekä yhteistyössä eri tahojen välillä.

Alkavan valtuustokauden tavoitteena on selkeyttää ja virtaviivaistaa hyvinvointiohjelmien ja suunnitelmien valmistelutyötä. Tuusulan johtamisjärjestelmässä hyvinvointikertomuksen tulisi linkittyä vahvasti palvelu, toiminta- ja käyttösuunnitelmiin, joka laaditaan kerran vuodessa. Jotta voidaan ennustaa kuntalaisten tulevaa palveluiden tarvetta sekä miettiä palveluiden järjestämistapoja, on

oltava tietoa kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen tulisi jatkossa olla yhä tiiviimpi osa kunnan kokonaisjohtamista.

Toimenpide-ehdotukset uudelle valtuustokaudelle

1. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on kuntien perustehtävä myös sote-maakuntauudistuksen jälkeen. Vuodesta 2019 alkaen maakunnat vastaavat kaikkien julkisten sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä alueellaan, mutta kuntien tehtävänä säilyy edelleen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Hyvinvoinnin edistämisen tulee olla kunnan uuden strategian keskiössä elinvoiman edistämisen rinnalla.
2. Kunnille luodaan sote-maakuntauudistuksen yhteydessä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kannustimia. Niiden tavoitteena on tukea ja palkita kuntia, jotka ovat kyenneet parantamaan tai ylläpitämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kannustimia varten on suunniteltu prosessi- ja tulosindikaattoreita, joilla seurataan kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä. Tämä tulee huomioida kunnan uudessa strategiassa ja uutta kuntaa rakennettaessa.
3. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on tärkeä ottaa huomioon kaikessa poliittisessa päätöksenteossa. Hyvinvointitiedolla johtamisen tulee olla jatkossa yhä kiinteämpi osa Tuusulan kunnan johtamista, strategiaa sekä talouden ja toiminnan suunnittelua.
4. Kunnan uudesta strategiasta päätetään valtuustossa syksyllä 2017 ja hyvinvointisuunnitelma alkavalle valtuustokaudelle integroidaan tiiviiksi osaksi uutta kuntastrategiaa sekä toiminnan ja talouden strategista suunnittelua.
5. Uuden terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman valmistelutyö on käynnistynyt KUUMA-kuntien yhteistyönä keväällä 2017 komission asettamassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ryhmässä. KUUMA-kunnille luodaan yhteisiä kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia edistäviä tavoitteita, joita kunnat voivat strategioittensa puitteissa toteuttaa. Tuusula osallistuu näiden tavoitteiden luomiseen.
6. Tuusulan uudet terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen painopisteet valitaan strategian ja hyvinvointisuunnitelman uudistamisprosessin aikana, huomioiden KUUMA-kuntien yhteiset linjaukset ja kunnille luotava terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kannustinjärjestelmä.
7. Erillisistä hyvinvointisuunnitelmaa toteuttavista ohjelmista ja suunnitelmista pyritään luopumaan alkavalla valtuustokaudella. Tarkoituksena on integroida ne osaksi strategiaa ja terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelmaa, huomioiden lainsäädännöstä tulevat vaatimukset.
8. Alkavan valtuustokauden tavoitteena on selkeyttää ja virtaviivaistaa hyvinvointiohjelmien ja -suunnitelmien valmistelutyötä. Tuusulan johtamisjärjestelmässä hyvinvointikertomuksen tulee linkittyä vahvasti vuosittain laadittaviin palvelu, toiminta- ja käyttösuunnitelmiin kuntalaisten tulevan palvelutarpeen ennustamiseksi ja palveluiden järjestämistapojen miettimiseksi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen tulisi jatkossa olla yhä tiiviimpi osa kunnan kokonaisjohtamista.

12. Hyvinvointisuunnitelman ja –kertomuksen laatijat

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelma valtuustokaudelle 2013-2017 laadittiin vuonna 2013 poikkihallinnollisena yhteistyönä. Työtä koordinoi tuolloin sosiaali- ja terveystoimialan hallinto- ja kehittämispäällikkö.

Hyvinvointikertomus vuosilta 2013-2016 on laadittu konsernipalveluissa kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyön koordinaattorina toimivan kehittämispäällikön kokoamana. Hyvinvointikertomuksen indikaattoreita on käyty läpi eri kokoonpanoilla ja mietitty indikaattoreihin vaikuttavia asioita ja niiden taustoja. Hyvinvointisuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamista arvioitiin Hyvinvointiryhmässä ja kunnan johtoryhmässä ennen käsittelyä luottamuselimissä.

Hyvinvointisuunnitelman alaisten ohjelmien valtuustokauden seurannat on koottu poikkihallinnollisena yhteistyönä suunnitelmien ja ohjelmien seurantaryhmissä ja ohjausryhmissä ja liitetty osaksi laajaa hyvinvointikertomusta.

13. Hyvinvointikertomuksen hyväksyminen

Tuusulan kunnan valtuusto hyväksyi hyvinvointikertomuksen vuosilta 2012-2016 osaksi toiminnan ja talouden strategista suunnittelua 8.5.2017 § y

